تفسير هفتيك

تاج المدرسين فخر المفسرين مولانا محمد جمال
الدين تفسيرندان هم تفسير مداركدان
بقدر طاقت مطالعه ايلاب اوز
يورطمزننك تلينه ترجمه
قيلندى

اوشبو تفسيرننك باصمه سنه رخصت بيرلدى پيتربورخده
١٨ نچى غنوارده ١٨٨٩ نچى يلده

باصمه اولنمشدور قزانده ويچيسلاف ننك طبع خانه سنده
١٨٨٩ نچى يلده

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ الحمد ﴾ تعظيم وجهيله كوركام اولان وصف ايله صفتلانمق (لله) الله غه واجبدور ياكه
ثابتدور (رب العالمين ۞) بارچه عالم ننك مالكيدور (الرحمن الرحيم ۞) معنالرى
ذكر ايدولدى (مالك يوم الدين ۞) جزا كونى ننك مالكى يعنى حاكمى وقاضيسى دور
(اياك نعبد واياك نستعين ۞) سنكاغنه عبادت قيلامز وسندانكنه بارچه اشده ياردم
استايمز (اهدنا الصراط المستقيم ۞) ثابت قيل بزلارنى روشان اولان يول اوزارينه يعنى
حق يول اولان اسلام دينى اوزارينه (صراط الذين انعمت عليهم ۞) شوندااين آدملرننك
يولينه انعام قلدنك اول من لاركا آلار موءمنلر وانبيالردور عليهم السلام (غير المغضوب
عليهم) اول انعام قيلنمش منلار قهر وغضب قيلنمش منلاركا باشقه (ولا الضالين ۞) اول
انعام قيلنمش منلار آزغان منلركاده باشقه غضب قيلنمشلر يهوديلردور ضال اولانلار نصارالاردر
(آمين) قبول قيل بلمك كرك آمين قرآندن ايمسدور ۞

سورة البقرة مدنية وهى مأتان وست اوسبع وثمانون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(الم) مفسرينلارننك كوبراكى قاشنده متشابهتدن اولب الله اعلم بمراده ديكانلار (ذلك

الْكِتَابُ) اوشبوكتاب يعنى قرآن منزل كتاب كاملدور (لَارَيْبَ فيه) هيچ شبهه يوقدور
اول كتابدا (هُدًى لِلْمُتَّقِينَ ۞) حق يولنى كورساتكوچيدور متقيلركا (يعنى بوزوقلقدين
ساقلانغوچيلرغه (اَلَّذِينَ) متقين لار شوندااين آدملاردور (يُؤْمِنُونَ) ايمان كيلترورلار
(بِالْغَيْبِ) آلاردين غايب بولغان نرسه لاركه كورمايچه رسول عليه السلام ننك خبر بر مكلكى
ايلان بعث ونشور وحساب امرلر ينه وبولاردين باشقه اولان هم رسول عليه السلام خبر بركان
امرلاركا (وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ) وهم اداقيلرلار نمازلارون (وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۞) وشونداى
نرسه لارنى بردوكبز آلارغه تصدق قيلرلار يعنى نفقه لاندرورلار (وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ)
وهم شول آدملاردور اول متقيلر ايمان كيلتررلار (بِمَا أُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ)
سنكا ايندرولكان كتابقه يعنى جميع قرآنغه وهم شونداين كتابلارغه سندين الك اولغان
پيغمبرلاركا ايندرولدى (وَبِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۞) آخرت كونيكه آلار شيك قيلغوچيلر
ايمسدرر (اُولٰئِكَ عَلٰى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ) آلار هدايتدادور يعنى حق يولنى طابقوچيلردور
اوزلارى ننك ربيلريدان (وَاُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۞) وآنلاردور طلب قلغان نرسه لرينه ظفر
تابقوچيلر قاچقان نرسه لريدان قوتولغوچيلر ۞

۞ سورة يس مكية ثلث وثمانون آية ۞

بسم ــــــــــــــــ الله الرحمن الرحيم

(يٰسٓ ۞) الله تعالى بلرموندن تلاكان معناسن (وَالْقُرْاٰنِ الْحَكِيمِ ۞) آنطايتم بارچه حكمتلرنى
جغوچى قرآندور بوسنكا ايندرولكان قرآن شول قرآن بلان آنطايتم (اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۞)
البته سين يبارولمش پيغمبرلاردندنسن (عَلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۞) توغرى بولغن يول
اوزارينه سن (تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۞) بارچه نرسكاكوچلى ومهربانلى بولغان الله
تعالى ننك ايندرولمشيدور اول قرآن (لِتُنْذِرَ قَوْمًا) ايندرولدى اول قرآن قورقتماقلوغننك
اوچون بر قومنكم (مَا اُنْذِرَ اٰبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ۞) قورقوتلمش بولمدى اول قومننك آتالارى

(یعنی نادانلق وکفرلك کوبایکن وقتده بولمقلریدن اول حضرت عیسی بلان رسول علیه السلام اراسیدور آتالری هم الله تعالی عذابی بلان قورقتلمدی آلار غافللاردور (لقد حق القول) تحقیق الله تعالی ننك (لاملاٴن جهنم) دیکن سوزی بوینچه عذاب حق وطوغری بولدی (علی اکثرهم) آلارننك کوبی اوزارینه (فهم لایؤمنون ۞) بس آلار ایمانغه کیلمزلار (یعنی آلارننك کفر وشرکلوك اوزره اولمکلری الله ننك علمنده قرارلانمش دور ابوجهل وباشقه لر کوك) (انا جعلنا) تحقیق بز قلدوق (فی اعناقهم اغلالا) آلارننك بویننی بوغاولار (فهی الی الاذقان فهم مقمحون ۞) بس شول بوغاولاری اول کافرلارننك چیکه لرینه یتشمشدورکم اول کافرلار باشلرون یوغاری تکب کوزلرون یومشلردور (یعنی حقغه ایوالمسلر وقارامسلر وقبول قلمسلر (وجعلنا من بین ایدیهم سدا) وقلدوق بز بوزلری ننك آلدونده پرده (اول طول امللاریدور (ومن خلفهم سدا) وآرقالریدن بر پرده (یعنی اوّلده قلغان کناهلریدن بر پرده غفلتلریدور شاه ولی رحمة الله ایتدی اشبو ایکی آیت مثالدور کافرلارننك حقنی بلمکدین امیدسز بولمقلرینه (فاغشیناهم) بس قاپلادوق کافرلارننك کوزلارون (فهم لایبصرون ۞) بس آلار هیچ نرسنی کورمسلر (بوایکی آیت محزوم بالالری حقنده ایندورولدی (وسواء علیهم) برابردور اول کافرلار اوزارینه (ءانذرتهم ام لم تنذرهم لایؤمنون ۞) سنك قورقتماقلغنك آلارنی یاکه قورقتماسلوغنك آلارنی ایمان کیتورمسلر (انما تنذر من اتبع الذکر) بودورکم سین قورقوترسنك قرآن ننك نصیحتلرینه وعظلرینه ایاروب عمل قلغانلرنی (وخشی الرحمن بالغیب) وقورقغان کشیلرنی کورماینچه (یعنی الله تعالی ننك اوروتلمش بولغان آخرت اشلریدن قورقغان آدملرنی (فبشره) بس سویندورسین اول آدملرنی (بمغفرة) یارلقانمقلق بلان (واجر کریم ۞) وحرمتلی بولغان جال بلان (اول جنت دور (انا نحن نحی الموتی) حقیقتده بز لار تیرلدورورمز اولکانلری (ونکتب ما قدموا) ویازارمز اوزمز

الك قلغان اشلر ون (یعنی یخشیلق ویمانلقدن (وآثارهم) دخی یازارمز آلارننك اثرلر ون
(یعنی آلاردن قالغان علامتلر ون علم اوگراتو مسجد ومدرسه صالوکوك (وبر سوزده
آثار ازدور یعنی مسجدکا بارغان آدملر ون یازارمز (وکل شیء) هر نرسنی (احصیناه)
چولغادوق وبر کتدوك بز اول نرسنی بار چه سن (فی امام مبین ۞) اشکاره بولغان لوح محفوظده
الك قلغانلر ون (یعنی آلارننك قلغان اشلر ون وصونك قالغان اثرلر ون یعنی بالالر ون وقلغان
عمارتلر ون مسجد ومدرسه کوك وایذ کو بولغان یوللار ون ویمان بولغان یوللار ون وعادتلر ون
آلار کورنب قالغانلر ون (واضرب لهم مثلاً) ای محمد کافر خلقینه مثال قیلب بیان
قیل (اصحاب القریة) انطاکیه شهری ننك خلقی ننك قصه سن (اذجاءها المرسلون ۞)
شولوقتده کم کیلدی اول شهر خلقینه رسوللر (یعنی حضرت عیسی ننك رسوللری (اذارسلنا
الیهم اثنین) شولوقتده یباردوك اول شهر خلقینه عیسی علیه السلام ننك ایکی آدمیسن
(آلار یوحنا بلان بولیس ایدی) دیدیلار (فکذبوهما) بس اول انطاکیه خلقی یالغانغه
طوتدیلار بو ایکیسن (فعززنا بثالث) بس قوتلادوك بز اول ایکیسن اوچنچی بلان (اول
شمعون ایدی (فقالوا) بس ایتدیلار هر اوچوسی (انا الیکم مرسلون ۞) تحقیق بزلار
سزلارکا یبارولمشلر بز سزنی ایمانغه اوندامك اوچون دیب (قالواما انتم الابشر مثلنا)
ایتدیلار شهر خلقی ایمس سز سز مکر بزلار کوك آدم سز (وما انزل الرحمن من شیء)
ایندورمدی الله سزکا هیچ بر نرسه دن (ان انتم الاتکذبون ۞) ایمس سز سز مکر یالغان
ایتکوچیلر سز (قالوا ربنا یعلم) ایتدیلار اول رسوللار بزننك ربمز بلرکم (انا الیکم لمرسلون ۞)
تحقیق بزلار ربمز بولغان الله ننك بیورماغی بلان حضرت عیسی ننك سزنی ایمانغه چاقرماغه
یبارکان رسوللارمز (وماعلینا) ویوقدور بزکا (یعنی بز بیورولمادوق (الاالبلاغ المبین ۞) مکر
اشکار ایتوشدورمکدور بیورولغان حکملرنی قبول قیلماساغز عذاب کیلر (قالوا انا تطیرنا بکم)
دیدیلار انطاکیه خلقی تحقیق بزلار شوملندوق سزننك سببلی (یعنی سز بو شهرکا کیلاکاندین

بیرلی یغمور یاومدی (لئن لم تنتهوا) اکر طیولماساغزسز بودعواغزدن (لنرجمنکم ولیمسنکم) طاش بلان آطب هلاك قیلربز سزنی البیته طوترسزنی (منا عذاب الیم ۞) بزلاردن ارانجتکوچی عذاب (قالوا طائرکم معکم) ایتدیلار اول رسوللر سزننك شوملوغز سزننك بلان برکادور (یعنی اعتقادوغزننك یاوزلغیدن وبوزوق اشوکزدندور (ائن ذکرتم) ایاسز نصیحت قیلندوقوغزنی شوملقغه یوکلی سزمی (بل انتم قوم مسرفون ۞) بلکه سزلار کناهده چیکدن چقغان جماعتسز (وجاء من اقصی المدینة) کیلدی شهرننك یراق اورنیدن (رجل یسعی) بر ایر آشوغب اول حبیب النجار ایدی طاودن بر چوقرده عبادت قیله ایدی بو رسوللارننك کیلکن خبرون ایشتب کیلب ایمانن ودینن آشکار اقیلب ایتدی حال صریسرمی کیلماکوکزاوچون دیب رسوللار ایتدیلار یوق دیب (قال یاقوم اتبعوا المرسلین اتبعوا من) ایتدی ای منم قومم ایارونکلار رسوللرکا والله تعالی غه ایمان کیتورونکلار ایاروکز اول رسوللرکا کم (لایسئلکم اجرا) صرامسلر اول رسوللر ایمانغه اوندامکلری اوچون جالنی (وهم مهتدون ۞) اول رسوللر طوغری یولنی طاپمشلردور سزنی هم دنیا وآخرت ایذکو بولغان یولغه اوندیلار (بس اول شهرننك قوملری ایتدیلار ایاسینده بوکشیلرننك دیننده می دیب حبیب النجار ایتدی (ومالی لا اعبد الذی) ونی بولدی منکا کم عبادت قلمیم شول الله تعالی غه کم (فطرنی والیه ترجعون ۞) یراتدی منی واول الله تعالی غه اولکاندین صونك بارچه غز قایتارولمش بولرسز یمان عملوکزننك جزاسن آنده کورورسز (ءاتخذ من دونه الهة) ایا طوترهمی مین الله دن باشقه (یعنی پتلرنی بر نچه عبادت قلنمشلرکم (ان یردن الرحمن) اکر تلاسه الله (بضر) بر ضرر یتوشدورماکنی (لاتغن عنی شفاعتهم) کیتره آلمس اول عبادت قیله ترغن پتلروغز میندن آلارننك تلامکلری یعنی آلار قوتولدوره آلمسلرمنی (شیئا) هیچ نرسه دن (ولاینقذون ۞) ودخی صاقلی آلماسلر عذابدن قوتولمه غه (انی اذا لفی ضلال مبین ۞) تحقیق مین شول وقتده

(يعنى اول پتلارغه طابندوغم وقتده اشكاره بولغان آرغنلقده دورمن (إنى امنت بربكم) تحقيق مين ايمان كيتوردوم سرننك ربوغرغه (فاسمعون ۞) بس ايشدوكزمينه لدن (بوسوزن ايتكچ اول شهر خلقى آنى شهيدقلديلار قبرى انطاكيه بازاريده دور (حضرت حسين ايتدى قومى آنى اولتوروركاتلا كانده الله تعالى جنتكه كوتردى اول جنتده دور اولمس مكركوكلار وير بتكانده اولار ديب اولتر ولكن ياكه جنتكه كروتلكن وقتده (قيل ادخل الجنة) ايتولمش بولدى اول حبيب نجارغه كركل جنتكه ديب بس جنتكه دكركان زمانده جنت ننك نعمتلرون كوروب (قال) ايتدى (ياليت قومى يعلمون ۞) اى كاشكه منم قومم بلسه لر ايدى (بماغفرلى ربى) نى نرسه بلان يارلقدى منى منم ربم يعنى ه تى الله تعالى ننك يارلقاغاننى (وجعلنى من المكرمين ۞) وقيلدى منى درمتلى بولمشلردن (يعنى بلسه لار ايمان سببلى بولغاننى آلارهم كفردن توبه قيلب ايمان كيتوررلار ايدى قومى حبيب نجارغه دشمانلق قلب آنى اولتر ديلار اول جنتده قومى ننك ايذكولكن تلاب ايتور ايديكم اكر قومم منم حلمنى بلسه ايديلار بارچه سى ايمان كيتوررلار ايدى (وما انزلنا على قومه) واينددورمدوك بر حبيب نجارننك قومى اوزره (من بعده) آنى اولتركاندين صونك (من جند من السماء) هيچ بر عسكردن كوك طرافندن نيتك كم بدر وحندك صوغشنده سنكا نصرت اوچون قومنكنى هلاك قلمقغه ايندوردوك (وماكنا منزلين ۞) بولمادوق بر عسكر ايندوركوچيلر (يعنى حضرت حبيب ننك قومى ننك هلاك بولمغى اوچون آننك اوچون هر بر نرسكه بر سبب تقدير قلنمشدور عسكر توشرمكنى سننك نصر تونكغه سبب قيلدوق (ان كانت) بولمدى آلارننك هلاك بولمقلرينه سبب (يعنى انطاكيه خلقى ننك (الا صيحة واحدة) مكر بر آواز (يعنى قتى طاوش بولدى (يعنى حضرت جبرائيل ننك بر قچقرمغى بلان هلاك بولديلار (فاذا هم خمدون ۞) بس شولوقتده سونمش اوت كوك بولديلار (يعنى شول حضرت جبرائيل ننك قچقرغانيدان صونك شول حالده بلمايتچه اولب قالديلار (ياحسرة على العباد) نى كو بو نچدور

قولر اوزارینه (ما یاتیهم من رسول) کیلمدی آلارغه هیچ بر پیغمبر (الا کانوا به یستهزءون ۞)
مکر کیلدی یسه بولدیلار مسخره قیلغوچلر (الم یروا کم اهلکنا) ایا کورمدیلارمی مکه خلقی
نی قدر هلاک قلدوق (قبلهم) آلاردن الک (من القرون) اولکی زمانه آدملریدن (انهم
الیهم لا یرجعون ۞) ایا کورمدیلارمی حقیقتده آلار (یعنی هلاک بولغان اولکی زمانه
خلقلری آلارغه (یعنی مکه خلقی اوزارینه بو دنیاغه قایتمزلار (وان کل) ایمسدور هر
بر زمانه خلقی (لما جمیع لدینا محضرون ۞) مکر بارچه سی قیامت کونیده بزننک یانمزده
حاضر قیلنرلار (وایة لهم) وبر علامت آلارغه بزلوکمزکا وقدرتمزکا (الارض المیتة) اولکان
یردور (احییناها) ترکزدوک بز یرنی یغمور بلان (واخرجنا منها حبا) وچغاردوق بز اول یردن
اورلقلار (فمنه یاکلون ۞) بس اول اورلقلاردن آشارلار (یعنی آلار آشامق اوچون قورغان
یرنی یغمور بلان ترکزوب اورلقلار چغارورمز (وجعلنا فیها) وقلدوق بز اول یرده (جنت
من نخیل واعناب) باغچه لرنی خرما آغچلر وندن واوزوم آغچلر وندن (وفجرنا فیها من
العیون ۞) واغزدوق بز شول باغچه لرده چشمه لردن (لیاکلوا من ثمره) آشاسنلر اوچون
اول آغاچلرننک جیمشلرندن (وما عملته ایدیهم) وحالانکه اول جیمشلر یراتماقده آلارننک
قوللری اش قلمدی بلکه الله تعالی ننک یاراتماغی بلا نکنه دور (افلا یشکرون ۞) ایا بو نعمتلرکا
شکر قیلب الله بر دیمسلرمی (سبحن الذی خلق الازواج کلها) پاکدور الله تعالی بارچه
کیچیلک کیترکوچی صفتلردن شونداین الله کم یراتدی هرنرسدن جفتنی (مما تنبت
الارض) شول نرسدنکم اوسدورور آلارنی یر (یعنی آغاچدن وحیواندن ویرده اوسه
طرغان نرسه لردن (ومن انفسکم) وآدمننک اوزلریدن ایر وخاتن قیلب (ومما لا یعلمون ۞)
وشول نرسلردن بلمسلر آلار (وایة لهم الیل) دخی ایکنچی علامت بزننک بر بولماقومزغه
وقدرتمزکا آلار اوچون کیچدور (نسلخ منه النهار) صورورمز اول کیچدن کوندوزنی
یعنی تیرنی حیواندن چغارغن کوک (فاذاهم مظلمون ۞) بس شول زمانده آلار قرانکغوده

بولغوچیلردور (وَالشَّمْسُ تَجْرِی) دخی بر علامت قیاشدور یورور (لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا) بر یولغه کم بیلکولی بولغان طرا ترغان یر ینه چاقلی (یعنی موندین صونك ینه قایتر (ذٰلِكَ) اوشبو روشده یورمکی اول قیاشنك (تَقْدِیرُ الْعَزِیزِ الْعَلِیمِ ۞) هر اشکه کوچلی بولغن اللهنینك تقدیریدور (یعنی اوزی ننك کامل قدرتی بلان هر نرسه کاغالبدور (وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ) و آی ننك یورمکینه بیلکولی قیلدوق اول آی اوچون (مَنَازِلَ) برنچه اورنلار کم یکرمی سکز اورندور (حَتّٰی عَادَ) شول وقتقه چاقلی کیری قایطر (كَالْعُرْجُونِ الْقَدِیمِ ۞) خرما آغاچی ننك بوطاغی قوروب ونچکه بولب وجیه روشنده بوکولکن کوك بوکولکوچی بولب (لَا الشَّمْسُ یَنْبَغِی لَهَا) ممکن توکلدور اول قویاشقه (اَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ) یتوشمه کا آیغه (وَلَا اللَّیْلُ سَابِقُ النَّهَارِ) وایه سدور کیچه کوندوزکا اوتمک کا (یعنی ممکن توکل کوندوز تمام بولماینچه کیچه کیلما کا (وَكُلٌّ فِی فَلَكٍ) هر قایوسی (قیاش و آی یولدوزلار) بر کوکده (یَسْبَحُونَ ۞) یور کوچیلردور (وَآیَةٌ لَهُمْ) دخی بر علامت منم بر لوکومه وقدور اتمه آلار اوچون (اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّیَّتَهُمْ) تحقیق بز کوتاردوك حضرت نوح ننك بالالرنی وباشقه حیوانلارنی (فِی الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ۞) حضرت نوح ننك طولغان کویمه سینه (یعنی آلارنی قوتولدوره ق اوچون اوشبو کویمه حضرت نوح ننك کویمه سیدور اکر کویمه ده آدم اوغلی ننك قومنی کوترمسك ایدی آدمنك نسلی قالماز ایدی (وَخَلَقْنَا لَهُمْ) ویراتدوق بز اول آدم اوغللری اوچون (مِنْ مِثْلِهِ) اول کویمه اوخشاشیدن (مَا یَرْكَبُونَ ۞) شوندایـن نرسنیکم آطلانرلار آنکا (یعنی توه و آت واربه لرکوك (وَاِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ) اکر تلاسك بز باطرور بز آلارنی صوغه (فَلَا صَرِیخَ لَهُمْ) بس هیچ یاردم بروچی وقوتولدورغوچی بولمس (وَلَا هُمْ یُنْقَذُونَ ۞) دخی بولمسلر آلار قوتولغوچی (اِلَّا رَحْمَةً مِنَّا) لیکن اوز ومز ننك رحمتمزدن کیچکتردوك (وَمَتَاعًا اِلٰی حِینٍ) وفایدالاندوردوق بر زمانغه چه (یعنی اجللری کیلکانچه (وَاِذَا قِیلَ لَهُمُ اتَّقُوا) وهر قچان ایتولسه اول کافرلارکا صاقلانکلار (یعنی ایمانغه کیلنك لار

دیب (مابین ایدیکم وماخلفکم) آللاروغرده بولغان عذابدن (یعنی اوّل او تکن امتلارگا بولغن دنیاعذابندن ودخی شولعذابدن سزننك آرتوغزده بولر (یعنی آخرتده بولاچق عذابدن (لعلکم ترحمون ۞) شایدکم سز بولرسز رحمت قلنمشلردن دیب ایتولسه آلاریوز دوندورورلار (وما تاتیهم) وکیلماس آلارغه (من اٰیة من اٰیات ربهم) هیچ بر علامت اورلری ننك ربیلر ننك آیتلریدن (الّا کانو) مکر بولدیلار آلار (یعنی کامل قارشواریدن (عنها) آیتلردن (معرضین ۞) یوز قایتارغوچیلردن (یعنی قیامت کوننده آللارینه کیلر آلارننك آرطلریده قلنغان عمللری یعنی دنیاده قلغان یاوز اشلری (واذا قیل لهم انفقوا) وهرقچان ایتولسه آلارغه نفقه لاندوروکز وبروکز (مما رزقکم الله) شول نرسدنکم رزق بیردی سزگا الله تعالی (قال الذین کفروا) ایتورلار شول آدملرکم کافر بولدیلار (للذین اٰمنوا) مسخره قلب شوندایِن آدملرغه کم ایمان کیتوردیلار آلار (انطعم من لو یشاء الله اطعمه) ایا طعام لاندورایمی اول آدمغه کم اکر تلاسه ایدی الله طعاملاندورور ایدی اول آدمنی (یعنی اول فقیرلارنی (ان انتم الّا فی ضلال مبین ۞) ایمانسزسز ای موٴمنلر مکر ظاهر واشکارا بولغان آزغنلقده سز (یعنی کافرلر کامل نادانلقلاریدان وآزغنلقلاریدان ایتدیلارسز الله تلامکینه خلاف بولغان اشکه بیوراسز الله تلاسه ایدی ریزق بروراید ی وحالانکه الله تعالی آلارغه طعام بروب رزقلاندوروکا کوچی یتادور بس نی اوچون بز ریزقلاندورالك دیرلار (ویقولون دخی ایترلار کافرلار (متی هذا الوعد) نی وقتده بولر اشبو وعده یعنی قبرده قوبارولمق (ان کنتم صادقین ۞) اکر سز طوغری سویلاشکوچی بولساغز (ماینظرون) قارامسلر وکوتمسلر آلار (الّا صیحة واحدة) مکر برقوتلی بولغان طاوشنی کوتارلار (اول اوّل صور اورولودور (تاخذهم) توتر اول طاوش اول کافرلارنی (وهم یخصمون ۞) وحالانکه آلار بربری بلان قچقروشولاریده وسودالریده دور (یعنی آلار اورلری ننك

اشلر یده وقتده قیامت کیه سکتن کیلر (فلا یستطیعون توصیة) بس کوچی یتمس
وصیت قلمه غه (ولا الی اهلهم یرجعون ۞) ودخی کوچلری یتمس جماعتلری قاشینه قایطرغه
(یعنی کیستکن اولرلار (ونفخ فی الصور) بس اورولر صورغه (یعنی قرق یلدن صونك
قبردن قوبارولمق اوچون صوراورولر (فاذاهم) بس شول وقتده آلار (من الاجداث)
قبرلارندن طروب (الی ربهم ینسلون ۞) ربیلری جانبینه آشوغب کیترلار (قالوا
یاویلنا) شولرمانده ایتر لارکم نی حسرتدور وهلاکلکدور بزکا (من بعثنا) کم قوباردی
بزنی (من مرقدنا) بزننك قبرلارومزدن (فرشته لر ایتورلار (هذا ماوعد الرحمن)
اشبودور شونداین قیامت وعده قلغان ایدی اول قیامتنی بزکا الله تعالی (وصدق
المرسلون ۞) واول قیامتننك بولماغیده دروست ایتکنلار ایدی پیغمبرلار (ان كانت)
بولمدی بواخیرکی صوراورمك (الا صیحة واحدة) مکر بر قاتیغ وقوتلی بولغان طاوش
وقچقرمقدور (فاذاهم) بس شول حالده خبرسز آلار (جمیع) بارچه سی شول صیحه بلان
(لدینا) بزننك قاشمزده (محضرون ۞) حاضر بولغوچیلردور حساب برمك اوچون
(فالیوم) بس اول کوننك (لا تظلم نفس) ظلم قیلنمش بولمس هیچ بر نفس (شیئا) هیچ
بر نرسه بلان (ولا تجزون) جزا برولمش بولمس سز (الا ما كنتم تعملون ۞) مکر دنیاده
قیلغان اشلری ایذکولکدن ویاورلقدن نی بولسه شوننك بلان جزا بیرلور ظلم قیلب
آرتدورولمس (ان اصحب الجنة الیوم) تحقیق جنت ایالری بوکون (فی شغل فاکهون ۞)
بر الوغ اشده لذتلانکوچی بولرلار (یعنی خوشلقدن نیکم خاطرلرینه کیلسه آندن آرتق
بلان شادلقده بولرلار (هم) آلار (یعنی جنت ایالری (وازواجهم) آلارننك خاطنلری
(فی ظلال) کوله کالرده (علی الارائك متكئون ۞) بیزه لکان تختلر اوزرنده طایانغوچیلردور
(لهم فیها فاكهة) آلار اوچون باردور اول جنتده تلاکان جیمشلر (ولهم مایدعون ۞) وآلار
اوچون باردور شول نرسه لرکم تلارلر اول نرسه لرنی (سلام قولا) آلارننك اعلی بولغان

استكانلری سلام بولسن (سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبٍّ رَحِيمٍ ۞) مهربانلی بولغان اللهدن واسطهسز (وَامْتَازُوا الْيَوْمَ) وایتر بز بزاول کونده (یعنی آدملر محشرده چاعنده آیرولونكز (أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ۞) ای کناهلی بولغانلار (یعنی ای مشرکلار اللهنی بر دیب بلوچیلردن ومنافقلر اخلاصلیلردن اللهنی بر دیوچیلر واخلاصلیلر جنتکه کیتونکلار مشرکلار ومنافقلر جهنمکه کیتونکلار (أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ) ایاحکم قیلهادومی سزننك جانبوغزغه (يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ) ای آدم اوغللری عبادت قیلماغز شیطانغه دیب (إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ۞) تحقیق اول شیطان سزگا اشکارا بولغن دشماندور (وَأَنِ اعْبُدُونِي) وعبادت قیلنك منكا (هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ۞) اشبو منكا عبادت قیلمق طوغری بولغان یولدور (وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ) وتحقیق آزدوردی شیطان سزلاردن (یعنی آدم بالالریدن (جِبِلًّا كَثِيرًا) کوب جماعتلرنی (أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ۞) ایابولمادوغزمی سزلار بلکوچیلردن (یعنی کیراکدور آنکلاب اول لعیننك آلداماغینه توشماسلك (هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي) اشبو جهنمدور شونداین جهنم کم (كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ۞) بولدوغز سز وعده قیلنمش دنیاده اول جهنم بلان (اصْلَوْهَا الْيَوْمَ) کروکز بوکونده ایندی (بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ۞) شول اشوکز سببی بلان بولدوغز سز دنیاده کافر بولغوچیلردن (الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ) بوکون مهرلارمز (یعنی مهر باصرمز آغزلار اوزارینه (وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ) وسویلاشدورورمز آلارننك قوللارون (یعنی برننك بلان قوللری سویلاشر (وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ) کواهلق بیرور آلارننك آیاقلری (بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۞) شول اشلری بلانکم بولدیلار آلار دنیاده کسب قیلر (یعنی اشلر بولدیلار (وَلَوْ نَشَاءُ) اکر تلاسك ایدی بز (لَطَمَسْنَا عَلَى أَعْيُنِهِمْ) بوتونلای یوق قیلر ایدوك کوزلرونی (فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ) بس عادتلانکان یولریغه صوقرلق بلان اوترلار (فَأَنَّى يُبْصِرُونَ ۞) بس فایدهدور اول کرکان یوللارون کورمكلك (یعنی نی یردن کورسنلر کورمسلر (وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ) واکر تلاسك ایدی بز جانسزلردن برنرسه کا آلشطرور

ایدوك آلارنی (عَلٰی مَكَانَتِهِمْ) اورنلاری ننك اورونلارنك یاكه باشقه صورتقه مایمل ودونكغز صورتلاری كوكا (فَمَا اسْتَطَاعُوا) بس كوچلری بولمس ایدی آلارننك (یعنی صورتلاری آلوشونغاچ (مُضِیًّا) یورورگا اورنلاروندن اوتب (وَلَا یَرْجِعُونَ ۞) دخی اوّلكی انسان بولغان صورتلرینه قایتماغه لیكن مین اول بنده‌لرننك كفرلكلرینه وباورلقلرینه قرامای دنیاده وقتلریك صورتلارون آلشطروب خور قیلمادوم بلكه موءمنلرنی وكافرلارنی آیرمایچه رزقلرون بیردوم وهم قایسیلرون اوزون عمرلی وقایسلرون قسقه عمرلی قیلدوم (وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِی الْخَلْقِ) وهركمنیكم اوزون عمرلی قیلدوق آنی یاشین توبان قیلرمز براتمقده (أَفَلَا یَعْقِلُونَ ۞) ایاعقللری بلان فهم قیلماسلرمی یاشین توبان قیلرمز دیمك ننك معناسی بالاوقتده ضعیفلر اولب عقللری یوق ایدی قارت بولدوقده بالاوقتلری كوك واعضاده ناچار بولرلار (یعنی قایوسی بیك اوزون عمركوروب وقابوسی یشلـكده اولرنی اوچون بوحالنی آنكلاب تیزلكده توبه قلمیلر (وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا یَنْبَغِی لَهُ) اویراتمدوك اول پیغمبركاشعرنی (یعنی بیتنی وتیوش ودرست بولمس بیت بولمغه اول پیغمبركا ایندورولكان قرآن (إِنْ هُوَ) ایمسدور اول نرسكم آنی اویراتدوك اول پیغمبركا (إِلَّا ذِكْرٌ) مكر نصیحتدور (یعنی بنده‌لر الله‌ننك عذابندن قورقب ایذكو اشلر قیلمق اوچون وبوزوق اشلریدن توبه قیلمق اوچون (وَقُرْآنٌ مُبِینٌ ۞) وبارچه حكملرنی بیان قیلغوچی قرآندور (لِیُنْذِرَ مَنْ كَانَ) قورقتمق اوچون اول قرآن یاكه محمد علیه السلام شول آدمنیكم بولدی اول آدم (حَیًّا) تیروك (یعنی عقلی وبلماكی بار آدمغه عقلی وبلمكی بولمغن آدم اولك كوكدور (وَیَحِقَّ الْقَوْلُ) طوغری وثابت بولدی عذاب سوزی (عَلَی الْكَافِرِینَ ۞) بلمكان كافرلار اوزارینه اولك حكمنده بولغانلری اوچون (یعنی اول آدملركم تیروك بولدی وشول آدملركم ایذكو سوزلرننك اثرون ونصیحتنی قبول قیلدی قرآن آنكافایده یتوشدورمك اوچوندور وطانغوچیلارننك سوزون كیسمك اوچوندور (أَوَلَمْ یَرَوْا أَنَّا) ایا كورمسلرمیكم

تحقیق بز (خلقنا) یراتدوق (لهم) آلار اوچون (مما) شبولنرسدنکم (عملت ایدینا)
اشلدی ویراتدی بزننك قدرت قولومز (انعاما) دورت آیاقلی حیوانلارنی تویه وصیر
وقوی کوکلرنی (فهم) بس آلار (لها) شول دورت آیاقلی حیوانلارغه (مالکون ۞)
ایابولغانلاردور (یعنی آدملر آنی تصرف قله‌لر (یعنی آطلانالر وصویب ایتلرون آشیلار
(وذللناها) اطاعت وموین صونکغوچی قلدوق اول دورت آیاقلی حیوانلارنی (لهم) اول
آدملر اوچون (فمنها) اول دورت ایاقلی لرنك قایسی سی (رکوبهم) اول آطلاناچقلر یدور
(ومنها یاکلون ۞) وقایسی سنی آشارلار اول آدملر (ولهم) بولغوچیدور اول آدملر
اوچون (منافع) شول دورت آیاقلی حیوانلارده باشقه فایده‌لر (یعنی یباغلر وندن
وبونلار وندن وقوللارندن نرسلر یاصاب فایده‌لانرلار وکیملار یاصاب کیرلار (ومشارب)
اچملکلار بولغوچیدور (یعنی آدم لار اوچون اول حیوانلارننك ایمچکلارنده سوتلار یاراتدوق
صاوب اچرلار (افلا یشکرون ۞) ایا شکر قلماسلرمی منم نعمتلارومکا تیوشدور شکر قیلب
نعمتلر ومنی آرتدوره‌منی تلامك شکر قلوچیلرغه آرتدورمق بلان وعده قلدوم (واتخذوا)
طوتدیلار اول الله‌غه شریك قلوچیلر (من دون الله) الله‌دن باشقه (الهة) عبادت قیلنمشلرنی
(یعنی پتلرنی معبود ایلاب (لعلهم ینصرون ۞) شاید امیددور بو پتلارومز بزکابر وقتده
یعنی کیرك وقتده یاردم قلر بزلار یاردم‌لانمش بولرمز دیب پتلارغه عبادت قلدیلار (یعنی
مکه کافرلری لات مناتقه حضرت الیاس قومی بغل اسملی پتقه عبادت قلغانلری کوك (لا یستطیعون
کوچلاری یتمس اول پتلری ننك (نصرهم) اول کافرلارکا نصرت برمکـکا (یعنی یاردم
قلمقغه (وهم) اول کافرلار (لهم) اول پتلر اوچون (جند) یاردمچی بولغان عسکرلاردور
(محضرون ۞) حاضرلانمشلردور اول پتلرغه حذمت قیلرلار وصاقلارلار (یاکه شول پتلر
کافرلار اوچون حاضر بولمش عسکرلاردور (یعنی اش آلار امید قلغانچه ایمس آننك اوچون
اول پتلر قیامت کوننده اول کافرلار اوچون حاضرلانمش عسکرلاردور حاضرلانمشلردور اول

کافرلارنی عذاب قلمق اوچون آننك اوچون اول پتلار اوتنی یاندورغوچی قیلنرلار یعنی جهنم ننك اوتن یاندورغوچیلردور (فلایحزنك) بس کویندورمسن سنی ای محمد (قولهم) اول مشرکلارسوزی (یعنی اللهغه شریك قاتولری وسنی سحرچی وشعر ایتوچی دیب ایتمکلری (انانعلم) تحقیق بزلار بلرمز (مایسرون) یشرون قلغان دوشمانلقلارون (ومایعلنون ۞) واشکارا قلغان دوشمانلقلارون شونکار کوره جزا بیرورمز (بو آیت حضرت رسولننك کونکلن طنوچلاتمق اوچون ایندورلدی (یعنی الله تعالی تیوشلیدور کونکلونکنی طنوچلاتمق سنك دوشمانلرننك حقنده بولغان قورقتو آیتی بلان (اولم یر الانسان) ایا کوروب بلمزلارمیکم آدملار (اناخلقناه) تحقیق بز یراتدوق اول انسانی (من نطفة) منیدن (فاذاهو) بس شول وقتده اول انسان (خصیم) قچقرشقوچی دشماندور (مبین ۞) اشکارا قچقروشقوچی (یعنی انسانی بر منیدن یراتقان الله تعالی قبردن قوبارورغه کوچی یتکوچیدور (وضرب) اوردی اول انسان (یعنی ابی بن خلف (لنا) بزلارکا (مثلا) بر عجب بولغان اوحشاشنی (یعنی اول ابی بن خلف بر چرکان سویکنی واطب کیتوردی (ونسی خلقه) واونوتدی اوزی ننك یراطولمغنی وحالانکه اوزی ننك منیدن یراطولمغی چرکن سویا کننك یراطولمغیدن عجبراکدور (قال من یحی العظام) ایتدی کم تر ولدورور بو سویا کلرنی (وهی رمیم ۞) وحالانکه بو سویاك چرمشدور (قل) ایتکل ای محمد (یحییها) ترکزور اول سویا کلرنی (الذی) آنداین الله (انشاها) یراتدی اول سویا کلرنی (اول مرة) هیچ یوقدن اول مرتبه ده بر کامل قدراتلی بولغان الله تعالی (وهو بکل خلق علیم ۞) هر طارقالمش کیسکلرنی جیوب ینکه دن یراتماغه کوچی یتکوچیدور بلکوچیدور (الذی) آنداین الله دور اول (جعل لکم) قلدوق سرننك فایداغز اوچون (یعنی آدملرننك فائده آلمتی اوچون (من الشجر الاخضر) بر یشل آغاچدن (نارا) اوتنی (بس آغاچدن اوت چغارورغه کوچی یتمسی البته یتر (فاذا انتم منه توقدون ۞) بس شول وقتده سزلار اول آغاچدن اوت یاندرورسن (اولیس الذی) ایا ایمسدور شونداین

الله تعالى (خلق السموات) شوشى قدر بولغان كوكلارنى يراتدى (والارض) يرنى يراتدى (بقدر على) كوچى يتكوچى (ان يخلق) يراتمقلقغه (مثلهم) اول الوغ بولغان جسملرننك اوحشاشى بولغان كچكنه واشكى بولغان جسملرنى يراتماغه (بلى) بلى قادور وكوچى يتكوچيدور (وهو) اول الله تعالى (الخلاق العليم ❁) بار مخلوقاتنى يراتقوچيدور وبارچه مخلوقاتننك حاللرى ننك نيچوك لوكن بلكوچيدور (انما امره) بودوركم اول الله تعالى ننك اشى (اذا اراد) هر وقت تلاسه (شيأ) برنرسه ننك بارلقغه كيلماكن (ان يقول) ايتمكلوكدور اول نرسه كا (كن) بول ديب (فيكون ❁) بس اول نرسه بولور كيچ كماينچه (فسبحن الذى) پاكدور بارچه كيمچيلك صفاتندن اول الله وشوند اين الله دور (بيده ملكوت) آننك قدرة قوليده دور (كل شىء) هر نرسه ننك پادشاهلغى تلاكانچه اش قيلر (واليه) واول الله تعالى ننك جانبينه (ترجعون ❁) جرابير والمك اوچون قايطارلمش بولرسز * رسول عليه السلام ايتدى هر نرسه ننك كونكلى بار قرآن ننك كونكلى ياسين شريفدور هر كم الله رضالغى اوچون اوقوسه كناهدن پاك بولب وكناهلرى يارلقانر بويسننى اولكلارو كز اوزارينه اوقنكلار ديب *

❁ سورة الفتح مدنية تسع وعشرون آية ❁

بسم الله الرحمن الرحيم

(انا فتحنا لك) تحقيق بزلار حكم قيلدوق سننك اوچون (فتحا مبينا ❁) ظاهر بولغان فتح بلان (ليغفر لك الله) فتح ننك عاقبتى شولدوركم يارلقامق اوچون الله تعالى (ما تقدم من ذنبك) اول نرسنيكم اوتدى سننك كناهنكدن (وما تاخر) واول نرسنيكم آرطقه قالدى سننك كناهنكدن (ويتم نعمته عليك) وتمام قيلمق اوچون اوزى ننك نعمتنى سننك اوزارونكا (ويهديك صراطا مستقيما ❁) وكورستهسز كا طوغرى بولغان يولنى (وينصرك الله) ياردم قيلر سزكا الله تعالى (نصرا عزيزا ❁) قوتلى بولغان ياردمى بلان اشبو

صبر قیلغاننك اوچون سننك درجه لرنك آرتق بولدی الله تعالی بو کلامنی اوز قوللارندن هیچ بر قولینه ایتمدی سننك اوتکن کناهلاونکنی باغشلادوم دیب آننك اوچون بو سوزنی قورقوسزلقنی واجب قیلادور اکرچه کوب قوللر باردور الله تعالی آنلرنی یارلقادی لکن حضرتدن باشقه بر آدمکا اول سوزنی ایتمدی (هُوَ الَّذِی) اول الله شوندایین الله دور (اَنْزَلَ السَّکِینَةَ) ایندوردی قرارلانمقنی (فِی قُلُوبِ الْمُؤْمِنِینَ) مؤمنلرننك کونکللری اوزارینه (لِیَزْدَادُوا اِیمَانًا مَعَ اِیمَانِهِمْ) آرتق بولمق اوچون آنلارننك ایمانلاری اول بولغان ایمانلاری بلان یعنی شریعتننك اصللریده بولغان ایمانلاری فروعینه هم ایمان کیتورمك بلان آرتق قیلمق اوچون فروعلار شریعت حکملری (وَلِلّٰهِ جُنُودُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ) والله تعالی اوچوندور کوکلرننك عسکری ویرننك عسکری (وَکَانَ اللّٰهُ) وبولدی الله تعالی (عَلِیمًا حَکِیمًا ۞) هر اشنی بلکوچی وحکمتی بلان اش قیلغوچی (لِیُدْخِلَ الْمُؤْمِنِینَ وَالْمُؤْمِنَاتِ) اول قرارلانمقنی ایندورمکننك فایدہسی کرکوتمك اوچون مؤمن بولغان ایرلارنی ومؤمنه بولغان خاتونلارنی دین وشریعتده بولغانلاری برکاتیدن (جَنَّاتٍ تَجْرِی مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ) جنتلرکا آغار اول جنتلرننك آستندن یلغه لار (خَالِدِینَ فِیهَا) منکوا بولغانلاری حالده اول جنتده (وَیُکَفِّرَ عَنْهُمْ سَیِّئَاتِهِمْ) یارلقار آلاردن بوزوق اشلرون یعنی بوزوق اشلریننك کناهلارون (وَکَانَ ذٰلِكَ) وبولدی بوجنتکه کرکوتمك وکناهلارون یارلقامق (عِنْدَ اللّٰهِ فَوْزًا عَظِیمًا ۞) الله تعالی قاشنده الوغ قوتلمق اول آدملرکم ایتورلار جنتنی استمك کیمپیلك دن کیلکن اشدر دیب بو آیتدن معلوم بولدی جنتنی استمك الله تعالی قاشنده بیك کامل لقدندور (وَیُعَذِّبَ الْمُنَافِقِینَ وَالْمُنَافِقَاتِ) یامحمد سنکا یاردم ونصرت برمك مدینه ده بولغان منافقلرغه ومنافق خاتونلرغه) عذاب قیلمق اوچون (وَالْمُشْرِکِینَ وَالْمُشْرِکَاتِ) مکه ده بولغان مشرك ایرلارکا ومشرك خاتونلرغه عذاب قیلمق اوچوندور (الظَّانِّینَ بِاللّٰهِ ظَنَّ السَّوْءِ) کمان قیلغوچیلر آلار الله تعالی غه یاوز بولغان کماننی (عَلَیْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ) آلارننك اوزلر ینه دور

بوزوق کمانلاری ننك کیری دونمکی یعنی اول کمانلاری ننك قاتی بولغان قایغولری ننك قایتماغی (ن) (وَغَضِبَ اللّٰهُ) آچغلاندی الله تعالی (عَلَیْهِمْ) آلار اوزرینه (وَلَعَنَهُمْ) ورحمتدن یراق قیلدی آلارنی (وَاَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ) وحاضرلدی آلار اوچون جهنمی (وَسَاۤءَتْ مَصِیرًا ۞) ونی باوزیر دور اول جهنم (وَلِلّٰهِ جُنُودُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ) والله تعالی اوچوندور کوکلرننك ویرننك پادشاهلغی وعسکری (وَکَانَ اللّٰهُ عَزِیزًا حَکِیمًا ۞) وبولدی الله تعالی دوشمنلرغه کوچلی واشنده حکمت اباس (اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ) تحقیق یباردوك بز سنی (شَاهِدًا) امتنك ننك سوزلرینه واشلارینه کواه قیلب یعنی حقنی ظاهر قیلغوچی (وَمُبَشِّرًا وَنَذِیرًا ۞) موءمنلارنی جنت بلان سیوندور کوچی قلب والله ننك عذابندن قورقتقوچی قیلب (لِتُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ) ایمان کیتورماکنکز اوچون الله غه واول الله ننك رسولینه (وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ) یاردم برماکنکز اوچون الله ننك دینینه وبیورغانن الوغلاماقنکز اوچون یعنی هر اشده الوغلوغن اعتقاد قیلهسز (وَتُسَبِّحُوهُ بُکْرَةً وَاَصِیلًا ۞) وپاکلك بلان ذکر ایتهسز اول الله نی طانك وقتنده وآخشام وقتنده یعنی هر وقت یاکه ایرته نمازنده وقالغان دورت نمازده تسبیح ایتهسز (اِنَّ الَّذِینَ یُبَایِعُونَكَ) تحقیق شوند این آدملرکم (حدیبیه ده) رضوان بیعتن ایتدیلار سننك بلان یعنی عهد ووعده قیلدیلار (اِنَّمَا یُبَایِعُونَ اللّٰهَ) بودورکم آلار الله غه عهد ووعده قیلورلار (آننك اوچون اصل ومقصود الله غه عهد قیلمقدور (یَدُ اللّٰهِ) الله ننك قدرة ویاردم قولی (فَوْقَ اَیْدِیهِمْ) آلارننك قولی ننك اوستنده دور (فَمَنْ نَکَثَ) بس بر آدم عهدونی صندورسه (فَاِنَّمَا یَنْکُثُ عَلٰی نَفْسِهِ) بس بودورکم اوزی ننك ضرری اوچون صندورور یعنی ضرری اوزینه قایتار (وَمَنْ اَوْفٰی) وهر آدم تمام ایتسه (بِمَا عَاهَدَ) شول نرسکه کم عهد قیلدی (عَلَیْهُ اللّٰهَ) آننك اوزرینه الله تعالی بلان (فَسَیُؤْتِیهِ اَجْرًا عَظِیمًا ۞) البته تیزلکده بیرور الوغ اجرنی (اول جنتدور) (ن) (سَیَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْاَعْرَابِ) ایتورلار ستکا عربلاردن سنکا ایارمای قالغانلار یعنی حدیبه سفرنده سنکا ایارمکن جماعت

(شغلتنا اموالنا واهلونا) شغل ندوردی برلارنی برننك مالالارومز واهلالارومز سننك بلان بارمقدن آننك اوچون آلارننك اشلارون قاراوچی یوق ایدی دیب (فاستغفر لنا) بس یارلقامق لق استه برننك قالغانمز اوچون دیب (یقولون) ایتورلار آلار (بالسنتهم ما لیس) تل لری بلان شول نرسنیکم یوق ایدی (فی قلوبهم) آلارننك کونكل لرونده یعنی عذر ویارلقامق استمكدن کونكل لرنده یوق ایدی (قل فمن یملك لکم) ایتکل سین آلارغه کم طیارغه کوچی یتر سزدن (من الله شیئا ان اراد بکم ضرا) الله تعالی دن بر نرسه نی اکر تلاسه الله تعالی سزکا بر ضررنی اولتورمك وحورلامق یاکه مالنکزنی بترمك کوك ایارما کاننکز اوچون (او اراد بکم نفعا) یاکه تلاسه اول الله سزکا فایدانی (بل کان الله) بلکه الله تعالی بولدی (بما تعملون خبیرا ۞) اول نرسه نی کم قیلورسز بلکوچی (ف)(بل ظننتم) (سز ایتکنچه توکل) بلکه سز کمان قیلدونکز (ان لن ینقلب الرسول والموءمنون) رسول علیه السلام وموءمنلار قایتمسلر (الی اهلیهم ابدا) مدینه کا جماعتلارینه دایم دیب (وزین ذلك فی قلوبکم) وزینتلانمش بولدی بوکماننکز کونکل لرونکز کا شیطان آزدورماغی بلان واسلام دینی یوق بولوروبتر دیب (وظننتم ظن السوء) وکمان قیلدونکز سز یاوز بولغان کماننی (وکنتم قوما بورا ۞) هلاك بولغوچی قومندن بولدونکز یعنی یاوز کماننی تحسین قیلب (ومن لم یوءمن بالله ورسوله) وهر آدم ایمان کیتورمسه الله غه وآننك پیغمبرینه یعنی تلی وهم کونکلی بلان (فانا اعتدنا) بس تحقیق بز حاضرلادوق (للکافرین سعیرا ۞) اوشبو کافرلار اوچون جهنمنی (ولله ملك السموات والارض) والله اوچوندور کوکلرننك ویرننك پادشاهلغی (یغفر لمن یشاء) یارلقار تلاکاننی یعنی الوغ کناهی بولسه ده (ویعذب من یشاء) عذاب ایلار تلاکاننی یعنی کچك کناهی بلان (وکان الله) وبولدی الله تعالی (غفورا رحیما ۞) توبه قیلغوچیلارننك کناهلارون یارلقاوچی ورحمت قیلوچی (سیقول المخلفون) البته ایتورلار حدیبیه دن قالغانلار موءمنلرکا (اذا انطلقتم الی مغانم) قچانکم حدیبیه دن قایتب

کیتر سز غنیمت مالی طرافینه یعنی خیبر ننك غنیمت مالینه (لِتَأخُذُوهَا) آلماقنکز اوچون اول غنیمت مالنی (ذَرُونَا) قوینکز بزنی (نَتَّبِعْكُمْ) بز دخی ایاروب کیتك سزکا دیب (يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللّٰهِ) تلیلر آلار یعنی حدیبیه دن قالغانلار آلو شطرمقنی یعنی اوزکارتمکنی الله تعالی ننك سوزونی یعنی حدیبیه کا قیلغان وعده سن آننك اوچون موءمنلر حدیبیه دن قایتولارنده الله تعالی مکه غنیمتی ننك قارشوسینه واورنینه خیبر غنیمتن حدیبیه لرکا خاصلادی (قُلْ) یا محمد ایتکل سین آلارغه (لَنْ تَتَّبِعُونَا) البته سز خیبر کا بارمقده ایارمرسز بزکا (كَذَلِكُمْ قَالَ اللّٰهُ مِنْ قَبْلُ) آننك اوچون سز خیبر سفرینه حاضرلانودن اوّل الله تعالی خیبر غنیمتی حدیبیه ده بولغانلرغه دور دیکان ایدی (فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا) بس اول قالغانلار موءمنلرکا ایتورلر الله تعالی بزنی خیبر کا کیتمکدن طیماغاندور بلکه سز غنیمت مالینه شریك بولماغمزدن کونچلك قیلاسز (بَلْ كَانُوا) آلای توکل بلکه بولدیلار آلار (لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ۞) فهم قیلمز بولدیلار مکر آز آدملار فهم قیلورلار (ف) (قُلْ) ایتکل ای محمد (لِلْمُخَلَّفِينَ) حدیبیه دن قالغانلرغه (مِنَ الْأَعْرَابِ) اعرابلاردن (سَتُدْعَوْنَ) اوندالمش بولورسز سز (إِلَى قَوْمٍ أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ) بر قوم بلان صوغش قیلمه غه بیك قتی صوغش ایالری دور آلار یعنی فارس وروم آدملاری بلان اوشبو وعده ابوبکر ننك وحضرت عمر ننك زمانیده بولدی (تُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسْلِمُونَ) اولتوروشرسز آلار بلان یا که مسلمان بولورلار (آننك اوچون آلاردن جزیه آلرغه مال قبول ایتولمس آلار مشرکلاردر یا که رسول علیه السلام دن صونك مرتد بولغانلاردور (فَإِنْ تُطِيعُوا) اکر بیورلغاننی قبول قیلسانکز یعنی اول صوغشده اخلاص بلان اولتورسه نکز (يُؤْتِكُمُ اللّٰهُ أَجْرًا حَسَنًا) بروررسز کا الله تعالی کورکام بولغان اجرنی یعنی دنیاده غنیمت مالن وآخرتده جنت برور (وَإِنْ تَتَوَلَّوْا) اکر یوز قایتارسغز اول صوغشدن یعنی قبول قیلماسانکز (كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ) نیتك یوز قایتاردونکز بو صوغشدن اوّل یعنی حدیبیه صوغشنده ایارمکان کوك اول صوغشده هم

ایارەسەنکز (یعذبکم) عذاب قیلورسز کاالله تعالی (عذاباالیما ۞) ارانججتکوچی عذاب بلان (ف) اوشبو یوز قایطارمق ننك حقنك وعید وعذابنی مسلمانلارننك ضعیف وعاجزلری ایشتکاچ برننك حالمز نچك بولور دیدیلار بوکیلاچك آیت شول سببدن ایندورولدی (لیس علی الاعمی حرج) یوقدور صوغشدن قالمقك صوقر اوزرینه کناه (ولاعلی الاعرج حرج) ودخی آقصاق اوزرینه کناه یوقدور (ولاعلی المریض حرج) دخی آورو اوزرینه کناه یوقدور یعنی اوشبولارننك سفردن قالمغیده کناه یوق (ومن یطع الله ورسوله) وهر آدم ایارسه الله تعالی غه وآننك رسولینه (یدخله جنات تجری من تحتها الانهار) کرکوزور اول آدمنی جنتلرکا آغار اول جنتلرننك آستندن یلغەلار (ومن یتول) وهرکم یوز قایتارسه الله تعالی ننك طاعتندن (یعذبه) عذاب قیلور آنی (عذابا الیما ۞) ارنججتکوچی عذابی بلان (لقد رضی الله عن المؤمنین) تحقیق راضی بولدی الله تعالی مؤمنلردن (اذیبایعونك تحت الشجرة) شول وقتده کم عهد قیلدیلر سنك بلان (حدیبیەدە سمرە) آغاچی ننك آستندە (فعلم) بس بلدی الله تعالی (مافی قلوبهم) اول مؤمنلرننك کونکللرندە بولغان راستلقنی ووفانی (فانزل السکینة) بس بلب ایندوردی الله تعالی طوقطامقنی وقرارلانمقنی یعنی شول عهدلریدە (علیهم) آلارننك کونکللرینه (واثابهم فتحا قریبا ۞) وبردی آننك قارشوسینه آلرغه یعنی یتوشدوردی یقین فتحنی اول حیبر فتحیدور مکەدن قایتولرنك حیبرنی آچوب کوب غنیمت آلدیلار روایت ایتولدی بوبیعتك بولغانلر منك دەبش یوز یکرمی آدم ایدیلار قریش بلان اولتوروشمکدە اصلا یوز قایتارمسقه عهد قیلدیلار پیغمبر ومز علیه السلام مکەکا حراش بن امیەنی ایلچی قیلب یباردیکم من صوغش قیله چق ایمس من عمرە وقربلان بوغازلامق بلان کیتەچك من دیب آلار حراشنی مکەکا قویمدیلار جواب هم برمدیلار افندومز علیه السلام حضرت عثماننی یباردی آنی مکەکا آلب قالدیلار اصحاب آراسندە عثمان رضی الله عنه اولدورولدی دیب مشهور بولدی بیغمبر ومز علیه

السلام عثمان اللهتنك ورسولی ننك حاجتندهدور دیب برقولن ایکنچی قولی اوستینه
قویب بو عثمان عهدیدور دیدی (ومغانم كثيرة) كوب غنیمتلرنی یعنی خیبرننك
غنیمتلرونی (یأخذونها) آلرلار اول غنیمتلرنی یعنی خیبرننك ماللارون ویرلارون
حدیبیه جماعتینه آلدوروب بولدوردی (وكان الله) وبولدی الله تعالی (عزیزا حكيما ۞)
كوچلی وحكمت ایاسی (ف) (وعدكم الله) وعده بردی سزكا الله تعالی (مغانم كثيرة)
كوب غنیمتلرنی (تأخذونها) آلرسزلار اول غنیمتلرنی (فعجل لكم هذه) بس تیزلك
بلان بیردی سزكا اول غنیمتلرنی (یعنی خیبرننك غنیمتلرونی) (وكف ايدي الناس عنكم)
وطیدی الله تعالی آدملرننك قوللرینی سزدن یعنی حدیبیهده (ولتكون اية للمؤمنين)
بولسن اوچون طیدی ایمان اهلینه بر علامت یعنی بوطیمق وغنیمت آلمق اللهننك وعدسینه
وحضرت رسولننك راستلغینه علامت بولب مؤمنلرکا بر قدر وحرمت بولمق اوچون (ويهديكم
صراطا مستقيما ۞) وطوغری یولنی كورستمك اوچون سزكا اول خدای تعالی ننك فضلینه
طیانب توكل قیلمق دور (شاه ولی رحمة الله ایتهدور قریش ننك كافرلری جیولدیلار كم
حضرت رسولكه تشویش بیرمككا الله تعالی آلارننك قوللرونی صوغش قیلمقدن طیب صوغش
اشی صلحغه قایتدی (واخرى) وعده بیردی الله تعالی باشقه غنیمتلر بلان (لم تقدروا
عليها) اول غنیمتلرکا هنوز كوچوكز یوق ایدی قولغه كروتمكا (قد احاط الله بها) تحقیق
چولغادی آنی الله تعالی ننك بلمكی (یعنی فارس وروم وهوازن غنیمتلارونی (وكان الله على
كل شىء قديرا ۞) الله تعالی هر نرسه اوزارینه كوچی یتكوچی بولدی یعنی شول آغاج
آستیده عهدننك احسانندهخیبرنی فتح قیلمقنی احسان قیلدی ومكهننك فتح بولنماغی اول
وقتده قولغه كرمسهده لیكن كرمكی یقین بولغانیدن كویا آنی دخی شول زمانده احسان
قیلنمشدور (ولو قاتلكم الذين كفروا) اكر مكه كافرلاری صلح قیلمای صوغش قیلسهلار
ایدی سزننك بلان یعنی حدیبیهده (لولوا الادبار) قاچارلار ایدی سزننك جانوغزدن

صنب حور بولب (ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۞) موندين صونك طاپماسلر ايدی آلار
هيچ بر دوست ويارد‌م قيلوچی آلارنی صاقلاب يارد‌م قيلرغه (سُنَّةَ اللّٰهِ الَّتِی) الله تعالی ننك
شوند اين عادتيدور (قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ) سيندن الك اوتكن پيغمبرلرنی دوشمانلر بنه
قوّتلی قيلمق (وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيلًا ۞) طاپماسنك سين الله ننك عادتيده اوزكارونی
وآشغونی يعنی شيك سز اول عادتی بولر سين غالب بولرسنك (وَهُوَ الَّذِی كَفَّ أَيْدِيَهُمْ
عَنْكُمْ) اول الله تعالی دور طيدی كافرلارننك قولنی سزدن (وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ) وسزننك قولنكزنی
طيدی كافرلاردن (بِبَطْنِ مَكَّةَ) مكه ننك آراسنده (يعنی خديبيه ده) (مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ
عَلَيْهِمْ) شوندان صونك كم غالب قيلدی سزنی آلار اوزار بنه يعنی صلح قيلديلار صوغش
قيلمديلار (وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ۞) وبولدی الله تعالی شول اشنی كم اشلرسز كوروچی
يعنی كافرلار بلان اولدور وشما كوكزنی ورسول عليه السلام ننك بيورغانن قيلماقوغزنی
كوروب الوغ ثواب بر ور (ف) (هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا) اول قريش كافرلاری شوند اين
آدملردور كم كافر بولديلار (وَصَدُّوكُمْ) طيديلار سزنی (عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) مسجد
حرامغه كروب بيت شريفنی طواف قيلودن (وَالْهَدْیَ مَعْكُوفًا) وطيديلار قربانلقلاروغزنی
طوقطاطب (أَنْ يَبْلُغَ مَحِلَّهُ) يتوشدوردن بوغازلاناچق اورنينه يعنی قربانلار بوغازلانه
ترعن اورونغه يتوشدوروب بوغازلاودن (وَلَوْلَا رِجَالٌ مُؤْمِنُونَ) اكر بولمسه ايدی مكه ده
ايمان كيتركان ايرلار (وَنِسَاءٌ مُؤْمِنَاتٌ) وايمان كيتركوچی خاطنلار يعنی فالمشقان بولمسه
ايدی كافرلر كايشرون ايمان كيترمك بلان سز بلما كانلردن (لَمْ تَعْلَمُوهُمْ) بلمس سز آلارنی
(أَنْ تَطَئُوهُمْ) البته هلاك قيلر ايدوكز آلارنی (فَتُصِيبَكُمْ) بس ايرشور ايدی سزكا (مِنْهُمْ)
آلاردن (مَعَرَّةٌ) بزكناه (بِغَيْرِ عِلْمٍ) بلمكدن باشقه هلاك قيلر ايدوكز آندن سزكا
اوكونمك بولر ايدی يعنی يوقيده كورنكن توشنك راست بولمغی بالفعل متحقق اولسه
ايدی ومكنی فتح قيلمق تيزلك بلان بولسه ايدی سز مكه كافرلری بلان صوغش قيلب

آرالرنده بولغان سز بلما کان موءْمنلر هم هلاك بولب سز کا کناه یتوشر ایدی بس بو قورقو
اوچون کیچکتردی (لیدْخل اللّٰه فی رحمته من یشاءُ) طیلدی سز ننك قولوغز نی آلاردن کر وتمکلك
اوچون الله تعالی اوزی ننك رحمتینه (یعنی اسلام دینینه) تلا کان آدملر نی (لوْ تزیلوا)
اکر آیر ولسه لار ایدی کافرلاردن موءْمنلر (لعذّبنا الّذین کفروا منهم عذابًا الیمًا ❀)
البته عذاب قیلر ایدوك بز دنیاده اولترمك واسیر قیلمق بلان آخرتده جهنم عذابی بلان
شول آدملرنیکم کافر بولدیلار (ایته ولدیکم رسول علیه السلام جیتمش قربان کیتردی
قربان بوغازلامق اورنی بولغان مناده بوغازلامقچی ایدی الله تعالی ننك تلامکی بلان صلح
بلان قایتمق بولدی قربانلر نی حدیبیه ده بوغازلدی (ف)(اذْجعل الّذین کفروا) ایسنکا
توشر شول وقتنیکم محکم قیلدیلار کافر بولغان آدملر (فی قلوبهمُ الْحمیّة حمیّة الْجاهلیّة)
اوزلری ننك کونکللرینه نادانچیلق غیرتی بولغان غیرتنی وتکبرلکنی شول روشچه محمد
علیه السلامنی اصحابلاری بلان مکه کا کرودن طیب صلح قیلمه غه کونکل قویب صلح یازوی
یازغانده دخی بسم الله شریفنی ومحمد رسول الله لفطنی یازمغه راضی بولمدیلار (فانزل
اللّٰه سکینته) بس ایندوردی الله تعالی اوزی ننك فضل وکرمندن بولغان قرارلانمقنی
وطوقطامقنی (علٰی رسوله وعلی الْموءْمنین) اوزی ننك پیغمبری اوزارینه وموءمنلار
اوزرینه (والزمهمْ کلمة التّقوی) وثابت قیلدوق آلارغه یعنی موءْمنلار اوزارینه
صاقلانمق کلمه سنی اول شهادت کلمه سی وبسم الله الرحمن الرحیم وصلوات شریف دور (وکانوا
احقّ بها واهلها) وبولدیلار اول منلر اول کلمه لرکا تیوشلی واول کلمه لرکا اهل یعنی موءْمنلر
اشبو کلمه لرکا تیوشلی واهل بولمقلر یدان یوکلاندوك (وکان اللّٰه بکلّ شیءْ علیمًا ❀)
وبولدی الله تعالی هر نرسنی بلکوچی یعنی مسلمانلردن بر جماعت اشبو صلحنی براتمدیلار
احیرده الله تعالی کونکلینه قرلرلانمق بیردی پیغمبرننك تلا کانیکه راضی بولدیلار والله تعالی
اعلم کیتردیلار کم رسول علیه السلام حدیبیه یلنده سفر کا چقمغیدن اویقوسیده کوردیکم

اوزی وبارچه اصحابی ایمین بولب مکه کا کروب چاچلرون کیتروب وقصر قیلدیلار بوتوشنی صحابه‌لرکا ایتدی آلارشادلانب کمان قیلدیلارکم بواش بویلده بولاچق دیب قچان حال اول طریقه بولدی قایسی آدملر باشنی کیته‌روده وچاچنی قصقه قلوده بولمدی وبیت الله‌نی هم زیارت قیلوده بولمدی دیب ایتدیلار الله تعالی بو آیتنی ایندوردی (لَقَدْ صَدَقَ اللّٰهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ) تحقیق طوغری قیلدی الله تعالی اوزی‌ننك پیغمبرینه یقوسنده کورساتلکان واقع غه مطابق بولغان طوغریلق بلان آننك اوچون توشینی کورستلکن اش البته بولر وقتنك (لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ) اشبورو شپه کم البته کروسز کیلاچك یلن مسجد حرامغه (اِنْشَاءَ اللّٰهُ) اکر الله تلاسه (آمِنِينَ) ایمین بولغانوغز حالن (مُحَلِّقِينَ رُؤُسَكُمْ) بعضوغز باشوغزننك ساچنی کیتاروسز (وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ) وبعضوغز ساچوکزنی قرقرسز هیچ نرسه‌دن قورقماس‌سز (فَعَلِمَ مَالَمْ تَعْلَمُوا) بس بلدی الله تعالی یعنی اول وعده‌ننك کیلاچك یلغه کچکما کیده بولغان حکمتدان) سز بلماکن حکمتنی (فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذٰلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا ۞) بس آسان قیلدی سزکا مسجد حرمکه کرودن اوّل یقین بولغان فتحنی اول حیبر فتحیدور وحدیبیه صلحیدور مؤمنلار بوکیچکو قایغوسندن بر نچه وقت طنچ بولسنلار اوچون (هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ) اول الله تعالی یباردی (رَسُولَهُ) اوزی‌ننك پیغمبرونی (بِالْهُدٰى) هدایت بلان (وَدِينِ الْحَقِّ) وطوغری بولغان اسلام دینی بلان (لِيُظْهِرَهُ) ظاهر وقوتلی قیلمق اوچون اول دینی (عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ) باشقه دینلرننك بارچه‌سی اوزرینه (وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيدًا ۞) یتاچکدور الله تعالی کواهلق برمك جهتندن یعنی الله تعالی اوشبو اسلام دینن ظاهرده‌هم بروقتقه‌چه هربر دین‌کا غالب وقوتلی قیلدی ودلیل وحجت وجهتدن همیشه قوتلیدور (مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ) محمد علیه السلام الله تعالی‌ننك پیغمبریدور (وَالَّذِينَ مَعَهُ) وشول آدملرکم اول محمد علیه السلام بلان برکادورلار یعنی اصحاب کراملار (أَشِدَّاءُ) بیك قتیدورلار (عَلَى الْكُفَّارِ) کافرلار اوزرینه (رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ)

اورنلری ننك آرالارنده بر بر وسینه بیك رحیملی ومهربانلیدورلار (تریهم) کوروسنك سین آلارنی (ركعا سجدا) رکوع قیلغوچیلر وسجده قیلغوچیلار (یبتغون فضلا من الله ورضوانا) استرلار آلار الله تعالی دن فضل وثوابنی والله تعالی ننك رضالغن (سیماهم فی وجوههم) آلارننك کورکاماکلری ننك علامتلاری یوزلر ونده دور (من اثر السجود) سجده ننك اثر وندن (ذلك) اوشبو ذکر قیلنغان وصفلار (مثلهم) آلارننك عجب بولغان وصفلاری (فی التوراة) توراتده (ومثلهم) واوخشاشلاری (فی الانجیل) انجیلده یازولمشدورکم (کزرع) بر ایکن کوکدور آلار (اخرج شطأه) چغاردی کچکنه بولغان بوطاقلارون (فازره) بس قوتلی قیلدی آنی (فاستغلظ) بس یوانلاندی (فاستوی) قوتلی بولدی وطوردی (علی سوقه) تبلاری اوزرینه (یعجب الزراع) عجبکه قالدورور ایکنچیلارنی حال ننك اخیری شولدور دین اسلامننك قوتلی بولمغی (لیغیظ بهم الکفار) آچولاندورمق اوچون الله موءمنلارنی کورمك سببی بلان کافرلارنی یعنی الله تعالی کافرلارنی آچوغه صالور موءمنلارنی کورمك بلان (وعد الله الذین امنوا) وعده قیلدی الله تعالی شول آدملارکه کم ایمان کیتردیلار (وعملوا الصالحات) وایذکو اشلر قیلدیلار (منهم) اشبو امتدن (مغفرة) یارلقامقنی (واجرا عظیما ۞) والوغ بولغان جالنی یعنی یارلقامقنی والوغ ثوابنی وعده قیلدی بو مثال ننك حاصلی شولدورکم اسلام اوّلده ضعیف ایدی ومسلمانلار آز ایدی باره باره کوچلی بولب کوبایدیلار والله اعلم (ف)

۞ سورة الحجرات مدنیة ثمان عشرة آیة ۞

بسم الله الرحمن الرحیم

(ف) (یا ایها الذین امنوا) ای آندایین آدملارکم ایمان کیتردونکز (لاتقدموا بین یدی الله) الله اوتمانکز سوزده الله بلان (ورسوله) آننك پیغمبری ایلان قارشوسنده یعنی الله ننك وپیغمبری ننك سوزندن اوّل سز سویلاشمانکز (واتقوا الله) وصاقلانکز اللهدن

(انّ الله سميعٌ عليمٌ ۞) تحقيق الله تعالى سوزونكزنى ايشتكوچيدور يعنى بر آدم حضرتننك
مجلسنده بر نرسه صوراسه حضرتننك جوابنه كوتسن كم نى بيورور وآوزونكزدن عقلنكز بلان
حضرت بيورمايىنچه بر جواب سويلامه نكز (ياۤ ايها الّذين امنوا) اى ايمان كيترگان آدملر
(لاترفعوا اصواتكم) كوتارمنكز طاوشنكزنى (فوق صوت النّبى) پيغمبرننك طاوشندن
اوستن قيلب (ولاتجهروا له بالقول) قچقروب آشكاره قيلمانكز پيغمبرگا سوزنى (كجهر
بعضكم لبعض) بر ونكز بر ونكزگا قچقروب سويلمكنكز كوك (ان تحبط اعمالكم) صاقلانمق
اوچونكم باطل بولودن سزننك قيلغان اشلارونكز (وانتم لاتشعرون ۞) وحالانكه سز بلماز
سز (انّ الّذين يغضّون اصواتهم) تحقيق شونداين آدملاركم توبان قيلورلار اوزلرىننك
تاوشلارون (عند رسول الله) الله ننك پيغمبرى قاشنده (اولۤئك الّذين) اول جماعت
شونداين كمسنه لردوركم (امتحن الله) صنادى الله (قلوبهم) آلارننك كونكل لرون
(للتقوى) تقوالق ظاهر بولمق اوچون (لهم مغفرة) آلار اوچون كوب يارلقامقلق باردور
(واجر عظيم ۞) بيك الوغ بولغان جال باردور (انّ الّذين ينادونك) تحقيق شونداين
آدملاركم چاقرورلار سنى (من وراء الحجرات) حجره لرىننك طشندن (اكثرهم لايعقلون ۞)
آلارننك كوبسى عقل سزلاردور (آننك اوچون عقل ادبلى بولمقنى استر خصوصا رسول
الله حقيده يعنى بنوتميم اول حضرتكه يولوقرغه كيلديلار حضرت رسول اويلارنده ايدى
طشقاريدن ضور طاوش بلان قچقرديلار تيوشلى شول ايردى بر آدم كروتب خبر بردرمك
(ولو انهم صبروا) آلار صبر قيلسه لار ايدى (حتى تخرج اليهم) اول وقتقه چه كم
چغارسنك سين آلار طرافينه (لكان خيرا لهم) بولور ايدى بيك ايذكو آلارغه (والله
غفور رحيم ۞) والله تعالى يارلقاغوچيدور ومهربانيلدور شاه ولى الله ايتوركم اوشبو آيت
شلته دور بنى تميمدن بر قومننك حالى اوزرينه كم بر حاجت اوچون حضرت رسول عليه
السلام يانينه كيلب ضور آواز بلان چاقرمغه باشلديلار والله اعلم (ياۤ ايها الّذين امنوا)

ای شوندا این آدملار ایمان کیتردونکز (اِنْ جاءَکُمْ فاسِقٌ) اگر کیترسه سزکا بر فاسق
(بِنَبَاءٍ) بر خبرنی (فَتَبَیَّنُوا) بس تفتیش قیلنك یعنی تیکشرنك (اَنْ تُصیبُوا قَوماً بِجَهالَةٍ)
صاقلانمق اوچون شوندا نکم ضرر یتوشدور ورسز بر جماعتکه نادانلق بلان بالماینچه (فَتُصْبِحُوا
عَلیٰ مافَعَلْتُمْ نادِمینَ ۞) بس اوکونچده بولورسز شول اش اوزرینه کم قیلدونکز سز
آنی (وَاعْلَمُوا) بلنکز (اَنَّ فیکُمْ رَسُولَ اللّٰهِ) حقیقتده سزننك آرانکزده الله تعالی ننك
پیغمبری باردور (لَوْ یُطیعُکُمْ) اگر ایارسه سزکا (فی کَثیرٍ مِنَ الْاَمْرِ) اشلرننك کوبنده
(لَعَنِتُّمْ) قتیلقده بولور ایدونکز (وَلٰکِنَّ اللّٰهَ) ولیکن الله تعالی (حَبَّبَ اِلَیْکُمُ الْاِیمانَ) سیوکلی
ایتدی سزکا ایماننی (وَزَیَّنَهُ) وزینتلدی اول ایماننی (فی قُلُوبِکُمْ) سزننك کونکلنکرده
(وَکَرَّهَ) ویمان قیلدی (اِلَیْکُمُ الْکُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْیانَ) سزننك قاشنکزده کفرلکنی
وبوزوقلقنی والله تعالی ننك بیورغانن قبول قلماسلقنی (اُولٰئِكَ) اوشبو جماعت (هُمُ الرّاشِدُونَ ۞)
آلاردور توغری یولده بولغانلار (فَضْلاً مِنَ اللّٰهِ) الله تعالی ننك قاشندن بولغان احسان بلان
(وَنِعْمَةً) ونعمت ایلان اول الله تعالی دن (وَاللّٰهُ عَلیمٌ حَکیمٌ ۞) والله تعالی هر نرسه نی
بلکوچیدور وحکمت ایاسیدور یعنی سزننك مشورة قیلماقنکز قبول ایتولمسه خفا بولمغز
وآچولانمانکز آننك اوچون پیغمبر الله تعالی ننك کورستمکی بلان اش قیلور اوشبور وشده بولمق
سزننك حقنکزده بیك ایذکودور اگر سزننك مشوراتنکزنی قبول ایتسه هر آدم اوزی ننك
فایده سی اوچون سویلار قایسی نکرننك تلا کانکزنی قبول قیلسن (وَاِنْ طائِفَتانِ) اگر
ایکی جماعت (مِنَ الْمُؤْمِنینَ اقْتَتَلُوا) مؤمنلاردن بر وسی بر وسی بلان صوغش قیلسه لار
(فَاَصْلِحُوا بَیْنَهُما) بس توزاتنك بو ایکسی ننك آراسنی (فَاِنْ بَغَتْ) بس اگر ظلم قیلسه
(اِحْدیٰهُما عَلَی الْاُخْریٰ) شول ایکی جماعت ننك بر وسی ایکنچیسی اوزارینه (فَقاتِلُوا الَّتی
تَبْغی) بس صوغش قیلنك شوندا این جماعت بلانکم ظلم قیلور اول جماعت (حَتّیٰ تَفیٓءَ)
شول وقتقه چه قایته اول جماعت (اِلیٰ اَمْرِ اللّٰهِ) الله ننك حکمی طرافینه (فَاِنْ فاءَتْ) اگر

قایتسه ظلم قیلغان جماعت الله ننك حکمینه (فأصلحوا) بس توزاتنك (بینهما بالعدل) بو ایکسی ننك آراسنده عدللك بلان (وأقسطوا) بارچه اشنکرده عدللك قیلنك (انّ الله) تحقیق الله تعالی (یحبّ المقسطین ۞) دوست طوطار عدللك قیلغانلرنی یعنی اکر شریعت ننك حکمینه ایارسه‌لر بس انصاف بلان دورسلانکز آرالرون بر طرفقه کوچ قیلمانکز اوشبودور حکم شول وقتده کم موءمنلر بر بری بلان چقروش قیلسه‌لار (انما المؤمنون) بودورکم موءمنلر (اخوة) بر بری ننك قرداشلر یدور دینده (فأصلحوا) صلح قیلنك یعنی آرالرنده ایذکولك بلان صلح قیلدورنکز (بین اخویکم) اوزونکزننك قرداشلرونکز آراسنده (واتّقوا الله) وصاقلاننکز الله‌دن آننك حکمینه خلافلق قیلودن (لعلکم ترحمون ۞) شایدکم سزلار صاقلانسانکز رحمت قیلنمش بولورسز نقل قیلندی‌کم بنی تمیم‌دن بر جماعت وعمار وسلمان کوك اصحاب کرامننك فقیرلارنی مسخره قیلورلر ایردی حق تعالی آلارنی اول اشدن نهی ایتدی (یاأیها الذین امنوا) ای ایمان کیتورکان آدملر (لایسخر قوم) مسخره قیلماسن بر جماعت (من قوم) بر جماعتدن (عسی) شایدکم امید قیلنور (ان یکونوا خیراً منهم) اول مسخره قیلنغان جماعت ایذکوابولماقلاری مسخره قیلغوچیلردن کتوردیلارکم ازواج طاهرات حضرت صفیه‌کا ایتدیلار ای ایکی یهودی قرزی یهودیه‌دیب مسخره طریقی بلان حضرت صفیه رسول علیه السلامغه اول سوزنی ایتدی وشکایت قیلدی حضرت آکا ایتدی‌نی اوچون آلارغه ایتمادونك منم آتم حضرت هارون واطام بلان بر طوغان قرداشم ننك اوعلی حضرت موسی وایرم محمد علیه السلام دور حق تعالی آلارنی هم بوطریقه سوزلردن طیب ایتدی (ولانساءٌ) دخی خاتونلر مسخره قیلماسن (من نساء) خاتونلردن (عسی) شایدکم (ان یکن خیراً منهن) اول مسخره قیلنغان خاتونلر بیك ایذکوبولرلار مسخره قیلغوچی خاتونلردن (ولاتلمزوا انفسکم) وعیب ایتمانکز اوز آرانکزده یعنی ایمان اهلی بر بروسن عیب ایتمسن (ولاتنابزوا بالالقاب) دخی

چاقرمانکز بر بر ونکز نی یمان بولغان لقبلر بلان (بئس الاسم الفسوق بعد الایمان) نی یمان آددور فسوق آدی ایمانغه کیلدوکدین صونك یعنی ایمانغه کیلکاندین صونك فاسق دیب چاقرمق وفاسق خلقینه مناسب بولغان آدلر بلان ایتولمك نی یاوز اشدور (ومن لم یتب) وهرکم بو طیولغان اشلردن طیولمسه (فاولئك هم الظالمون ۞) بس اول جماعت اوزلر یدور کناه اش قیلغانلار (یاایها الذین امنوا) ای شوندایان آدملرکم ایمان کیتوردونکز (اجتنبوا کثیرا من الظن) صاقلاننکز کوب کماندن (ان بعض الظن اثم) حقیقتده کمان ننك قایسی سی کناهدور (ی) (ولا تجسسوا) دخی تیکشرمکز نیتك اسامه حقنده تیکشردوکز (ولا یغتب بعضکم بعضا) دخی بر وکز بر وکز نی غیبت ایتمسن (ایحب احدکم) ایا دوست طوطارمی سز ننك بر وکز (ان یاء کل) آشامغه (لحم اخیه) اوزی ننك قرداشی ننك ایتن (میتا) اولکن قرداشی ننك یعنی اول ممکن بولب آنی آشامه غز (فکرهتموه) بس آنی مکروه ویمان کورور ایدوکز یعنی شوننك کوك غیبت قیلونیده یمان کورونکز (واتقوا الله) وغیبت قیلوده تنکریدن قورقوغز (ان الله) تحقیق الله تعالی (تواب رحیم ۞) غیبتدن توبه قیلغانلرننك توبه سن قبول ایتب توبه ده طرغانلرغه مرحمت قیلر نقل قیلندی مکه نی فتح کوننده حضرت بلال حبشنی کعبهٔ مکرمه ننك اوستنده اذان ایتمك کا قوشدی آزاد آدملردن بر جماعت حضرت بلالنی غیبت ایلاب ایتدیلارکم محمد علیه السلام بوقره قارغادن باشقه موءذن طاپمدی دیب الله تعالی (یاایها الناس) ای آدملر (انا خلقناکم من ذکر وانثی) تحقیق بز یراتدوق سز نی بر ایردن وخاتوندن آلار حضرت آدم وحوادور بس سز کا نسب بلان ماقطانماغه وجه یوقدور (وجعلناکم) وقیلدوق سز نی (شعوبا) ضور جماعت کم بر آصلغه قایترسز (وقبائل) اول ضور جماعتلر کا نسبت بیر ولکن قبیله لر قیلدوق (لتعارفوا) بر بر وکز نی بلب آیر ولماقوغز اوچون یعنی جماعت وقبیله قیلماقومز بر بر وکز نی بلب آیر ولماقوغز

(اوچوندور)

اوچوندور بر بر وكز كا ماقطانمق اوچون قيلمادوق (ان اكرمكم) تحقيق سز ننك حرمتلو راكونكز (عند الله) الله تعالى قاشنده (اتقيكم) صاقلانغانوراغنكزدور (ان الله) تحقيق الله تعالى (عليم) بلكوچيدور (خبير ۞) بارچه اشوكزدان خبرداردور يعنى قوم وقبيله كزننك الوغلقى بلان اوزوكز كاغرورلق وتكبرلك كيلماسن بوبيك عيبدور كوركام خلق وايذكوا بولغان صفت وتقوالق لازمدور قوم ننك شرافتى اشكه يرامز (قالت الاعراب) قرده اولطرعوچى لار ايتديلار (امنا) ايمان كيتردوك بز (قل) ايتكل آلارغه سين اى محمد (لم تؤمنوا) ايمان كيترمدوكز آننك اوچونكم ايمان تل بلان اقرار وكونكل بلان تصديق قيلمقدور وسز تلوكز بلان اقرار قيلدوغز وكونكلوكز بلان تصديق قيلمادوغز بس سويلمنك بز ايمان كيتردوك ديب (ولكن) ليكن (قولوا اسلمنا) ايتوكز اسلامغه كيلدوك ديب يعنى بنى اسددن بر جماعت كيلب يارسول الله بز باشقه عربلار كوك بالغز كيلمادوك اهل وعيالار ومز بلان سنكا كيلب ايمانغه كيلدوك ديب منت قيلديلار الله تعالى ايتدى اى محمد ايتكل آلارغه ايمانغه كيلمادوكز بلكه اولترودن واسير بولودن ايمين بولمق اوچون انقيادقيلدوغز ديب (ولما يدخل الايمان) وحالانكه كرمدى ايمان (فى قلوبكم) سزننك كونكلوكز كا (وان تطيعوا الله ورسوله) واكر اخلاص بلان ايارسه كز اللهغه وآننك رسولينه بيورغانلارون قبول قيلب (لايلتكم) كيمتمس سزكا (من اعمالكم) سزننك عملوكزننك ثوابندن (شيئا) هيچ بر نرسنى (ان الله) تحقيق الله تعالى (غفور رحيم ۞) يارلقاغوچيدور وفضلى بلان رحمت قيلغوچيدور (ف)(انما المؤمنون) بودوركم حقيقتده مؤمنلار (الذين امنوا) شول آدملردور ايمان كيترديلار (بالله) الله تعالى غه (ورسوله) والله ننك رسولينه (ثم لم يرتابوا) موندين صونك (يعنى ايمان كتركاندين صونك) شبهه لانمديلار ايمانده (وجاهدوا) صوغش قيلديلار (باموالهم) اوزلرى ننك ماللارى بلان (وانفسهم) وجانلارى بلان (فى سبيل الله) الله تعالى يولنده (اولئك) اشبو جماعت (هم الصادقون ۞) آلاردور طوغرى

سوزلی لر ایماننی دعوا قیلوده (قل اتعلمون الله بدینكم) ایتكل ای محمد اویراتورسزمی الله تعالی نی دینكزدان خبر بیرمك بلان (والله یعلم) والله تعالی بلر (ما فی السموات وما فی الارض) كوكلرده بولغان نرسلارنی ویرده بولغان وآلارننك كونكل لریده بولغان نرسلارنی هم بلر (والله بكل شیء علیم ۞) والله تعالی هر نرسنی بلكوچیدور یعنی دینكز حق بولغان دین بولسه سویلامكده نی بولا چقدوز وهیچ حاجت یوقدور الله تعالی هر نرسنی بلكوچیدور (یمنون علیك) منت قیلرلار سنكا اول بنی اسد عربلاری (ان اسلموا) اوزلاری ننك مسلمان بولماقلارینه یعنی ظاهرده انقیاد قیلماقلارونی (قل) ایتكل ای محمد آلارغه جوابده (لا تمنوا علی) منت قیلماغز منكا (اسلامكم) اسلامغز بلان (بل الله) بلكه الله تعالی (یمن) منت قیلر (علیكم) سزننك اوزاروكزكا (ان هدیكم للایمان) آننك بلان یول كورستدی سزكا ایمان جانبینه (ان كنتم صادقین ۞) اكر بولساغز سز طوغری ایتوچیلردن یعنی هر یحشی اشكم اوزلروندن بولغوچی بولسه آنی تعریف قیلمقده وبلدورمكده فایده یوقدور بلكه الله تعالی غه ثناوحمد وشكر قیلمق تیوشدور اول یحشی اشنی قیلماغه توفیق بیرمكی اوچون (ان الله) تحقیق الله تعالی (یعلم) بلر (غیب السموات والارض) كوكلرده بولغان ویرده بولغان یشرون نرسلارنی (والله) الله تعالی (بصیر) كوركوچیدور كیفسز (بما تعملون ۞) اول نرسلارنیكم اشلارسز اول نرسلارنی یعنی الله تعالی كا هیچ بر نرسه یشرون توكلدور ٭

۞ سورة ق مكیة وهی خمس واربعون آیة ۞

بسم الله الرحمن الرحیم

(ق) الله بلور بو سوزدن مرادون بو امام اعظم مذهبیدور وقالغان اوچ مذهبده تأویل قیله لر اما ق دنیانی ایلاندورگان قاف طاوی ننك اسمی دیمك خطادور (والقرآن المجید ۞) آنط قیلامن الوغ بولغان قرآن حقی اوچونكم سین الله تعالی ننك پیغمبری سن ای محمد اكرچه مكه اهلی ایمان كیترمسه لرده (بل عجبوا) بلكه عجبلاندیلار كافرلار (ان جاءهم) شوندنكم

كيلدى آلارغه (منذر) بر قورقتوچى (منهم) اوزلرندان يعنى اوزلرى ننك نسلندن (فقال الكافرون) بس ايتدى كافرلار (هذا) اوشبو يعنى محمد ننك آرامزدن پيغمبر بولمغى (شئ عجيب ۞) بر عجب اشدور (ائذا متنا) اياقچانكم بز اولسك (وكنا ترابا) وبولسق بز طوفراق قوبار ولورمزمى (ذلك) اوشبو قوبارولمق (رجع بعيد ۞) عقلدن يراق بولغان قايتمقدور يعنى اى محمد كيرى توررلورسز ديب ايتما كنك عقلدن يراق بولاب بيك عجب سوزدور آننك اوچون چروب طارالغان سوبك نيچك جيولب ترولر ديديلار الله تعالى جواب بروب آيت ايندوروب ايتدى (قد علمنا) تحقيق بلدوك بز (ماتنقص الارض منهم) اول نرسه نى كم يركيه وتورآلاردن يعنى يرآشاب كيمتكن اعضاسندن (وعندنا كتاب) بزننك قاشمزده باردور كتاب (حفيظ ۞) صاقلاغوچى كتاب ياكه جميع حكم لار يازولمش وشيطانلاردن واوزكارتلودن صاقلانلمش كتاب اول لوح محفوظدور يعنى آلارننك اعضالرى ننك كلسى طوفراق بولمس ورو حلرى سلامت قالور (بل كذبوا) بلكه اول مكه كافرلارى يالغانغه طوتديلار (بالحق) توغرى بولغان محمد عليه السلام ننك پيغمبر بولماغن واولكاندين صونك ترولمكنى (لما جاءهم) قچان اوزلر ينه معجزه لار بلان كلدى يعنى معجزه لار كيتردى آلارغه (فهم) بس اول مكه كافرلارى (فى امر مريج ۞) اختلافلى سوزده بولب تورلى سوزده دورلر قايسى سى رسول عليه السلامنى شعرچيدور وقايسى سى سحرچيدور ديديلار (افلم ينظروا) عجب بولغان اشلرنى وعقل يتوشما كان نرسلرنى مثال قيلب ايتدى ايا قرامسلرمى (الى السماء) كوك طرافينه (فوقهم) اوزلرى ننك اوستنك (كيف بنيناها) نيتك بناقيلدوق اول كوكنى تراكسز (وزيناها) وزينتلادوك اول كوكنى يولدوزلار بلان (ومالها) ويوقدور اول كوكده (من فروج ۞) هيچ بر تيشك ويارق (والارض) اياقرامسلرمى يرنى (مددناها) جيدوك اول يرنى (والقينافيها) وصالدوق بز اول يركا يعنى يراتدوق (رواسى) بيوك ومحكم بولغان طاولرنى (وانبتنافيها) واوستردوك

بز اول بیرده (منْ كلّ زوْجٍ بهیج ۞) هر تورلی اولانلاردن وآغاچلاردن کورکاملکلری
کونکل لارکه شادلق بر کوچی اولانلردن (یاکه هر تورلی آورولرغه شفابر کوچی اولانلردن
(تبصرةً) کورستمك اوچون (وذكرى) ونصیحت برمك اوچون یعنی براندوق بونرسیلرنی
(لكلّ عبدٍ منیب ۞) هر بر الله تعالی غه قایتقوچی بنده‌لر اوچون یعنی الله تعالی ننك
بوقدرانلرونی فکر قیلب الله تعالی غه عبادت قیلمه‌غه قایتمقلری اوچون (ونزّلنا)
وایندوردوکبز (من السّماء) کوکدن یعنی کوکگا یقن بولغان بولوتلردن (ماءً مباركًا)
کوب فایدالی بولغان بر کتلی صونی (فانبتنا به) بس اوستردوك اول صوسببی بلان (جنّاتٍ)
آغاچلرنی وجیمشلاری بولغوچی باقچه‌لرنی (وحبّ الحصید ۞) واوروله تورغان تورلی
اورلقلارنی آکاغله دیرلار صابلاری بلان وقامل‌لرئ بلان برکا اورولور آریه وبغدای
وآرش کوکلار (والنّخل) خرما آغاچلارون اوستردوك (باسقاتٍ) ایری واوزن بولغانلری
حالده اول خرما آغاچی (لها) اول خرما آغاچی ننك (طلعٌ نضیدٌ ۞) طلعلری باردور یعنی
جیمشلری بولغان طلعی باردور بر بری اوستینه قات قات جیولمش طلعی ننك کوبلکیدن
جیمشی کوب بولب اونکغان وقتده بر طلعیدن توغز منك یاکه یوز منك خرما بولور طلع
جیمش چغارا تورغان نرسه‌دور آنی چم دیلار مراد خرما آغاچی چغارغان طلع ننك کوبلکی
واچنده بولغان جیمش ننك کوبلکیدور (رزقًا للعباد ۞) بنده‌لرکا رزق اوچون اوستردوك
(ف)(واحیینا به) وترکزدوك اول صوسببی بلان (بلدةً میتًا) کیبب اولکان شهرلرنی
(كذلك الخروج ۞) قبردن چقماقنکز اوشبوننك کوکدور نیتك کم اولکان شهرلرنی
صوبلان ترکزدی سزنی دخی حساب وعذاب اوچون ترکزر (كذبت قبلهم) یالغانغه
توتدیلار مکه کافرلریدن اوّل (قوم نوحٍ) حضرت نوح ننك قومی نوحنی (واصحاب
الرّس) رسّ دیکان قویی ننك قومی حنظل بن صفواننی (وثمود ۞) ثمود قومی حضرت صالحنی
ایتولدیکم بو آیتنی الله تعالی حضرت رسول ننك کونکلن قوتلامك اوچون ایندردی آننك اوچون

مکه کافرلری سوکارلر ایدی یالغانچی وسحرچی دیب رس مصر بلان شام آراسنده بولغان مدین شهری ننك اسمی ایدی (ثمود بر پادشاه ننك اسمیدور اول پادشاه قوملری بلان پوتقه طابونالر ایدی (وعاد) دخی عاد قومی حضرت هودنی یالغانغه توتدی عادهم بر پادشاه اسمیدور حضرت هود عاد بر طوغان ایدی بلارنی عاد اولی دیرلار بوبلاری آلتی یوز یکرمی آرشن ایدی (وفرعون) فرعون قومی حضرت موسی نی وحضرت هارون نی یالغانغه طوتدیلار (واخوان لوط ۞) وحضرت لوط ننك قومی اوطنی یالغانغه طوتدیلار (واصحاب الایکة) ایکه ایاالری حضرت شعیبنی یالغانغه طوتدیلار ایکه بر پوطننك اسمیدور بوی اوچ یوز آرشن ایدی (وقوم تبع) تبع قومی تبع نی یالغانغه طوتدی یعنی تبع مسلمان ایدی قومن اسلامغه اوندادی یمن پادشاسی ایدی اسمی اسعد ایدی کنیه سی ابوکرب ایدی حمیر قبیله سندن ایدی سمرقندنی بوبناقیلدی (کل کذب الرسل) بلارننك کلسی یالغانغه طوتدیلار پیغمبرنی (فحق وعید ۞) بس حق وثابت بولدی منم عذابمننك وعده سی دنیاده وقتلر ینه هر قایوسی بر تورلی عذاب بلان هلاك بولدیلار (افعیینا بالخلق الاول) ایا عاجز بولدوقمی وصنتلاندوکمی آلارنی اوّل یراتقانمزده (بل هم) بلکه آلار یعنی مکه خلقی (فی لبس) شبهه ده دورلار (من خلق جدید ۞) بنکادن یراتمقلقده یعنی قبردن قوبارولمقلر یده (ولقد خلقنا الانسان) وتحقیق یراتدوق بز آدمینی (ونعلم) بلارمز بز (ماتوسوس) اول نرسنیکم خاطرینه کیتورورلار (به نفسه) اول نرسنی شیطان ننك وسوسه سی بلان یعنی آلارننك گرلا کانلاری وسرلری بزدن ویشرون ایمسدور (ونحن) بزلار (اقرب) یقینراقمز (الیه) اول انسانغه (من حبل الورید ۞) موینلاری ننك ایکی طرفیداغی طمرلر وندن حاصلی الله ننك انسان ننك حالارون بلماکن هیچ بر طیغوچی یوقدور یعنی قان شول موین طامرنده دور آنده یورور قلبدن چغب میگاچاقلی طارطولر واول طامرننك بوولماغیدن بولور وطامر جاندن طشده دور (اذیتلقی المتلقیان) شول وقتنی یاد قیلغل

ای محمد الله تعالی ننك هر نرسنی صاقلاغوچی بولماغینه یولوقر ایکی صاقلاغوچی فرشته یعنی کراما کاتبین (عَنِ الْیَمِینِ) اونك طرفنده (وَعَنِ الشِّمَالِ) وصول طرفنده (قَعِیدٌ ۞) اوتورغوچیلر دور یعنی هر نرسکم آننك آغز وندن چغار آنی یازارلار ایذ کو بولغانن اونك طرفنداغی فرشته یازار وبوزوق سوزلرنی صول طرفنداغی فرشته یازار (مَا یَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ) سویله‌مز آدم بر سوزنی (اِلَّا لَدَیْهِ) مکر سویلادیسه آننك قاشنده (رَقِیبٌ عَتِیدٌ ۞) اول آدم ننك سوزلرون اشلارون صاقلاوچی حاضر دور یعنی ایکی فرشته صاقلاب یازارلار عتید معناسی یازمق اوچون حاضر دور دیبك معناسیده (وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ) کیلور اولم اسرکلکی ای آدم اوغل‌لری (بِالْحَقِّ) توغری‌لق بلان (ذٰلِكَ) اوشبو اولم اسرکلکی (مَا كُنْتَ مِنْهُ) شول نرسه‌دور بولدونك سین آندن (تَحِیدُ ۞) قاچار بولدنك یعنی شول وقت فرشته‌لر ایتورلار انابودور سین قاچقان اولم نی قدر قاچسنکده قوتولمق یوقدور (وَنُفِخَ فِی الصُّورِ) اورولر صورده بوایکنچی اورولو بولور قبردن چقمق اوچون (ذٰلِكَ) اوشبو قبردن چقغانلاریده فرشته‌لر ایتورلار ایندی بودور (یَوْمُ الْوَعِیدِ ۞) وعده‌بیرولمش بولغان عذاب کونی دیب (وَجَاءَتْ) کیلور اول کونده محشر یرینه (كُلُّ نَفْسٍ) هر بر آدم (مَعَهَا) اول آدم بلان بر که (سَائِقٌ) برسروچی باردور (وَشَهِیدٌ ۞) بر کواهلق بر وچی باردور یعنی ایکی فرشته بر فرشته آنی محشر یرینه سورور وبر فرشته قیلغان اشلارینه کواهلق برور اول فرشته‌ننك یاننده عملی ننك دفتری باردور یاکه کواهلق بروچی آیاقلاری وقوللریدور (لَقَدْ كُنْتَ) ایتورمز آکا تحقیق بولدنك سین (فِی غَفْلَةٍ مِنْ هٰذَا) بلماسلکده بوکوندن وبو اشلاردن دنیاده بولغانده (فَكَشَفْنَا) بس آچدوق بوکون (عَنْكَ) سیندن (غِطَاءَكَ) سننك اورتکن پردنکنی غبرت کوز ونکدن (فَبَصَرُكَ الْیَوْمَ) بس سننك کوزنك بوکون (حَدِیدٌ ۞) بیك تیزلك بلان کورکوچیدور یعنی اوتکن بولاب بارچه حاللارنی کورورسنك وبلرسنك (وَقَالَ قَرِینُهُ) ایتور آدمغه موء کل

بولغان فرشته (هٰذَا مَا) شول بوز وق اشیدور آدم اوعلی ننك (لَدَیَّ) منم قاشمده (عَتِیدٌ ۞)
یازولمشدور وحاضردور (اَلْقِیَا) الله تعالی بیورور صالنکز ای سرکوچی وگواه بولغوچی
ایکی فرشته (فی جَهَنَّمَ) جهنمکه (کُلَّ کَفَّارٍ) هر کافرلارنیکم (عَنِیدٍ ۞) کفرلکنده
قارشیلق قیلغوچیلارنی شاه ولی رحمه الله علیه ایتدی دنیا پادشاهلاری ننك عادتی شولدورکم
اسیرلارنی آلارننك قاشینه ایکی آدم طوتب کیترور اوشبو جهتدن الله تعالی ایکی فرشته کا
بیورور (مَنَّاعٍ) هر بر طیغوچیلرنی (لِلْخَیْرِ) ه النی تیوشلی حق ایالر یدن بعض علمالر
قاشنده خیردن مراد اسلام دینیدور آننك اوچون بو آیت ولیدبن المغیره حقنده ایندور ولدی
قچانکم یقین لرون اسلام غه کیلمکدن طیدی وکفرلکدن وقارشیلقدن قایتمدی (مُعْتَدٍ)
خلق غه یمانلق قیلغوچی ایدی (مُرِیبٍ ۞) شك قیلغوچی ایدی (اَلَّذِی) شوندایں
شیك قیلغوچی کافر ایدی (جَعَلَ) قیلدی (مَعَ اللّٰهِ) الله تعالی بلان برکا (اِلٰهًا اٰخَرَ) ایکنچی
عبادت قیلنمشنی یعنی عبادت قیلوده الله غه شریك قیلدی (فَاَلْقِیَاهُ) بس صالنکز آنی
(فِی الْعَذَابِ الشَّدِیدِ ۞) قاتی بولغان عذابقه بس ایکی فرشته کافرنی جهنم کا صالمق تلاسه لر
ایتور ای منم ربم منم گناهم نیدور اوزومه بر شیطان مسلط ایدی اول منی آزدوردی دیب
بس آنکا یقین بولغان شیطان حاضر ایتولب الله تعالی آنی سویلاتور (قَالَ قَرِینُهُ) ایتور
آنکا یولداش بولغانی یعنی جن شیطانندن یاکه آدم شیطانیدن (رَبَّنَا) ای برننك ربمز
(مَا اَطْغَیْتُهُ) مین آزدرمادوم آنی (وَلٰکِنْ) لیکن (کَانَ) بولدی اوزی (فِی ضَلَالٍ
بَعِیدٍ ۞) بر یراق بولغان آزغنلقده وصاتاشمقده اوشبو یولداشی شیطاندور اوزون
گناهسز قیلماقنی تلار (قَالَ) ایتدی الله تعالی (لَا تَخْتَصِمُوا لَدَیَّ) قچقروشمانکز منم قاشمده
(وَقَدْ قَدَّمْتُ اِلَیْکُمْ) والبته موندن اول یباردوم سزننك اوزرونکز کا رسولم ننك تلی بلان
(بِالْوَعِیدِ ۞) عذاب وعده سنی یعنی دنیاده وقتده سز آلارنی یالغانغه طوتدونکز شیطان
وسوسه سینه ایاروب کتابلار ومرغه اشانمدونکز (مَا یُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَیَّ) هیچ بر اوزکارتلمز

سوزمنم قاشمده (وما أنا) ايمسمن مين (بظلام للعبيد ❀) ظلم قيلغوچى قللارغه يعنى
كافرلار بارلغانمز وهيچ بر كشى كناهسز عذاب قيلنماس (يوم نقول) قيامت كونيده
ايتورمز (لجهنم) جهنمكه (هل امتلأت) ايا طولدونكمى سين كناه اشليلر بلان ديب
(وتقول) ايتور اول جهنم (هل من مزيد ❀) ايا بارميدور يعنى دخى بارميدور كناه
اشليلر موندان آرتق اچنه صيار ديب يعنى نى قدر صالنورينه صورار جهنم ننك كينك لكى
شول قدر خلقدن طولمس ايندى ايذكو اشليلر حاللارون بيان قيلادور (وازلفت الجنة)
يقين كيتورولر جنتنى (للمتقين) كناهدن صاقلانغانلار اوچون (غير بعيد ❀) بر
اورندهدور يراق توكلدور اول اوجماح (هذا ماتوعدون) الله تعالى طرفندن ايتولور آدملرغه
اوشبودور شول نرسكم يعنى اوجماح وعده قيلنمش بولغان ايدى سزكا دنياالقده پيغمبرلار
تلى بلان (لكل اواب) يقين قلنمش بولدى جنت يرون هر آدمكه كم شريك قلودن قايتقوچى
بولدى (حفيظ ❀) شريعت حكملرون صاقلاغوچى بولدى (من خشى الرحمن) ودخى
شول آدم اوچون بولدى اول جنت قورقدى اللهدن (بالغيب) كورماينچه (وجاء) كيلدى
(بقلب منيب ❀) طوغرى بولغان كونكل بلان يعنى دنياده چاغنده كيتورديلار ايذكو لك لرى
ريادن وشيكدن سلامت بولغان كونكل بلان (ادخلوها) الله تعالى طرفندين ايتولر آلارغه
كروكز جنتكه (بسلام) سلامتلك بلان (ذلك) بوكوندور (يوم الخلود ❀) منكو قالمق
كونى اول كونده هر نرسه بر آدمكا بير ولدى اول نرسه آننك بلان دايم بولور اول كوندن
اوّل بولغان نعمتلار بر حالده طرمسلار تاكه كروكز اول جنتكه سلام بيركانوكز حالده
بومعنيكه قراغانده اوجماحده هم سلام بير وشمك بولمغى بلونادور (لهم مايشاؤن فيها) آلار
اوچون باردور اول جنتده تلاكان نرسلارى (ولدينا مزيد ❀) وبرننك قاشمزده آرتغى
دخى باردور يعنى شوندا اين نعمتلر كم آلارننك كونكلينه كيلمس ايدى (وكم اهلكنا قبلهم)
وكوب آدملارنى هلاك قيلدوق بز بومكه كافرلر يدن اوّل (من قرن هم اشد) زمانه خلقيدن

یعنی اولکی امتلردن آلار قاطیراق ایدی (منهم بطشًا) بوقریش خلقیدن قوتلی یعنی قوتلری بلان هر اشنی قلدیلار (فنقبوا) بس اولومدن قورقولریدن یوردیلار (فی البلاد) شهرلارده (هل من محیص ۞) اولومدن قوتولاچق هیچ بر بارمیدور دیب هیچ بر قوتولاچق یبر طابمای اخیرنده هر قایوسی بر ترلی عذاب بلان هلاک بولدیلار قایسی اوت بلان وصو بلان وجیل بلان قوتلی بولمقلاری بلان قوتولمدیلار (ان فی ذلك) تحقیق اول امتلرننك هلاك بولماغیده (لذکری) نصیحت باردور (لمن کان له) شول آدم اوچونکم باردور آننك اوچون (قلب) اعتبارلی بولغان کونکلی (اوالقی السمع) یاکه اشتمك اوچون قولاغی یعنی قرآن ننك حکملاون کونکلی بلان طنکلاب قولغاغی بلان ایشتر (وهو شهید ۞) وحالانکه اول کونکلی بلان حاضردور (ولقد خلقنا السموات والارض ومابینهما فی ستة ایام) وتحقیق بز کوکلرنی ویرنی وآلارننك آراسنك بولغان نرسلرنی آلطی کونك یراتدوق (ومامسنا) توتمدی بزنی بو یراتمقك (من لغوب ۞) هیچ بر مشقتلن وآرمقدن یعنی الله تعالی بو آیتنی جهودلرننك باطل بولغان کمانلرون قایطارمق اوچون ایندوردی آغزلر بنه تفراق بولسن الله تعالی دوشنبه کونی یراتمغه باشلادی وجمعه کوننده تمام قیلدی وشنبه کون آرغان ایدی راحتلانمك کا آرقه سی اوزره یاتدی دیب کمان قیلدیلار شول وجهدین اول کون دنیا اشن اشلامس بولدیلار اللهننك لعنتی آلارغه دور (فاصبر علی مایقولون) بس صبر قیلغل اول جهودلرننك شول سوزلریدن ایتورلار آنی یاکه کافرلارننك اللهننك شریکی بار دیمکلرینه وسنی یالغانچی دیمکلر بنه وجهودلرننك سنی سحرچی وشعرچی دیمکلرینه بو آیت منسوخدور فاقتلوا المشرکین آیتی بلان (وسبح) وپاکلك بلان ذکر قیلغل اللهنی (بحمد ربك) ربنك ننك حمدی بلان یعنی نماز قیلغل (قبل طلوع الشمس) قیاش چغودن اوّل یعنی ایرته نمازون (وقبل الغروب ۞) قویاش باتودن اوّل یعنی اویله نمازی بلان ایکندی نمازون اوشبو وقتلار ذکر وقتیدور شول وقتلرده ذکر

وعبادت قبول بولمغی کوبدور (ومن اللّیل فسبّحه) کیج نتك بعض وقتلرنده پاکلك بلان ذکر ایت یعنی احشام بلان یستو نمازونی اوقوغل (وادبار السّجود ۞) ودخی فرض نمازلر وندن صونك پاکلك بلان ذکر ایت یعنی وترنی یاکه نفللاردن احشامدن صونك (اوّابن نمازونی) یاکه تهجد نمازنی اوقوغل تفسیر ابن عباسدن ایته دور یاکه هر بش وقت نمازدین صونك آیت الکرسی نی اوقب سبحان الله نی والحمد لله نی والله اکبر نی اوتوز اوچار مرتبه ایتکل دیب (واستمع) ای ایشتکوچی ایشت بوسوزنی (یوم ینادی المنادی) اول قیامت کونیده بر چقروچی چقرور اول اسرافیل علیه السلامدور (من مکان قریب ۞) بر یقین بولغان اورندن یعنی بواشارتدور شونکاکم بارچه آدملار طاوشنی ایشتمکده برابر دور یعنی صورننك طاوشی هر بر یرگا یتوشب یقین اوروندان بولغان طاوش کبی اشدولور (ف) (یوم) اولکون یعنی ایکنچی صور اورولکاندن (یسمعون) اشترلار (الصّیحة) چقرمقنی (بالحق) توغری بولغان چقرمقنی (ذلك) ایتولور اوشبوکون (یوم الخروج ۞) قبرلاردن چقمق کونیدور دیب (انا نحن نحی) تحقیق بز دنیاده بز جانسز منیدن ترکز ورمز (ونمیت) واجلی یتکاچ اولدوروررمز (والینا المصیر ۞) آخرتده جزا بر ولمك اوچون قایتاچقلری بزننك طرفمزغه دور (یوم تشقق الارض) اولکونده هم یر یارولور (عنهم) چغارلار خلق اول یردن (سرعا) آشوغب اونداوچیلار طرفینه (ذلك حشر) اوشبو ترولمکلری وجیولمقلاری بر ترولمکدور (علینا یسیرا ۞) بزکا آسان دور (نحن اعلم بما یقولون) ای محمد مکه کافرلاری ننك سنی یالغانغه طوتقانلارونی ونی ایتکانلارونی بز بلورمز (وما انت علیهم بجبار) سین آلارغه جبر قیلغوچی ایمس سنك مگر اسلامغه اوندراسنك (فذکر بالقران من یخاف وعید ۞) وعظ ونصیحت قیل قرآن بلان منم عذاب بلان قورقتماغمدین قورقوچیلرغه

﴿ سورة الذاريات مكية ستون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(والذّاریات ذروا ۞) توفراقنی وآندان باشقانی طارقاتوچی بولغان جیللرحقی اوچون

(فالحاملات وقرا ۞) وصو يوكنى كيتوركوچى بولوتلار حقى اوچون (فالجاريات يسرا ۞) آسانلق بلان يوركوچى كويمه‌لر حقى اوچون . (فالمقسمات امرا ۞) اشلرنى بولوچى فرشته‌لر حقى اوچون يعنى اول فرشته‌لركم رزقلارنى ويغمورلارنى وياكه بلالرنى يتوشدروچيلر دور (ف) (انما توعدون لصادق ۞) تحقيق بودوركم سزگا وعده قيلنغان ثواب وعذاب توغر يدور (وان الدين لواقع ۞) وتحقيق عمللارننك جزاسى واقعدور يعنى بولغوچيدور (والسماء ذات الحبك ۞) يول اياسى بولغان كوك حقى اوچون يعنى آنده اختلافلى بولغان صورتلار باردور آرسلان كوك وقوى بالاسى روشنده چايان كوك هر يولدوزلر باردور (انكم) تحقيق سزلار (لفى قول مختلف ۞) سوزده اختلاف قيلغوچيسز يعنى پيغمبر خصوصنده قاى وقت سحرچى قاى وقت شعرچى قاى وقت ديوانه دور ديسز (يوفك) كيرى دوندورلور (عنه) اول قرآندن (من افك ۞) شول آدمكم الله تعالى ننك ازلى بولغان علمنده ايذكولكدن دوندورولمشدور يعنى اولكندن صونك قوبارولمقغه اشانمغان وايمان كيتورمكان آدم اللهننك رحمتندن سرولمشدور (قتل الخراصون ۞) رحمتدن يراق بولدى يالغان سويلاوچيلار يعنى اختلافلى سوزلاركاخريص بولغوچيلار وسويلا كوچيلار (الذين) شوندا ين يالغان سويلاوچيلار (هم) آلار (فى غمرة) نادانلقده (ساهون ۞) بيورلغان نرسه‌لرنى اونوتقوچيدورلار يعنى آخرت اشلروندن غافلقده‌دورلار (يسئلون) مسخره طريقى بلان صرارلار پيغمبردن ومؤمنلردن (ايان) قاى وقت بولور (يوم الدين ۞) جزاكونى (يومهم) شول كونده بولور (على النار) اوت اوزارونده (يفتنون ۞) يانمش بولورلار آلار (ذوقوا) ايتولمش بولورلار آلارغه طاطنكز (فتنتكم) عذابنكرنى (هذا الذى) ايمدى اوشبودور اول نرسه كم (كنتم به تستعجلون ۞) بولدونكز سز اول نرسنى آشوغب استر بولدوغز يعنى دنياده چاغنده مسخره قيلب عذابنى آشوغب استر ايدوكز (ان المتقين) تحقيق الله ننك عذابندن صاقلانغوچيلار (فى جنات

وعیون ۞) جنتلرده بولرلار وجنت آستندن آقغان چیشمه لرده بولرلار (اٰخذین) قوللاربنه آلغوچی بولرلار (ما اٰتیهم ربهم) اول نرسلرنیکم بیردی آلارغه یعنی ایذ کولکدن وحرمتدن آلارننك ربلاری (انهم) تحقیق آلار (کانوا قبل ذلك) بوالدبلار موندن اوّل صاقلانغوچیلر دنیاده وقتده (محسنین ۞) ایذ کواش اشلا کوچی بولدیلار (کانوا قلیلا من اللیل ما یهجعون ۞) کیچه لردن بیك آز یوقلارلر ایدی (وبالاسحارهم) وسحر وقتلرونده آلار (یستغفرون ۞) اورزلر ینی یارلقامق استرلار ایدی (وفی اموالهم) و آلارننك مالالریدہ (حق) بر اولوش بیلکولنکن ایدی یعنی الله تعالی رضالغی اوچون وخلقغه شفقتلری اوچون مالارندن بر آز قدرلی بیرمکی اورزلر ینه لازم قلغانلار ایدی (للسائل) صراب یر وچیلرکا (والمحروم ۞) وصراب یورمکن فقیرلر اوچون محروم اول آدمدورکم صراب یورودن صاقلانب خلق آنی دولتلی کمان قیلرلار لیکن اوزی محتاجدور (وفی الارض) ویرده (اٰیات) کامل قدراتینه دلالت قلن علامتلر باردور یعنی تورلی خزینه لر وحیوانلار کوك (للموقنین ۞) شیك قیلماینچه یقین قیلغانلار اوچون (وفی انفسکم) دخی اوزوکزننك ذاتوغرده علامتلار باردور (افلا تبصرون ۞) ایاقرامیسزمی یعنی اوزذاتوغرغه اعتبارقیلب قراغز الله تعالی ننك کامل بولغان قدراتینه نیچك دلیل لاربارکم آننك اوچون عالمده هیچ نرسه یوقدور مکرکم آدم ننك بارلغیده آننك بر علامتی باردور اوّل بالابوله ینه اوسه کامل بوله ینه قارطایب کیبه ینه یوق بوله اولمك بلان شولای توله طروب خوش صورت بلان وقرارغه یخشی بولب وتورلی هنرلاونی چغارغوچی بولب وتورلی کمالتنی جیوب علملك کوك فضیلتلر بلان آیرولغاندور (وفی السماء رزقکم) وکوکده دور سزننك رزقوغز (وماتوعدون ۞) ودخی اول نرسه کم وعده بیرولدی سزکا یعنی بارلتغه کیلودن اول عالم ملکده رزق وعذاب وآننك اوحشاشلی نرسه لر صوراتلانمش بولر والله اعلم (فورب السماء والارض) بس کوك ننك وبرننك ربسی بولغان الله غه آنط بولسنکم (انه لحق) تحقیق بوذکر ایتولکن خبر طوغریدور (مثل ما)

شوننك كوك كم (انكم) تحقيق سزلار (تنطقون ۞) سوبلاشرسز يعنى نيتك كم اوزوكزننك سويلاشمكو كرده شبهه كز بولمابنچه شيك سز سوز سويلارسز بس لازمدور كم شوننك كوك شيك قيلماغز اوشبو خبر طوغر يدور يعنى اوجماخ بلان تموعده شيك قيلماغه وطانماغه هيچ بر يول يوقدور (هل اتيك) ايا كيلديمى سنكا اى محمد بلى كيلدى (حديث ضيف ابراهيم المكرمين ۞) حضرت ابراهيم ننك حرمتلى مسافر قوناقلارى ننك خبرى آلار اون ايكى فرشته ايدى باشلارى حضرت جبرائيل ايدى حضرت لوط ننك قومن هلاك قيلمق اوچون يبارولمشلار ايدى الله تعالى آلارنى خوش صورت يكت صورتيده قيلغان ايدى (اذ دخلوا عليه) قچانكم حضرت ابراهيم اوزارينه كرديلار (فقالوا) بس ايتديلار (سلاما) سنكا سلام يا ابراهيم ديب (قال) ايتدى حضرت ابراهيم (سلام) اوزوكزكا سلام بولسن ديب (قوم منكرون ۞) وكونكلندن ايتديكم اوشبولار بلمدوكمز قومدور يعنى حضرت ابراهيم ايتدى سز مين بلمكان جماعتسز (فراغ الى اهله) بس يونالدى جماعتى جانبينه يعنى حضرت ساره جانبينه (فجاء بعجل سمين ۞) بس كيتوردى بوزاو كبابنى (فقربه) بس يقين قيلدى آنى (اليهم) آلار جانبينه يعنى كباب قيلغان صاوتى بلان آلار آشاماغه كروشمديلار بوروتلارون طوتديلار مونى كوروب (قال الا تاكلون ۞) ايتدى حضرت ابراهيم آلارغه ايا آشاماسيمسز ديب آلار هيچ بر جواب بيرمديلار (فاوجس منهم خيفة) بس آلار اشامغانلاريدن كونكلينه بر قورقو بولدى (قالوا لا تخف) ايتديلار آلار يعنى حضرت ابراهيمده قورقو اثرون كوروب قورقمه ديب بز الله تعالى ننك يبارگان فرشتلريمز بس حضرت ابراهيم ايتدى نى اوچون منكا ايتمدوكز من بزاونى صويماغان بولور ايدوم ديب شول وقت حضرت جبرائيل قناتن بزاوغه اوردى بزاو طروب قچقروب آناسى يانينه كيتدى (وبشروه بغلام عليم ۞) سيونچ بيرديلار آلار حضرت ابراهيمغه بر علم ايا سى بولغان بالا ننك دنياغه كيلمكى بلان (فاقبلت امراته

فی صرّة) بس حضرت ابراهیم ننك خاتونی ساره بوسوزنی ایشتب یونالدی یعنی بر چیتن ایدی الکاری کیلدی بر طاوش بلان (فصكّت وجهها) آلارننك بوسوزینه عجبلانب بارمقلری ننك اوچی بلان یوزینه اوردی وایدی آتاغر ننك آناسی کوك قارچقدن مسخره قیلاسز بالادن کیسلکان قارچقدن بالاطوارمی (وقالت عجوز عقیم ❁) ایتدی من بر بالا طودورمی طرعن قارت خاطون من یاش وقتمده بالاطودورمدوم ایندی طودورورمنی دیب مین یوز بکرمی یاشده من دیدی (قالوا) ایتدیلار فرشته لر (كذلك) اوشاندا قدور یعنی بز سیونچ بیرکان کوك (قال ربك) ایتدی سننك ربنك بز ربنكدان روایت قیلب سنکا بالا بولمغی بلان خبر بیردوك (انه) حقیقتده اول ربنك (هو الحکیم العلیم ❁) اوزیدور حکمت بلان اش قلوچی بس قچانکم حضرت ابراهیم ننك قاشننه ثابت بولدی آلارننك فرشته بولمقلری (قال) ایتدی حضرت ابراهیم (فما خطبکم) بس نیدور سزننك ضرور بولغان اشوکز (ایها المرسلون ❁) ای الله تعالی طرفندن یبارولمش ذات شریفلر (قالوا) ایتدیلار اول فرشته لر (انا ارسلنا) تحقیق بزلار یبارلدوك (الی قوم مجرمین ❁) بر کناه اشلی جماعت اوزارینه یعنی لوط قومن هلاك قیلمق اوچون یبارلدوك (لنرسل علیهم) یبارمکومز اوچون یعنی آطماقومز اوچون اول لوط قومی اوزارینه (حجارة من طین ❁) باچقدن قایناب بولغن بر طاش لارنی (مسومة) علامتلانمش بولغان طاش لارنی یعنی اول طاشقه هر قایسی ننك اسملاری یازلمشدور (عند ربك) سننك ربنك قارشونده (للمسرفین ❁) کفرلکده وبوزوقلقده چیکدن اوتکن لار اوچون (فاخرجنا) بس چغاردوق بز (من کان فیها) اول لوط ننك شهرنده بولغانلاردن حضرت لوطقه خاص بولغان شهر اوچ ایدی) (من المؤمنین ❁) مؤمنلردن بولغانلارنی (فما وجدنا فیها) بس طاپمادوق بز آننك شهرنده (غیر بیت من المسلمین ❁) مسلمانلاردن بر ایو خلقندن باشقنی اول حضرت لوط ننك اوز جماعتیدور اوچ قزلری بیش اوغللری وبر خاتونی (وترکنا فیها آیة) وقویدوق بز

یعنی اول شهرلرنی هلاك قیلغانمزدین صونك بر علامت (لِلَّذِینَ) شونداین آدملار اوچون (یَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِیمَ ۞) قورقرلار آلار رنجتکوچی عذابدن یعنی اشبو طاش یاوغاننك علامتلری شهرلرده بارقاب قاره بولغانلردور (وَفِی مُوسَىٰ) وحضرت موسی ننك قصه سنده علامت باردور (إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ) قچانکم یباردوك اول موسی نی فرعون طرفینه (بِسُلْطَانٍ مُبِینٍ ۞) روشن بولغان دلیل بلان (طوغری علامتدور (ف)(فَتَوَلَّىٰ بِرُکْنِهِ) بس یوز قایطاردی اول فرعون ایماندن واسلام دیننه دن یعنی قبول قیلمادی اوزی ننك عسکری بلان (وَقَالَ) ایتدی اول فرعون (سَاحِرٌ) سحرچی دیب (أَوْ مَجْنُونٌ ۞) یاکه دیوانه دیب یعنی سحرچی دیمکی فرعون ننك سحرچیلری ننك قیلغانن حضرت موسی ننك طیاغی یوطدی مجنون دیمکی حضرت موسی نی بالا وقتیده فرعون خاتونی ساره تربیه قیلغان ایدی تربیه حقن بلمکن دیوانه دور دیدی (فَأَخَذْنَاهُ) بس طوتدوق اول فرعونی (وَجُنُودَهُ) آننك عسکرونی (فَنَبَذْنَاهُمْ فِی الْیَمِّ) بس آتدوق بز آنی عسکری بلان دریاغه یعنی دریا اچینه باطردوق (وَهُوَ مُلِیمٌ ۞) وحالانکه اول فرعون بولغان کفرلکی اوزره شلته لانمش بولدی یعنی نیك الله غه ایمان کیترمدونك وحضرت موسی بلان حضرت هارونی نیك یالغانغه طوتب تنکریلك دعوی سن قلدنك دیب (وَفِی عَادٍ) عادننك هلاك بولماغیده بر علامت باردور (إِذْ أَرْسَلْنَا) شول وقتکم یباردوك بز (عَلَیْهِمُ الرِّیحَ الْعَقِیمَ ۞) عادقومی اوزارینه بر فایده سز جیلنی (مَا تَذَرُ مِنْ شَیْءٍ) قویمس اول جیل هیچ بر نرسنی کم (أَتَتْ عَلَیْهِ) یتوشر آنکا یعنی اول نرسه اوزارینه (إِلَّا جَعَلَتْهُ کَالرَّمِیمِ ۞) مگر قیلدی اول نرسنی چروکن نرسه کوك تتولمش (وَفِی ثَمُودَ) دخی ثمود قومی ننك قصه سنده علامت باردور (إِذْ قِیلَ لَهُمْ) شول وقتده کم ایتولدی آلارغه (تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِینٍ ۞) ترو کلوکز بلان فایده لانوغز بر مدتکاچه اول اوچ کون ایدی (فَعَتَوْا) بس باش طارتدیلار آلار (عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ) اوزی ننك ربی ننك بیوروغندن (فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ) بس طوتدی آلارنی آواز یعنی حضرت

جبرائیلننك طاوشی بعی هلاك بولدیلار (وهم ینظرون ۞) وآلار قارارلر ایدی اول جیل کا
آننك اوچون کوندوز اوطرغنده کیلدی (فما استطاعوا من قیام) بس کوچلاری یتمدی
آیاق اورارینه طرمغه (وما کانوا منتصرین ۞) بولمدیلار آلار یاردم قیلنمش یعنی اوچ
آلوچیلار (وقوم نوح) وهلاك قیلدوق حضرت نوح قومنی (من قبل) عاد وثمود وفرعون
قومیدن اوّل (انهم) حقیقتده نوح قوملاری (کانوا) بولدیلار (قوما فاسقین ۞)
فاسق بولغان جماعتدن (والسماء) وکوکنی (بنیناها) بناقیلدوق بز اول کوکنی (باید)
قوت وقدرت بلان (وانا لموسعون ۞) وبزلار کوچلیمز مخلوقلار ومزننك ربزقن کینك
قیلرمز (والارض فرشناها) دخی یرنی توشادوك مخلوقاتلار اوستنده طروب اشلرون
قیلمق اوچون (فنعم الماهدون ۞) نی حوش توشالمشدور اول یر آدملار اوستنك مشقتسز
یورورلار وکسب قیلرلار یا که نی حوش توشا کوچیمز بز (ومن کل شیء) وهر بر نرسدن
(خلقنا) یراتدوق بز (زوجین) ایکی نی یعنی ایردن وخاتوندن یا که یحشی وناچاردن
(لعلکم تذکرون ۞) شاید کم سز نصیحت قبول قیلغیلر سز یعنی کوبلك ممکن بولغان
نرسه لرده کنه بولماغنی (ففروا الی الله) پیغمبر ایتور آلارغه بس قاچوغز (ای خلق لار)
الله تعالی جانبینه کفرلکدن وکناه قیلودن بولغان عذابدن اللهنی بر دیب بلمك کا وطاعت
قیلماقغه (انی لکم) تحقیق مین سزننك اوچون (منه) اول الله طرفندان (نذیر مبین ۞)
ظاهر بولغان قورقوتقوچیمن عذابدن (ولا تجعلوا مع الله) وقلماغز سز الله بلان (الها اخر)
ایکنچی باشقه عبادت قیلنمشنی (انی لکم منه) تحقیق مین سزننك اوچون الله جانبندن
(نذیر مبین ۞) ظاهر بولغان قورقتقوچیمن اول شریك قیلغان عذابوکزدن (کذلك)
اشبونك کوك (ما اتی الذین) کیلمدی شوند این آدملارکم (من قبلهم) سننك زمانونکدن
اول بولغان کافرلرکا (من رسول) هیچ بر پیغمبردن (الا قالوا) مکر کیلدی ایسه ایتدیلار
آلار (ساحر) سحر چی دور (او مجنون ۞) یا که مجنوندور دیب (اتواصوا به) ایاوصیت

قیلدیلارمی آلاربوسوز بلان یعنی اوّلکیلار صونکغی لارغه وصیت قیلدیلارمی همه‌سی بر سوزده بولدیلار (بَلْ هُمْ) آلای ایمسدور بلکه آلار (قَوْمٌ طَاغُونَ ۞) یولدین آزغن جماعتلردور (فَتَوَلَّ عَنْهُمْ) بس یوز دوندور اول کافرلردن یعنی قایته قایته طوغری یولغه اوندا کاندین صونك قبول قیلمی کفرلکلار ننك بولسه‌لار (فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٍ ۞) بس سین شلته قیلنمشلردن بولمرسنك یعنی یوز دوندورما کلوکونك بلان (وَذَكِّرْ) اوکت ونصیحت قیل یعنی اوکت نصیحت قلونی قویمه (فَإِنَّ الذِّكْرَى) بس تحقیق نصیحت قیلمق (تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ۞) فایده بیرور موءمنلرکا (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ) ویراتمدوم مین جن نی وآدمنی (إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ۞) مکر باراتدوم منکا عبادت قیلمقلری اوچون (امام مجاهد بو آیت ننك تفسیرنده ایتدی حق تعالی جن نی وآدمنی یراتمدی مکر اوزون بلمك وطانومق اوچون یراتدی بارچه‌لری بلرلار لیکن قایولری بیورغانن طوترلار وقایسیلری کناهلی بولرلار (مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ) تلامیم مین آلاردن (مِنْ رِزْقٍ) رزقدن (وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعِمُونِ ۞) وتلامیم مین آلاردن طعام بیرما کلرون منکا (إِنَّ اللَّهَ) تحقیق الله تعالی (هُوَ الرَّزَّاقُ) اول الله‌دور رزق بیروچی (ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ۞) قوت ایاسی بیك محکم قدرت ایاسی یعنی آدملار قل آلالر وکنیزك آله‌لر آشاچق وایچه‌چك نرسلر ونده یاردمچی بولسنلار اوچون الله تعالی ننك هیچ اشی آلای ایمسدور واوزی کامل قدوراتلیدور بنده‌لر ینه رزق بیرورکا (فَإِنَّ لِلَّذِينَ) بس تحقیق شوندااین آدملار اوچونکم (ظَلَمُوا) ظلملق قیلدیلار یعنی محمد علیه السلامغه (ذَنُوبًا) بر اولوش باردور یعنی عذابدن (مِثْلَ ذَنُوبِ أَصْحَابِهِمْ) آلارننك اوتکن یولداشلری ننك الوشی اوحشاشلی یعنی آلارغه یتکن عذاب کوك بلارغه هم یتوشر (فَلَا يَسْتَعْجِلُونِ ۞) بس تیوشدور آشوغب استمه‌سنلار مندن (فَوَيْلٌ) بس قاتی عذابدور (لِلَّذِينَ كَفَرُوا) شونداین کافرلار اوچون (مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ۞) اورلری ننك شونداین کونلاریدن یعنی کونلاری ننك عذابندن

كافر بولديلار وعلى بر ولدى آلارغه اول دنياده يتوشه چك عذابدور ياكه آخرت عذابيدور

﴿ سورة الطور مكية تسع واربعون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(وَالطُّورِ ﴿) طور طاوى حقى اوچون آنطا اول مدينه ده طور سينا اسملى طاودور حضرت موسى اول طاوده الله تعالى ننك سوزون اشتدى (وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ ﴿) ويازولمش كتاب حقى اوچون مراد اول كتابدن لوح محفوظدور ياتورات ياقرآن دور (فِي رَقٍّ مَنْشُورٍ ﴿) كاغذلرده يازولب اوقولقى اوچون آچولمش بولور (وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ﴿) بيت معمور حقى اوچون يعنى بر اويدور كوكلده دور ياكعبه دور حج قيلغوچيلر وآنى تور وچيلار بلان معموردور ياجدى قات كوكده صراح اسملى شريف اويدوركم كعبة الله توغريسنده عرش برابرونده دور كوكده آننك حرمتى يرده كعبه حرمتى كوكدور هر كونده آكا يتمش منك فرشته كيلور اچنده نماز اوقور بر مرتبه كركان آنكا قايتب كرمس ياكه موءمن ننك كونكليدور الله نى تانومق اخلاص بلان معموردور (وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ﴿) كوتارولمش كوك حقى اوچون ياكه عرش حقى اوچون (وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ﴿) وطولو دينكز حقى اوچون ياكه محيط ياكه قزدرولمش دينكز حقى اوچون روايت قيلندى قيامت كونيده الله تعالى دريانى اوت قيلب آننك بلان جهنمنى قزدورور ديب (إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ) تحقيق سننك ربنك ننك عذابى (لَوَاقِعٌ ﴿) البته واقع بولغوچيدور (مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ ﴿) يوقدور الله ننك عذابن كيتاروچى قچانكم توشسه (يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ﴿) شول كونده يعنى قيامت كوننده ايلانور كوك ايلانمك بلان تكرمن طاشى كوك شول روشده اهلى قورقودن بربرينه قاطوشر (وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ﴿) ويورور طاولر يورمك بلان (فَوَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿) بس قاتى عذاب قيامت كونيده پيغمبرلرنى دنياده وقتده يالغانچى ديوچيلركادور (الَّذِينَ هُمْ) شوندا اين يالغانچى ديوچيلركادور آلار (فِي خَوْضٍ يَلْعَبُونَ ﴿) پيغمبرلرون مسخره قيلب باطل

سوز سوبلامكده اويناغوچيلردور (يوم يدعون) اول قيامت كونيده سويرالر (الى
نار جهنم) جهنم اوتينه (دعا ۞) قاتى سويرالمك بلان يعنى قوللرى موينلرينه تيمرلنور
ومانكلايلارى آياقلرينه باغلانور بوزلرى بلان باشلرى توبان قيلب سورولب (هذه
النار التى) ايتولر آلارغه اوشبو شول اوددور (كنتم بها) بولدونكز سز اول اودنى
(تكذبون ۞) يالغان قيلور بولدونكز دنياده (افسحر هذا) ايا سحرميدور بو كوركان
عذاب (ام انتم لا تبصرون ۞) ياكه سزلار آنى كورمس ميسز آننك اوچون دنياده وحيكه
سحر وعذابقه يالغان ديب ايتور ايدونكز (اصلوها) كرونكز سز اول عذابقه (فاصبروا
اولا تصبروا سواء عليكم) بس صبر قيلنكز ياكه صبر قيلمانكز چقرونكز بارى برابردور
سزكا آننك منكو بولورسز (انما تجزون) بودوركم جزا بر ولمش بولورسز (ما كنتم تعملون ۞)
شول اشنكز جزاسيدور اول اوت قيلور بولدونكز اول اشنى يعنى دنياده شريك قيلماقنكزننك
وعذابنى يالغان ديكاننكزننك جزاسيدور (ان المتقين) تحقيق صاقلانغوچيلر (فى جنات)
جنتلرده بولورلار (ونعيم ۞) ونعمتلرده بولورلار (فاكهين) شادلقده ولذتلانمكده بولب
(بما آتيهم ربهم) شول نرسه سببى بلان بردى آلارغه آلارننك ربلرى (ووقيهم) صاقلادى
آلارنى (ربهم) آلارننك ربلرى (عذاب الجحيم ۞) جهنم ننك عذابندن وكيتردى آلاردن
قورقونى (كلوا واشربوا) ايتولر آلارغه اشانكز واچنكز جنت طعامندن واوچملكيدن
(هنيئا بما كنتم تعملون ۞) سنكشلى ومشقتسز بولغان نعمتلرنى شول نرسه سببى بلان
اشلادونكز يعنى الله تعالى نى بر ديب بلب ايذكو اشلر قيلدونكز دنياده وقتده (متكئين
على سرر مصفوفة) بر برينه قارشى توشالكان تختلر اوزرينه تايانغانكز حالده يعنى صف
صف بولب تيزولمش تختلرده (وزوجناهم) وجفتلاندورورمز آلارغه (بحور عين ۞)
كوزلرى الوغ بولغان حورلارنى (والذين امنوا) وشونداين آدملاركم ايمان كيتوردىلار
(واتبعتهم) اياردىلار آلارغه (ذريتهم) آلارننك بالالرى (بايمان) ايمان كيتورمكلريله

(الحقنابهم) توتاشدورورمز آلارغه (ذريتهم) آلارننك بالالرونى جنتكه كرمكلريك (وما التناهم) وكيمتمامزبز آلاراوچون (من عملهم) آطالرى ننك عملى ننك جزاسندن (من شئ) هيچ بر نرسه (كل امرئ) هر بر آدم (بما كسب) اشلاكن اشى ننك قارشوسنك (رهين ❀) كروده ورهنده بولورلار يعنى توتولرلار اكر اشى ايذكو بولمسه رهندن قوتولماينچه اوتنه كرورلار (ف) (وامددناهم) وآرتدورورمز آلارغه يعنى بروسى آرتندان بروسن برورمز (بفاكهة) تملى بولغوچى جيمشلرنى (ولحم) وايتنى (مما يشتهون ❀) هر بر تورليسندن تلارلر آنى (يتنازعون فيها) بربرى ننك قولندن آلرلار اول جنتلرده (كأسا) خمر بلان طولغان كاسه نى (لالغو فيها) يوقدور بوزوق سوز اول جنتده يعنى جنتده باطل سوز بولمز (ولاتأثيم ❀) وهم كناه اش بولمز يعنى جنت اهلى ننك آراسنده بوش سوز بولمس وناچار اش بولماز نچوككم دنياده خمر اچكنلر ايسرمك بلان قيلغانلرى كوك (ويطوف عليهم) يورلار اول تقوى ايالرى اوزرينه (غلمان) ياش يكت صوره تيده بولغان اوغلانلار كم تفسير غرايسده اول اوغلانلار كافر خلقى ننك ياشلكده اولكن بالالريدور ديكن آلار جنت اهلى ننك خدمتچيلريدور (لهم) اول جنت اهلى اوچون بولغان اوغلانلار (كأنهم) كويه آلار (لؤلؤ مكنون ❀) صدف اچنده كيرلانكن انجولر كوكدور صافلقده وآقلقده (واقبل بعضهم على بعض) قاره قارشى بعضسى بعضسى اوزرينه (يتساءلون ❀) برى بروندن صراشرلار يعنى جنت اهلرى اورندوقلرنده قاره قارشى بولب دنياده حاللرندن وايذكو اشلرندن صراشرلار (قالوا) ايتورلار (اناكنا قبل) تحقيق برلار بولدوق موندن اوّل دنياده (فى اهلنا) اوزومزننك اهلومز آراسنده (مشفقين ❀) قورققوچى بولدوق الله تعالى ننك عذابندن (فمن الله علينا) بس نعمت بردى الله برلركا (ووقينا) وصاقلادى بزنى مرحمت قيلماغى بلان (عذاب السموم ❀) اسى بولغان جيل ننك عذابندن يعنى جهنم بووى دخى بزكا يتوشمدى اسى

جیلدن مراد جهنم بوویدور (انا کنا من قبل) تحقیق بولدوق بز موندن اوّل دنیاده (ندعوه) عبادت قیلور بولدوق الله تعالیغه (انّه) تحقیق اول الله تعالی (هو البر الرّحیم ۞) اولدور قوللرینه احسان ومرحمت قیلغوچی (فذکر) بس نصیحت قیل قرآن بلان (فما انت) ایمس سنك سین ای محمد (بنعمت ربّك) ربنك ننك فضلی بلان (بکاهن) فالچی ایمس سنك (ولا مجنون ۞) ودخی دیوانه ایمس سنك مشرکلارننك سوزی بلان خفا بولمه (امّ یقولون) بلکه ایتورلار اول مشرکلار (شاعر) شعرچی دیب (نتربص) کوز طوتارمز یعنی کوترمز (به) اول محمد حقنده (ریب المنون ۞) زمانه ایلانماکینه باشقه شعرچیلار کوك بلکه وفات بولور دیب (قل) ایتکل اول مشرکلارکا (تربصوا) کوتنکز منم هلاك بولماغمغه (فانی معکم) بس تحقیق مین سزننك بلان برکا (من المتربصین ۞) کوتنکوچیلردن من هلاك بولماقنکزنی (ام تأمرهم) ایا بیورورمی آلارغه (احلامهم) آلارننك عقللری (بهذا) اوشبو بوزوق اعتقاد وبر برینه خلاف بولغان سوز بلان اول اعتقادلری وسوزلری قای وقت کاهن یعنی فالچی دیرلار وقای وقت دیوانه دیرلار وقای وقت شعرچی دیرلار (ام هم قوم طاغون ۞) بلکه آلار یعنی مکه کافرلری آرغوچی جماعتلردور (امّ یقولون) ایا ایتورلرمیکم (تقوله) محمد علیه السلام قرآننی اوزوندن چغاردی دیب (بل لا یؤمنون ۞) آلای ایمس دور بلکه ایمان کیتورمسلر آلار شوننك اوچون بو بوش سوزلرنی ایتورلار (فلیأتوا بحدیث مثله) بس کیتورسنلر قرآنغه اوخشاشلی سوزلری (ان کانوا صادقین ۞) اکر بولسه لار آلار سوزلرنده راست ایتوچیلر یعنی آلار قرآننی محمد اوزی چغاردی دیسه لر آلار هم عرب لارننك بلکلیلریدندور قرآن کوك بر سوز کیتورسنلر (ام خلقوا من غیر شیء) یاکه آلار یراتلدیلرمی بر یراتوچیدن باشقه یاکه عبادتدن وجزا النودن بر نرسه اوچون یراطلماینچه بوشقه یراتلدیلارمی (ام هم الخالقون ۞) یاکه آلار اوزلرون اوزلری یراطدیلارمی (ام خلقوا السموات والارض)

باکه یراتدیلارمی آلارکوکلرنی یراتقوچیغه ایمان کیتورمسلر (بل لا یوقنون ۞) بالکه
آلارفکر قیلب یراتقوچی الله‌غه اشانمسلر (ام عندهم) یاکه آلار قاشنده میدور (خزائن
ربك) سننك ربنك‌ننك خزینه‌لری تلا کانلرون عبادت قیلمه‌غه وپیغمبر قیلمه‌غه اختیار
قیلورلار (ام هم المصیطرون ۞) یاکه آلار کوچلیمیدور تلا کانلری کوك اش قیلورلار
(ام لهم) یاکه آلار اوچون (سلم) باچقچلری بارمیدور (یستمعون فیه) اول باچقچقه
چقب غیب عالمیدن وحی اشتب وفرشته‌لرننك سوزون اشته‌لر (فلیأت) بس کیترسن
(مستمعهم) آلارننك اشتکنلری (بسلطان مبین ۞) بر روشن بولغان دلیل (ام له البنات)
یاکه الله اوچون قزلار بولب (ولکم البنون ۞) سزننك اوچون اوغللاری بولرمی (ام تسئلهم
اجرا) یاکه آلاردن ای محمد وحی قیلنغان حکملرنی یتوشدورمك اوچون یال استدونکمی
(فهم من مغرم مثقلون ۞) آغر بولغان بورچ سببندن سندن یوز قایتاروب قبول
قیلمدیلارمی یعنی اشبو یالنی بر وروکا آورایب قبول قیلمدیلارمی (ام عندهم الغیب)
یاکه آلار قاشنده یشرون بولغان نرسنی بلمك‌لك بارمیدور (فهم یکتبون ۞) آلار
یازارلار یعنی لوح محفوظ آلارننك یاننده میدور کم زعملرنچه یعنی کمانلرونچه قیامت‌ننك
وقوبار وامق‌ننك اصلی بولماغانن بلورلار (ام یریدون کیدا) بلکم آلار بر حیله
قیلمق تلارلار اول حیله حضرت رسول خصوصنده دار الندوه یعنی کینکاش یورطنده
قیلغان حیله‌لر یدور (فالذین کفروا) بس شونداین آدملرکم کافر بولدیلار
(هم المکیدون ۞) آلاردور الدانمقلقده بولغانلار یعنی حیله قیلماقلری‌ننك جزاسن طابارلر
(ام لهم اله) یاکه آلار اوچون عبادت قیلنمشلر بارمیدور (غیر الله) الله‌دن باشقه
(سبحان الله عما یشرکون ۞) پاکلك الله اوچوندور شونداین نرسه‌دن کافرلار شریك
قیلورلار (وان یروا) اکر کورسه‌لار (کسفا من السماء) بر کیسکنی کوکدن (ساقطا)
باشلارینه توشار (یقولوا) ایتورلار (سحاب مرکوم ۞) بوقات قات بولغان بولوتدور

دیب بیك قارشیلقلاریدن چونکه آلار الك کوکدن اوز ومز کابر کیسك دوشماینچه ایمانغه
کیلماسمز دیکنلار ایدی اکر آلارغه عذاب قیلمق اوچون کوکدن کیسك توشدکنی
کورسه بولوتدور یغمور کیلور دیب عذاب ایکانلوکینه اشانمزلار (فذرهم) بس قوی آلارنی
(حتى یلاقوا) شول وقتقه چه کم یولوقرلار (یومهم الذی) شوندا این کونلار ینه کم (فیه)
اولکونده (یصعقون ۞) هوشلاری کیتب هلاك بولورلار اول اوّلکی صور اورولمك کونیدور
یعنی قوبابیر آلارنی اوزلاری ننك سوزلارون ایتمکیده اوین قیلماقلاریده قیامت کونی
دقنده (یوم لایغنی عنهم کیدهم) اولکونده کیترمس آلارننك حیله لری آلاردن (شیئا)
هیچ نرسنی (ولاهم ینصرون ۞) ودخی آلار یاردم قیلنمسلار (وان للذین) وتحقیق شول
آدملار اوچون (ظلموا) ظلم قلدیلار (عذابا) عذاب بولغوچیدور (دون ذلك) اشبو
کوندن باشقه یعنی آخرت عذابندن باشقه اول قبر عذابیدور (ولکن) ولیکن (اکثرهم)
آلارننك کوبی (لایعلمون ۞) آنی بلمزلار (واصبر لحکم ربك) یامحمد صبر قیلغل ربنك ننك
حکمینه یعنی الله تعالى ننك آلارغه مهلت بیرمکینه وسینی یالغانغه طوطب ارانجتمکلرینه
(فانك باعیننا) بس تحقیق سین برننك صاقلاماغمزده سن (وسبح بحمد ربك حین تقوم ۞)
ویا کلك بلان ذکر قیلغل ربنك ننك حمدی بلان طانك وقتنك یقودن طرغانك یعنی سبحانك
اللهم وبحمدك دیب ایتکل اورنونکدین طرغانده ایتولدیکم بو تسبیحنی مجلسدن طرغان
وقتیده ایتسه اکر مجلس ایذکو بولسه ایذکولکن آرتدور اکر بوش وایون مجلسی بولسه
کفارت بولور (ومن اللیل فسبحه) وکیچه ننك بعض وقتنده پاکلك بلان ذکر قیلغل یعنی
نماز قیلغل ربادن بوش بولور (وادبار النجوم ۞) ویلدوزلار باتقان وقتده یعنی سحر وقتنك
طانك نمازندن الك ایکی رکعت سنت قیل*

❊ سورة النجم مکیة اثنتان وستون آیة ❊

بسم ــــــــــــ الله الرحمن الرحیم

شول وقتده کم محمد علیه السلام پیغمبرلکن آشکاره ایلاب اوندامکلوکن اظهار قیلدی شرك

خلقی شلته قیلمه غه کروشب ایتدیلارکم محمد آطالری ننك دینندن آزوب خطا یولغه کیتدی الله تعالی آلارننك سوزون باطل قیلب ایتدی (وَالنَّجْم) یلدوز حقی اوچون (اِذَا هَوٰی ۞) قچنکم باتسه بو نجم حقنده تفسیر ایالری ننك کوب سوزی بولمغی اوچون قایسی سی نجمدن مراد ثریا دیدیلار وقایسی لری قرآندور دیدیلار وهوی اینو معناسیده بولمغی اوچون معنای شریفی اینکوچی قرآن حقی اوچون دیمکدور (مَاضَلَّ صَاحِبُکُمْ) طوغری یولدن آزمدی یولداشوغز یعنی محمد علیه السلام (وَمَاغَوٰی ۞) خطاده بولمدی (وَمَا یَنْطِقُ) وسوز سویلامدی (عَنِ الْهَوٰی ۞) اوزی ننك آرزوسندن (اِنْ هُوَ) ایمسدور قرآن (اِلَّا وَحْیٌ یُوحٰی ۞) مکر وحیدور الله تعالی دن وحی قیلنمشدور اول پیغمبر اوزارینه (عَلَّمَهُ) اویراتدی اول قرآننی (شَدِیدُ الْقُوٰی ۞) بیك قوتلی بولغان فرشته اول فرشته جبرائیل علیه السلامدور آننك اوچون لوط قومی ننك شهرلرون قنادی بلان کوتاروب آستن اوستینه کیتردی وثمود قبیله سنی بر قچقرمق بلان یوق قیلدی (ذُوْمِرَّةٍ) اول فرشته یعنی حضرت جبرائیل عقل ایاسیدور (فَاسْتَوٰی ۞) اصل یراتلمقی اوزره بیورلغانلرده توغری توردی (وَهُوَ بِالْاُفُقِ الْاَعْلٰی) واول حضرت جبرائیل کوکنك یوغاری بولغان چیتنده ایدی یعنی قیاش طوغان یرده ایدی یاکه سدرة المنتهی ده ایدی بلمك کیرك پیغمبرلاردن هیچ بر پیغمبر حضرت جبرائیل نی اصل یاراطلغان صورتنده کورمدی مکر پیغمبرمز علیه السلام ایکی مرتبه اول صورتی اوزره کوردی اوّلکی مرتبه ده آنی کورکانك هوشیدن کیتدی هوشیغه کیلکن اوروندہ حضرت جبرائیل نی یاننك اوطرغان کوردی برقولنی کوکراکی اوستینه وبر قولنی اینك باشی غه قویغان کوردی بوحالنی بیان قیلب ایتدی (ثُمَّ دَنَی فَتَدَلّٰی ۞) موندین صونك اول پیغمبر علیه السلامغه اصل صورتی بلان یقین لاشب سوز سویلاشمك اوچون اوزینه یابشدی (فَکَانَ) بس بولدی حضرت جبرائیل (قَابَ قَوْسَیْنِ) ایکی جیه قدرلی یرده (اَوْ اَدْنٰی ۞) یاکه آندن هم یقین

بولدی (فاوحی الی عبده) پس وحی قلدی حضرت جبرائیل الله تعالی ننك قولینه یعنی محمد علیه السلام کا (ما اوحی) شول نرسه نی کم الله تعالی اول محمد ننك اوزینه وحی قلدی اول نرسه نی یعنی الله تعالی بنده سی محمد کا وحی قلغان نرسه نی حضرت جبرائیل آنکا یتوشدوردی (ما کذب) یالغان قلمدی (الفوادما رای ۞) محمد علیه السلام ننك کونکلی کورکن نرسه سنی یعنی حضرت جبرائیل ننك صورتن کوزی کورکاننی (افتمارونه علی ما یری ۞) ایا چقر وش قیلرسزمی پیغمبر بلان شول نرسه ده کم کورور آنی یعنی پیغمبر علیه السلام ننك معراج کیچه سیده کورکان نرسه سیده بیت المقدسنی وکاروان خبرون صراماقوغزده چقر وش قیلرسزمی پیغمبر علیه السلامغه حضرت جبرائیل بولماغی ننك اوّلنده اوزی ننك اصل صوره تنك کورونده کم بر تحت اوستنك اوترغان کوکننك بر چتندن ایکنچی چیتی ننك آراسن آننك کوده سی قاپلامشدور وطولدورمشدور رسول علیه السلام شول طریقه کورکاچ قورقدی بس مدثر سوره سی ایندر ولدی شدید القوی وذومره حضرت جبرائیل ننك صفتلر یدور کورت سوره سیده ذکری کیلور (ولقدراه) ودخی تحقیق کوردی محمد علیه السلام حضرت جبرائیلنی (نزلة اخری ۞) ایکنچی مرتبه سنك (عند سدرة المنتهی ۞) سدرة المنتهی قاشنده حقیقی بولغان صورتیده (عندها) شول سدرة قاشنك دور (جنت المأوی ۞) مأوی جنتی اول تقوی اهلی ننك وشهیدلار ارواحلاری ننك اورنلر یدور اول سدرة المنتهی طوبا یغاچیدور ایتولمشدور خلقلر ننك علمی وعمللری آنکا یتوشب توقتار (حدیث شریفده کیلدی سدرة المنتهی یدنچی کوکده دیب (اذ یغشی السدرة مایغشی ۞) فرشته نی کوردی شول وقتده کم قاپلادی اول سدرة المنتهی نی قاپلاغان نرسه (ف) شاه ولی رحمه الله ایتدی شول وقتك کوردی حضرت جبرائیلنی الله تعالی ننك نور تجلی سی سدرة المنتهی نی هر جانبندن اوروتمش ایدی واشبو کورمك معراج کیچه سنده بولدی والله اعلم (مازاغ البصر) محمد علیه السلام ننك کوزی کورکان نرسه دن آوشمادی (وما طغی ۞)

وتلا كان نرسه‌لريدن اونكغه وصولغه دونمه‌ى (لقد رأى) تحقيق ظاهر كوردى محمد عليه السلام
(من آيات ربه الكبرى ۞) اوزى‌ننك ربىسى ننك الوغ علامتلرى‌ننك بعضسين (ف)
(افرأيتم اللات والعزى ۞) منكا ايتكل لات وعزى اسملى پتلرنى (ومنوة الثالثة الاخرى ۞)
واوچونچى منات پوتنى يعنى بو جانسز پتلار الله تعالى كوكميدور آلارغه عبادت قيله‌سز
الله تعالى‌دن يوز قايطاروب لات طائفدن ثقيف جماعه‌سى‌ننك ياكه نخلن قريشننك
آدم صورتيده ياصاغان پتلاريدور آنى طواف قيلرلار (وعزى بر آغاچ ايديكم غطفان
قبيله‌سى آنكا طابنرلار ايدى (ومنوة بر توبه اسميدور هزيل وخزاغه جماعسى آننك
اطرافنده طواف وقربانلارون آنده بوغازلارلار ايدى مواكبك اشبو طريقه بيان
قلنغاندور تفسير زبده‌ده وبعض تفسيرده هم بو اوچيده پتلار اسميدر جاهليت
زمانينك كعبة الله اچينه قويوب رسول عليه السلام زمانيغه‌چه آنكار طابنرلار ايدى
ديب ذكر ايتولكاندور (الكم الذكر وله الانثى ۞) اى شريك قيلوچلار اوزكز
اوچون اوغل‌لر طوتب والله تعالى اوچون قاچقانوغز قزلارنى بالاسى ديب ايتورسزلارمى
(تلك) اشبو بولمكلك (اذاً قسمة ضيزى ۞) تيوشسز واعتبارسز بولمكدور يعنى اشبو
اسملر پتلرننك اسميدور كافرلار كمان قيلرلاركم بولار الله تعالى قزلاريدور وبولارننك
آنالارى جن قزلاريدور ديب (ان هى) ايمسدور اول پتلر (الا اسماءٌ) مكر بر
اسملردور (سميتموها انتم) آطادوغز اول طابونه تورغان پتلار وغزنى سزلار (وآباؤكم)
وآطالاروغز آطاديلار اله ديب (ما انزل الله) ايندورمدى الله تعالى (بها) اول پتلرننك
اله بولمغينه يعنى آلارغه عبادت قلمه‌غه (من سلطان) هيچ بر دليل (ان يتبعون الا الظن)
ايارمسلار آلار هيچ نرسه‌كا مكر بوزوق بولغان كمانلرينه ايارورلار (يعنى باطلغه ايارمك
بلان وحق ديب كمان قيلب اياريلار (وما تهوى الانفس) وهم نفسلرى آرزو
قلغان نرسه‌كا اياريلار (ولقد جاءهم) وتحقيق كيلدى آلارغه (من ربهم

اَلْهُدَی ۞) اوزلری ننك ربلری وندان طوغری یولغه کونولمککا سبب بولغان قرآن وپیغمبرلار آلار آلاردن یوز دوندوروب نفسلرینه ایاردیلار (اَمْ لِلْاِنْسَانِ) ایا بارمیدور انسان اوچون (مَاتَمَنّٰی ۞) نفسلری آرزو قلغان نرسه البته یوقدور (یعنی کافرلار آرزو قلغان اله دیب طوطقان پتلر وندن شفاعت وتلا کان آدملر ینه پیغمبرلك بولمق (فَلِلّٰهِ الْاٰخِرَةُ وَالْاُوْلٰی ۞) بس الله تعالی اوچوندور آخرت ودنیاملکی یعنی پتارغه عبادت قیلمقده نی فایده باردور فایده شولدورکم الله تعالی احسان قیلور آخرتده ودنیاده (وَکَمْ مِنْ مَلَكٍ فِی السَّمٰوٰاتِ) وکوب فرشته لر باردور کوکلرده (لَاتُغْنِی) فایده قیلمس (شَفَاعَتُهُمْ شَیْئًا) آلرننك شفاعت قیلمقلری هیچ بر نرسه (اِلَّا) مکر فایده قیلور (مِنْ بَعْدِ اَنْ یَاْذَنَ اللّٰهُ) الله تعالی اذن ورخصت بر کندان صونك شفاعت قیلمه غه (لِمَنْ یَشَاۤءُ وَیَرْضٰی ۞) شوندا این آدملر اوچون اذن برسه تلار آنی وراضی بولور یعنی آندن یاکه شول فرشته لردن فایده قیلور وراضی بولسه وتلاسه شفاعت قیلمقلر ون بس پتلر نچوك شفاعت قیلور باطل دور پتلر شفاعت قیلور دیمك (اِنَّ الَّذِیْنَ) تحقیق شوندا این آدملار (لَایُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ) اشانمسلر آخرتکا (لَیُسَمُّوْنَ الْمَلٰۤئِكَةَ) آدقویرلار فرشته لرکا (تَسْمِیَةَ الْاُنْثٰی ۞) قزلارننك اسمنی یعنی فرشته لر تنکری ننك قزلریدور دیب ایتورلار (وَمَالَهُمْ بِهٖ) ویوقدور آلارننك اوشبو سوزلری ننك ثابت وراست بولماغینه (مِنْ عِلْمٍ) هیچ بر بلمکلك (اِنْ یَّتَّبِعُوْنَ) ایارمسلر آلار هیچ نرسه کا (اِلَّا الظَّنَّ) مکر کمانغه ایاروررلر (وَاِنَّ الظَّنَّ) وحقیقتده کمان (لَایُغْنِی) فایده قیلمس (مِنَ الْحَقِّ) حقنی بلمکدن (شَیْئًا ۞) بر نرسه (فَاَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلّٰی ۞) بس یوز قایطار شول آدمدنکم یوز قایطاردی (عَنْ ذِکْرِنَا) بزنی ذکر قیلمقدن (وَلَمْ یُرِدْ) وتلامدی (اِلَّا الْحَیٰوةَ الدُّنْیَا ۞) مکر دنیا تروکلوکنی تلادی (ذٰلِكَ) آلارننك اوشبو دنیاتروکلوکلری (مَبْلَغُهُمْ) آلارننك چکیدور (مِنَ الْعِلْمِ) بلمکدن یعنی آلارننك بلدوکی ننك چیکی اوشبو دنیا تروکلکیدور آندن اوتمزلار (اِنَّ رَبَّكَ) تحقیق سننك

ربنك (هو اعلم) اولدور بيك بلكوچى (بمن ضل) اول آدمنيكم آزدى (عن سبيله) اللهننك يولندن (وهو اعلم) واول الله بيك بلكوچيدور (بمن اهتدى) طوغرى يولنى طابقوچينى (ولله) والله اوچوندور (ما فى السموات وما فى الأرض) شول مخلوقاتلار كوكلرده ويرده باردور يعنى الله تعالى ننك ملكيدور بارچه سى ننك حاللارون واشلرون بلكوچيدور (ليجزى الذين اساوا) اخيرنده جزا بيرور شوندا اين آدملركاكم يوزوق اش قيلديلار جهنم ننك عذابى بلان (بما عملوا) قيلغان اشلرى بلان (ويجزى الذين) وجزا بيرور شول آدملركا (احسنوا بالحسنى ۞) ايذ كولك وكوركم بولغان عمللار بلان (الذين يجتنبون) شوندا اين آدملركم صاقلانورلر (كبائر الاثم والفواحش) الوغ كناهلردن ويوز وقلقلردن (الا اللمم) مكر كچك كناهدن باشقه يعنى كچك كناهلارنى قيلسه لرده (ان ربك) تحقيق سننك ربنك (واسع المغفرة) يارلقامقلغى كوبدور يعنى كچكنه كناهلرنى يارلقار اكرچه الوغ كناه ايالرى دخى الله ننك رحمتندن اميد كيسمسلر (هو اعلم) اول الله تعالى بيك بلكوچيدور حاللر ونكرنى (بكم) سزننك (اذ انشاكم من الأرض) شول وقتده كم يراتدى سزننك اصلغزنى اوّلده توفراقدن (واذ انتم اجنة فى بطون امهاتكم) وشول وقتده كم سزلار آنالر ونكرننك قارننده كچك بالالايدونكز (فلا تزكوا انفسكم) بس پاكلامكز اوزونكزنى يخشى عمل وايذ كواش بلان ياكه كناهدن ويوز وقلقدن پاكلك بلان ماقطامانكز (هو اعلم) اول الله تعالى بيك بلكوچيدور (بمن اتقى ۞) شول آدمنيكم صاقلانغوچيدور آطانكرننك آرقه سندن آير ولودن الك (افرايت الذى تولى ۞) ايا كوردنكمى شول آدمنيكم حقغه ايارمكدن يوز قايطاردى (واعطى قليلا واكدى ۞) وبيردى آز مالدن عذابنى يوكلامك اوچون وقتى بولدى كونكلى قالغانن بيرمدى بو آيت وليد بن مغيره حقيده اينلدى يعنى ايمان كيتورمكه آرغنه كروشدى آندين صونك كونكلى قايتوب ايمان كيتورمدى (اعنده علم الغيب) ايا آننك يانندهميدور يشرون نرسلرنى بلمك (فهو

یری ۞) ابس ایتورسنك كم اول هر بر نرسه‌نی كوزی بلان كورور یعنی ولید بن مغیره كورور ایتكان یولداشی موننك كناهن یوكلاكانن (ام لم ینبأ بما) ایا خبر بر ولمدیمی اول نرسه بلانكم (فی صحف موسی ۞) حضرت موسی ننك صحیفه‌لرونده‌دور (وابراهیم الذی وفی ۞) وفا ایاسی بولغان ابراهیم ننك صحیفه‌لرنده‌دور یعنی حضرت ابراهیم الله تعالی ننك حقنی ادا قیلدی (الاتزر وازرة وزر اخری ۞) آكا ایتولمدیمیكم موسی ننك صحیفه‌لرونده وابراهیم ننك صحیفه‌لرنده یوكلامس هیچ بر یوكلاوچی ایكنچی آدمننك كناهنی یعنی هیچ بر اوننك كناهنی ایكنچیدان صورالمس بس ولید اوزی ننك كناهن ایكنچی آدمغه نیچوك یوكلاتور (وان لیس للانسان) وفایده قیلمس آدم اوچون (الاماسعی ۞) مكر فایده قیلور اوزی ننك قیلغان ایذكو اشلاری ایتولدیكم بو آیت كریمه طور سوره‌سیدن (الحقنابهم ذریتهم) كلام شریفی بلان نسخ ایتولكن دیب آننك اوچون موءمن بالالر آتاسی ننك تورو كالكی بلان جنتكه كرمكی وبری اولكاندین صونك آننك اوچون دعا وصدقه‌ننك فایده‌سی بولماغیده كوب سوز باردور (وان سعیه سوف یری ۞) وتحقیق آدمننك قیلغان اشی تیز كورونر یعنی قیامتده میزانده (ثم یجزاه الجزاء الاوفی ۞) موندین صونك بر ولمش بولور آكا شول قیلغان اشی میقداروبچه تمام جزا (وان الی ربك المنتهی ۞) وتحقیق ربننك جانبینه‌دور كیری قایتماغننك (وانه هو اضحك وابكی ۞) وتحقیق اول الله تعالی كولدوردی جنت بلان وعده قیلب ویغلاتدی جهنم بلان قورقتب (وانه هو امات واحی ۞) وتحقیق الله تعالی اولتوردی وتركزدی (وانه خلق الزوجین) وتحقیق یراتدی الله تعالی ایكی ترلینی (الذكر والانثی ۞) ایر وخاتون (من نطفة) منیدن (اذا تمنی ۞) شول وقتكم آتلدی خاتون رحمینه (وان علیه النشاءة الاخری ۞) والله اوزرینه‌دور ایكنچی مرتبه‌ینه یراتمق (وانه هو اغنی) تحقیق اول الله تعالی بای قیلدی (واقنی ۞) ومال بردی (وانه هو رب الشعری ۞) وتحقیق اول الله‌دور شعری آدلو یولدوزننك ربسی یعنی

شعرای یمانی دیرلار بر یولدوزدور جوزانینك آرتیده دور بنی خزاعه جماعه سی آنکا عبادت قیلدیلار اول یولدوز ایکنچی قات کوکده دور یورمکی مشرق طرفینه دور (وانه اهلك عاد الاولی ﴿﴾) واول الله تعالی هلاك قیلدی اوّلکی عادنی جیل بلان بوعاد حضرت هود قومیدور بو بیلاری طوغز یوز آرشن ایدی (وثمود) وهلاك قیلدی ثمودنی یعنی حضرت صالح قومی بولغان ایکنچی عادنی بولارنینك بویلاری اوچ یوز آرشن ایدی (فما ابقی ﴿﴾) هیچ بر آدمی قالدورمادی (وقوم نوح) وهلاك قیلدی حضرت نوح قومنی (من قبل) بولاردن الك (انهم کانوا) تحقیق نوح قومی بولدیلار (هم اظلم واطغی ﴿﴾) آلار بیك بوزوق اشلی وبیك آزغون ایدیلار (والمؤتفکة اهوی ﴿﴾) مؤتفکه شهرون یرکه ازغتدی یعنی حضرت لوط قومی نینك شهرلرون آلار اوچ شهر ایدی سدوم کدوم اروم حضرت جبرائیل کوککا چاقلی کوتاروب آستن اوستینه کیتروب یرکا صالدی (فغشیها ما غشی ﴿﴾) بس قابلادی اول شهرلرنی قابلاغان نرسه یعنی طاش یاودوردی (فبای آلاء ربك تتماری ﴿﴾) بس قایسی سینه ربنك نینك نعمتلریدن ای آدم اوغلی شبهه قیلورسنك بلارنی بلکاندین صونك اگرچه بلارنینك قایسی سی عذاب بولسه ده اعتبار قلوچیلرغه نصیحت ووعظ بولماغیدن نعمتلر بولدیلار (هذا نذیر) بو محمد علیه السلام بر قورقتقوچیدور (من النذر الاولی ﴿﴾) الکاری بولغان قورقتقوچیلر جنسندندور (ازفت الازفة) یقین کیلدی قیامت (لیس لها) یوقدور اول قیامت اوچون (من دون الله) الله دن باشقه (کاشفة ﴿﴾) ظاهر قیلوچی یعنی قچان کیلاچکن بلوچی (افمن هذا الحدیث) اباشبو سوزدن یعنی قرآندن (تعجبون ﴿﴾) عجبکه قالورسزمی انکار قیلب (وتضحکون) وکولرسز (ولا تبکون ﴿﴾) ویغلامارسز (وانتم سامدون ﴿﴾) وحالانکه سز اوینغه طوطارسز یعنی قرآنده ذکر ایتولکن قورقتو آیتلرون فهم قلب قورقب یغلامیسز اویونغه کوراسز (فاسجدوا لله) بس الله تعالی غه سجده قلوغز (واعبدوا ﴿﴾) والله غه عبادت قلوغز وباطل بولغان عبادتلردن قاچوغز

﴿ سورة القمر مكية خمس وخمسون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(اقتربت الساعة) يقين كيلدی قيامت يعنی بولماغی (وانشق القمر ۞) ويارولدی آی
(ف) شاه ولی رحمه الله ايتدی اشبو اشارتدور اول قصه غه كم كافرلار رسول عليه السلامدن معجزه
صرادیلار الله تعالی آينی ايكی كيسك قيلدی برسی ابو قبيس طاوی اوزره كيلدی وايكنچيسی
قيقعان طاوی اوزره كيلدی (وان يروا آية) واكر كورسه كافرلار بر معجزه نی (يعرضوا) يوز
قايتارورلار (ويقولوا) ايتورلار (سحر مستمر ۞) بو دايم بولغان قوتلی سحردور ديب (وكذبوا)
ويالغانغه طوتديلار پيغمبرلار (واتبعوا اهواءهم) واياردیلار اوزلری ننك
نفسلری آرزو قلغان نرسه لرينه (وكل امر مستقر ۞) وهر بر اش قرار طابمشدور يعنی
آلارننك عذابی ودخی بر بلكيولی وقتده كيليسردور (ولقد جاءهم) وتحقيق كيلدی مكه
اهلينه (من الانباء) اوتكان پيغمبرلارننك خبر وندن قرآنده آخرت اشلری ننك بيانندن
(ما فيه) شوندا اين نرسه كم يعنی الله تعالی ننك بيورغانلرندن وقارشولق قلودن طيغوچی
قصه لار ونصيحتلار بولغوچيدور اول نصيحتلارده (مزدجر ۞) طيغوچی وعظلار (حكمة
بالغة) اول قرآن كامللك كايتوشكان بر حكمتدور (فما تغن النذر ۞) اكر اول قرآنغه
اشانماسه لر عذاب اينمكيده آلارغه پيغمبرلارننك قورقتماغی فايده قلمس (فتول عنهم)
بس اوزنكننك پيغمبرلكونكنی بلدور وب حق يولغه اوندا كاندين صونك يوز قايطر آلاردن
(يوم) اولكونكه (يدع الداع) چاقروبر چاقروچی اول اسرافيل عليه السلامدور
آلاونی (الی شيء نكر ۞) نفس حوش كورمكن وقاچقان نرسه كا اشبو منكر بولغان نرسه
قيامت قورقنچيدور وحسابدور (خشعا ابصارهم) يالونمق علامتی ظاهر بولور يعنی خور
وخيران بولور قيامت قورقنچيدن آلارننك كوزلرينه (يخرجون) چغارلار (من الاجداث)
قبرلاروندن اولكونده (كانهم) ايتورسنك كويه آلار (جراد منتشر ۞) طارقلمش

چیکر تکه دورنی یرکابار اچقلرون بلمسلار (مُهطعینَ الی الداعِ) اوندا وچی حضرت اسرافیلکه قورقب تیزلك بلان کیلب (یقولُ الکافرونَ) ایتورلار کافرلار (هذا یوم عسرٌ ۞) اشبو کون نی چیتن وقاتی کوندور دیب (کذبت قبلهم) یالغانغه طوتدیلار مکه قومیدن الکاری (قوم نوحٍ) نوح قومی (فکذبوا عبدنا) بس یالغان طوتدیلار قولومز نوحنی (وقالوا) ایتدیلار آلار (مجنونٌ) بو نوح مجنوندور دیب (وازدجر ۞) تورلی ارانجتو بلان الله تعالی بیورغانن یتوشدردن قورقوب طیدیلار (فدعا ربه) بس دعا قلدی حضرت نوح اوزی ننك ربسینه (انی مغلوبٌ) الهی من قومم آراسنده جینکولمش بولدوم (فانتصر ۞) منم اوچون آلاردن اوچ آلنك (ففتحنا ابوابَ السماءِ) بس آچدوق بز آلارغه عذاب اوچون کوك اشکلرون (بماءٍ) صوبلان (منهمرٍ ۞) کوب آغوچی صو بلان یعنی قرق کون توتوش یغمور یاودی (وفجرنا الارضَ) وآغوزدوق بز یردن بتونلای (عیوناً) چشمه لارنی (فالتقی الماءُ) بس یاودی صو هر جانبدن (علی امرٍ) اش اوزارینه یعنی نوح قومی ننك هلاکی اوزارینه (قد قدر ۞) تحقیق تقدیر قلنغان ایدی اول هلاکلك بس آلارنی غرق بولمق بلان هلاك قلدوق (وحملناه) یوکلادوك اول نوحنی (علی ذاتِ الواحٍ ودسرٍ ۞) تاقته وقاداق ایاسی اولان کویمه اوزارینه (تجری باعیننا) یوروتدوك بز اول کویمه نی اوزومز ننك صاقلاماغمز بلان (جزاءً) اوچ آلمق اوچون (لمن) شول آدم اوچون (کان کفر ۞) اشانمدی حضرت نوحننك پیغمبر بولب اوندامکینه حضرت نوح اوچون غرق قیلب اوچ آلدوق (ولقد ترکناها) وتحقیق قالدوردوق بز اول کویمه نی (آیةً) بر علامت (فهل من مدکرٍ ۞) ایا بارمیدور نصیحت قبول قلوچی یعنی دنیاده حضرت نوح وقتیدن کویمه لرننك یورمکی قالدی باکه نوح علیه السلام ننك کویمه سی اوزی جودی طاوینده قالدی کوب زمان حتی اشبو امت ننك اوّل اوتکانلر وندن قایسی کشی آنی کورکان دور (فکیف کانَ) بس نیچوك بولدی (عذابی ونذرِ ۞) منم عذابم وبنم قورقتماغم (ولقد یسرنا

القرآن للذکر) و تحقیق جینکل قلدوق بز قرآننی یعنی اوتکان امتلارننك حاللرون ایسلرینه
کیترمك اوچون و یاد آلمق اوچون (فهل من مدکر ۞) اول قرآننی اوقومق و بلمك بلان
نصیحت آلغوچیلار بارمیدور یعنی لازمدور آنی فهم قیلب نصیحتن قبول قلمق (کذبت
عاد) یالغانغه توتدیلار عاد قومی حضرت هودنی (فکیف کان) حساب قیل غل نیچوك
بولدی آلارغه (عذابی ونذر ۞) منم عذابدن قورقتماغم (انا ارسلنا علیهم) تحقیق بز
آلارغه یباردوك (ریحا صرصرا) صرصر جیلنی یعنی بیك قاتی بولغان جیلنی (فی یوم نحس
مستمر ۞) بر شوملغی محکم بولب اونکغایسز کونده یعنی اول کون صفر آیی ننك آخیرغی
چهارشنبه کونی ایدی شول کون شوملغی یوروب بارچه سی هلاك بولدی (تنزع الناس)
اول جیل آلارنی یرلروندن قوپطاروب باش توبان آطار ایدی (کانهم اعجاز نخل منقعر ۞)
ایترسنك کویه آلار طامرندن قوبب توشکان خرما آغاچلاریدور (فکیف کان) نیچوك
بولدی (عذابی ونذر ۞) منم عذابم و منم قورقتماغم (ولقد یسرنا القرآن) و تحقیق جینکل
قلدوق قرآننی (للذکر) اوقب فهم قلمق اوچون و یاد آلمق اوچون (فهل من مدکر ۞)
آیا هیچ بر نصیحت قبول ایدوچی بارمیدور (کذبت ثمود بالنذر ۞) یالغانغه طوتدیلار
ثمود قومی قورقتقوچیلارنی یعنی حضرت صالحنی (فقالوا) بس ایتدیلار (ابشرا منا واحدا
نتبعه) آیا بز ننك جنسمزدن یعنی قوممزدن بر آدمکه می ایاروورمز (انا اذا) تحقیق بز
اول وقتده (لفی ضلال وسعر ۞) آزغنلقده و دیوانالقده اولورمز (ءالقی الذکر علیه)
آیا ایندرولدیمی وحی آننك اوزارینه (من بیننا) بزننك آرامزدن (بل هو) آلای توکل
بلکه اول صالح (کذاب اشر ۞) اوزونی ماقطاغوچی بیك یالغانچیدور (سیعلمون غدا)
تیز دورکم بلرلار آلار ایرتاده (من الکذاب الاشر ۞) کمدور اوزونی ماقطاغوچی بولغان
یالغانچی (انا مرسلوا الناقة) تحقیق بز یبارورمز آنا تویه نی (فتنة لهم) آلارنی صنامق
اوچون (فارتقبهم) بس ای صالح کوتکل نی اش قیلورلار (واصطبر ۞) و صبر قیل آلارننك

ارنجتمکلر ینه (ونبئهم ان الماء) وخبر بیر آلارغه کم حقیقتك صو (قسمة بینهم) بولونکاندور
آلارننك آرالارونده (کل شرب محتضر ۞) صودن بر اولوش اوزره ایاسی حاضر بولور (ف)
شاه ولی ایته دور شول تویه هر بر صو اوزره صو اچمکه بارسه بارچه حیوانلار آندن قاچارلار ایدی
بس الله تعالی نوبت بلکولی قلدی بر کون اول تویه اوچون بولسن وبر کون باشقه حیوانلار اوچون
بولور دیب (فنادوا صاحبهم) بس چاقردیلار اوزلاری ننك یولداشلرونی اول قدار بن سالف ایدی
(فتعاطی فعقر ۞) بس قلیچ بلان تویه ننك آیاغن چابدی وکسدی یعنی بر اویاتسز
آرغن خاتن بار ایدی آننك حیوانی کوب ایدی اشبو خاتن اوز اشنالر یدن بر وسنی آزدروب
اول هم تویه نی کسدی (فکیف کان عذابی ونذر ۞) بس نیچك بولدی منم عذابم وقورقتماغم
(انا ارسلنا) تحقیق بز یباردوك (علیهم صیحة واحدة) آلار اوزارینه بر قتی بولغان آوازنی
(فکانوا کهشیم المحتظر ۞) بس بولدیلار حیوانلار صاقلاو اوچون یاصالغان بر ننك آیاق
آستونداغی چروب اوالغان چبقلاری وقورالاری کوك یعنی آلارنیتك حیوانلار باصقانده
بر یولی اواله لار ثمود قومی هم اوشانداق اول طاوشنی اشتب بر یولی جان بیردیلار (ولقد
یسرنا القرآن للذکر فهل من مدکر ۞) وتحقیق آسان قلدوق قرآننی یاد آلمق اوچون
نصیحت بر کوچی وآلغوچیلرغه ایابارمی قرآن وعظنی قبول قلوچی (کذبت قوم لوط
بالنذر ۞) یالغانغه طوتدی لوط قومی قورقتقوچیلرنی (انا ارسلنا علیهم) تحقیق بزلار
یباردوك آلارغه (حاصبا) طاش یاودرغوچی جیلنی (الا آل لوط) مکر لوط ننك اوی ننك
آدملرنکم (نجیناهم بسحر ۞) قوتولدوردوق بز آلارنی سحر وقتیده (نعمة من عندنا)
اوز جانبمزدن بولغان قرغانمق بلان (کذلك نجزی من شکر ۞) لوط ننك آلنی قوتولدرغانمز
کوك جزالندورمز شول آدمنیکم اسلام نعمتینه شکرلك قیلسه (ولقد انذرهم) تحقیق
قورقتدی حضرت لوط آلارنی (بطشتنا) بزننك عذابمزدن (فتماروا) بس قارشدیلار
(بالنذر ۞) اشبو قورقتمقلرغه (ولقد راودوه) وسوز ایتدیلار حضرت لوطقه (عن ضیفه)

تاکم غافل قله لار لوطنی مسافر قوناقلر ون صاقلامقدن (فطمسنا) بس صوقر قلدق (اعینهم)
آلارننك کوزلرونی (فذوقوا) بس ایتدوك آلارغه طاتوغز (عذابی ونذر ۞) منم عذابمنی
ومنم قورقتمقلوغمنی (ولقد صبحهم) وتحقیق یتوشدی آلارغه طانك وقتنده (بکرة) ایرته
بلان (عذاب مستقر ۞) آلارده دایم طراچق منم عذابم یعنی دنیا عذابی آخرت عذابنه
توتاشب دایم عذابده بولورلار (فذوقوا عذابی ونذر ۞) بس ایتدوك آلارغه تاتنکز بنم
عذابمنی وقورقتماغمنی (ولقد یسرنا القران للذکر فهل من مذکر ۞) وتحقیق آسان
قلدوق بز قرآننی نصیحت برمك وآلمق اوچون ایا هیچ بر نصیحت قبول قلوچی بارمیدور
(ولقد جاء) وتحقیق کیلدی (ال فرعون النذر ۞) فرعون ننك ایارچنلر ینه قورقتقوچیلر
یعنی حضرت موسی بلان وحضرت هارون (کذبوا بایاتنا کلها) یالغانغه طوتدیلار
بزننك علامتلر ومزننك کاسن (فاخذناهم اخذ عزیز مقتدر ۞) بس طوتدوق آلارنی
کوچلی بولغان قهر عذابی بلان یعنی طوفان عذابندن صونك قبر عذابی بلان (اکفارکم)
ایاسز ننك کافرلار ونکزمی ای قریش (خیر) ایذکودور (من اولئکم) اشبو ذکر
قلنغان جماعتلردن (ام لکم براءة فی الزبر ۞) یاکه سزننك اوچون ای قریش جماعتی
قوتولمق حکمی بارمیدور اوتکان کتابلرده (ام یقولون) ایا ایتورلارمی (نحن جمیع منتصر ۞)
بزلار کوب جماعتمز عذابلرندن بر بر ومزکا نصرت بروشب قورتلورمز دیب (سیهزم
الجمع) تیز دورکم قاچه چقلردور صوغشدن اشبو جماعت (ویولون الدبر ۞) وقایطره
چقدرلار آرقه لرونی (بل الساعة موعدهم) بلکه قیامت کونی آلارننك وعده سی وقتیدور
(والساعة) وقیامت (ادهی) بیك قاتیدور (وامر ۞) وبیك آچیدور (ان المجرمین)
تحقیق بوزوق اشلیلر (فی ضلال) آزغنلقده دور (وسعر ۞) وناداناقده دور (یوم
یسحبون) کونکلونکا کیترشول کوننی کم اوستر الور اول کافرلار (فی النار علی وجوههم)
جهنم کایوزلری اوزارینه (ذوقوا مس سقر ۞) ایتولر آلارغه طاتوغز سقر طاموغی ننك

توتماغونى يعنى عذابنى (انا كل شىء) برلارهر برنرسەنى (خلقناه بقدر ۞) يراتدوق اولچاوبلان (وما امرنا الا واحدة) وتوكلدور برننك بيورماغومز مكر برسوزدور (كلمح بالبصر ۞) كوزبلان قراەق كوكلدور يعنى آز وقتدە تيرلك بلان باربولر (ولقد اهلكنا) تحقيق هلاك قلدوق بز (اشياعكم) سزننك كوكلرنى (فهل من مدكر ۞) ايا هيچ نصيحت قبول قلوچى بارميدور (وكل شىء) وهر بر نرسەكم (فعلوه) قلديلار آنى (فى الزبر ۞) عمل دفترندە يازولمشدور يعنى كرما كاتبين يازمشلردور (وكل صغير وكبير مستطر ۞) وهر كچك اولوغ يازولمشدور يعنى لوح المحفوظدە (ان المتقين) تحقيق كناهدن صاقلانغانلار (فى جنات ونهر ۞) باغچەلردەدور اوجماح يورطندە و يلغەلردەدور آلار آندە بولورلار (فى مقعد صدق) طوغر يلق مجلسندە بولورلار (عند مليك مقتدر ۞) ملكندە قوتلى بولغان پادشاەننك قاشندە يعنى الله تعالى ننك خاص بندەلرى ننك قاشندە بولورلار *

﴿ سورة الرحمن ثمان وسبعون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(الرحمن ۞) الله تعالى (علم القران ۞) قولى محمد عليه السلامغه قراننى اويراتدى (خلق الانسان ۞) آدمينى يراتدى (علمه البيان ۞) اويراتدى انسانغه سوزلاشمكنى و يازمقنى وهر روشچه بيان قيلمقنى يراتدى (الشمس والقمر بحسبان ۞) قياش وآى بلكولى بولغان حساب بلان يورور (والنجم والشجر يسجدان ۞) واولان وآغاچ سجدە قيلورلار (والسماء رفعها) وكوكنى كوتاردى (ووضع الميزان ۞) وقويدى شريعت ننك اولچاونى (الا تطغوا فى الميزان ۞) تاكم طوغرولقدن اوتميەسز اولچاولاردە يعنى بر بر نكزكا اولچاولردە كوچ قيلمانكز (واقيموا الوزن بالقسط) وطوغرى طارطنك ترازونى انصاف بلان (ولا تخسروا الميزان ۞) كيمچيلك قيلمانكز اولچاودە يعنى آلغاندە آرتق آلب صاتقاندە كيم قيلمق بلان (والارض) يرنى (وضعها للانام ۞) قرار قيلدوروب قويدى مخلوقات

اوچون یعنی حضرت آدم یر اطلودن اوّل کوك یوروریدی حضرت آدم دنیاغه کیلکاچ
مخلوقات اوچون قرار قیلدی (فیها) اول یرده (فاكهة) جیمشلر باردور (والنخل ذات
الأكمام ﴿۞﴾) حرما قابچقلاری ایاسی خرما آغاچلری باردور (والحب ذوا العصف) دخی بغدای
وآرپه کبی قوری یفراق ایاسی اورلق باردور (والریحان ﴿۞﴾) خوش اسلی یفراقلار یعنی
کل لار باردور موندە اشارتدور یفراقلری آلارننك دورت آیاقلی حیوانلر ینه جیم باشقه
آشاچق نرسلر اوچوندور (فبأی آلاء ربكما تكذبان ﴿۞﴾) بس ربنکزننك نعمتلری ننك
قیسسنی یالغانغه طوتاسز ای جن وآدم (خلق الانسان () من صلصال) یراتدی آدم علیه
السلامنی قوری باچقدن (كالفخار ﴿۞﴾) پشکن کرپیچ کوك باچقدن (وخلق الجان) ویراتدی
جنی (من مارج من نار ﴿۞﴾) اوت یالقنندن (فبأی آلاء ربكما تكذبان ﴿۞﴾) بس ربنکزننك
قایسی نعمتلرونی یالغان دیورسز (رب المشرقین ورب المغربین ﴿۞﴾) ایکی مشرق ننك
ایاسیدور وایکی مغرب ننك ایاسیدور یعنی قش ده قویاش باتقان یرلار باشقه دوریاز
کونی دخی قویاش طوغان وقیاش باتقان یرلار باشقه دور (فبأی آلاء ربكما تكذبان ﴿۞﴾)
بس ربنکزننك قایسی نعمتلرون یالغان دیورسز (مرج البحرین) آعزدی ایکی دریانی
بروسی فارس دریاسی صوی بیك آچیدور وبروسی روم دریاسی صوی بیك
طاطلیدور (یلتقیان ﴿۞﴾) یولوقرلار آلار بر برینه قراغانده کویه قوشولغاندور
(بینهما برزخ) بو ایکیسی ننك آراسنده پرده باردور (لا یبغیان ﴿۞﴾) صوالری بر برینه
قوشولماس (فبأی آلاء ربكما تكذبان ﴿۞﴾) بس ای آدم بلان پری اللهننك قایسی نعمتلرینه
طانارسز (یخرج منهما اللؤلؤ والمرجان ﴿۞﴾) چغار بو ایکی دریادن اینجی ومرجان
(فبأی آلاء ربكما تكذبان ﴿۞﴾) معناسی اوتدی (وله الجوار المنشآت فی البحر كالأعلام ﴿۞﴾)
اول الله تعالی اوچوندور یعنی الله تعالی قدرتنده دور طاولار کوك فرضلاری کوتارولمش
وآدملار ومالار بلان طولغان کویملرننك یورمکی دریاده یعنی باطماینچه (فبأی آلاء ربكما

تكذبان ۞) بس ربنكرننك قيسى نعمتلرونى يالغانغه طوطارسز (كلّ من عليها فان ۞)
هر آدمكم يريوزنده باردور فانى بولغوچيلردور (ويبقى وجه ربك) وباقى بولورسننك
ربنك ننك ذاتى (ذو الجلال والاكرام ۞) الوغلق اياسيدور اول ربنك وحرمت اياسيدور
(فبأى آلاء ربكما تكذبان ۞) معناسى اوتدى (يسأله من فى السموات والارض) صرار الله
تعالى دن كوكلرده ويرده بولغان مخلوقات حاجتلرونى (كلّ يوم هو فى شأن ۞) هر كون
اول الله تعالى بر اشده دور يعنى نعمت برمك وياعذاب قيلمق ياايذكو قيلمق يا ياوز قيلمق
وياتر ولدرمك ويا اولتورمك والله اعلم (فبأى آلاء ربكما تكذبان ۞) معناسى اوتدى
(سنفرغ لكم ايها الثقلان ۞) هر نرسه دن بوشاب سزكا يونالرمز اى آدم وجن يعنى حساب
قيلمق اوچون تيز قصد قيلورمز (فبأى آلاء ربكما تكذبان ۞) معناسى اوتدى (يامعشر
الجن والانس) اى جنلر وآدملار كروهى (ان استطعتم) اكر كوچنكز يتسه (ان تنفذوا)
اوتما كلوكا (من اقطار السموات والارض) كوكلرننك ويرننك چتندن (فانفذوا) بس
اوتونكلار يعنى چقنكلار (لا تنفذون الا بسلطان ۞) چقابلمس سز مكر قوت بلان چقارسز
اول قوت قايدادور (فبأى آلاء ربكما تكذبان ۞) معناسى اوتدى (يرسل عليكما) يبارولمش
بولورسزننك اوزارنكزكا (شواظ) بر يالقن (من نار ۞) اوددن (ونحاس) ودخى تونون
(فلا تنتصران ۞) بس سز نى الله تعالى ننك عذابندن صاقلاوچى ويااردم قيلغوچى بولمس
فبأى آلاء ربكما تكذبان ۞) معناسى اوتدى (فاذا انشقت السماء) بس شول وقتكم ياروالر
كوك (فكانت وردة كالدهان ۞) بس بولور قزل كول توسنده قزل جيرن كوك (فبأى
آلاء ربكما تكذبان ۞) بس ربنكرننك قيسى نعمتلرينى يالغان طوطارسز (فيومئذ لا يسئل
عن ذنبه) بس اول كونده صورالمش بولمس اوزى ننك كناهندن (انس ولا جان ۞) آدم
ودخى صورالمش بولمس جن (فبأى آلاء ربكما تكذبان ۞) معناسى اوتدى (يعرف
المجرمون) بلنمش بولور بوزوق اشليلر (بسيماهم) اوزلرى ننك علامتلرى بلان

(فیؤخذ بالنواصی والاقدام ۞) بس آلونر یعنی اوسترالر آلارنی مانکلای چچلر وندن وآیاقلر وندن (فبای آلاء ربکما تکذبان ۞ هذه جهنم التی) اوشبودور شوند این جهنم (یکذب بها المجرمون ۞) یالغانغه طوطالر ایدی آنی کناه اشلیلر (یطوفون) یورورلر (بینها وبین حمیم آن ۞) جهنم آراسنده وقایناعوچی اسی صو آراسنده (فبای آلاء ربکما تکذبان ۞ ولمن خاف مقام ربه جنتان ۞) واول آدم اوچونکم قوروقدی طورمقدن ربسینك حضورنده ایکی جنت بولور (فبای آلاء ربکما تکذبان ۞ ذواتا افنان ۞) اول ایکی باقچه یعنی جنت کوب تورلی یغاچ وجیمش ایالریدور (فبای آلاء ربکما تکذبان ۞ فیهما عینان) اول ایکی جنتده ایکی چشمه (تجریان ۞) آغرلار (فبای آلاء ربکما تکذبان ۞ فیهما) بوایکی جنتده (من کل فاکهة) هر بر جیمشدن (زوجان ۞) ایکی تورلی باردور (فبای آلاء ربکما تکذبان ۞ متکئین) طاینغوچیلردور (علی فرش) توشکلر اوزرینه (بطائنها من استبرق) استارلری یعنی اول توشکننك طشلاری قالن طوقولغان یفکدندور (وجنا الجنتین دان ۞) اول ایکی جنتننك جیمشلری یقیندور یعنی آصاتلق بلان آلونور (فبای آلاء ربکماتکذبان ۞) بس ربنکزننك قایسی نعمتلرونی یالغانغه توتارسز (فیهن قاصرات الطرف) اول جنتننك اورونلارونده وصرایلارونده کوزلارونی توبان صالب هیچ براوکا قاراماغان حورلر باردور (لم یطمثهن انس قبلهم ولاجان ۞) طوطماغان هیچ بر آدم ایرلاروندن اول وهم جن (فبای آلاء ربکما تکذبان ۞ کانهن الیاقوت والمرجان ۞) ایتورسن سین کویه آلار یعنی حورلار یاقوت ومرجاندور (فبای آلاء ربکما تکذبان ۞) هل جزاء الاحسان الا الاحسان ۞) توکلدور ایذکو بولغان عبادتننك یالی مکر ایذکواکدور یعنی انعام واحسان قیلمقدور آننك اوچون عبادتننك یالی ثوابدور (فبای آلاء ربکما تکذبان ۞ ومن دونهما جنتان ۞) اول ایکی جنتدن باشقه ایکی جنت دخی باردور یعنی ایذکو اش قیلغانلرغه بولردن باشقه هم ایکی جنت باردور (فبای آلاء ربکما تکذبان ۞

مدهامتان ۞) اول ایکی جنتکم باقچه دور بیك یشلالکندن قره لقغه چالشقاندور (فبای الاء ربکما
تکذبان ۞ فیهما عینان نضاختان ۞) اول ایکی جنتده ایکی قایناغان چشمه باردور (فبای
الاء ربکما تکذبان ۞ فیهما فاکهة ونخل ورمان ۞) شول ایکی جنتده جیمش وخرما آغاچی
باردور (فبای الاء ربکما تکذبان ۞ فیهن خیرات حسان ۞) وشول جنتلرده وصرایلارده
بیك پاکیزه وبیك صلو بولغان خاتونلار باردور (فبای الاء ربکما تکذبان ۞ حور مقصورات
فی الخیام ۞) حورلار چادرلار اچنده یشرونکانلاردور (فبای الاء ربکما تکذبان ۞ لم یطمثهن
انس قبلهم ولا جان ۞) طوتمبدور آلارنی آدملر ایرلر یدن اوّل وهم برجن (فبای الاء
ربکما تکذبان ۞ متکئین علی رفرف خضر) طایانمشلردور یشل یصدق اوزرینه (وعبقری
حسان ۞) وکورکم توشکلر اوزرینه (فبای الاء ربکما تکذبان ۞ تبارك اسم ربك) مبارك
والوغ بولدی ربنك ننك اسمی (ذی الجلال والاکرام ۞) الوغ لق ایاسی واحسان ایاسیدور
اول ربنك اوشبو سورده هر آیتده نعمتلرون صنادی وبلدوردی آلارننك قایسی سی حاضر
بولغان نعمتدور وقیسی سی ننك خبرون بردی اول هم ضور نعمتدور *

﴿ سورة الواقعة مكية ست وتسعون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(اذا وقعت الواقعة ۞) ایسنکاکیتر شول وقتنیکم توشکوچی بولسه تشکوچی نرسه یعنی
قیامت (لیس لوقعتها کاذبة ۞) یوقدور آننك توشما کونی یالغان تتوچی توشکن وقتیده
کافرلار دنیا القده یالغانغه طوتسه لرده اولکونده طانماسلر (خافضة رافعة ۞) توبان قیلغوچیدور
برنچه کمسنی عدلی بلان وکوتارکوچیدور برنچه کمسنی مرتبه سن یوغاری قیلب جنت
اعلی کاکروتور (اذا رجت الارض رجا ۞) شول وقتکم تترار یر قاتیغ تترامك بلان
اوستنداکی هر عمارتلار جیموزولر (وبست الجبال بسا ۞) وتچان طاولران کوك واقلانور
واقلانمق بلان (فکانت هباء منبثا ۞) بس بولور طار قالمش توزان کوك (وکنتم) بولور

سن سن (ازواجا ثلاثة ۝) اوچ تورلی بولاك (فاصحاب الميمنة ۝) بس اونك قول ايالری
بولب عمل دفترلرون اونك قول بلان آلغانلار (ما اصحاب الميمنة ۝) نی حال اوزرينه دور
اونك قول ايالری يعنی ايذكولك ايالری (واصحاب المشئمة ۝) صول قول ايالری يعنی
ياوزلق اهلی بولب عمل دفترلرون صول قول بلان آلغانلار (ما اصحاب المشئمة ۝) نی
حال اوزرينه دور صول قول ايالری يعنی ياوزلق اهلی (والسابقون السابقون ۝) الكاری
كيتكانلار الكاری كيتكانلاردور يعنی الكاری كيتكنلار آلاردوركم ايمانغه وايذكو عملر
قلمقدا الكاری كيتب دورلار يعنی حقلق معلوم بولغاچ ايمان كيتركانلار (اولئك المقربون ۝)
اوشبو الكاری كيتكنلاردور يقين بولغانلار يعنی الله تعالی ننك رحمتيكه وقرغانماغيغه يقين
بولغانلاردور (فی جنات النعيم ۝) نعمت جنتلريده بولورلار (ثلة من الاولين ۝) بو
الك اوتكانلار اوتكن امتلرده كوبدور (وقليل من الآخرين ۝) وآخرلارنده آزدرلار
يعنی محمد عليه السلام ننك امتندان (ف)(علی سرر موضونة ۝) آلطوندن طوقلمش
تختلر اوزرونده تورغوچيلردور (متكئين عليها متقابلين ۝) طايانورلار اول تختلر
اوزرينه بربرينه قارشو بولب (يطوف عليهم) ايلانور آلارننك تيرالرنده (ولدان
مخلدون ۝) بالالق مرتبه سنده بولغان ياش يكتلار ايتولديكم ياشلری اون اوچده بولب
دايم شولای بولورلار آرطماسلار (باكواب) طوتقه سز كاسه لر بلان (واباريق ۝) وطوتقالی
وبورونلی صاوتلار بلان قومغان كوك (وكاس من معين ۝) صاف بولغان خمردن تولغان
پياله صاوتلاری بلان يعنی شرابلار توترلار (لا يصدعون عنها) باش آورماغی بولماس آلارده
اول شرابدن (ولا ينزفون ۝) وجايلمسلر وهوشلری كيتب عقللرينه ضرر يتوشمس بلكه
اچكن صاين آرتور (وفاكهة) دخی ايلانورلر اول يكتلر هر تورلی جيمشلر بلان (مما
يتخيرون ۝) آلار آننك قايسی سن استرلر قايسی سن تلاسه لر آنی آشارلار (ولحم طير
مما يشتهون ۝) ودخی ايلانورلار اول يكتلر آلارتلاكان قوش ايتلری بلان يعنی حاضر

بولور آلارغه قوش ایتیدان تلا کانلری (وحورعین ۞) آلار اوچون حور العینلار بولور
یعنی جماع قیلمق تلاسه‌لر آق تنلی قاره کوزلی قاره ساچلی جنت قزلاری بولور
چبلدوق اچنده (کامثال اللؤلوء المکنون ۞) صاوتلری اچنده اوروتولمش وقول
تیما کان انجو ومرواریدکوکدور پاکیزه لکده (جزاء بما کانوا یعملون ۞)
بو ایتولمش نرسه‌لر بیرولر اول ایذکولك اهللرینه جزا بولمق اوچون قیلغان
اشلرینه (لایسمعون فیها) ایشتمزلار آلار اول جنتده (لغوا ولاتاثیما ۞) بوش فایداسز
وهم بر حرنی ایشتمزلار کناه بولغودای سوزنی (الاقیلا سلاما سلاما ۞) مکر ایتوشرلار
بر بری بلان سلام یعنی السلام علیکم وعلیکم السلام نی (واصحاب الیمین ۞) واونك قول
ایالری (ما اصحاب الیمین ۞) نی حال اوزرینه اولور اونك قول ایالری (فی سدر
مخضود ۞) جیمشلی تکنسز بولغان عربستانك کراسی دیب ایتولکان نبق آغاچلاری آستنك
بولورلار (وطلح منضود ۞) وکوب جیمشلی وحوش ایسلی وجیمشلری بر برینه جیتوشکان
یعنی قات قات بولغان موز دیکن آغاچلر یاننده بولورلار (وظل ممدود ۞) وصوزولمش
یعنی اوزون کوله که ده بولورلار (وماء مسکوب ۞) و آقغان صولر یاننده بولورلار (وفاکهة
کثیرة ۞) وکوب جیمشلر یاننده بولورلار (لامقطوعة) هیچ بر وقت کیسلمس وقورومس
اول جیمشلر (ولاممنوعة ۞) دخی هیچ بر وقت طیولمس اول جیمشدن (وفرش مرفوعة ۞)
قدری الوغ بولغان توشکلرده بولرلار یاکه تختلر اوستینه اوتورغان کورکم خاتونلار بلان
ذوق وخوشلقده بولرلار (انا انشاناهن انشاء ۞) تحقیق بز یراتدوق دنیا خاتونلرونی
جنتده بر تورلی یراتمق بلان (فجعلناهن ابکارا ۞) بس قیلدوق بز آلارنی بکرلی (عربا)
سیوکلی ایرلری یاننده یعنی شیوه وناز بلان وایرلری بلان (اترابا ۞) بردای قیلدوق
(لاصحاب الیمین ۞) اونك قول ایالری اوچون یشده بردای بولرلار یعنی اوتوز اوچار
یشنده بولرلار بولار اونك قول اهللری اوچوندور (ثلة من الاولین ۞) اول اونك قول

اهلی کوب جماعتدور اول اوتکن امتلردن (وثلة من الآخرین ۞) وکوب جماعتدورلار
آخرغی امتدن (ف)(واصحاب الشمال ۞ ما اصحاب الشمال ۞) وصول قول ایالری یعنی
یاوزلق ایالری نیندای آدملردور یعنی نی یمان حالده بولورلار آلار (فی سموم وحمیم ۞)
اسی جیلن واسی صوده بولرلار (وظل من یحموم ۞) وقره توتن ننك کولکسنده بولورلار (لا بارد
ولا کریم ۞) صوقلق توکلدور اول کوله کا باشقه کوله کالر کوك وبر راحتلاندورکوچ ده
توکلدور یعنی آصلا فایده سی یوقدور (انهم کانوا قبل ذلك) تحقیق اول یاوز آدملار
بولدیلار بو عذابنی کوروردن اوّل (مترفین ۞) اوزلارینی ننك نفسلاری تلا کانلاری بلان
تربیه لانب ترمشلر ایدی (وکانوا یصرون) وبولدیلار آلار دایمیلق قیلور بولدیلار
(علی الحنث العظیم ۞) الوغ کناهغه یعنی کفرلککا (وکانوا یقولون ۞) وایتور بولدیلار
آلار (ائذا متنا) ایا اولسك بز (وکنا ترابا) وطوفراق بولسق (وعظاما) وچرکن
سویك بولسق (ائنا لمبعوثون ۞) ینه بزلار قوبارولمش بولورمزمی (او اباونا الاولون ۞)
ایا بزننك اوتکن آتالرومز دخی قوبارولمش بولرمی (قل ان الاولین ۞ والآخرین ۞)
ایتکل تحقیق اولکی امتلر وآخرغی امتلر (لمجموعون ۞) جیولمشلردور (الی میقات یوم
معلوم ۞) بیلکولی بولغان وعده کونینه (ثم انکم ایها الضالون المکذبون ۞) موندین
صونك سزلار ای یالغانغه طوتقوچی آزغنلر (لآکلون) آشاغوچیلارسز (من شجر من
زقوم ۞) زقوم آغاچندن (فمالئون منها البطون ۞) بس طولدورورسز آندن قارنلار ونکرنی
(فشاربون علیه) بس اچارسز آننك اوزرینه (من الحمیم ۞) اسی صودن (فشاربون)
بس اچرسز (شرب الهیم ۞) بیك صوصاغان تویه ننك اچمکی کوك (هذا نزلهم یوم
الدین ۞) اوشبو تورلی طعامدور اوشبو تورلی اچملکدور جهنمکه الك کردوکلرنده قیامت
کوننده آلارغه حاضرلانغان (نحن خلقناکم) بز سزنی یراتدوق یعنی یوقدن بار قیلدوق
فلولا تصدقون ۞) بس نی اوچون اشانمیسز یعنی ایکنچی مرتبه سزنی یراتماقنی (افرایتم

ما تمنون ۞) خبر بر ونكز منكا خاتونلار ونكزننك رحمينه توكان منو يوكزنى (ءانتم تخلقونه)
سز يراترسز مى (ام نحن الخالقون ۞) يابرز مى يراترمز يعنى اول منينى آدم قيلرمز (نحن
قدرنا بينكم) برزلر بيلكولى قيلدوق سزننك آرلغزده (الموت) اولمنى (ومانحن بمسبوقين ۞)
وتوكلمز بز عاجز بولغوچى (على ان نبدل امثالكم) شوننك اورزارينه كم آلشطرالم يعنى
كيتورورمن سزننك اوخشاشوغز بر قومنى (وننشئكم) ويراترمز سزنى (فيما لاتعلمون ۞)
سز بلمكان صورتده وبلمكان عالمده يعنى سزنى بر باشقه عالمكه كيتورورمن وسزننك
بر وكزكا باشقه خلقلارنى كيتورورمن يعنى سزنى مايمل ودونكغز كوك بر باشقه مخلوق
صورتينه قويارمن (ولقد علمتم النشأة الاولى) وتحقيق بلدوكز سز اوّل مرتبه ده
يراتماقنى بس (فلولا تذكرون ۞) ايكنچى مرتبه ده يراتماقنى نى اوچون فكر قيلب
كونكلوكزكا كيتورميسز اوّل مرتبه ده يراتماعه كوچى يتكن الله ايكنچى مرتبه كوچى يتما كونى
(افرايتم ماتحرثون ۞) خبر بير وكز منكا اول نرسنيكم ايكرسز سز (ءانتم تزرعونه)
اياسز مى ايكارسز يعنى بولدورورسز (ام نحن الزارعون ۞) ياكه بز مى بولدورورمز
يعنى اوسترورمز مى (لو نشاء لجعلناه) اكر تلاسك اول ايككان نرسه كزنى اوسمكدن اوّل
قيلر ايدوك (حطاما) يوق ياكه اورلقسز صلام (فظلتم تفكهون ۞) بس عجبلانب قايغروب
طروشماقوغزعه اوكونور ايدوكز (انا لمغرمون ۞) برزلر تولارمز مى سزننك ايكن
توروسنده توتولغان دراجتلاروكزنى تولامامز (بل نحن محرومون ۞) بالكه برزلار محروم
قيلدوق سزنى آشلوقوغزنى بولدورمايچه صلام قيلب (افرايتم الماء الذى تشربون ۞)
اياكوردوكزمى بلب خبر بير وكز شونداين صونيكم اچارسز (ءانتم انزلتموه من المزن)
اياسز مى ايندوردوكز بولوطدن (ام نحن المنزلون ۞) ياكه برز مى ايندوركوچى بلى الله
الله تعالى ايندوركوچيدور (لو نشاء جعلناه) اكر تلاسك ايدى بز قيلر ايدوك اول صونى
(اجاجا) اچركايارمسلق آچى (فلولا تشكرون ۞ بس نى اوچون شكر قلميسز يعنى صوننك

تملی بولماغینه (افرایتم النار التی تورون ۞) ایا کورامسز بلب خبر بیر وکز اول اودکم آغاچ ننك بوطاقلاری ننك آراسندن چغارورسز کیرك وقتده (ءانتم) ایاسزمی (انشاتم) یراتدوغز (شجرتها) آننك آغاچنی (ام نحن المنشئون ۞) یاکه بزلارمی یراتقوچی البته الله یراتقوچیدور یعنی برنچه آغاچلر باردورکم مرخ وعفار دیرلار بوطاقلرونی بروسن بروسینه اشقوەق بلان اود چغار (نحن جعلناها) بزلار قیلدوق اول آغاچنی (تذکرة) نصیحت اوچون (ومتاعا) وفاید الانمق اوچون (للمقوین ۞) مسافرلارکا (ف) نصیحت شولدور اشبو اوددن جهنم اودینی یاد ایتسنلار ودنیاده دخی قش وقتنده وبشقه وقتلرده بارچه حاجتلرده اود کوب اشکه یاراغوچی نرسه دور (فسبح) بس پاکلك بلان ذکر قیلغل (باسم ربك العظیم ۞) الوغ بولغان ربنك ننك اسمنی یعنی سبحان الله وبحمده والحمدلله دیکل بو امر بارچه مؤمنلرکادور (فلا اقسم بمواقع النجوم ۞) آنطایتماینچه ظاهردور بو وقتده لا آرتق توکلدور یاکه بس آنطایتمین یولدوزلارننك اوروننلر ینه توشب بایوماقلری بلان یاکه قرآن ننك وقت وقت پیغمبرمز کونکلینه اینکی آیتلر بلان (وانه لقسم) وتحقیق بوآنطیعنی یولدوزبلان آنط (لوتعلمون عظیم ۞) اکر بلسه کز الوغدور یعنی الله ننك بارلغینه وبرلکینه الوغ علامتلر بلان آنط دور (انه لقران کریم ۞) تحقیق اشبو کتاب یعنی محمدکا ایندورولکان کتاب درمتلی وقدرلی بولغان قرآندور (فی کتاب مکنون ۞) یازلمشدور کزلو بولغان کتابده (اول لوح المحفوظدور (لایمسه) طوتمس اول کتابنی یعنی اول لوح المحفوظنی (الا المطهرون ۞) مکرجسم چرکلریدن پاك بولغوچیلر توتارلار یعنی فرشته لر اول کتابنی طوترلار وشول کتاب اشبو یازلمش بولغان قرآندور فرشته لرننك قولنده یاکه لوح محفوظ بولغان لوحده یاکه معناسی بوقرآننی طهارتسزلکدن پاك بولغان آدملر طوتسنلر (تنزیل من رب العالمین ۞) ایندوروامشدور عالملرننك ربسی جانبندن (افبهذا الحدیث) ایابوقرآنغه (انتم مدهنون ۞) سزلار طانکغوچی وانکار قیلغوچی

ميسز (وتجعلون رزقكم) وحالانكه سزلار قلاسز رزقلاروكزنى اللهدن يعنى الله تعالى
بيره دور ديسز (انكم تكذبون ۞) تحقيق سزلار الله تعالى نى يالغانغه توتب شريك اثبات
قيله سز ياكه معنى سى رزقوغزننك اللهدن بولماغن يالغانغه طوطاسز بلكه رزقوغزنى
يغموردن وهواخوشلغيدان كوراسز (فلولا اذا بلغت الحلقوم ۞) بس شول وقتكم برآدمنك
جانى ايرشسه بوغازى ننك خلقومينه (وانتم حينئذ تنظرون ۞) وسز بووقتده قرارسز
آنكاهيچ بر فايده قلا آلماس سز (ونحن اقرب اليه) وحالانكه بزلار بيك يقين مز اول اولمكى
يقين بولغان آدمغه (منكم) سزدن (ولكن لا تبصرون ۞) ليكن سز كورمس سز اول
اولمه كا حاضر بولغان آدمغه نى حال بولغاننى (فلولا ان كنتم غير مدينين ۞) بس اكر
بولماساغز الله تعالى ننك حكمنده بيلانمش يعنى قيامت كوننده جزا النمش (ترجعونها) نى
اوچون جاننى بوغازيدان كيرى اورنينه قايطارميسز (ان كنتم صادقين ۞) اكر طوغرى
ايتكوچى بولسه غز يعنى حشركا ونشركا انكار قلماقوغزده طوغريلاردن بولساغز نى اوچون جاننى
اورنينه قايطارميسز (فاما ان كان) بس اما اكر بولسه اولاركا يقين بولغان آدم (من
المقربين) يقين بولغانلردن (فروح وريحان ۞) آننك اوچوندور راحتلك وخوش ايسلى
بولغان كُل ونعمت (وجنت نعيم ۞) ونعمت باقچه سى يعنى نعمت كوب بولغان جنت بولر
(واما ان كان من اصحاب اليمين ۞) اما اكر بولسه اونك ياق اهليدن يعنى ايذكولردن
(فسلام لك) بس آكا ايتولوركم سلام بولسن سنكا (من اصحاب اليمين ۞) يمين اهللر وندان
يعنى ايذكولردن (واما ان كان) اما اكر بولسه اولكن آدم (من المكذبين الضالين ۞)
آزغنلردن بولب پيغمبرلارنى يالغانغه توتقوچيلردن (فنزل من حميم ۞) بس آننك اوچون
باردور اسى صودن حاضرلنكن نرسه (وتصلية جحيم ۞) وآننك اوچوندور جهنمكه كرمك
(ان هذا) تحقيق اشبو خبر (لهو حق اليقين ۞) يعنى اشبو سوره ده ذكر قيلنغان خبر دور
طوغرى بولغان شبهه سز خبر (فسبح) بس پاكلك بلان ذكر قيلغل (باسم ربك العظيم ۞)
الوغ بولغان ربنك ننك اسمنى

﴿ سورة الحديد تسع وعشرون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(سَبَّحَ لِلّٰهِ) پاکلك بلان ذكر قیلدی الله تعالی نی (مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ) هر نرسکم کوکلرده ویرده باردور (وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞) اول الله تعالی اوزیدور بارچه غه غالب وحکمت بلان اش قیلوچی (لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ) اول الله غه خاصدور کوکلرننك ویرننك پادشاهلغی (يُحْيِي وَيُمِيتُ) ترولدورور واولدورور (وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۞) واول الله تعالی هر اشکا کوچی یتکوچیدور (هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ) اول الله تعالی دور هر نرسه دن اوّل وهر نرسه دن صونك (وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ) واشکارا ویشرون یعنی بارلغینه دلیل کوب بولمق بلان بارلغی آشکارا بولدی وعقل بلان حقیقتن بلمکدن ذاتی یشرون بولدی (وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۞) اول الله تعالی هر نرسنی بلکوچیدر (هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضَ) اول الله تعالی یراتدی کوکلرنی ویرنی (فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ) آلطی کونده (ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ) آندان صونك عرش اشلرون وحکمن یوروتمککا قصد قیلدی ویراتمقغه غالب بولدی (يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ) بلر اول الله تعالی اول نرسنیکم کرور یرکا یعنی اوراوق ویغمور واولك کوکلرنی (وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا) وشول نرسنیکم چغار اول یردن ایگنلر واولانلر کوك نرسنی (وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ) وشول نرسنی بلر اینار کوکدن رحمت وعذاب لرنی (وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا) وشول نرسنی بلرکم کوککا چغار وآشار عمللار کوك (وَهُوَ مَعَكُمْ) اول الله تعالی ننك بلمکی سزننك بلان بورکادور (أَيْنَ مَا كُنْتُمْ) کیرك قایده بولساغز (وَاللّٰهُ) والله تعالی (بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۞) اول نرسنیکم آنی قیلرسز آنی کورکوچیدور (لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ) اول الله اوچوندور کوکلرننك ویرننك پاشاهلغی (وَإِلَى اللّٰهِ) اول الله تعالی جانبینه (تُرْجَعُ الْأُمُورُ ۞) بارچه اشلر قایطار ولمش بولر یعنی آننك بیور وغینه

قایطارولر (یُولِجُ اللّیْلَ فی النّهار) کروتر کیچه‌نی کوندوزکا یعنی کیچه‌نی قصقارتب کوندوزکا کروتر (وَیُولِجُ النّهارَ فی اللّیْلِ) وکوندوزنی کیچکه کروتر (وَهوعلیمٌ) اول الله بلکوچیدور (بذاتِ الصُّدور ۞) کونکلده یشرون بولغان نرسه‌لرنی (آمِنوابالله) ایمان کیتوروکز الله‌غه (ورسوله) آننك پیغمبرینه یعنی حق دیب (وَانفقوا مما) فقیرلارکا صرف قیلوغز شول نرسدنکم بعنی مالدن (جعلکم) قیلدی سزنی (مستخلفین) خلیفه قیلدی یعنی ترغوچی قیلدی باشقه‌لرننك یرنده (فیه) اول مالده یعنی مالنی تصرف قلوده اوتکنلرننك خلیفه‌لاری قیلدی (فالّذین آمنوا منکم) بس شوندابن آدملرکم ایمان کیتوردیلار سزدن اول بولغانلر (وانفقوا) فقیرلارکانفقه لاندوردیلار (لهم) آلار اوچوندور (اجرٌ کبیرٌ ۞) الوغ اجرو یال (ومالکم لاتؤمنون بالله) نی بولدی سزکاکم ایمان کیتورمیسز الله‌ننك برلکینه (والرّسول یدعوکم) وحالانکه پیغمبرمز محمد علیه السلام چاقرورسزنی (لتؤمنوا بربکم) ایمان کیتورمکوکز اوچون اوزکزننك ربوغزغه (وقد اخذ میثاقکم) وتحقیق الله تعالی آلدی سزدن عهدوکزنی الست بربکم دیکان کوننك (ان کنتم مؤمنین ۞) اکر میثاق عهدینه ایمان کیترکوچی بولساغز (نی) الله تعالی آدمننك ذریاتندن دنیاغه کیلودن اوّل اقرار آلدی وآننك اثرونی کونکللرننك قویدی (هوالّذی ینزل علی عبده) اول الله تعالی ایندوردی اوزبندننك قلی اوزارینه (آیات بیّنات) روشن بولغان آیتلرنی (لیخرجکم من الظّلمات الی النّور) چغارمقلق اوچون اول آیتلر نادانلق قرانغولقدن ایمان وطاعت یاقتولغی جانبینه (وانّ الله) وتحقیق الله تعالی (بکم) سزکا (لرؤف رحیم ۞) کوب مهربانلق قلب قرغانغوچیدور قرآن ایندوروب پیغمبرلار یماروب یمان حالوکزدن خبر بیرکوچیدوری (ومالکم) ونی بولدی سزکا (الّاتنفقوا فی سبیل الله) حدای تعالی ننك یولنده مالوغزنی صرف قلمیسز (ولله میراث السّموات والارض) وحالانکه کوکلردکی ویرده کی نرسه‌لرننك وماللارننك وارثی الله تعالی دور برکمکاقوزان

مقداری مال قالمس هر کم اولار وهر نرسه آندن قالر اول نرسه الله تعالی ننك ملکیدور
بس بو نرسه لرده صرانلق قیلمق بیك آحمقلقدور کیرا کدورکم بر فایده سی قالردای برکا
وقارشو سینه ثواب بولاچق یرکا صرف قلمق بو ثواب بولمق الله یولنده صرف قلمق بلان
بولور (لایستوی منکم) برابر بولمز سزدن ای ایمان خلقی (من انفق من قبل الفتح) اول
آدمکم مالن صرف قلدی مکه نی آچودن الوك اول آدم بلان مکه نی آچودن صونك صرف قلدی
(وقاتل) دخی مکه نی آچودن اوّل صوغش قلدی بو ایکیسی برابر بولمس (اولئك) اوشبو
جماعت یعنی مکه نی آچودن اوّل مالن صرف قیلب صوغش قلغان آدملر (اعظم درجة)
بیك الوغدور درجه ده (من الذین) شول آدمدنکم (انفقوا من بعد) صرف قلدیلار
مالّلارون مکه نی آچقاندین صونك (وقاتلوا) وصوغش قلدیلار (وکلا) وبولارننك هر
قایسی سینه (وعد الله الحسنی) وعده قلدی الله تعالی کورکم وایذکو حال بلان (والله)
الله تعالی (بما تعملون خبیر ۞) اول اشکه کم اشلرسز بلکوچیدور (ف) بو آیت حضرت
ابابکر الصدیق رضی الله عنه ننك حقنك ایندی اول ذاة شریف خلقدن اول ایمان کیتوروب
مالن الله یولنده صرف قلب صوغش قلدی (من ذا الذی) کیمدور شول آدمکم (یقرض
الله قرضاً حسناً) قرض بیرور الله تعالی غه کورکم بولغان قرضنی یعنی بوروچنی بوخدانگ
یولنده ثواب امید ایلاب مالنی نفقه لاندورمکدور (فیضاعفه له) بس ایکی اوخشاشی
بیرور اول مالننك یعنی قات قات بر ور ثوابنی (وله اجر کریم ۞) وآننك اوچوندور
کورکم یال (ف)(یوم تری المؤمنین والمؤمنات) یادقیل غل شول کوننی کم کورورسن
ای محمد ایمان کیتورکان ایرلارنی وایمان کیتورکان خاطنلرنی (یسعی نورهم) اشبو صفت
اوزارینه تیزلك بلان یورور آلارننك نورلری (بین ایدیهم) آلارننك آللاروندہ
(وبایمانهم) وآلارننك اونك جانبنك (بشریکم الیوم) ایتولر آلارغه سیونچ بولسن وشادلق
بولسن بوکون سزکا (جنات) سزننك اوچوندور جنت لر (تجری من تحتها الانهار)

آغار اول جنتلرننك آستندن يلغه‌لر (خَالِدِينَ فِيهَا) منكوبولورلار شول جنتلرده (ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۞) اشبو دور يعنى نور وجنتكه كرمك سيونچى وشولدور الوغ بولغان مطلوبنى تابمق يعنى شول وقتكم خلايق صراط كوپرندن اوتارلار قاتيغ بولغان بر قرانكغولقده بولورلار اول وقت ايمانلرى ننك نورى آلارننك آلدوننه واونك طرافلر وننه بولور اونك طرافنده ايذكو عمللر جيولر شونك اوچون نور شول طرافده بولر (يَوْمَ) اولكونن (يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ) ايتر منافق بولغان ايرلار ومنافق بولغان خاتونلار (لِلَّذِينَ آمَنُوا انْظُرُونَا) شوندا اين آدملركا ايمان كيتوردىلار آلار قراغز برننك طرافمزغه (نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ) ياقتيلق آلالق سزننك نورو غزدان (قِيلَ ارْجِعُوا) ايتولور آلارغه كيرى قايطوغز (وَرَاءَكُمْ) آرقه‌غز طرافينه يعنى دنياغه (فَالْتَمِسُوا نُورًا) بس تلاكز نورنى ديب (فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ) بس صوغولور آلار آراسينه يعنى ايمان اهلى بلان منافقلر آراسينه (بِسُورٍ) بر بنا يعنى پرده قيلنور (لَهُ بَابٌ) اول بناننك بر ايشكى بولوركم ايمان اهلى آندن كرورلار (بَاطِنُهُ) اول بناننك اچى موءمنلر بولغوچى يردور (فِيهِ الرَّحْمَةُ) بولغوچيدور آننك اچنده رحمت آننك اوچون جنت شول طرفده‌دور (وَظَاهِرُهُ) اول بناننك طش طرفى (مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ۞) اول بناننك آلدى طرافنده يعنى منافقلر طرفى ده عذاب باردور آننك اوچون جهنم شول طرفقه توشمشدور ارجعوا وراءكم يعنى دنياغه قايتونك نور حاصل قيلنكز دنياده اوشبو محشر يرنده نور حاصل قيلمق ممكن توكلدور (يُنَادُونَهُمْ) چاقرورلار منافقلر مسلمانلرنى (أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ) ايا برلار بولمادوقمى سزننك بلان بركا يعنى ظاهرده بز سزكا موافق ايدوك (قَالُوا بَلَىٰ) ايتور موءمنلر بلى موافق ايدوك (وَلَٰكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ) وليكن سزلار بلاكا صالدوغز (أَنْفُسَكُمْ) اوزلاروكزننك جانوغزنى (وَتَرَبَّصْتُمْ) منافقلق بلان ايمان اهلينه يمانلقنى كوتدوكز يعنى كافرلاردن جيكولمش بولماقلرون (وَارْتَبْتُمْ) ودينده شيك قيلدوغز (وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ) وآلدادى سزنى آرزو قلغانلاروغز (حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ) حتى شول وقتقه‌چه كيلدى سزكا الله‌ننك

حكمی یعنی اولم (وغرکم بالله الغرور ۞) وآلدادی سزنی الله تعالی غه اطاعت قلمقدن آلداوچی بولغان شیطان (ف)(فالیوم) بس بوکون ای منافقلر (لایوٴخذ) آلنماز (منکم) سزدن (فدیة) عذابدن قوتولمق اوچون جانوعرغه فدابولاچق نرسه (ولامن الذین کفروا) ودخی فدا بولاچق نرسه آلنمس شوندایین آدملردن کافر بولدیلار ماویکم النار) سزننك یر وكز اوتدور (هی مولیکم) اول اوت سزکا تیوشلیدور (وبئس المصیر ۞) نی یمان قایتاچق ودونه چك یردور اول جهنم (الم یان) ایاوقت یتوشمادیمو (للذین امنوا) شوندایین آدملرکا ایمان کیتوردیلار (ان تخشع قلوبهم) کونکل لری یومشاق بولوب الله تعالی غه یالبارماقغه (لذکر الله) الله تعالی نی ذکر قلغانلری وقتده (ومانزل من الحق) ودخی شول نرسه نی یادقلغان وقتده کیلوبدور اول طوغریلقدن یعنی قرآن اوقوغان وقتده بو آیت ایندورلدی چانکم اسلام اهلی مکه ده ایدیلار فقیر ومحتاج ایدیلار طاعت قلمه غه اجتهادلری بار ایدی مدینه کا کوچب فتحلار بولوب غنیمت ماللاری بلان کینکلك وبایلق بولب عبادتکا سوسلك بولدی الله تعالی بو آیت بلان بیان قلدی (ولا یکونوا) وبولماغزلار ای موٴمنلر (کالذین) شول آدملر کوك (اوتوا الکتاب) برولدی آلارغه کتاب (من قبل) موندان اوّل یعنی اوزلریدن الك (فطال علیهم الامد) بس اوزون بولدی آلار اوزارینه مدت (فقست قلوبهم) بس قاتی بولدی آلارننك کونکل لری (وکثیر منهم) وآلاردن کوب آدملار (فاسقون ۞) دینلر یدن چقغان بوزوق اشلیلردور (اعلموا ان الله) بیلوکز تحقیق الله تعالی (یحی الارض بعد موتها) ترولدورور اولکاندین صونك (قد بینا) تحقیق بیان قیلدوق بز (لکم الایات) سزننك اوچون قدراتمزننك علامتلارنی (لعلکم تعقلون ۞) سزلار اول علامتلارنی عقلنکز بلان فهم قیلب کامللردن بولماقغز اوچون یعنی عرب خلقی نادان ایدیلار اولکان یرکوك ایندی آلارنی قرآن ایندروب حکملارون بلدورمك بلان ترکزدی بارچه

كمالاتنى آلارده بلدوردى (انّ المصّدّقين) تحقيق صدقه بيركان ايرلار (والمصّدّقات) صدقه بيركان خاطنلر (واقرضوا الله) الله تعالى غه بوروچ بيركان آدملر . يعنى ثواب اميد قيلب (قرضا حسنا) كوركم بولغان بوروچ بلان يعنى الله رضالغى اوچون مالن صرف قلغوچى آدملر علم استاكوچيلر ويخشى اش قلغوچيلارغه برمك بلان (يضاعف لهم) ايكى اولوش قيلنور آلارغه (ولهم) آلار اوچوندور (اجر كريم ۞) بيك ماقطالمش اجر (والّذين امنوا بالله ورسله) واول آدملركم ايمان كيتورديلار الله غه وآننك پيغمبرينه (اولٓئك) اول جماعت (هم الصّدّيقون والشّهداء) آلاردور طوغرى اشانغوچيلر وكواهلاردور (عند ربهم) ربلرى ننك ياننده (لهم اجرهم ونورهم) آلار اوچوندور صدّيقلار ننك وشاهدلارننك اجرى نورى يعنى شولارننك نورى كوك نور بولور آلارغه (والّذين كفروا) وشوندا اين آدملركم كافر بولديلار (وكذّبوا) ويالغانغه طوتديلار (باياتنا) بزننك آيتلرمزنى (اولٓئك اصحاب الجحيم ۞) اشبو جماعت جهنم اهليدورلر (اعلموا) بلوكزكم (انّما الحيوة الدّنيا) بودوركم دنيا تروكلكى (لعب) اويندور (ولهو) كونكل يواتاتورغان نرسه بلان يعنى فايده سز نرسه بلان عمر اوزدورمقدور (وزينة) يخشى كيملر بلان زينتلانمكدور (وتفاخر) وماقطانمقدور (بينكم) اوزلرى آرالارنك (وتكاثر فى الاموال والاولاد) وبرى بروندن آرتقلق استمكدور مالّلارده وبالالرده (كمثل غيث) بر يغمور كوكدور يركه توشب بركا صالغان اورلقلارنى اوستروب كور كملوكى دن (اعجب الكفار) عجبلاندوردى ايكنچيلرنى (نباته) ايگن ننك اوسكلوكى (ثمّ يهيج) موندين صونك قوروراول بر آفت يتوشب (فتراه) بس كورورسنك آنى (مصفرا) صارغايمش (ثمّ يكون حطاما) موندين صونك بولور اول ايگن واولان صنمش واطلمش قياق (وفى الاخرة) آخرتك (عذاب شديد) قاتى عذاب باردور كناهليلرغه (ومغفرة من الله) ويارلقامقدور الله تعالى دن ايذكولركا (ورضوان) وراضيلقدور (وما الحيوة الدّنيا) توكلدور دنياتروكلكى (الّا متاع

الغرور ۞) مكر آلدانمقغه سبب بولغان متاعدور (ف)(سابقوا الى مغفرة من ربكم) يوكوركن آدملر كوك ترلك بلان كيتنك يارلقانمق جانبينه ربنكردن (وجنة) جنت جانبينه (عرضها كعرض السماء والارض) اول جنت نبنك اينى كوكننك ويرننك اينى كوكدور (اعدت) حاضرلانمش بولدى اول جنت (للذين امنوا) شوندااين آدملار اوچونكم ايمان كيتورديلار (بالله ورسله) الله تعالى غه وآننك پيغمبرلرينه (ذلك) اوشبو وعده قيلنغان جنت (فضل الله) الله ننك فضليدور (يوءتيه من يشاء) بيرور اول جنتنى الله اول آدمكه تلر (والله) الله تعالى (ذو الفضل العظيم ۞) الوغ فضل اياسيدور (ما اصاب) يتوشمدى هيچ برنرسه (من مصيبة) قايغودن (فى الارض) يرده (ولا فى انفسكم) ودخى نفسكرده فقيرلك وآورولق كوك (الا فى كتاب) مكر يازولمشدور بر كتابده يعنى لوح محفوظده اول قايغونى ياكه اوزونكرنى (من قبل ان نبراها) يراتودن اوّل (ان ذلك) تحقيق اوشبو اش (على الله يسير ۞) الله تعالى اوزرينه جينكل دور (لكيلا تاءسوا على مافاتكم) لوحده يازولغانن خبر بردوك قايغورماسن اوچون شول نرسه اوزرينه چقدى قولنكردن (ولا تفرحوا بما اتيكم) وشاد بولماغايسز اول نرسه بلانكم بردى سزكا آننك اوچون هر آدم بلسه بارچه نرسه ازلده تقدير ايدولكان دور بلركم اول بولمى قالمس اوز كارمكى ممكن توكلدور (والله لايحب) والله تعالى سويمز (كل مختال فخور ۞) هر بر تكبرلك قيلب اوزون اوزى ماقطاوچينى (الذين يبخلون) شونداين آدملركم صرانلق قيلرلار (ويامرون الناس بالبخل) وبيورورلار آدملرغه صرانلق بلان (ومن يتول) وهر آدم صدقه بر مكدن وتيوشلى آدمنى نفقه لاندورمكدن يوز قايطارسه (فان الله) بس تحقيق الله تعالى (هو الغنى الحميد ۞) اول الله آننك نفقه لاندورمكيدن غنيدور يعنى محتاج توكلدور بارچه حمدكا تيوشليدور (لقد ارسلنا رسلنا) تحقيق يباردوك پيغمبرلارومزنى (بالبينات) دليللر ومعجزه لار بلان (وانزلنا معهم الكتاب) واينددوردوك بز اول پيغمبرلار بلان كتابنى

(وَالْمِيزَانَ) وتر اورنی (لِيَقُومَ النَّاسُ) تورسن اوچون آدملار (بِالْقِسْطِ) عدللك بلان
یعنی حق معلوم بولب اش آیر ولسن اوچون (وَاَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ) واينددوك تيمرنی (فيه)
اول تیمرده بولغوچیدر (بَأْسٌ شَدِيدٌ) قوتلی صوغش یعنی صوغش اسبابلری تیمردن
بولر (وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ) وباشقه منفعت یعنی فایده‌لر باردور آدملر اوچون آننك اوچون
هیچ بر هونر آلتلاری تیمردن باشقه بولمز (وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ) وبلسن اوچون الله تعالی یعنی بو تیمر
ایندور ولدی الله تعالی ظاهر قیلسن اوچون (مَنْ يَنْصُرُهُ) شول آدمنیکم یاردم قیلور الله
تعالی‌غه یعنی الله‌ننك دینینه (وَرُسُلَهُ) وپیغمبرلرینه قراللارنی استعمال قیلمق بلان (بِالْغَيْبِ)
شول حالده‌کم الله تعالی اوزینه کورونمیدور (اِنَّ اللّٰهَ) تحقیق الله تعالی (قَوِىٌّ عَزِيزٌ ۞)
قوتلیدور یعنی دوشمانلرون هلاك قیلمه‌غه وهم غالب در هیچ آدمتنك یاردمینه محتاج توکلدور
یعنی صوغش بلان بیورماغی بنده‌لرننك فایده‌سی اوچوندور اوزلرینه ضور ثوابلار
بولغوچیدور (وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا وَاِبْرَاهِيمَ) وتحقیق ایندردوك پیغمبر قیلب حضرت
نوحنی وحضرت ابراهیمنی (وَجَعَلْنَا) وقیلدوق بز (فِى ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ) بو ایکی‌سی‌ننك
بالالریده پیغمبرلکنی (وَالْكِتَابَ) وکتابنی (فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ) بس بالالریدن برنچه‌سی
طوغری یولنی طابقوچیدور (وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ) وکوبی آلاردن (فَاسِقُونَ ۞) بوزوق
اشلیلردور (ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلٰى اٰثَارِهِمْ بِرُسُلِنَا) موندین صونك یعنی حضرت نوح وابراهیمدین
صونك پیغمبرلار ومرنی آلارننك زمانیده بولغان پیغمبرلارننك ازلری اوزره
برسن بروسی آرتندن یباردوك (وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ) بنی اسرائیل پیغمبرلاری تمام
بولغاندین صونك حضرت مریم اوغلی حضرت عیسی‌نی یباردك (وَاٰتَيْنَاهُ الْاِنْجِيلَ ۞)
بردوك حضرت عیسی‌غه انجیلنی (وَجَعَلْنَا) قیلدوق بز یعنی قویدوق بز (فِى قُلُوبِ
الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً) شوندا این آدملرننك کونکللرونده ایاردیلار آلار حضرت
عیسی‌غه مهربانلقنی بر برینه وقزغانمقنی بر برونی (وَرَهْبَانِيَّةً) وبر پوچماقده خلوت

(اورونده)

اوروندەبولب عبادت وریاضت قلمقنیکم (ابتدعوها) بوطریقەعبادت وریاضت قیلمقنی اوزلریدن قیلدیلار (ما کتبناها) بز فرض قیلماغان ایدوك اول یولنی (علیهم) آلارغه (الا ابتغاء رضوان الله) لیکن اوزلری چغاردیلار الله ننك رضالغن استمك اوچون (فما رعوها) بس رعایه قلمدیلار (حق رعایتها) آ کا لایق بولغان رعایه قیلمق بلان کم آ کا ریانی ومحمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ننك پیغمبرلکنی طانمقنی قوشدیلار (فاتینا الذین) بس بیردوك اول آدملر کا کم (امنوا منهم) ایمان کیتوردیلار آلاردن یعنی محمد علیه السلامغه (اجرهم) آلارننك اجرلرنی (وکثیر منهم) وکوب آدم آلاردن (فاسقون ۞) بوزوق اشلیلردر (یا ایها الذین امنوا) ای شوندا این آدملرکم ایمان کیتوردوکز (اتقوا الله) صاقلاننك اللهدن (وامنوا برسوله) وایمان کیتوروکز آننك پیغمبرینه یعنی محمد علیه السلامه (یؤتکم کفلین) بیرور سزکا ایکی اولوش (من رحمته) اوزی ننك رحمتیدان (بری پیغمبروکزکا ایمان کیترکانوکز اوچون وایکنچیسی محمد علیه السلامغه ایمان کیتورکانوکز اوچون (ویجعل لکم نورا) وقیلور سزکا بر نورنی یعنی بیرور روشنلق محمد علیه السلامغه ایمان کیتورکانوکز اوچون (تمشون به) یورورسز اول نور بلان یعنی صراط کوپرون اوتارسز (ویغفر لکم) دخی یارلقارسزنی (والله غفور رحیم ۞) والله تعالی یارلقاغوچیدور ومهربانلیدور (ف) یعنی محمد علیه السلامغه ایاروب اشبو نعمتلرکا یتوشوکز باشقه ایمان اهلیدان آرتق بولرسز هر عملنکز اوچون ایکی اولوش ثواب بولر واوزوکز بلان نور آلوب یورورسز یعنی سز نورلی بولرسز (لئلا یعلم اهل الکتاب) اشبو سیونچلرنی بلدوردی الله تعالی بلسنلر اوچون کتاب خلقی کم (الا یقدرون) آلارننك کوچلری یتمس (علی شیء) هیچ نرسه اوزارینه (من فضل الله) الله تعالی ننك فضلندن یعنی ایمان اهلینه بوله چق نعمتلرننك هیچ بر وسینه یتوشمسلر (وان الفضل) وبلسنلر اوچون تحقیق فضل (بید الله) الله ننك قولندەدور (یؤتیه) بیرور آنی

(مَن يشاء) تلاكان آدمسينه (والله ذو الفضل العظيم ۞) والله تعالى الوغ فضل اياسيدور

۞ سورة المجادلة مدنية اثنتان وعشرون آية ۞

بسم الله الرحمن الرحيم

(ف) (قد سمع الله) تحقيق اشتدى الله تعالى (قول التى) شونداين خاتون ننك سوزنكم (تجادلك) تجقروشقان سوزلرون ايتورسنكا (فى زوجها) اوزى ننك ايرى ننك حقنده يعنى ايرى ننك ايتكن سوزون ايتب سننك بلان مجادله قيلر (وتشتكى الى الله) وشكايت ايتدى الله تعالى غه يعنى اوزى ننك حالن عرض قيلدى (والله يسمع تحاوركما) والله تعالى ايشتدى سزننك قايتوشماقوغزنى (ان الله) تحقيق الله تعالى (سميع بصير ۞) سوزلروكزنى ايشتكوچيدور وحالونكزنى كوركوچيدور (الذين يظاهرون) شونداين آدملركم ظاهر قيلرلار (منكم) سزلاردن (من نسائهم) اورلرى ننك خاتونلار يدن يعنى اوخشاترلار اورلرى ننك خاتونلارونى آنالرى ننك آرقاسينه (ما هن) توكلدور شول خاطونلر (امهاتهم) آلارننك انالرى (ان امهاتهم) توكلدور آلارننك آنالرى (الا اللائى ولدنهم) مكر شول خاتونكم طودردى آلارنى (وانهم) تحقيق ظهار قلغانلار (ليقولون) ايترلار (منكرا) بلنما كان ويراطلمغان سوزنى (من القول) سوزدن (وزورا) ويالغاننى ايتورلار (وان الله) وتحقيق الله تعالى (لعفو غفور ۞) عفو ايلاب يارلقاغوچيدور توبه قلغانلارنى (والذين يظاهرون) وشونداين آدملركم ظهار قيلرلار (من نسائهم) خاتونلارندن (ثم يعودون لما قالوا) موندين صونك قايترلار ايتكن سوزلرون صندورمق بلان خلافينه يعنى خاطونينه جماع قيلمقنى تلارلار (فتحرير رقبة من قبل ان يتماسا) بس واجبدور بر قولنى آزاد ايتمك بر بر ينه قول يتوشدورمسدن اوّل (ذلكم) اشبو حكم كم بيورولمش بولدوغز (توعظون به) نصيحت قيلنمش بولرسز سز آننك بلان (والله بما تعملون خبير ۞) والله تعالى اشلا كان اشوكزدن خبرداردور يعنى بلكوچيدور (فمن لم يجد) بس

هر کم قل طلبارعه کوچی یتمسه (فصیام شهرین) بس واجبدور آننك اورارینه ایکی آی روزه طوتمق (متتابعین) توتوش (من قبل ان یتماسا) بری بر برینه قول یتوشدرودن اوّل (فمن لم یستطع) بس اول آدمکم کوچی یتمسه روزه طوتمغه بس واجبدور آنکا (فاطعام ستین مسکینا) طعام بیرمك آلتمش فقیرکا (ذلك) اشبو حکم یعنی الله تعالی بو حکمنی فرض قیلدی (لتؤمنوا بالله) ایمان کیتورماکوکز اوچون الله تعالی غه (ورسوله) وآننك پیغمبرینه (وتلك حدود الله) اشبو حکملر الله ننك امرقیلغان چکاریدور اورنمق درست توکلدور (وللکافرین) کافرلار اوچون (عذاب الیم ۞) اراننجتکوچی عذاب باردور یعنی الله ننك چیکن اوزغان آدمغه عذاب باردور (ف) (ان الذین یحادون الله ورسوله) وتحقیق شوند این آدملرکم خلافلق قلدیلار الله غه والله ننك رسولینه (کبتوا) خورو باش توبان قلندیلار (کما کبت الذین من قبلهم) نتك خورو باش توبان قیلندیلار آلاردن اول پیغمبرلارکا خلافلق قلغانلار (وقد انزلنا) ودخی تحقیق ایندورك بز (آیات بینات) روشن بولغان معجزه لرنی پیغمبرلارکا (وللکافرین) وکافرلار اوچوندور (عذاب مهین ۞) خورقلوچی عذاب (یوم یبعثهم الله جمیعا) شول کونکم قوباروور الله تعالی آلارننك بارچه سنی (فینبئهم) بس خبر بیرور آلارغه (بما عملوا) قلغان اشلری بلان (احصیه الله) صاقلدی الله تعالی قلغان اشلرونی (ونسوه) وآلار آنی اونوتدیلار (والله علی کل شیء شهید ۞) الله تعالی ننك هر نرسه اورارینه خبری بولغوچیدور وهر نرسه الله قاشیده حاضردور (الم تر ان الله) ایابلمز میسنکم تحقیق الله تعالی (یعلم) بلور (ما فی السموات وما فی الارض) شول نرسه نیکم کوکلرده باردور واول نرسه نیکم یرده باردور (ما یکون من نجوی ثلثة) عالمده بولمس اوچ کشی ننك بر برینه یشرون سوزسویلامکلری (الا هو رابعهم) مکر بولدیسه الله تعالی آلارننك دورتنچیسی دور (ولا خمسة) وینه بولمس بش کشی ننك یشرون سویلامکی (الا هو سادسهم) مکر الله تعالی آلارننك آلتنچیسدور (ولا ادنی من

ذٰلِكَ) ودخی بولمس آزموندن بر بلان ایکی کوك (وَلَآ اَكْثَرَ) ودخی آرطق بولمس
(آلطی بلان جدی وهم آرطقلر کوك (اِلَّا هُوَ مَعَهُمْ) مکر الله تعالی آلار بلان بر کاهور (اَيْنَ
مَا كَانُوا) کیرك قایده بولسه‌لارده (ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ) موندین صونك خبر بیرور آلارغه (بِمَا
عَمِلُوا) قلغان اشلرونی آلارنی رسوا قلماق اوچون (يَوْمَ الْقِيَامَةِ) قیامت کوننده (اِنَّ
اللّٰهَ) تحقیق الله تعالی (بِكُلِّ شَیْءٍ) هر نرسه‌نی (عَلِيمٌ ۞) بلکوچیدور (ف) جهودلر
ومنافقلر موءمنلرننك حاللرون یشرون سویلاشرلار ایدی موءمنلرنی کورکانلریده کوز
قصارلار ایدی رسول علیه السلام بو اشلریدن طیدی نچه کون طیولب طروب ینه عادت
بولغان حاللرینه توشدیلار الله تعالی بو آیتنی ایندروب ایتدی (اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِينَ)
ایاکورمز میسز شول آدملرنیکم (نُهُوا عَنِ النَّجْوٰى) اوزلری آندین طیولدیلار یعنی
بر بری بلان یشرون سویلاشودان جهودلرننك یشرون سویلاشمکلری مسلمانلرنی
ارانجتمك اوچون ایدی (ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ) موندین صونك طیولدوقلری اشکه
دونرلار یعنی قایترلار (وَيَتَنَاجَوْنَ) وبری بری بلان یشرون سویلاشرلار (بِالْاِثْمِ)
کناهده (وَالْعُدْوَانِ) آزمقده وظلم قلمقده (وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ) وپیغمبرننك حکمینه
خلافلق قلمقده یعنی کناه بولور سوزلرنی مسلمانلارنی عیبت قلمق وبهتان قلمق کوك
مسلمانلرغه دوشمانلق قلمقنی خلافلق قلمقنی یشرون سویلاشر بولدیلار (وَاِذَا جَاۤءُوكَ)
شول وقتکم کیلورلار سننك جانبونکا ای محمد (حَيَّوْكَ) دعاقیلورلار سنکا (بِمَا) شوندایین
سوز بلان (لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللّٰهُ) دعاقلمدی اول سوز بلان الله سنکا یعنی السلام علیك اورنیغه السام
علیك دیب ایتورلار ایدی معنی سی اولم سننك اوزارونکا بولسن دیمکدور (وَيَقُولُونَ)
وایترلار ایدی (فِیٓ اَنْفُسِهِمْ) اوزلری ننك کونکل لروندن (لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللّٰهُ بِمَا نَقُولُ)
نی اوچون عذاب قیلمیدور بزلارنی الله تعالی محمد حقیده سویلاشکان سوزمز سببی بلان
یعنی اکر پیغمبر طوغری بولسه ایدی لازم ایدی بزکا عذاب یتوشمك (حَسْبُهُمْ) یتاچکدور

آلارغه (جهنم) جهنم كم (يصلونها) كرورلار آنكا فبئس المصير ۞) نى يمان قايتاچق
اورونـدور اول جهنم (يا ايها الذين امنوا) اى شونداين آدملاركم ايمان كيتوردوكز
(اذا تناجيتم) هر وقت بروكز بلان يشرون سويلاش سه كز (فلا تتناجوا) بس تيوشدوركم
يشرون سويلاشما كز منافقلر كوك (بالاثم) كناه اشلك (والعدوان) وآزمقلق (ومعصيت
الرسول) وپيغمبركا كناهلى بولماقده (وتناجوا بالبر والتقوى) ويشرون سويلاشوكز
بربروكز بلان ايذكولك وخدادن قورقونى بلدرركوچى سوزده يعنى مسلمانلارغه ايذكو
بولغان وكناهدان صاقلاندورغوچى بولغان سوزده (واتقوا الله) وصاقلانوغز وقورقوغز
الله تعالى دن كناهلى بولمقدن (الذى اليه) شونداين الله دور الله ننك جانبينه (تحشرون)
قوبارولب جيولرسز يعنى نسأ سوره سيده اوتديكم بربرى ننك قولاقلرينه قيسى سوزنى
سويلامك درستدور (انما النجوى) بودوركم يشرون سويلاشمك بوزوقلق بلان (من
الشيطان) شيطان اشيدندور (ليحزن الذين امنوا) قايغولاندورمق اوچون اول
ملعون شونداين آدملرنيكم ايمان كيتورديلار (وليس بضارهم شيئا) وتوكلدر آلار
ايمان اهلينه ضرر يتشدروچى هيچ بر نرسه (الا باذن الله) مكر الله تعالى ننك اذنى بلان
آلارغه ضرر قيلرلار (وعلى الله) الله تعالى اوزارينه (فليتوكل المؤمنون ۞) اشلرون
طابشرسنلر مؤمنلر (يا ايها الذين امنوا) اى آنداين آدملركم ايمان كيتوردوكز
(اذا قيل لكم) شول وقتده كم ايتولسه سزكا (تفسحوا فى المجالس) كينك لك قيلوغز مجلسلرده
ديب (فافسحوا) بس كينك لك قيلوغز يرده (يفسح الله لكم) كينك قيلور الله تعالى جنتلك
وقبرده سزننك اوچون يرنى (واذا قيل انشزوا) چانكم ايتولسه سزكا مجلسده كينك لك قلمق
اوچون طرونك ديب (فانشزوا) تيزلك بلان طرونكلار (يرفع الله الذين امنوا منكم)
كوتررور الله تعالى سزدن شونداين آدملرنيكم ايمان كيترديلار يعنى نصرت برمك بلان
وكوركم اسم بلان وآخرتده جنت بلان (والذين اوتوا العلم درجات) وشونداين آدملرنيكم

موءمنلردن بیر ولدی آلارغه علملك یعنی بلمك لك درجه‌لری باردور آننك اوچون علم ایاسی موءمن علمی بولمغان موءمندان آرتقدور حدیث شریفده کیلدی عالمننك آرتقلغی علمسز عابد اوزارینه اون دورتنچی کیچه‌سی ننك آرتقلغی کوکدور باشقه یولدوزدن (والله بماتعملون خبیر ۞) والله تعالی اول نرسه‌ننك حقیقتن کم اشلرسز بلگوچیدور (یاءیها الذین امنوا) ای شوندا این آدملرکم ایمان کیتوردوکز (اذاناجیتم الرسول) هر وقتکم یشرون سویلاشمك تلاسه‌کز پیغمبر بلان (فقدموابین یدی نجویکم) بس بیروکز یشرون سویلاودن اول (صدقة) بر صدقه‌نی (ذلك) اشبو صدقه برمکوکز (خیر لکم) بیك ایذکودور سزننك اوچون (واطهر) وبیك پاکدور (فان لم تجدوا) اکر صدقه برمککا بر نرسه طاپماساغز (فان الله) بس تحقیق الله تعالی (غفور رحیم ۞) یارلقاغوچیدور صدقه برمککا طابماغان آدمنی ومهربانلیدور اشبو حکم منسوخ بولغاندور کیله‌چك آیت بلان (ءاشفقتم) ایا قورقدوغزمی فقیر بولودن (ان تقدموا) الکاری قلمقدن (بین یدی نجویکم) یشرون سویلاشکوکز آلدوندن (صدقات) صدقه‌لرونی یعنی ای منافقلر سویلاشودن اوّل صدقه برمکدن قورقدوغزمی (فاذلم تفعلوا) بس شول وقتکم صدقه برمکنی قویدوغز (وتاب الله) وکچدی الله کمچلوکوکزنی یعنی برمسکه رخصت قلدی (علیکم) سزننك اوزاروکزکا (فاقیموا الصلوة) بس نمازنی قیلوغز (واتوا الزکوة) وزکاتنی بروکز (واطیعوا الله) بویورولغان اشلرده الله تعالی‌غه اطاعت قلوغز (ورسوله) وپیغمبرینه اطاعت قیل (والله خبیر بماتعملون ۞) والله تعالی قلغان اشلروکزنی بلکوچیدور یعنی نماز قلمقنی وزکات برمکنی آصلاقویماغز اشبو حکم منسوخ توکلدور (الم تر الی الذین) ایاقرامسیسن شول آدملار اوزارینه (تولوا) سویدیلار (قوما) بر جماعتنی (غضب الله علیهم) آچولاندی الله تعالی آلار اوزارینه یعنی منافقلر جهودلرکا محبت قلدیلار (ماهم منکم) توکللاردور اشبو منافقلر سزدان (ولامنهم) وتوکللاردور جهودلردن (ویحلفون علی

(الکذب)

الْكَذِب) وآنط ایتارلار یالغان اوزره (وَهُمْ) اول منافقلر (یعلمون ۞) بلورلار یعنی آنطلر یده یالغان ایکانلوكلارون یعنی الله تعالی آچولاندی کافرلار اوزارینه خصوصا جهودلر اوزارینه و آلارننك یولد اشلاری بولغان منافقلر اوزارینه (اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُم) الله تعالی حاضرلدی آلار اوچون (عَذَاباً شَدِیدًا) قاتیغ بولغان عذابنی (اِنَّهُم سَاۤءَ ما کانُوا یعملون ۞) تحقیق اول منافقلار وجهودلرنی یاوزدور آلارننك شوندایِن اشلر یکم بولدیلار آلار یعنی منافقلر وجهودلر قیلغوچی بولدیلار توراتنی اوزگارتمك کوك پیغمبرلارنی اولدورمك کوك (اِتَّخَذُوا اَیمانَهُم) طوتدیلار آلار اوزلری ننك آنطلارونی (جُنَّةً) قالقان یعنی مالّلارون وَجانلارون صاقلامق اوچون (فَصَدُّوا) بس طیدیلار (عَنْ سَبِیلِ اللّٰه) الله تعالی یولندن آدملرنی یعنی ایمان کیتورمکدن وقرآن بلان اش قلماقدن (فَلَهُم) بس آلار اوچون بولغوچیدور (عَذَابٌ مُهِین ۞) بیك خورقلغوچی عذاب (لَن تُغْنِیَ عَنْهُم) البته کیتارمس آلاردن الله تعالی ننك عذابن (اَموالُهُم) ماللاری (وَلَا اَولادُهُم) ودخی باللاری (مِنَ اللّٰهِ شَیئًا) الله تعالی ننك عذابندن هیچ نرسه‌نی (اُولٰۤئِكَ) اشبو جماعت (اَصحابُ النّار) اوت ننك ایالریدور (هُمْ فیها خالِدُون ۞) آلار اول جهنمده منگودورلار (یَومَ یَبعَثُهُمُ اللّٰهُ جَمیعاً) اول کونده قوبارور الله تعالی بارچه‌سنی (فَیَحلِفُونَ لَهُ) بس آنط ایترلار الله تعالی ننك حضورنده (کَمَا یَحلِفُونَ لَکُم) نتك آنط ایترلر دنیاده سزننك اوچون قاشنکزده (وَیَحسَبُونَ) کمان قیلورلارکم (اَنَّهُم عَلیٰ شَیءٍ) تحقیق بر نرسه اوزرینه‌دور یعنی کورکم بول اوزرینه‌دور دیب یالغان ایمانلرون فایدالی نرسه دیب کمان قیلورلار (اَلَا اِنَّهُم) آگاه بول تحقیق آلار (هُمُ الکاذِبُون ۞) اوزلریدور یالغانچیلر (اِستَحوَذَ عَلَیهِمُ الشَّیطانُ) غالب بولدی آلار اوزرینه شیطان (فَاَنسٰیهُم) بس اونوتدوردی آلارغه شیطان (ذِکرَ اللّٰه) الله تعالی ننك ذکرونی (اُولٰۤئِكَ) اوشبو جماعت (حِزبُ الشَّیطانِ) شیطان عسکریدور (اَلَا اِنَّ حِزبَ الشَّیطانِ) آگاه بول تحقیق شیطان عسکری (هُمُ الخاسِرُونَ ۞) آلاردور زیان

اشلی‌لر (انّ الّذین یحادون الله) تحقیق شول آدملرکم خلافلق قیلورلار الله تعالی‌غه (ورسوله) وآننك پیغمبرینه (اولٰئك) اوشبو جماعت (فی الاذلّین ﴿﴾) بیك خور بولغان آدملرننك قطارنده‌دور (کتب الله) حکم قیلدی الله تعالی (لاغلبنّ انا ورسلی) البته‌مین حجت ودلیل بلان غالب بولورمن وپیغمبرلاروم دخی غالب بولور لوح المحفوظغه یازلب حکم ایدولمشدور (انّ الله) تحقیق الله تعالی (قوی عزیز ﴿﴾) قوتلیدور جینگوچیدور تلا کان نرسه‌سیده (لا تجد قوما) طابمزسنك سین بر قومنیکم (یؤمنون بالله) ایمان کیتورورلر الله‌غه (والیوم الآخر) وقیامت کونینه (یوادون) محبت ودوستلق قیله‌لر (من حادّ الله ورسوله) شول آدم بلانکم خلافلق قیلدی الله تعالی‌غه وآننك پیغمبرینه یعنی تیوش توکلدور مسلمان بولغانلرغه الله‌ننك دوشمانلرینه دوست بولمق بو آیت مسلمان اهلینی الله‌ننك دوشمانلری بلان دوست بولماقدن طیماقدر (ولو کانوا اباءهم) اکر چند یکه بولسه‌لرده اوشبو جماعت خداغه خلافلق قیلغانلار آتالری (او ابناءهم) یاکه اوغللری (او اخوانهم) یاکه قرداشلری (او عشیرتهم) یاکه یقینلری (اولٰئك) اوشبو جماعت کم کافرنی سویمزلار (کتب فی قلوبهم) یازوبدور الله تعالی آلارننك کونکللرونده (الایمان) ایمانی (وایدهم بروح منه) وقوت بیروبدور آلارغه اوزوندن بولغان قوت ونصرت فیض وهدایت بلان (ویدخلهم) وکروتور آلارنی (جنات) جنتلرکا (تجری من تحتها الانهار) آغار اول جنتلرننك آستلاریدن یلغه‌لر (خالدین فیها) منکو بولغانلری حالده اول جنتلرده (رضی الله عنهم) راضی بولدی الله تعالی آلاردن (ورضوا عنه) وراضی بولدیلار آلار الله‌دن (اولٰئك) اوشبو جماعتدور (حزب الله) الله تعالی‌ننك عسکری (الا انّ حزب الله) آکاه بولغل تحقیق الله‌ننك عسکری (هم المفلحون ﴿﴾) آلاردور قوتولغوچیلر یعنی اول آدملرکم الله تعالی‌ننك حکمینه خلاف بولغانلارنی سویمزلار اکرچه آتالری واوغللری ویقینلری اولسه‌ده آلار ایمان اهلیدورلر آلار الوغ درجه‌لو بولورلار

(سورة)

﴿ سورة الحشر مدنية اربع وعشرون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(سبح لله) پاکلك بلان ذکر قیلدی الله تعالی نی (مافی السموات ومافی الارض)
اول نرسه کم کوکلرده باردور واول نرسه یرده باردور (وهو العزیز الحکیم ﴿) واول
الله تعالی غالبدور حکمت ایاسیدور مدینه دن دورت یابیش میل قدرلی بولغان یرده
جهوددن بنی نضیر دیرلار بر جماعت بار ایدی اوّلده اول حضرت بلان آرالروندہ صلح
بولدی بر وقتده رسول علیه السلام بعض صحابه بلان یانلرینه باروب بر بیوك طام کوله کاسنده
اوتوروراار ایدی جهوددن بعض آدملر حضرتکا بر الوغ طاش آتماغه تلادیلار الله تعالی
بوحالنی رسول علیه السلامغه وحی بلان بلدوردی رسول علیه السلام طهارت آلاچق کوك
یرلروندن طروب بر آدمغه خبر بیرمای یالغز مدینه کا تشریف قلدیلار صحابه لر آرطلروندن
کیلب آخر نظیر بوحیانت بلان صلحنی وعهدنی صندوروب صوغش قیلمق لازم بولوب
رسول علیه السلام بلان قالالرون قاماب آلدیلار ومنافقلردن دخی بر یاردم بولمایچه قورقوب
یالبارمقغه باشلادیلار اول حضرت آلارننك جانلارون عفو قیلب مالالروندن کوتره آلاچق
قدر مالی آلب ایکنچی یورتفه کیتمکلرینه امر قیلدی وقالغان مالالاری واویلاری وباقچه لاری
ویرلری محکم قیلندی الله تعالی آلارننك برلرون غنیمت مالی کوك بیورمایچه اول
حضرتننك اختیاری اوزارینه طاپشردی اول حضرت یرلارونی مهاجرلارکاکم صرف
قیله چق یرلری انصارننك موینندہ ایدی تقصیم قلدی بس انصار ومهاجرین لرننك
هر قایوسینه فائده بولدی واول حضرت اهل خانه سی ننك یعنی یورطاهلی ننك وکیلب
کیتکان مسافرلارننك صرفی قلوناچق درجلرون اشبو فیدن سوره ده ذکر قیلندی خبرده
کلدیکم چون بنی نضیر جهودلری طشقاری یورطلاریدان چقدیلار بلدیلارکم ایولاری مسلمانلا
رغه قالادور اوز قوللری بلان خراب قیلدیلار وکورکم آغاچلر و وایشکلارون قوباردیلار

اوزلری بلان آلب کیتمکلری اوچون ومسلمانلار هم شول اشنی یاردم قلدیلار والله تعالی
آلارننك کونکلرینه قورقو صالدی شول وقتکم اشبو جهودلر نصارالرننك غالب بولماغی سببندن
قاچب مدینه جانبینه کیلدیلار الوغلاری ایتشملرکم ینه بو یردن خراب بولب شام طرفینه
بارورسز دیب بس اشبو مرتبه ویران بولب حیبرکا کیتب آنده اولطردیلار حیبر فتح
بولوندوقده ویران بولب شام یرینه کیتدیلار شول وقتکم بنی نضیر قالالرونی ایدیلار یعنی
قالب طردیلار اول حضرت بیردیکم آلارننك باقچه لرون کیسنك وایکنلارونی خراب قیلنك تاكه
قایغروب قالالرندن چغب صوغش قیلسنلار شول وقتکم مسلمانلار آغاچلارنی کیسمه کا باشلادیلار
آلار مسلمانلارغه شلته قلدیلارکم بزکا کافر دیب بزلار بلان صوغش قیلرسز بو آغاچلرده کافرمی کم
آلارنی کیسه سز بعض مسلمانلارغه شبهه توشب کیسمکدان طیولدیلار (هو الّذی اخرج الّذین)
اول الله تعالی شوندایِن الله دور چغاردی شول آدملرنی کم (کفروا) کافر بولدیلار (من اهل
الکتاب) کتاب اهلندن (من دیارهم) اوزلری ننك یورطلریدن یورطلری زهره قالاسی ایدی
مدینه کا اون بش چاقروم یر مقداری ایدی بو حالده اول قالا خرابدور (لاوّل الحشر) اول
سوروالمکلریده ایکنچی مرتبه حضرت عمر آلارنی حیبردن سوردی آنی حشر آخر دیدیلار
(ما ظننتم) کمان قیلمدونکز سز ای مسلمانلار (ان یخرجوا) آلار قالالروندن چغارلار دیب
بیك قاتی قوتلی بولماقلری یدن (وظنّوا) کمان قیلدیلار کافرلار (انّهم) آلارننك اوزلرون
(مانعتهم حصونهم من الله) صاقلاغوچیدور الله تعالی ننك قضاسندن آلارننك قالالری
یعنی محمد بزننك قالامزغه عسکر بلان کره آلماز دیدیلار (فاتیهم الله) بس کیلدی آلارغه
الله تعالی ننك عذابی (من حیث لم یحتسبوا) اول یردنکم کمان قیلمدیلار و بلمدیلار (وقذف)
و آتدی الله تعالی (فی قلوبهم الرّعب) آلارننك یعنی بنی نضیر ننك کونکلینه قورقونی آننك
اوچون آلارننك الوغلری وباشلری کعب بن اشرف ایدی آننك سوت ایمو بلان بولغان
قرداشی محمد بن سلمه مدینه دن طشقاری آلب چغب اولتردی اشبو ملعون اولکاچ قورقو

(توشدی)

توشدی (یخربون بیوتهم) خراب قیلدیلار اوزلاری ننك اویلارونی (بأیدیهم) اوز قوللاری بلان (وایدی المؤمنین) دخی مؤمنلر قولی بلان (فاعتبروا یا اولی الابصار ۞) عبرت آلوغزای فهم وبصیرت ایالری یعنی عبرت کوزوکزنی صالب بوحالدن عبرت آلوغز (ولولا ان کتب الله) اکر یازمسه ایدی الله تعالی (علیهم) آلار اوزارینه (الجلاء) اویلاریدن آیرولمقنی (لعذبهم) البته عذاب قیلر ایدی آلارنی (فی الدنیا) دنیاده یعنی بر باشقه ترلی عذاب بلان (ولهم فی الاخرة) وآلار اوچوندور آخرتك (عذاب النار ۞) جهنم نك عذابی (ذلك) اشبو کوچمك لك عذابی بولدی آلارغه (بانهم) شول سببدن کم (شاقوا الله ورسوله) خلافلق قیلدیلار اللهغه ورسولینه (ومن یشاق الله) وهرکم خلافلق قیلسه الله تعالیغه (فان الله) بس تحقیق الله (شدید العقاب ۞) قاتی عذاب قیلغوچیدور اول آدمنی (ماقطعتم من لینة) اول نرسنیکم کسدوکز خرما آغاچندن (اوترکتموها) یاکه قویدوغزانی یعنی قالدوردوغز آنی (قائمة علی اصولها) آصلی اوزارنده طرغوچی بولوب (فباذن الله) الله تعالی ننك اذنی بلاندور (ولیخزی الفاسقین ۞) تاکم خورقلمق اوچون بیردی بواذننی بوزوق اشلیلرنی یعنی کافرلار بلان صوغش قیلنغان وقتده آلارننك جیمشلی آغاچلرون کیسمك یاکه کیسمی قالدورمق هر ایکیسی درستدور (وما افاء الله) واول نرسکم یتوشدوردی الله (علی رسوله منهم) پیغمبری اوزارینه بنی نضیرننك ماللاریدن (فما اوجفتم علیه) بس چاپمادوغزوسرمدوکز بوصوغشده اول مالغه (من خیل ولارکاب) آتلارنی وهم تویه لرنی آننك اوچون بنی نضیرننك اورونلاری مدینه کا یقین ایدی اون بیش چاقروم مقداری ایدی حضرتدن باشقاسی بارده جیاوکتدیلار صوغش اهلی بوصوغشده اصلا مشقت طارتمدیلار (ولکن الله) ولیکن الله تعالی (یسلط رسله) غالب قیلر اوزی ننك پیغمبرونی (علی من یشاء) تلاکان آدمسینه (والله علی کل شیء قدیر ۞) والله تعالی هر نرسه اوزارینه قادردور (ما افاء الله) شوندایین مالکم توشردی آنی الله تعالی

(علی رسوله) پیغمبری اوزارینه (من اهل القری) شهرلارده طرغوچی آدملرننك
ماللاروندن (فلله وللرسول) بس الله اوچوندور وپیغمبری اوچوندور (ولذی القربی)
وپیغمبرننك یقین لری اوچوندور (والیتامی) یتیملر اوچوندور (والمساکین) ومسکینلر
اوچوندور (وابن السبیل) مالی بولماغان یولچیلار اوچوندور (کی لا یکون)
بیان قیلدوق اشبو حکملرنی تا کم بولماسن اوچون (دولة بین الاغنیاء) شول فیئ بولغان
مال قولده یوز کوچی بایلار آراسنده (منکم) سزدن بولغان بایلار آراسنده (وما اتیکم
الرسول فخذوه) وهر نرسنیکم بیرورسز کا پیغمبر آلوغز آنی (ومانهیکم عنه) وقایسی
نرسدن کم طیارسزنی آندن (فانتهوا) بس طیولغز آندن (واتقوا الله) صاقلانکلار
الله دن یعنی رسولینه خلافلق قیلماقدن (ان الله) تحقیق الله تعالی (شدید العقاب ۞)
قتی عذاب قیلوچیدور (للفقراء المهاجرین) بوفیئ مالی یورطلاریدن کوچکن
فقیرلار اوچوندورکم (الذین) شوندا این هجرت قیلغان فقیرلر (اخرجوا من دیارهم)
چقارولدیلار آلار اوزلرینك یورطلریدن (واموالهم) اوزلرینك ماللاریدن
(یبتغون) استکنلری حالده (فضلا من الله ورضوانا) الله دن فضلنی ورضالقنی
(وینصرون الله) ویاردم قیلرلار الله تعالی غه (ورسوله) وآننك پیغمبرینه
(اولئك) اشبو جماعت (هم الصادقون ۞) آلاردور وعده لریده توغری بولغانلر
(والذین) وشوندا این آدملار اوچوندور اول فیئ مالی (تبوؤا الدار والایمان)
یر طوتدیلار مدینه نی یورتده وایمانده یعنی اسلام یورطی وایمان یورطی قلدیلار
(من قبلهم) مهاجر بولغان صحابه لردن اول یعنی هجرت اهلی مدینه کا کیلودن اول
(یحبون) سویرلار (من هاجر الیهم) اول آدمنیکم هجرت قیلرلار آلار جانبینه
یعنی مکه کافرلرینك رانجتمکیدن کوچب کیلرلار آلار جانبینه آلارنی سویرلار
(ولا یجدون) طاپماسلر (فی صدورهم حاجة) کوکرا کلریده یعنی خاطرلریده خسدلك

(وطارلق)

وطارلق وتشویش (مما اوتوا) هجرت قلغانلاوغه بیر ولکان نرسه ده (ویوثرون) واختیار قیلرلار اول کوچب کیلکان صحابه لرنی (علی انفسهم) اوزلری اوزرینه (ولوکان بهم) واکرچه بولسه ده آلارننك (خصاصة) آنکا حاجتلری یعنی انصاری لرننك حاجتلری و آچلقلری بولسه ده کوچب کیلکانلارنی اختیار ایلاب آلارغه صرف قیلدیلار (ومن یوق) وبر آدم صاقلانولمش بولدی (شح نفسه) نفسی ننك بینك صرانلغیدان یعنی نفسی ننك مالغه حریص بولماغیدن ومالنی سویمکدن اول آدم طیاراوزون بیك صرانلقدن یاکه معناسی بر آدم تقوالق قیلب اللهدن قورقسه نفسینه صارانلق ایلاسون یعنی نفسی تلاکان هر نرسه نی برمسن (فاولئك) بس اوشبو جماعت (هم المفلحون ﴿﴾) آلاردور ایکی جهان ننك دولتن طاپب آخرت قورقنچیدان قوتولغانلار (والذین جاءوا) وینه شول آدملار اوچوندورکم کیلدیلار (من بعدهم) مهاجرلاردن وانصارلردن صونك یعنی تابعین وموءمنلر (یقولون) ایتورلار (ربنا اغفرلنا) ای برننك ربمز یارلقه بزنی (ولاخواننا الذین) وبزننك قرداشلار ومزنی کم (سبقونا بالایمان) اوتدیلار آلار بزننك اوزرومزکا ایمان کیتورمك بلان (ولاتجعل) وقیلمه سین (فی قلوبنا) بزننك کونکلمزده (غلا) کینه طوتماقنی (للذین امنوا) شوندا این آدملارکا کم ایمان کیتوردیلار (ربنا) ای بزننك ربمز (انك) تحقیق سین (رءوف) باغشلاغوچی سن (رحیم ﴿﴾) مهربانلیسن (الم تر الی الذین نافقوا) ایاقرامزمیسن شوندا این آدملارکا کم منافق بولدیلار (یقولون) ایتورلار (لاخوانهم الذین کفروا) کافر بولغان قرداشلرینه (من اهل الکتاب) کتاب اهلندن (لئن اخرجتم) اکر چغارولمش بولسه نکز سز (لنخرجن معکم) بزلار هم چغارمز سزننك بلان برکا (ولانطیع) ایارمامز یعنی بیورغانلرون قبول قیلمامز (فیکم) سزننك آرانکزده سزننك خصوصنکزده (احدا ابدا) هیچ براوکا هرکیز (وان قوتلتم) واکر سزننك بلان صوغش قیلنسه (لننصرنکم) البته یاردم قیلورمز سزکا (والله) الله تعالی

(يشهد) كواهلق بر وركم (انهم) تحقيق آلار (لكاذبون ۞) يالغانچيلر دور يعنى اوشبو
منافقلر جهودلرگا يشرون بوطريقه خبر يباروورلار ايدى آخر جهودلر يورطلريدن
چغار ولديلار منافقلردن هيچ بر آدم بر نرسه قيله بلمدى (لئن اخرجوا) الله حقى اوچون
البته اكر چغار وامش بولسه لر كتاب اهل لرى يورطلريدان (لايخرجون معهم) منافقلر
بركا چقمزلار (ولئن قوتلوا) واكر كتاب اهلى بلان صوغش قيلنسه (لاينصرونهم) منافقلر
ياردم قيلمازلر آلارغه (ولئن نصروهم) انافرض قيلدوق ياردم قيلسه لار منافقلر اول كتاب
اهلينه (ليولن الادبار) البته آرقه قايطاروب قاچارلار (ثم لاينصرون ۞) موندين اول
جهودلر ياردم قيلنمسلر (لانتم) البته سز اى مسلمانلار (اشد رهبة) آرتقدور سز
قورقتمقده (فى صدورهم) اول منافقلرننك وكافرلارننك كونكلنده (من الله) الله
تعالى دن يعنى الله تعالى دن قورقودن آرتوغراق سزدان قورقالار (ذلك) اوشبو سزدن
بيكراك قورقمقلرى (بانهم) شول سببدندوركم تحقيق آلار (قوم) بر قومدوركم (لايفقهون ۞)
بلمزلار يعنى بنى قريشه وبنو اسدلار هيچ بر نرسه نى فهم قيلغوچى جماعت توكلدورلار يعنى
الله ننك عذابندن كم كيله چكدور وبولاچقدور قايغرميلر كفرلكلريدن توبه قيلمديلار (لا
يقاتلونكم جميعا) جهودلر ومنافقلر صوغش قيلمسلر سزننك بلان جيولب (الا فى قرى) مكر
صوغش قيلورلار شول شهرلارده كم (محصنة) تيره سينه قالاطار طلمش ياكه حنداق يعنى اور
قازولغان شهرلارده (اومن وراء جدر) ياكه استينه لر آرطندن (بأسهم بينهم) آلارننك
صوغشلرى اوز آرالرونده (شديد) قاتيدور يعنى آلار باطر. جماعتدور ليكن ايمان
اهلى بلان صوغش قيلمه غه طاقتلرى يوقدور الله تعالى آلارغه قورقو صالغاندور (تحسبهم
جميعا) كمان قيلورسز سز آلارنى جيولمش ديب (وقلوبهم) وحالانكه آلارننك كونكل لرى
(شتى) طارقالغاندور (ذلك بوحال آلارغه بولمغى (بانهم) شول سببدندوركم آلار
(قوم) بر جماعتدورلار (لايعقلون ۞) هيچ نرسه نى آنكلامسلر وارزلرينه فايده قيلاچق

نرسه‌نی بلمزلار یعنی آلار اوز آرالارونده بر بری بلان محله صوغشنی قیلورلار مصلحتلری بر یر کاچیولمس والله اعلم (کمثل الذین) بوبنی النضیر کافرلری ننك اوحشاشی (من قبلهم) شول آدملرننك اوحشاشی کوکدور آلاردن اوتدیلار یعنی آلارننك حالی بدر کافرلری ننك حالی کوکدور (قریبا) یقینده یعنی دنیاده (ذاقوا) تاتودیلار (وبال امرهم) اشلری ننك یعنی کناهلری ننك جزاسنی (ولهم عذاب الیم ۞) وآلار اوچوندور رنجتکوچی عذاب ننك کم بدر اهلی جینکلوب وصنب خور بولدیلار بلارهم طار قالب خراب بولورلار یعنی مکه خلقی بدرکوننده جزالرون طابدیلار بولارننك حالی دخی شول طریقه بولور (کمثل الشیطان) منافقلرننك جهودلرکا سرننك بلان چغارمز وصوغشده برکا بولورمز دیب ازدورمقلری شیطان اوحشاشی کوکدور (اذ قال للانسان اکفر) شول وقتده کم ایتور شیطان انسانغه آزدروب کافر بول دیب (فلما کفر) بس انسان آننك ازدورماغی بلان کافر بولدوغیده (قال انی) ایتدی شیطان اول انسانغه حقیقتده مین (بریء منك) بیزکوچیمن سیندن (انی اخاف الله) حقیقتده مین قورقادورمن الله تعالی دن (رب العالمین ۞) بارچه عالمننك ربی بولغان الله دن کویا جهنمده برکا بولمیم دیر (فکان عاقبتهما) بس بوشیطان بلان انسان ننك آخر حاللری شول بولدی (انهما فی النار خالدین فیها) بوایکیسی اوتده دورمنکو بولغانلری حالده اول اوتده (وذلك) اوشبودور (جزاء الظالمین ۞) بوزوق اشلیلر ننك جزاسی (یاایها الذین امنوا اتقوا الله) ای آنداین آدملرکم ایمان کیتوردونکز صاقلانینکز الله دن یعنی قورقنکز (ولتنظر نفس) وتیوشدورکم حساب قیلسن هربر آدم (ماقدمت لغد) نی نرسه الك یباردی قیامت کونی اوچون (واتقوا الله) ودخی قورقنکز الله دن (ان الله) تحقیق الله تعالی (خبیر) بلکوچیدور (بما تعملون ۞) اشلاکان اشنکرننك ظاهرینی وباطیننی (ولاتکونوا) وبولمانکز (کالذین) شونداین آدملرکوك (نسوا الله) اونوتدیلار الله تعالی نی (فانسیهم انفسهم) اونوتدوردی الله تعالی

آلارغه اوزلارینینک حاللرون یعنی الله تعالی آلارننک نفسلرون اونوتدوردیکم اوزلارون
عذابدن صاقلامق اوچون فایدالی اش قیلمادیلار (أُولَٰئِكَ) اوشبو جماعت (هُمُ الْفَاسِقُونَ ۞)
اوزلر یدور فسقلقده کامل بولغانلار (لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ) برابر بولس
جهنم اهلی بلان جنت اهلی (أَصْحَابُ الْجَنَّةِ) جنت اهلی (هُمُ الْفَائِزُونَ ۞) آلاردور استکنلر ینه
یتوشکوچیلر (لَوْ أَنْزَلْنَا هَٰذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ) اکر ایندورسک ایدی اوشبو قرآننی بر
طاو اوزرینه (لَرَأَيْتَهُ) البته کورور ایدنک سین اول طاونی (خَاشِعًا) قورقب توبانچیلک
قیلغوچی (مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ) پاره پاره بولغوچی الله تعالی دن قورقودن (وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ)
واشبو مثالرنی ایتوب (نَضْرِبُهَا) بیان قیلورمز (لِلنَّاسِ) آدملرکا (لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ۞)
شاید کم فکر قیلورلار (ف) یعنی کافرلارننک کونکللری بیک قاتیدورکم اوشبو نصیحتلرنی
اشتب ایمان کیتورمسلر اکر طاولر قرآننک معناسنی بیلسه ایدی توبانچیلک قیلورلار
ایدی وپاره پاره بولب تتولرلار ایدی (هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ) اول الله تعالی شوندا ین
الله دور یوقدور آندن باشقه هیچ برعبات قیلنمش ذات مکر اولدور (عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ)
یشرونـنی واشکارانی بلکوچیدور اول الله (هُوَ الرَّحْمَٰنُ الرَّحِيمُ) دنیاده بارچه مخلوقاتینه رزق
برکوچیدور آخرتده موءمنلرکا جنت بلان مهربانلق قیلغوچیدور (هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَٰهَ إِلَّا
هُوَ) اول شوندا ین الله دور عبادت قیلمه غه هیچ بر ذات یوقدور مکر اول الله دور شریکی
یوقدور (الْمَلِكُ) پادشاهدور وبارچه نرسه آنکا محتاجدور (الْقُدُّوسُ) پاکدور بارچه
عیبلردن (السَّلَامُ) پاک وسلامتدور (الْمُؤْمِنُ) ایمینلک برکوچیدور (الْمُهَيْمِنُ)
هر وقت نرسه لرنی صاقلاغوچیدور هرنی تلاسه کوچی یتکوچیدور (الْعَزِيزُ) حکمنده
غالب بولغوچیدور (الْجَبَّارُ) اختیار قیلغوچیدور تلاکان نرسه سن (الْمُتَكَبِّرُ) بیک
الوغدور (سُبْحَانَ اللَّهِ) پاکلک الله تعالی اوچوندور (عَمَّا يُشْرِكُونَ) شول نرسه لردن کم
شریک قیلدیلار آنی کافرلار (هُوَ اللَّهُ) اولدور الله (الْخَالِقُ) یراتقوچیدور (الْبَارِئُ)

بارقیلغوچیدور ینکّادان (المصور) بارچه نرسه نی اوزینه تیوشلی صورتلك وشیکللك قیلغوچیدور (له الاسماء الحسنی) اول الله اوچوندور کورکم بولغان اسملر (یسبح له) پاکلك بلان ذکر قیلور اول الله نی (مافی السموات والارض) هر نرسه کم کوکلرده ویرده باردور (وهو العزیز الحکیم ۞) اول تعالی بیك قوتلیدور وحکمت بلان اش قیلغوچیدور

﴿ سورة الممتحنة مدنیة ثلث عشرة آیة ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(یاایها الذین آمنوا) ای شوندایین آدملرکم ایمان کیتوردونکز (لاتتخذوا) توتمانکز (عدوی وعدوکم) منم دوشمانم نی واوزونکزننك دوشماننکزنی (اولیاء) دوست (تلقون الیهم) یباروریسز آلارجانبینه رسول علیه السلام ننك خبرونی (بالمودة) دوستلق سببی بلان (وقد کفروا) وتحقیق کافربولدیلار آلار (بما جاءکم من الحق) شوندایین نرسه کاکم کیلدی سزکا طوغری بولغان دیندن یعنی اسلام دینی وقرآن عظیم آلاردین اسلامغه کرمدیلار وقرآنغه اشانمادیلار (یخرجون الرسول) چغارورلار یورطیدن پیغمبری وقوارلارمکه دن (وایاکم) دخی سزنی (ان تؤمنوا بالله ربکم) شول سببدنکم ایمان کیتوردونکز اوزنکزننك ربنکز بولغان الله تعالی غه (ان کنتم) اکر بولسانکز سز یعنی دوست توتمانکز بولسانکز سز (خرجتم) یورطونکزدن چغوچی (جهادا فی سبیلی) صوغش اوچون منم یولمده (وابتغاء مرضاتی) وینه استمك اوچون بولسه منم رضالغمنی (تسرون الیهم بالمودة) یشرون خبر یباره سز آلاراوزرینه دوستلق بلان (وانا اعلم) ومن بلرمن (بما اخفیتم) شول نرسه نی کم یشرورسز (وما اعلنتم) وشول نرسه نی کم اشکاره قیلورسز (ومن یفعله منکم) وهرکم قیلسه سزدن کافرلار برلان دوستلاشمق اشنی (فقد ضل) بس تحقیق آزدی یعنی یوغالتدی (سواء السبیل ۞) طوغری بولغان یولنی یوغالتدی (ان یثقفوکم) اکر قوت طابسه لر کافرلار سزکا (یکونوا لکم اعداء) بولورلار آلار سزننك حقنکزده دوشمان (ویبسطوا الیکم) وآچارلار سزننك

جانبنکرغه (اَیدِیهم) قوللارونی (والسنتهم بالسوء) وتللارون یعنی قوللارون صوقمق بلان واولتورمك بلان وتللارون اوصال سوزلار بلان (وودوا لو تکفرون ❁) دخی سویارلار کافر بولماقنکزنی بس آلار بلان دوستلاشمق سزکاضررغنه دور (لَن تنفعکم) البته فایده بیرمز سزکا (ارحامکم) یقینلاروغز (ولآ اولادکم) وبالالاروغز (یوم القیامة) قیامت کوننده (یفصل بینکم) آیرور الله تعالی یقینلاروغز وبالالاروغز بلان سزننك آراغزنی (والله) الله تعالی (بما تعملون بصیر ❁) اشلاکان اشوکزنی کورکوچیدور اشوکزکا کوره جزا بیرور (قد کانت) تحقیق بولدی ای مدینه موءمنلری (لکم) سزننك اوچون (اسوة حسنة) اویولاچق کورکم یول یعنی اویومق یولی (فی ابراهیم) حضرت ابراهیم ننك سورنده (والذین معه) وشوندا این موءمنلر کا حضرت ابراهیم بلان برکا بولدیلار (اذ قالوا لقومهم) وشول وقتده کم ایتدیلار حضرت ابراهیم ننك خاص امتلری اوزلری ننك قوملرینه (انا برآوا منکم) برلار بیز کوچیمز سزدن (ومما تعبدون) وشول نرسدنکم عبادت قیلرسز سز (من دون الله) الله دن باشقه نرسه دن (کفرنا بکم) سزننك دینوکزنی طاندوق (وبدا) وظاهر بولدی (بیننا) برننك بلان (وبینکم) سزننك آراغورزده (العداوة والبغضآء ابدا) دوشمنلق آچولانشمق منکو (حتی توءمنوا بالله) شول وقتقه چه ایمان کیتورورسز الله تعالی غه (وحده) بر بولغان الله غه (الاقول) حضرت ابراهیم غه اویومق یحشیدور مکر ابراهیم ننك شول سوزینه اویومق تیوش توکلدور (لابیه) اوزی ننك آتاسیه ایتدی یعنی آتاسی آزرغه ایتمشدور (لاستغفرن لك) یارلقامق استیمن سننك اوچون الله تعالی دن (وما املك لك) وکوچم یتمس سننك اوچون (من الله) الله تعالی دن (من شیء) هیچ برنرسه کا یعنی حضرت ابراهیم ایتدی ای آتا کافرلارکا یارلقامق استمك درست توکلدور من پیغمبر بولسمده سین کفرلکو نکده بولسنك شفاعت قیله آلمام (ربنا علیك) ای برننك ربمز سنك اوزرنکا (توکلنا) طاپشردوق اشمزنی (بو حضرت

ابراهيم دعاسيدور (واليك انبنا) وسننك طرفنكا دوندوك (واليك المصير ۞) وسننك
جانبونكا دور قايته چق قيامت كوننده (ربنا) اى برننك ربمز (لاتجعلنا فتنة) قيلمه سين
بزلارنى قول آستننك (للذين كفروا) شوند اين آدملرغه كافر بولديلار آلار آننك اوچون
آلار باطلنى حق ديب بزلارنى باطلغه اوندارلار (واغفرلنا) يارلقاغل بزنى (ربنا) اى
برننك ربمز (انك انت العزيز الحكيم ۞) البته سين غالب سن وحكمت اياسى پادشاه سن
(لقدكان لكم) تحقيق باردور سزننك اوچون (فيهم اسوة حسنة) كوركم اويوملق
آلارده يعنى حضرت ابراهيمغه (ومؤمن تابعلارينه (لمن كان يرجوا الله) شول آدمغه كم
اميد قيلر الله دن ثواب (واليوم الآخر) وقيامت كونيكه يولقماقنى (ومن يتول) وهر
آدم يوز قايطارسه اسلام ديننددن (فان الله هو الغنى) بس الله تعالى ننك احتياجى يوقدور
آلارغه (الحميد ۞) واشنده حمد ايتولمشدور (عسى الله) يقيندوركم الله تعالى (يجعل
بينكم) قيلر سزننك آراغز بلان (وبين الذين عاديتم) وشول آدملرننك آراسنده كم
دوشمنلق طوتر ايدوكز (منهم مودة) آلار بلان دوستلقنى يعنى آلارغه ايمان كيتورمككا
توفيق بير وب ايمانغه كيله لار (والله قدير) والله تعالى قادردور (والله) الله تعالى
(غفور) يارلقاغوچيدور (رحيم ۞) قرغانغوچيدور توبه كرنى قبول قيلمق بلان يعنى
آلارنى مسلمان قيلر بس سزننك دوستلوقوغز آلار بلان طره هم شولاى بولدى اوشبو مرتبه ده
مكه سفرنده مكه خلقى بارچه لرى مسلمان بولديلار (لاينهيكم الله) طيمس الله تعالى
سزنى (عن الذين) شوند اين آدملردنكم (لم يقاتلوكم) صوغش قيلماديلر سزننك بلان
(فى الدين) دين حقنده (ولم يخرجوكم) وچغارمديلار سزنى (من دياركم) اوزوكزننك
يورطوغزدن (ان تبروهم) وطيمس سزنى ايذكولك قيلماقوغزدن (وتقسطوا اليهم)
ودخى طيمس سزنى عدل وانصاف قيلمقدن (ان الله) تحقيق الله تعالى (يحب المقسطين ۞)
سويه در عدلك قيلغانلرنى يعنى مكهء مكرمه خلقندن قايسى آدم بار ايديكم اوزلرى مسلمان

بولمديلار امامسلمانلر بلان صوغش قيلمديلار (انماينهاكم الله) بودوركم طيدى سزنى الله تعالى (عن الّذين) شوندااين آدملرندكم (قاتلوكم فى الدّين) صوغش قيلديلار سزننك بلان دين حقنده (واخرجوكم) وچغارديلار سزنى (من دياركم) اوزاويلارونكزدن (وظاهروا على اخراجكم) وياردم قيلديلار باشقه لرغه سزنى چغارمق اوزرينه (ان تولوهم) طيار سزنى آلار بلان دوستلق قيلمه قنكزدن (ومن يتولهم) وهر آدم دوستلق قيلسه آلار بلان (فاولئك) بس اوشبو جماعت (هم الظالمون ❀) آلاردور بوزوق اشليلر (يا ايها الّذين امنوا) اى شونداين آدملركم ايمان كيتوردونكز (اذا جاءكم المؤمنات) قچانكم كيلسه سزكا ايمان كيتوركان خاتونلار (مهاجرات) يورطلار يدان يورطلارون قالدورغانلرى حالده يعنى كوچب كيلسه لار (فامتحنوهن) آلارنى صنانكز يعنى آلارننك ايمانلرى ننك درستلوكن وايمانده اخلاصلرون صنانكز آلارغه آنط بيرونك بوچقماغومز ايمانغه اخلاص قيلماقمز اوچونكونه دوردىب (الله اعلم) الله تعالى بلكوچيدور (بايمانهن) آلارننك ايمانن (فان علمتموهن) اكر بلسانكز سز (مؤمنات) مؤمنه بولدوقلرونى (فلا ترجعوهن) كيرى قايطرمغز آلارنى (الى الكفار) كافرلار طرافينه (لاهن) ايمسدور آلار يعنى اوشبو خاتونلر (حل لهم) حلال ايمسدور اول كافرلاركا (ولاهم يحلون لهن) ودخى حلال توكلدور كافر ايرلرى بوخاتونلرغه (واتوهم ما انفقوا) وبرونكز آلارننك ايرلارينه خرج قيلغان نرسه لرونى موندين صونك رسول عليه السلام سبيعه كا ايمانيده راست بولدوغن آنط قيلدوروب بلب اوزرينه ايرى مسافر نفقه لاندوردوكى نرسه نى بردى (ولاجناح عليكم) وكناه يوقدور سزننك اوزارونكزكا (ان تنكحوهن) اوشبو هجرت قيلب كيلكان خاتونلرنى نكاح قيليب آلمغه (اذا اتيتموهن اجورهن) قچانكم برسه نكز آلارننك مهرلرونى (صونكره حضرت عمر سبيعه خاتوننى آلدى (ولاتمسكوا بعصم الكوافر) وطوتمانكز اى مسلمانلر كافره خاتونلار ونكزنى نكاح بلان يعنى كافر بولغان خاتون نكاحى بلان طورمنكز

آننك اوچون كفر آرانكزنى آيرمشدور (وَاسْئَلُوا مَا اَنفَقتُم) وصورانكز كافرلاردن خرج قيلغان نرسه‌نكزنى (وَلْيَسْئَلُوا مَا اَنفَقُوا) وهم مشركلار صرا سونلار خرج قيلغان نرسه‌لرونى اكر بر خاتون مرتد بولوب مشركلاركا توتاشسه آننك مهرونى مشركلاردن صورانكز واكر بر خاتون مسلمان بولوب كوچب كيلسه آننك مهرونى مشركلاركا بيرونكز (ذٰلِكُم حُكْمُ اللّٰهِ) اوشبو دور الله‌ننك حكمى (يَحْكُمُ بَيْنَكُم) آيرور الله تعالى يعنى آيروب حكم ايلار الله تعالى سزننك آرانكزده (وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ❀) والله تعالى بلكوچيدور وحكمت اياسيدور بو حكمندن صونك ايمان اهلى اوزلرينه كيلكن خاتونلارننك مهرلرون ايالرينه بيرديلار الله‌غه شريك قيلغان خلقلر اوزلرينه كيلكان كافره خاتونلارننك مهرون بر مكدين طيولديلار حق تعالى بو آيتنى ايندوروب ايتدى (وَاِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ) اكر اوتسه سزلردن بر نرسه يعنى سزننك قولنكزدن يعنى خاتونلارونكزدن بر آدم (اِلَى الْكُفَّارِ) كافرلار طرافينه (فَعَاقَبْتُمْ) عذاب يتوشدورسانكز كافرلاركا يعنى صوغش قيلوب غنيمت قيلوب اول خاتوننى آلغاننكزده آلاردن يعنى آلاردن برى ايمانغه كيلكان خاتون سزكا كيلوب مهرى بر ولمسلكى سزكا لازم بولغانده (فَاٰتُوا الَّذِينَ) بس برونكز شول آدملركا كم (ذَهَبَتْ) كيتدى كافرلاركا (اَزْوَاجُهُمْ) آلارننك خاتونلرى (مِثْلَ مَا اَنفَقُوا) شول مهرننك اوخشاشنيكم صرف قيلغانلار ايدى اول كيتكان خاتونلرغه يعنى بر آدمننك خاتونى مرتده بولوب كافرلاركا كيتب اول كافرلار اول خاتونلرغه مهرلرونى بر مكن ايدى حضرت ابن عباسدن روايت ايتولدى آلتى خاتون هجرت قيلغانلردن مرتد اولوب آندين صونك اول خاتونلار اسلامنى قبول قيلديلار رسول عليه السلام اول آلتى خاتونننك مهرلرونى بيت المالدن بروب اولكى مسلمان ايرلرينه نكاح ايلدى ديب (وَاتَّقُوا اللّٰهَ) وقورقنكز الله‌دن (الَّذِي اَنتُم بِهِ مُؤْمِنُونَ ❀) اندا اين الله‌دن سزلار اول الله تعالى‌غه ايمان كيتورگوچى بولدونكز (يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ) اى پيغمبر (اِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ) قچانكم كيلسه سننك جانبوكا مسلمان بولغان خاتونلار (يُبَايِعْنَكَ)

عهد قیلسنلر سننك بلان یعنی مکه‌دن ایمان کیتورکوچیلر کیلسه‌لار عهد قیلسنلر (على
ان لا یشركن بالله شیئا) شول شرط بلانکم شریك قوشمیه‌لار الله تعالی‌غه هیچ بر نرسه‌نی
(ولا یسرقن) ودخی اول خاتونلار اوغریلق قیلماسنلر (ولا یزنین) ودخی زناقیلماسنلر
(ولا یقتلن اولادهن) واوز بالالرونی اولتورمسنلر (ولا یأتین ببهتان) وکیتورمسنلر
یالغان سوزنی تللارینه اوزلریدن چغاروب (یفترینه) افترا ایلاب (بین ایدیهن
وارجلهن) اوزلاری قوللاری وآیاقلری آراسنده یعنی یولده توشکان بر حرام‌زاده بالانی
آلب ایرلاری اوزرینه یالغان ایتمسنلرکم مونی من سندن طودوردوم دیب بوطریقه جاهلیت
زمانیده بعض خاتونلر قیلر ایدی (ولا یعصینك فی معروف) وایذکولك اشلرده قیلورغه
بیورغان اشده سنکا کناهلی بولماسنلر (فبایعهن) بوشرط اوزرینه آلارغه بیعت ایله یعنی
عهد قیلغل (واستغفر لهن الله) وبارلقامق استه‌سین آلار اوچون الله‌دن (ان الله) تحقیق
الله تعالی (غفور) یارلقاغوچیدور (رحیم۞) توبه قیلماغه توفیق بروب قرغانغوچیدور
(یاأیها الذین امنوا) ای شوند این آدملرکم ایمان کیتوردونکز (لا تتولوا) دوستلق
قیلمانکز (قوما) شوند این جماعت بلانکم (غضب الله) آچغلاندی الله تعالی (علیهم)
آلار اوزرینه (قد یئسوا) تحقیق امیدسز بولدی اول جماعت (من الاخرة) آخرة ثوابندن
(کما یئس الکفار) نیتك امیدسز بولدیلار کافرلار (من اصحاب القبور۞) قبرلارده یاتقانلاردن
یعنی کافرلارغه امید یوقدور هیچ بر آدم قبرندن چقماغه اوشبو کافرلار دخی امیدسز اولدیلار
ثوابدن ایتولدیکم قایسی مسلمانلر جهودخلقی نینك جیمشلریدان وباشقه نرسه‌لریدان
فایدالانمقلری اوچون دوستلق قیلغانلر یدان آلارنی طیب بو آیت ایتدورولدی

﴿ سوره الصف اربع عشرة آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(سبح لله) یا کلك بلان ذکر قیلدی الله تعالی نی (ما فی السموات وما فی الارض) اول

نرسکم کوکلارده بولدی واول نرسکم برده باردور (وهو العزیز الحکیم ۞) واول الله تعالی
ملکنینک کوچیلدور واشننک حکمت ایاسیدور (یا ایها الذین امنوا) ای شونداین آدملرکم
ایمان کیتوردونکز (لم تقولون) نی اوچون ایتورسز (ما لاتفعلون ۞) اول نرسه نی کم
قیلمرسز آنی (کبر مقتا عند الله) الوغ بولدی آچو یوزندن الله قاشننک (ان تقولوا)
سزلارننک ایتماکنکز (ما لاتفعلون ۞) شونداین اشنی قیلماسسز یعنی قولنکزدن کیلماس
اشنی یعنی الله تعالی ایله عهد قیلورسز عهدونکزکا وفا قیلماسسز (ان الله یحب الذین)
تحقیق الله تعالی دوست توتار شونداین آدملرنی کم (یقاتلون) اولدورشرلار یعنی صوغش
قیلورلار (فی سبیله) الله ننک یولنک (صفا) صف باغلاب (کانهم) کویا کم آلار (بنیان
مرصوص ۞) بر برینه یابشقان محکم بنالر کوک (واذ قال موسی) ویادونکا کیتور شول
وقتنیکم ایتدی حضرت موسی (لقومه) اوزی ننک قومینه (یاقوم) ای منم قومم (لم
توذوننی) نی اوچون ارانجتاسز منی (وقد تعلمون) وحالانکه سزکا کیتورکان معجزاتم سببی
بلان تحقیق بلرسز منی (انی رسول الله الیکم) تحقیق مین الله تعالی ننک سزکا یبارکن
پیغمبری من (فلما زاغوا) بس شول وقتکم حقدن دوندیلار (ازاغ الله) دوندردی الله
تعالی (قلوبهم) آلارننک کونکلن یعنی حقنی قبل قیلمقدین (والله) الله تعالی (لایهدی
القوم الفاسقین ۞) طوغری یولنی کورستمس بوزوق اشلی آدملرکا یعنی بنی اسرائیل
هر اشده پیغمبرلر ینه خلافلق قیلرلار ایدی اخیرده سر ولدیلار (واذ قال عیسی ابن مریم)
ویادونکا کیتر شول وقتنیکم ایتدی حضرت مریم اوغلی حضرت عیسی (یا بنی اسرائیل)
ای بنی اسرائیل (انی) تحقیق مین (رسول الله الیکم) الله تعالی ننک سزننک طرافوغرغه
یبارکن پیغمبری من (مصدقا) راستلاغوچی بولغانم حالک (لما بین یدی من التوریة) مندن
الک بولغان توراتنی (ومبشرا) سیونچ بیر کوچی بولغانم حالده (برسول) بر پیغمبر بلان
(یاتی) کیلر اول پیغمبر (من بعدی اسمه احمد) میندن صوننک آننک اسمی مبارکی

احمد دور یعنی محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم دنیاده اسمی محمد دور فرشته لار آراسنده
احمد ایدی (فلما جاءهم) بس قچانکم کیلدی آلارغه حضرت عیسی یعنی بنی اسرائیل کا
یا که کیلدی محمد علیه السلام مکه خلقینه (بالبینات) ظاهر بولغان معجزه لار بلان (قالوا)
ایتدیلار بلاردن هر قایسی سی (هذا) اشبو کیتورکان نرسه لری (سحر مبین) ظاهر
بولغان سحر دور دیب (ومن اظلم) وکمدور بیك بوزوق (ممن افتری) اول آدمدنکم
بغلدی (علی الله الکذب) الله تعالی اوزارینه یالغاننی (وهو یدعی الی الاسلام) وحالانکه
اول آدم اوزی چاقرولر اسلام اوزارینه (والله) والله تعالی (لا یهدی القوم الظالمین ❀)
یول کورستمس بوزوق اشلو اولان کروهلارکا (یریدون) تلارلار اول مکه کافرلاری
(لیطفئوا) سوندورمککا (نور الله) الله ننك نورونی یعنی نور کوك یاقتیلق بیرکان الله
تعالی ننك کتابنی اول قرآن دور (بافواههم) اوزلری ننك آغزلری بلان یعنی فالدور
دیرلار و شعر دور دیرلار رسول الله سحرچیدور دیرلار (والله متم نوره) والله تعالی تمام
قیلغوچیدور اوزی ننك نورونی یعنی الله تعالی اوزی ننك دینینه یاردم بیروب بارچه
دینلر اوزارینه غالب قلغوچیدور (ولو کره الکافرون ❀) اکر چندیکه مکروه توتسه لرده
کافرلار (اشبولار کتاب اهلی ننك احوالیدورکم آلار اول حضرت ننك پیغمبرلکی ننك خبرون
بشر دیلار (هو الذی) اول الله تعالی (ارسل) یباردی (رسوله) اوزی ننك پیغمبرونی
(بالهدی) قرآن بلان (ودین الحق) وتوغری بولغان اسلام دینی بلان (لیظهره) غالب
واوستن قلمق اوچون (علی الدین کله) بارچه دینلار اوزارینه (ولو کره المشرکون ❀)
اکر چندیکه شریك قلوچی جماعت اول اسلام دینی ننك غالب بولماغن سویمسه لرده (یا ایها
الذین آمنوا) ای شونداین آدملرکم ایمان کیتوردوکز (هل ادلکم) ایا دلالت قیلیمی
سزنی (علی تجارة) بر صاتو اوزارینه یعنی آلمق وصاتمق اوزارینه کم (تنجیکم) قوتقارور سزنی
(من عذاب الیم ❀) ارانجتکوچی عذابدن (تؤمنون بالله ورسوله) ایمان کیتوروکز الله غه

وآننك پيغمبر ينه (وتجاهدون) وصوغش قلينك لار (فى سبيل الله) الله تعالى يولنده
(باموالكم) اوز وكرننك مالوغز بلان (وانفسكم) (واوز وكرننك جانوغز بلان (ذلكم) اشبو ايمان
وصوغش قلماقوغز (خير لكم) بيك ايذكودور سزننك اوزاروكزكا (ان كنتم) اكر بولساغز سز
(تعلمون ۞) بلكوچى بولساغز (يغفر لكم ذنوبكم) اكر اشلاسكز بو اشلرنى يارلقار الله
سزننك كناهوغزنى (ويدخلكم) وكروتر سزنى (جنات تجرى) جنتلركا كم آغار (من
تحتها الانهار) اول جنتلرننك آسلاربدن يلغه لار (ومساكن طيبة) ودخى بولغوچيدور
بو اشلرنى قلوچيغه حوش بولغان اورنلار (فى جنات عدن) بولغوچيدور اول اورون عدن
ديكن اوجماحده (ذلك) اوشبو يارلقانمق وجنتكه كرمك (الفوز العظيم ۞) الوغ قول
اوستن لك بولب مقصودلرينه يتوشمكدور (واخرى) بو نعمتدن باشقه ايكنچى نعمت باردور
(تحبونها) سويارسز سز اول نعمتنى (نصر من الله) اول ايكنچى نعمت ياردمدور الله
طرافندن (وفتح قريب) ويقين وقتده بولغوچى فتح مكه وفتح فارس وروم دور (وبشر
المؤمنين ۞) اى محمد مؤمنلركا دنياده ياردم بلان وآخرتك جنت بلان سيونچ بير كل (يا ايها
الذين امنوا) اى ايمان كيتوركان آدملر (كونوا انصار الله) بولوغز الله تعالى غه ياردمچى
يعنى اللهننك دينينه ياردمچى بولنك لار (كما قال عيسى ابن مريم) نيتك ايتدى مريم اوغلى
حضرت عيسى (للحواريين) اوزى ننك خاص بولغان بولد اشلرينه (من انصارى الى الله)
كملردور منكا ياردم قيلوچيلر اللهننك دينينه (قال الحواريون) حوار يون جماعتى ايتديلار
(نحن انصار الله) بزلار مز الله تعالى دينينه ياردم قلوچيلر (فامنت) بس ايمان كيتورديلار
(طائفة) بر جماعت (من بنى اسرائيل) بنى اسرائيلدن (وكفرت طائفة) وكافر لقده
قالديلار بر جماعت (فايدنا الذين امنوا) بس قوت بير دوك ايمان كيتوركانلركا يعنى نصرت
وياردم بير دوك (على عدوهم) آلارننك دوشمانلرى اوزارينه (فاصبحوا ظاهرين ۞) بس
كافرلار اوزارينه آلار غالب بولديلار يعنى عيسى عليه السلام دن صونك آننك يارانلرى بيك

مختلر طارتب دينلرونى شايع قيلب رواج بيرديلار وپيغمبر عليه السلامدن صونك اصحابلر
حضرت عيسى ننك يارانلريدن آرتق مشقت تارتديلار دينى يوروتمكده وورواج بيرمكده

﴿ سورة الجمعة مدنية احدى عشرة آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(يسبح لله) پاكلك بلان يادقيلور الله تعالى نى (مافى السموات ومافى الأرض) اول نرسلركم
كوكلرده بولدى واول نرسكم يرده باردور (الملك القدوس) پادشاه دور اول الله بيك
پاكدور (العزيز الحكيم ۞) غالبدور اول الله وحكمت اياسيدور يعنى حكمت بلان حكم
قيلوچيدور (هو الذى) شوندااين الله دور (بعث فى الأمين) يباردى اوقومغانلارننك
آراسنده يعنى عرب ننك آراسنده (رسولا) بر پيغمبرنى (منهم) آلارننك قومندن
(يتلو عليهم اياته) اوقور آلار اوزارينه آيتلرونى (ويزكيهم) وپاكلار آلارنى باطل
اعتقادلردن وبوزوق اشلردن (ويعلمهم الكتاب والحكمة) واويراتر اول عرب قومينه كتابنى
وعلمنى (وان كانوا من قبل) والبته بولديلار اول عربلار موندان اول (لفى ضلال مبين ۞)
ظاهر بولغان آزغنلقده يعنى عرب جماعتى اوقومغن ايدى وآلارننك ياننده الله تعالى ننك
كتابلروندن بر نرسه يوق ايدى (وآخرين منهم) يباروامش بولدى اول محمد عليه السلامنى
ايكنچى جماعت اوزارينه آلاردن (لما يلحقوا بهم) هنوز آلاريتوشمديلار مسلمانلرغه يعنى
آدم بالالريدن فارس قومينه وباشقه عجم خلقينه كوندوردى (وهو العزيز الحكيم) اول الله
تعالى غالبدور اشنده ودرست حكم قلوچيدور يعنى اوشبو محمد عليه السلام دخى باشقه آدملر
اوچوندوركم آلار فارس اهليدوركم آلارده دخى هيچ بر پيغمبرننك كتابى يوغيدى الله تعالى
اوّل اشبو دينى عربده شايع ايلدى آندان صونك عجمده هم كامللر بولدى (ذلك) اشبو
محمد عليه السلامننك پيغمبر بولمغى (فضل الله) الله تعالى ننك فضليدور (يؤتيه) بيرور
آنى (من يشاء) تلاكان آدمسينه (والله ذوا الفضل العظيم ۞) الله اولوغ فضل اياسيدور

(مثل الذين) شوندا ين آدملرننك اوحشاشى (حملوا التورية) يوكلانديلار آلار توراتنى يعنى توراة ننك حكمى بلان اش قلمغه كوچلانديلار (ثم لم يحملوها) موندين صونك (يعنى توراة اينكندبن صونك) يوكلامديلار اول جهودار توراتنى يعنى يالغز اوقوديلار حكمينه موافق اش قيلمديلار (كمثل الحمار) ايشك اوحشاشى كوكدور (يحمل اسفارا) يوكلار اول ايشك توراتننك بارچه سورهارونى حكمى نى ايكانن بلمس اسفار سوره معناسيدهدور يوكلار كتابلرنى (بئس) نى يماندور) (مثل القوم الذين كذبوا) شوندا ين جماعت ننك صفتى واوحشاشى يالغان توتديلار (بآيات الله) الله تعالى ننك آيتلرونى (والله) الله تعالى (لايهدى القوم الظالمين ۞) طوغرى يولنى كورستمس بوزوق اشلى بولغان قومغايعنى جهودلرننك عالملرى توراتنى اوقوديلار ليكن آلارننك كونكلرندهه هيچ بر اثرى بولمدى الله تعالى بزنى صاقلاغاى ايدى آلار كوك بولودن (قل) ايتكل اى محمد (ياءيها الذين هادوا) اى جهود ديننده بولغانلار (ان زعمتم) اكر كمان قلساغزسز (انكم) حقيقتدهسزلار (اولياء لله) الله تعالى ننك دوستلرى سز يعنى سزلار كمان قيلاسز بز الله ننك دوستيمز ديب بزنى عذاب قيلماس ديب (من دون الناس) باشقه آدملاردن آيروم بولب (فتمنوا الموت) آرزو قلوغز اولمنى آننك اوچون دوست دوستينه قاوشمقنى سويادور (ان كنتم صادقين ۞) اكر دعواغزده راست بولساغز يعنى اول آدمكم اشاندى منم اوچون الله تعالى ننك قاشنده الوغ درجهلار باردور ديب اولمدن قورقمز آصلا بلكه خوشلانر (ولايتمنونه ابدا) وآرزو قيلمزلار اول جهودار اولمنى هركيز (بماقدمت ايديهم) اوزلرى ننك الك قيلغان كناه اشلرى سببلى (والله عليم بالظالمين ۞) والله تعالى بلكوچيدور بوزوق اشليلرنى (قل) ايتكل اى محمد (ان الموت الذى) تحقيق شول اولمكم (تفرون) قاچارسز سز (منه) اول اولمدن (فانه) حقيقتده اول اولم (ملاقيكم) اير وشكوچيدور سزكا (ثم تردون) بواولكندين صونك قايطارولرسز (الى عالم الغيب

والشّهادة) يشرونى وآشكارانى باكوچى الله تعالى جانبينه (فينبئكم) بس خبر بر ورسزكا اول الله تعالى (بماكنتم تعملون ۞) اشلاكان اشلرونكز بلان شونكا كوره جزا بر ور هر بر اذان نك حكمى جمعه اذانى ننك حكمى كوك توكلدور آننك اوچون جمعه كونى ننك باشقه سنده جماعت تكرار بولمق ممكندور وجمعه نمازى بر يرده اوقولر اكر جمعه قالسه بر دخى نچوك يتوشر وخطبه دن مراد الله تعالى ننك ذكريدور مسجدكا شول وقتده بارسنكم خطبه نى ايشتمك ممكن بولسن اشبو آيت جوثافر يه سنده ايندورولدى جوثا بلان مدينه آراسى بش چاقروم يردور يكرمى ايولك آول ايدى مسجدلرى بار ايدى (ياايها الذين امنوا) اى ايمان كيتوركن آدملر (اذا نودى) قچانكم اذان ايتولمش بولسه (للصلوة) نماز اوچون (من يوم الجمعة) جمعه كوننده (فاسعوا) بس آشوغب يورونكز (الى ذكر الله) الله تعالى نى ذكر قيلمه غه يعنى خطبه نى ايشتمك اوچون (وذروا البيع) وقوينكز صاتوا آلواتمكنى (ذلكم) اوشبواش (خير لكم) بيك ايذكودور سزننك اوچون (ان كنتم تعلمون ۞) اكر بلكوچى بولسه نكز جهودلر قاشنده عبادتكه خاص بولغان كون شنبه كونيكنه دور شول كونده آلمق وصاتمق آلارننك قاشنده حرامدور شول سببدن مسلمانلارغه بيوردى سزلر جمعه كون نماز صونكنده رزقلارنكزنى استه نكز ليكن الله ننك ذكرونى اونوتمنكز ديب (فاذا قضيت الصلوة) بس قچانكم اوقولدى نماز نماز (فانتشروا فى الارض) بس طارالنكز يرده (وابتغوا من فضل الله) واسته نكز الله تعالى ننك فضلندن يعنى الله ننك رحمتندن رزقلرنى (واذكروا الله) وذكر قيلنكز الله نى (كثيرا) كوب (لعلكم تفلحون ۞) شايدكم سزلار قوتولرسز الله ننك عذابندن (واذا راوا) وقچانكم كورسه لار اوشبو مسلمانلر (تجارة) صاتودن كيلوچيلرنى (اولهوا) ياكه اويون اويناوچيلرنى (انفضوا) طار قالب يونالرلار (اليها) اول اويون طرافينه (وتركوك قائما) وقويارلر سنى اى محمد منبر اوستنده آياق اوستنده ترعوچى يعنى منبرده

آياق اوستنده تروب قالرسنك خطبه ده (قُلْ) ايتكل اى محمد (مَاعِنْدَاللّٰهِ) اول نرسكم الله تعالى قاشنده دور (خَيْرٌ) بيك ايذكو دور (مِنَ اللَّهْوِ) اويندن (وَمِنَ التِّجَارَةِ) وساتو قيلمقدن (وَاللّٰهُ) الله تعالى (خَيْرُ الرَّازِقِينَ ۞) رزق بيرگانلرننك بيك ايذكوسيدور شاه ولى رحمة الله عليه ايتدى بو آيت شلته دور صحابه لر اوز رينه واشارتدور اول قصه غه كم بر كاروان شامدن كيلكانده خطبه آراسنك صحابه لر آنى كوروب طارقالديلار حضرت ننك يانده اون ايكى آدمدن باشقه آدم ابوبكر الصديق بلان حضرت عمر قالدى بر جمعه ده اول حضرت خطبه اوقوغانده بر كاروان كيلب اول كاروانده پر امان صوغولدى واوّل دن مدينه شهرنده آزوق آز بولغان ايدى صحابه لر جمعه نمازونى طاشلاب كيتديلار شول كارواندان آزوق آلمق اوچون وكونكل لرى بلان ايتديلاركم نمازنى باشقه وقتده اوقورمز ديب اول حضرت يانده اون ايكى آدم قالدى حضرت آلار بلان نمازنى اوقوديلار بس بو آيت ايندى

﴿ سورة المنفقين مدنية إحدى عشرة آية ﴾

بسم ——— الله الرحمن الرحيم

(اِذَاجَاۤءَكَ الْمُنٰفِقُوْنَ) قچانكم كيلسه لار اى محمد سننك چانونكغه منافقلر (قَالُوْا) ايترلار (نَشْهَدُ) كواهلق بيرامز بز (اِنَّكَ لَرَسُوْلُ اللّٰهِ) حقيقتك سين الله ننك پيغمبرى سن ديب (وَاللّٰهُ) والله تعالى (يَعْلَمُ) بلركم (اِنَّكَ) حقيقتك سين (لَرَسُوْلُهٗ) الله ننك پيغمبرى سن ديب (وَاللّٰهُ يَشْهَدُ) والله تعالى كواهلق بيرور (اِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ) حقيقتده منافقلر (لَكٰذِبُوْنَ ۞) يالغانچيلردور شاه ولى رحمة الله ايتدى منافقلرننك الوغسى سفرلرى ننك قايسى سنك منافقلق سوزلرونى سيلامش صحابهء انصاريدن بر آدم اول سوزلرنى حضرت صلى الله عليه وسلمكه بيان قيلمش منافقلر مجلس شريفكه كيلب آنطقلمشلر اول سوزلردن بز بيزارمز بزدن بولمدى اول سوزلر ديب اوشبو سوره آلارننك سوزلرون بيانك ومنافقلرننك يالغانن بيانده ايندورولدى (اِتَّخَذُوْا اَيْمَانَهُمْ) توتديلار اول منافقلر اوزلرى ننك يالغان

آنطلارونی (جنّةً) قالقان وپرده یعنی اولترمکدین واسیر قیلماقدین صاقلارديب (فصدّوا) بس طیولدیلار (عن سبیل الله) الله تعالی ننك یولیدن وقرآن بلان اش قیلودن (انّهم) حقیقتده آلار (ساۤءَ) نی یاوزدور (ما کانوا یعملون ۞) شول اشلر یکم قیلدیلار آلار یعنی منافقلر کونکللری بلان سنکا اشانمسلر اشبو سوزلرنی عرض یعنی بر امید بلان ایترلار (ذلك) اوشبو نفاقلری ویالغانلری (بانّهم آمنوا) شول سببدندورکم حقیقتده آلار صورة ظاهرده ایمان کیتوردیلار (ثمّ کفروا) موندین صونك یشروندە کافر بولدیلار (فطبع) بس مهر اورولدی (علی قلوبهم) آلارننك کونکللری اوزرینه بس آلار (لایفقهون ۞) ایمان ننك حقیقتن ودورستلکن بلمزلار وفهم قیلمزلار (واذا رایتهم) وقچانکم کورسنك سین آلارنی (تعجبك) عجبلاندورورسنی (اجسامهم) آلارننك تنلری ننك ایرولکلری (وان یقولوا) واکر سوزکا کیلسه‌لار (تسمع لقولهم) ایشترسنك آلارننك سوزلرون آننك اوچون آلار بیك آچق وفصیح وطاطلی سوزلیلر ایدی (کانّهم خشب مسنّدة) اماکویا کم آلار استناغه سویالمش آغاچدورلر یعنی بر اشکه یرامس بوزوق آدملردور (یحسبون) کمان قیلورلار آلار (کلّ صیحة) هر طاوشنی اشدوکده (علیهم) اورزلر ینه بولغانلوغن یعنی اورامرده‌غی آوازلرنی کمان قیلورلار ایدی پیغمبرکا قرآن اینب برننك نفاقمز ظاهر بولب برلارنی اولترمکا کیلالر دیب کمان قیله‌لار ایدی (هم العدوّ) اول منافقلر ای محمد اوزلری چن دوشمانلاردور (فاحذرهم) بس صاقلاننك آلاردن (قاتلهم الله) هلاك قیلسن الله تعالی آلارنی (انّی یؤفکون ۞) نی اوچون حق یولدن یوز قایتارورلار بس الله ننك عذابندن قاچب قوتولا آلماسلر یعنی کورمکده کونکللی آدملر کورونورلار لیکن کونکللارونده قورقق والداوچیدورلار (واذا قیل لهم) قچانکم ایتولسه اول منافقلرغه (تعالوا) کیلنکز (یستغفر لکم) یارلقامانمق استه‌سن سزننك اوچون (رسول الله) الله تعالی ننك پیغمبری (لوّوا رؤسهم) بورورلار باشلرونی (ورایتهم)

وکور ورسنك آلارنی (یصدّون) یوز قایطار ورلار سننك یارلقامق استما کونکلدین (وهم مستکبرون ۞) وحالانکه اول منافقلر تکبرلکده دورلار (سواءٌ علیهم) برابر دور اول منافقلر حقنده (أستغفرت لهم) یارلقامق استما کلوکنك آلار اوچون (أم لم تستغفر لهم) یا که یارلقامق استما اسلوکنك (لن یغفر الله لهم) البته یارلقامز الله تعالی آلارنی (ان الله) تحقیق الله تعالی (لا یهدی القوم الفاسقین ۞) طوغری یولنی کورستمس الله تعالی بوزوق اشلی بولغان جماعتکه (هم الذین) اول منافقلر شوندا این آدملر دورکم (یقولون) ایترلار اوز یولداشلرینه یعنی اصحاب انصاریغه (لا تنفقوا علی من عند رسول الله) نفقه بیرمنکز لار یعنی انعام واحسان قلمنکز لار شوندا این آدملر اوزرینه کم الله تعالی ننك پیغمبری ننك قاشنده دورلار یعنی هجرت قیلغان لرننك فقیرلرینه (حتی ینفضوا) تا کم اول هجرت قیلغانلار طارقالسنلر وآچلقدان رسول الله یانیده ترمسنلر (ولله خزائن السموات والارض) والله تعالی اوچوندور کوکلرننك ویرننك خزینه سی (ولکن المنافقین) ولیکن منافقلار (لا یفقهون ۞) فهم قیلمسلر یعنی بلمزلرکم رزق برکوچی الله تعالی ایکانلوکن (یقولون) ایترلار اول منافقلر (لئن رجعنا) اکر قایتساق بز یعنی ابن عوف ایدی اکر قایتساق بز بنی مصطلق صوغشندن (الی المدینة) مدینه کا یعنی ابن عوف مدینه منافقلرندن ایدی (لیخرجن) البته چغارور (الاعز) الوغلاری (منها الاذل) اول مدینه دن ذلیل وحور بولغانلرنی اعزدن تلادی ابن عوف اوزونی وایارچنلرونی اذلدن تلادی رسول علیه السلام بلان اصحابلرنی (ولله العزة) والله اوچوندور الوغلق (ولرسوله) والله ننك رسولی اوچوندور (وللمؤمنین) مؤمنلر اوچوندور (ولکن المنافقین) ولیکن منافقلر (لا یعلمون ۞) بلمزلار یعنی منافقلر تکبرلکاری ننك قوتلوکاریدن بلمزلار عزت کمکه خاص بولماغن (ف) بر سفرده پیغمبر بلان بولغانلاردن ایکی آدم بری مهاجرلاردن وبری انصاریدن بر بری ایله صوغش نزاع قیلشدی بس اول حضرت علیه السلام آلرننك آراسین تکشروب صلح

ایتدی منافقلر آرتنده سویلامکه باشلادیلرکم اکر شهر ومزده آلارغه یر برمسك آلار برننك بلان نزاغلشمقغه نچوك كوچلری یتار ایدی بس بر آدم منافقلردن ایتدیكم سزلر مهاجرلاركا یاردم قیلورسز اول سببدن آلار پیغمبر ننك یاننده جیولالر اكر سز آلارغه یاردم قیلماقنی طاشلاسانكز كوچب كیلاكانلر شول وقتده طارقالب كیترلار وینه منافقلردن بروسی ایتدیكم اكر بوسفردن قایتب مدینه كابارسق شهرده الوغ بولغانلار تیوشدوركم خور بولغانلری مدینه دن چغارسنلر اصحابدن بر آدم بوخبرنی پیغمبر علیه السلامغه یتوشدوردی اول حضرت منافقلرنی استب سرادی آلار آنط ایتب طاندیلار وایتدیلاركم اول آدم دوشمانلغندان یالغانلاب سویلاكن الله تعالی بو آیتنی ایندوردی (یاأیها الذین امنوا) ای ایمان كیتوركن آدملر (لاتلهكم) هلاك قیلماسن سزلارنی آخرت اشندن شغللاندوروب (اموالكم) سزننك ماللارونكز (ولا اولادكم) ودخی بالالرونكز (عن ذكر الله) الله تعالی ننك ذكرندن (ومن یفعل ذلك) وهركم قیلسه اوشبو اشنی یعنی دنیااشینه مشغول بولب اللهنی ذكر قیلودن غافل بولسه (فاولئك) اوشبو جماعت (هم الخاسرون ۞) آلاردور اوزلر ینه زیان قیلغوچیلر (وانفقوا مما رزقناكم) ونفقه لاندورونكز یعنی انعام واحسان قیلنكز اول نرسدنكم رزق بردوك سزكا (من قبل) آندن اولكم (ان یاتی) كیلور (احدكم الموت) سزننك برونكزكا اولم (فیقول) بس ایتر اول آدم (رب) ای منم ربم (لولا اخرتنی) نی بولور ایدی منم اجلمنی كیچكترسنك ایدی (الی اجل قریب) بر یقین مدتكه چه (فاصدق) تاكم صدقه برور ایدوم (واكن من الصالحین ۞) وبولور ایدوم مین ایذكولر جمله سندن ایذكو اشلر قیلب (ولن یؤخر الله) كیچكترمز الله تعالی (نفسا) هیچ بر آدمنی (اذاجاء اجلها) هر وقتكم كیلسه آننك عمری توكانب بلكولی بولغان وقتی (والله خبیر) الله تعالی بلكوچیدور (بما تعملون ۞) شول اشنیكم قیلورسز *

﴿ سورة التغابن ثمان عشرة آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(يسبح لله) پاكلك بلان ذكر قيلور الله تعالى نى (ما فى السموات وما فى الأرض) اول نرسه كم كوكلرده باردور واول نرسه كم يرده باردور قايسى قال تلى بلان وقايسى حال تلى بلان (له الملك) واول الله اوچوندور پادشاهلق (وله الحمد) واول الله اوچوندور بارچه حمد (وهو) اول الله (على كل شىء قدير ﴿) هر نرسه اوزرينه قادردور (هو الذى خلقكم) اول الله تعالى يراتدى سزلارنى (فمنكم كافر) سزننك بعضنكز كافردور (ومنكم مؤمن) سزننك بعضنكز مؤمندر (والله بما تعملون بصير ﴿) والله تعالى اشلا كان اشنكزنى كوركوچيدور (خلق السموات والأرض) يراتدى كوكلرنى ويرنى (بالحق) طوغريلق بلان (وصوركم) وصورتلدى سزنى (فاحسن صوركم) بس كوركم قيلدى سزننك صورتنكزنى (واليه المصير ﴿) واول الله جانبينه دور قايته چغنكز يعنى بارچه حيوانلردن انسان ننك يراتولمغى كوركمدور (يعلم ما فى السموات والأرض) بلور كوكلرده بولغان نرسلرنى ويرده بولغان نرسه لرنى (ويعلم) بلور (ما يسرون) يشرون قيلغاننكزنى (وما يعلنون) واشكارا قيلغان اشلرنى (والله عليم) والله تعالى بلكوچيدور (بذات الصدور ﴿) كونكل لرده يشرون بولغانلرنى (الم يأتكم) ايا كيلمدمى سزكا (نبؤ الذين كفروا) اول آدملرننك خبريكم كافر ايديلار (من قبل) بوندن اول (فذاقوا) بس طاتوديلار آلار (وبال امرهم) اشارى ننك عذابنى (ولهم عذاب اليم ﴿) آلار اوچوندور ارانجتكوچى عذاب (ذلك) اوشبو عذاب (بانه) شول سببدن دوركم (كانت) بولدى (تأتيهم) كيلكوچى بولدى آلارننك قاشينه (رسلهم) آلارننك پيغمبرلارى (بالبينات) ظاهر بولغان معجزه لار بلان (فقالوا) بس ايتديلار (ابشر يهدوننا) ايا آدم يول كورسترمى بزلاركا يعنى پيغمبر فرشته بولمق كرك آدم اوزومز كوك آشى اچه تورغان كشيدور ديديلار (فكفروا) بس كافر بولديلار

(وتولّوا) ويوز قايطاردیلر يعنى معجزه‌لرنی. آنكلامديلار (واستغنى اللهُ) الله تعالى بارچه خلقدن مستغنيدور يعنى هيچ خلقغه احتياجى يوقدور (واللهُ غنى) والله تعالى آلارننك عبادتينه وهيچ نرسه كا محتاج توكلدور (حميد ۞) ذاتنده حمد ايتولمشدور (زعم الّذين كفروا) كمان قيلديلار كافرلار (أن لن يبعثوا) البته قبرلرندن قوبارولمزلار (قُل) ايتكل اى محمد (بلى) بلى قوبارولرسز (وربّى) آنطبولسن ربمغه (لتبعثنّ) البته قوبارولرسز (ثمّ) موندين صونك (لتنبؤنّ) خبر بر ولمش بولورسز (بما عملتم). اشلا كان اشنكز بلان (وذلك) اوشبو قوبارولب جزا بر ولمكنكز (على الله) الله اوزرينه (يسير ۞) آساندور (فامنوا بالله ورسوله) بس ايمان كيتورونكز اللهغه وآننك پيغمبرينه (والنور الّذى انزلنا) وشوندا اين نورغه ايندردك بز آنى يعنى قرآنغه (والله) والله تعالى (بما تعملون خبير ۞) اشلا كان اشلارونكزكا خبرداردور يعنى بلكوچيدور (يوم) خبر برور سزكا اولكونكم (يجمعكم) جيارسزنى (ليوم الجمع) بر كون اوچونكم جيولر اول كونده اولين واخرين اول كون قيامت كونيدور (ذلك) اول جيولمق كونى (يوم التغابن) آلدانمق كونيدور يعنى كافرلار موءمنلركا قاراغانده آلدانور وحسرتلانور (ومن يوءمن بالله) وهر آدم ايمان كيتورسه الله تعالى غه (ويعمل صالحًا) واشلاسه ايذكو اشنى (يكفر عنه) الله تعالى يوغالتور آندن (سيّئاته) آلارننك كناه اشلرونى (ويدخله) وكر وتر آنى (جنّات) جنتلركا (تجرى) آغار (من تحتها الانهار) اول جنتلر آستندن يلغه‌لار (خالدين فيها ابدًا) دايم ومنكو بولرلار اول جنتده (ذلك الفوز العظيم ۞) اشبودور الوغ بولغان مقصودنى طابمقلق (والّذين كفروا) وشوندا اين آدملركم كافر بولديلار (وكذّبوا) ويالغانغه طوتديلار (باياتنا) برننك آيتلر ومزنى (اولّئك) اشبو جماعت (اصحاب النار) جهنم اهليدور (خالدين فيها) منكو بولرلار اول جهنمك (وبئس المصير ۞) ونى يمان يردور جهنم (ما اصاب من مصيبة) ايروشمز بر آدمغه هيچ بر

قایغودن (الّا باذن الله) مکر الله تعالی ننك حکمی ایله ایروشر (ومن یؤمن بالله) وبر آدم ایمان کیتورسه الله غه (یهد قلبه) یول کورستر آننك کونکلینه یعنی صبر قیلماغه (والله) الله تعالی (بکل شیء علیم ❀) هر بر اشنی بلکوچیدور (واطیعوا الله) الله ننك بیوروغن قبول قیلوغز (واطیعوا الرسول) وبیورغانن قبول قیلوغز آننك پیغمبری ننك (فان تولیتم) اکر یوز قایطارساغز پیغمبر ننك بیورغانن قبول قلودن (فانما) بودورکم یعنی لازم بولغان اش (علی رسولنا) بزننك پیغمبر ومز اوزارینه (البلاغ المبین ❀) شریعت حکملرون آشکارا ایتوشدورمکدور (الله لا اله الا هو) الله تعالی حقلق بلان عبادت قلنمش ذاتدور آندن باشقه یوقدور (وعلی الله) وتیوشلیدور الله تعالی اوزارینه (فلیتوکل المؤمنون ❀) مؤمنلر توکل قیلاب الله تعالی غه اشلرون طاپشرسنلر (یا ایها الذین امنوا) ای آنچا الاین ایمان کیتورکن آدملر (ان من ازواجکم) حقیقتده سزننك خاتونلاروغزننك بعضسی (واولادکم) وبالالروغزننك بعضسی (عدوا لکم) سزننك حقوغزده دشمندورلار (فاحذروهم) بس صاقلانوغز آلاردن یعنی سزنی صرانلقغه ویراماس اشلرکا یوکلارلار آلارغه کینکاش ایتودن صاقلانوغز (وان تعفوا) اکر عفو ایلاب کچورساکز آلارننك خطالرون (وتصفحوا) ویوز قایطارساغز یعنی شلته قلونی قویساغز (وتغفروا) ویارلقاساغز یعنی خطالرون اورتساکز (فان الله) بس تحقیق الله تعالی (غفور رحیم ❀) یارلقاغوچیدور بنده لری ننك کناهلرون قرغانغوچیدور (انما اموالکم) بودورکم سزننك مالّاروغز (واولادکم) وبالالروغز (فتنة) فتنه دور آخرت اشلروندن شغللاندورور وکناهلرغه توشرور (والله عنده) والله ننك قاشنده دور آخرتنی استکنلرکا (اجر عظیم ❀) الوغ یال یعنی ثواب (فاتقوا الله) بس قورقنك الله دن (ما استطعتم) شول مقدارکم کوچوکز یتکن قدر لی خدا ننك عذابندن قورقب تقوالق قیلنك بعضیلر بو آیت فاتقوا الله حق تقاته آیتن ناسخدور دیمشلر (واسمعوا) وایشتوکز الله تعالی ننك سوزون (واطیعوا)

واللهننك بيورغانلرون طوطنك (وانفقوا) ومالوغزنى ايذكو اشلركا الله رضالغى اوچون صرف قيلنك (خيرا لانفسكم) اوزوكزننك جانوغزغه ايذكولك قيلب (ومن يوق) وهركم صاقلاندى (شح نفسه) اوزى ننك نفسى ننك صرانلوغندن (فاولئك) بس اشبو جماعتلر (هم المفلحون ❁) آلاردور قوتولغوچيلر يعنى دنياوآخرت ننك زحمتلرندن (ان تقرضوا الله) اكر الله تعالى غه بورچ بيرسه كز (قرضا حسنا) كوركم بولغان قرضنى يعنى الله تعالى رضالغى اوچون انعام واحسان قيلب مالوغزنى صرف قلسه غز (يضاعفه لكم) آننك ثوابن سزكا قات قات بيرور اوندن يوزكاچه (ويغفر لكم) ويارلقار سزنى (والله) الله تعالى (شكور) قدرون بلكوچيدور يعنى آزنرسنك قارشوسنده كوب نرسه بيركوچيدور (حليم ❁) بيك يواشلق قيلغوچيدور يعنى صرانلارنى عذاب قيلمه غه آشقمس (عالم الغيب) يشرونني بلكوچيدور (والشهادة العزيز الحكيم ❁) قدوراتى كامل بولب هر نرسه اوزارينه كوچى يتكوچيدور وحكمت اياسيدور ❊

❊ سورة الطلاق مدنية اثنتى عشرة آية ❊

بسم الله الرحمن الرحيم

كيتوروديلركم عبدالله بن عمر رضى الله عنهما خاطوننى حيض وقتنده طلاق قيلدى حضرت رسول آنكا بيورديكم آنكا رجعت قيل غل حيضدن پاك بولغاچ آنى طلاق قيل اشبوننك حقنده اشبو آيت نازل بولدى يعنى ايندورولدى (ياايها النبى) اى ايذكولك كيتركن پيغمبر (اذا طلقتم النساء) ايتكل اورنكننك امتونكا قچانكم طلاق قيلمقنى تلاسه كز خاتونلروغزنى (فطلقوهن) بس طلاق قيلوغز آلارنى (لعدتهن) عدتلرى ننك اولنده يعنى پاكلك وقتنده جماعدين صونك طلاق قيلسه طلاق بدعى بولب كناهلى بولور (واحصوا العدة) وسزاى مؤمنلر صايوغز وصاقلانوغز آلارننك عدتنى اول عدت كامل اوچ حيضيدور (واتقوا الله ربكم) وقورقنك ربوغز بولغان الله دن (لايخرجوهن من بيوتهن)

وچغارمن آلارنی اورلاری ننك اویلرندن عدتلری اوتکانچی (وَلَا یَخْرُجْنَ) ولازمدورکم اول طلاق بولغان خاتونلارغه چقماسنلر آلار ایولرندن عدتلری اوتودن اوّل (اِلَّآ) مکر چغارمغه رخصتدور (اَنْ یَاْتِیْنَ) کیتورسه‌لر آلار (بِفَاحِشَةٍ مُّبَیِّنَةٍ) حاللرون بیان واشکارا قیلوچی بربوزوق اشنی یعنی اشکارا زناقیلسه‌لار (وَتِلْكَ) اشبوایتولکن حکملر (حُدُوْدُ اللّٰهِ) الله تعالی ننك بیورغان چکلاریدر (وَمَنْ یَّتَعَدَّ حُدُوْدَ اللّٰهِ) وهرکم اوتسه الله ننك بیورغان چکلروندن (فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهٗ) بس تحقیق ظلم قیلدی اوزی ننك جانینه (لَا تَدْرِیْ) بلمزسنك سین ای خاتونن طلاق قیلغان کشی (لَعَلَّ اللّٰهَ) شایدکم الله تعالی (یُحْدِثُ) ینکیدان بارقیلر (بَعْدَ ذٰلِكَ) اشبوطلاق صونکنده (اَمْرًا ۞) بر اشنی یعنی ایرننك خاتونی بلان محبتلری بولب طلاق قیلمقدن قایتر (فَاِذَا بَلَغْنَ) بس قچانکم یتوشسه‌لر طلاق بولغان خاتونلار (اَجَلَهُنَّ) عدتلاری ننك تمام بولاچاق وقتینه (فَاَمْسِكُوْهُنَّ بِمَعْرُوْفٍ) بس طوتوغز آلارنی کورکملك بلان یعنی نفقه‌لاندروده وباشقه وجه‌بلانده آصلا کوچالك قیلماینچه رجعت قیلغل (اَوْ فَارِقُوْهُنَّ بِمَعْرُوْفٍ) یاکه آیرلنك آلردن کورکملك بلان یعنی ماللارون تمام بیروب (وَّاَشْهِدُوْا) وکواه توتنك (ذَوَیْ عَدْلٍ) ایکی عدل آدمنی (مِّنْكُمْ) اوز قوموکزدن اکرکیری آلساغز (وَاَقِیْمُوا الشَّهَادَةَ) وتوغرولق بلان ترغوزوکز کواهلقنی یعنی صرالغان وقتده (لِلّٰهِ) الله تعالی رضالغی اوچون (ذٰلِكُمْ) اشبوحکم (یُوْعَظُ بِهٖ) نصیحت بیرولر آننك بلان (مَنْ كَانَ یُؤْمِنُ بِاللّٰهِ) شول آدملرغه‌کم ایمان کیتورور الله تعالی‌غه (وَالْیَوْمِ الْاٰخِرِ) وقیامت کونینه ایمان کیتورور (وَمَنْ یَّتَّقِ اللّٰهَ) وهرآدمکم الله‌دن قورقب صاقلانسه (یَجْعَلْ لَّهٗ مَخْرَجًا ۞) قیلر آننك اوچون خلاص بولنه‌چق یعنی دنیاده‌وآخرت قایغوسندن آنی چغارور یعنی طلاق قیلدوقدین صونك عدت تمام بولماینچه اکرتلاسه خاتونینه کیری قایتماقنی لازمدورکم قایتماغی اوزارینه ایکی کواه قیلمق تاکم آدملر آراسنده متهم بولمسن (وَّیَرْزُقْهُ) وریزق بیرور آنکا (مِنْ حَیْثُ لَا یَحْتَسِبُ) اول

یردنکم کمان قیلمس ایدی اول یردن ریزق کیلماکنی (ومن یتوکّل علی الله) وهر آدم اشلرونطابشورسه الله تعالی غه (فهو) بس الله تعالی (حسبه) یتاچکدور اول آدمغه (انّ الله) تحقیق الله تعالی (بالغ امره) تلاکانن یتوشدورکوچیدور (قد جعل الله) تحقیق قیلدی الله تعالی (لکلّ شیء قدرا ۞) هر نرسه اوچون بر مقدار (واللّائی) واول خاتونلرکم (یئسن من المحیض) امیدسز بولدیلار حیض کورمکدن (من نسائکم) سزننك خاتونلارورغزدن (ان ارتبتم) اکر شبهه کا توشسکز (فعدّتهن) بس آلارننك عدتی (ثلاثة اشهر) اوچ آیدور (واللّائی لم یحضن) واول کمسنه لرکم حیضه ایرشمدیلار آنلرننك عدتی ینه اوچ آیدور (واولات الاحمال اجلهنّ) ویوکلی خاتونلرننك عدتی (ان یضعن حملهن) قویماقلریدور یوکلرونی (ومن یتق الله) وهرکم قورقب صاقلانسه الله دن (یجعل له) قلر آننك اوچون (من امره یسرا ۞) آننك اشنده اسانلقنی (ذلك) اشبوسوره ده بیان ایتلکن حکملر (امر الله) الله تعالی ننك بیورغانیدور (انزله الیکم) ایندوردی آنی سزکا (ومن یتق الله) وهرکم الله تعالی ننك عذابندن قورقب تقوالق قیلسه (یکفر عنه) یوغالتر آندن (سیئاته) آننك کناهلرونی (ویعظم له اجرا ۞) والوغ قیلر آنکا یالنی (اسکنوهن) تورغوزوغز اول طلاق قلغانوغز خاتونلرنی (من حیث سکنتم) اوزوکز تورغان یروکزده (من وجدکم) قوتوکز بولغان قدرلی (ولاتضاروهن) وترماقلن ضرر یتوشدورمکز اول طلاق بولغان خاطونلرغه (لتضیقوا علیهن) آلارنی چغارمغه سبب بولغان طارلق قلو بلان یعنی اویوکز بر بولب کچکنه بولسه پرده اچنده بولسنلر ضوربولسه بولمه قیلب بیروکز (وان کان) اکر بولسه اول خاتون (اولات حمل) یوك ایالری یعنی حامله بولسه (فانفقوا علیهن) بس نفقه لاندوروکز (حتی یضعن حملهن) تاکم حملرون قویغانچی یعنی بالانی تودورغانچی (فان ارضعن لکم) بس اکر سوت ایمزسه لار اول طلاق بولغان خاتون سزننك بالاغزنی بیورماقوغز بلان (فاتوهن) بس بیروکز (اجورهن)

آلارننك يالالارون (وَاْتمروا بينكم بمعروف) وسوت بيرمكده ويالى حقنده آراغزده بر
بروكز بلان كوركملك بلان كينكاش قيلوغز (وَاِنْ تعاسرتم) واكر بو يال توغرسنده وايمز و
توغر وسنده طارلق ايتسه نكز (فسترضع له) بس ايمزور اول بالانى آتاسى ننك بيورمغى
بلان (اخرى ۞) بر باشقه خاتون (لينفق ذوسعة) لازمدوركم نفقه بيرمك باى آدم
(من سعته) بايلغى قدرونچه (ومن قدر عليه رزقه) وهر آدمكم طار بولسه آننك رزقى
(فلينفق) بس نفقه بيرسن (مما اتاه الله) شول نرسدنكم بيردى آنكا الله تعالى (لايكلف
الله نفسا) كوچلامس الله تعالى هيچ بر آدمنى (الا ما اتاها) مكر كوچلار اول نرسه مقدارنچه
بيردى انى الله تعالى آنكا (سيجعل الله) قيلر الله بعد عسر يسرا ۞) چيتنلكدن صونك اسانلقنى
(وكاين من قرية) وكوبلار شهر خلقيدن (عتت) چقدى (عن امر ربها ورسله) ربسنك بيورغندن
وپيغمبرى ننك بيوروغندن (فحاسبناها) بس حساب قيلدوق بز آلارنى (حسابا شديدا) قاتى
بولغان حساب بلان آچلق وقايچ كوك بلان (وعذبناها) وعذاب قيلدوق بز آلارنى (عذابا نكرا ۞)
بيك چيتن ويمسز عذاب بلان (فذاقت) بس تاتوديلار آلار (وبال امرها) اوزلرينك
اشلرى ننك وكفرلكلرى ننك جزاسنى (وكان عاقبة امرها) وبولدى اشلرى ننك اخيرى
(خسرا ۞) كويونچلك وزيان يعنى آصلا قرغانو بولمدى دنياده وقتده قيسى صو بلان هلاك
بولدى قيسى جيل بلان هلاك بولدى وقيسى اوت بلان هلاك بولدى (اعد الله) حاضرلدى
الله تعالى (لهم) آلار اوچون آخرتده (عذابا شديدا) قاتيغ عذابنى (فاتقوا الله) بس
قورقنك الله دن (يا اولى الالباب ۞) اى عقل ايالرى (الذين امنوا) اى ايمان كيتوركان
آدملر (قد انزل الله) تحقيق ايندوردى الله تعالى (اليكم) سزننك جانبنكزغه (ذكرا ۞)
كتابنى اول قرآندور (رسولا) وسزكا بر پيغمبر يباردى اول محمد عليه السلامدور (يتلوا
عليكم) اوقور اول رسول سزننك اوزرونكزكا (ايات الله) الله ننك آيتلرونى (مبينات)
حقنى آشكاره وروشن قيلغوچى آيتلرونى (ليخرج الذين امنوا) چغارتمق اوچون ايمان

كيتوروب (وعملوا الصالحات) وايذكوابولغان اشلرنى اشلاكانلرنى (من الظلمات)
آرغنلق قرانغولغيدن (الى النور) هدايت نورى جانبينه (ومن يؤمن بالله) وهر آدمكم
ايمان كيتورسه الله تعالى كا (ويعمل صالحا) ويخشى اش قيلسه (يدخله) كروتور آنى
(جنات) باقچه لارغه يعنى جنتكه (تجرى) آغار (من تحتها الانهار) اول جنتلرننك آستندن
يلغه لر (خالدين فيها ابدا) منكوابولورلار آنده (قد احسن الله) تحقيق كوركم قيلدى
الله تعالى (له) اول ايذكو اش قيلغانلارغه (رزقا) رزقنى آلار اوچون بيك كوركم
رزق حاضرلدى (الله الذى) شوندا ين الله دور (خلق سبع سموات) يراتدى جدى قات
كوكلرنى (ومن الارض) ويردن يراتدى صنامقده (مثلهن) آننك اوخشاشن يعنى
جدى اقليم ايلاب يراتدى (يتنزل الامر) اينر خداننك حكمى وقضاسى (بينهن) ير
بلان كوكلرننك آراسنده (لتعلموا) بيان قيلدوق بلما كنكز اوچون (ان الله) تحقيق
الله تعالى (على كل شئ قدير) هر نرسه اوزرينه كوچى يتكوچيدور (وان الله قد احاط)
تحقيق چولغادى الله تعالى (بكل شئ) هر بر نرسنى (علما) بلمك جهتندن

﴿ سورة التحريم مدنية اثنتى عشرة آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(ق) (يا ايها النبى) اى پيغمبر خدا (لم تحرم) نى اوچون حرام قيلورسن (ما احل الله
لك) شول نرسنيكم حلال قيلدى الله تعالى سننك اوچون آنى يعنى ماريه سنكا حلال ايدى نى
اوچون اورلكنكدن حرام قيلورسن (تبتغى) استرسنك (مرضات ازواجك) اورنكننك
خاتونلاروننك ننك رضالغنى (والله) والله تعالى (غفور رحيم) يارلقاغوچيدور وقرغانغوچيدور
(قد فرض الله لكم) تحقيق الله تعالى مشروع قيلدى سزننك اوچون (تحلة ايمانكم) آنطلارونكز
ننك آچلمغنى يعنى كفارت برمك بلان (والله مولاكم) والله تعالى بارچه اشنكزنى قيلغوچيدور
(وهو العليم الحكيم) اول الله تعالى بارچه اشنكزنى بلكوچيدور حكمت بلان اش قيلغوچيدور

اول رسول علیه السلام توشك جاریه‌سی اولان ماریني حرام قیلدی یا که برخاتوننك اوینك بال
اچمکنی حرام قیلدی باشقه خاتونلری ننك خاطرونی خوش قیلمق اوچون الله تعالی اوشبو چکمنی
ایندوردی آنطاوچون کفارت بیرمك بیوردی بس برآدم ایتسه کم منم مالم منم اوزارمه حرامدور
دیب شول آنط بولدی کفارت بیرمك اول آطنی بوزار بس کفارت بروب اول مالنی اوزینه صرف
قیلسن مال کرك نقدیه بولسن یا آشامق بولسن یا کیم بولسن یا کنیزك بولسن (واذ اسر النبی)
شول وقتکم گیزلی سویلدی پیغمبر (الی بعض ازواجه) اوزی ننك خاتونلری ننك بعضسینه
(حدیثا) بر سوزنی (فلما نبات به) بس اول خاتون شول وقتکم آشکارا قیلدی اول سوزنی (واظهره
الله علیه) وبلدوردی الله تعالی پیغمبرینه اول سرسوز آشکارا بولدوغنی (عرف بعضه)
بلدوردی پیغمبر اشکارا قیلغان سوزننك بعضسنی (واعرض عن بعض) ویوز قایتاردی
بلدورمکدین بعضسنی یعنی بلدورمدی (فلما نباها به) بس شول وقتکم خبردار قیلدی اول
خاتوننی سرنی اشکارا قیلغانیغه (قالت) ایتدی خاتون (من انباك هذا) کم خبر بردی سنکا
اوشبو سرنی منم اشکارا قیلغانومه (قال) ایتدی پیغمبر (نبانی العلیم الخبیر ۞) خبر
بردی منکا بلکوچی وخبری بولغوچی الله تعالی بعضیلر ایتدیلار کم رسول علیه السلام ماریهٔ
قبطه‌نی حرام قیلمق سرینی حضرت حفصه رضی الله عنهاغه سویلدیلار وبیك قات قات
ایتدی برآدمغه سویلمه وموندان باشقه برسردخی آنکا سویله‌دی حضرت حفصه رضی الله
عنها حضرت عائشه رضی الله عنهاغه اظهار قیلدی وشول ایکی سر دخی بوایکی سی ننك
استکانلری ایدی صنکره اول حضرتکا سرننك آچولدوغی وحی بلان معلوم بولب اول
حضرت حفصه رضی الله عنهاغه ماریه‌نی حرام قیلمق سرونی آشکارا قلغانن سویلدی لیکن
ایکنچی سرننك بابنده ذکر قیلمدی وشول سرنی بولغانی معلوم بوالمدی شاید اول سر
شول اوله کم حفصه رضی الله عنهاغه دیدیکم سننك آتاننك عائشه رضی الله عنهاننك آتاسی
مندان صونك خلیفه بولیسردور وعیبی بلمك الله تعالی قاشنده دور اول حضرت آنی اظهار قیلمدی

بر نچك بلرمز آنى اشبو وجهدين اظهار قيلمدى بعض آدملار حوشلامسلر ديب (انْ تَتُوبَا اِلَى
اللّه) اى پيغمبرننك ايكى خاتونى يعنى حفصه وعائشه رضى الله عنهما اگر قايتسانكز الله تعالى جانبينه
كوركم بولور (فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا) آننك اوچون تحقيق آوشدى سزننك كونكلنكز يعنى
واجب بولغان اشدين ايكنچى طرافقه ماريه ننك حرام بولماغينه راضى بولدونكز وخالانكه الله تعالى
آنى پيغمبرينه حلال قيلدى پيغمبرننك خاطرون صاقلاماغاننكزدين سزكا توبه لازم بولدى (وَانْ
تَظَاهَرَا عَلَيْهِ) اى حفصه بلان عائشه اگر سز اتفاقده بولسانكز اول پيغمبرننك ضررى
اوزرينه (فَانَّ اللّهَ) بس تحقيق الله تعالى (هُوَ مَوْلَاهُ) آننك مولاسى وياردمچسيدور
(وَجِبْرِيلُ) وجبرائيل ياردمچسيدور (وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ) وايذگو بولغان مؤمنلار
ياردمچسيدور (وَالْمَلَائِكَةُ) فرشته لار (بَعْدَ ذٰلِكَ) مؤمنلردن صونك (ظَهِيرٌ ۞) اول پيغمبركا
ياردم قيلغوچيلردور (عَسَى رَبُّهُ) اميدوركم اول محمد عليه السلام ننك ربسى (انْ طَلَّقَكُنَّ)
آچوابلان طلاق قيلسه سزلارنى (انْ يُبْدِلَهُ) اگر آلشطرمق تلاسه اول پيغمبر سزننك
اورننكزغه (ازْوَاجًا) كوب خاتونلارنى (خَيْرًا مِنْكُنَّ) اول خاتونلر سزدن بيك ايذگوابوله
(مُسْلِمَاتٍ) مسلمه بوله (مُؤْمِنَاتٍ) مؤمنه بوله (قَانِتَاتٍ) اطاعت قيلغوچى بوله (تَائِبَاتٍ)
توبه قيلغوچى اوله (عَابِدَاتٍ) عبادت قيلغوچى بوله (سَائِحَاتٍ) روزه توتقوچى بوله (ثَيِّبَاتٍ
وَابْكَارًا ۞) ثيبه وباكيره بوله (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ) اى آنچالاين آدملركم (آمَنُوا) ايمان
كيتوردونكز (قُوا) صاقلانكز (انْفُسَكُمْ) اورنكزننك جانلارونكزنى (وَاهْلِيكُمْ) واوزونكزننك
اهللرونكزنى (نَارًا) بر اوددنكم كناه اشلردن صاقلاندورمق بلان (وَقُودُهَا) اول اوتنى
قزدرغان اوطونى (النَّاسُ) آدملردور يعنى كافرلار وبعض كناهلى بولب توبه سز اولكن آدملردور
(وَالْحِجَارَةُ) وطاشلردور (عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ) وشول اوت اوزرينه صاقچيلردور فرشته لر (غِلَاظٌ) ايرى
ويمان خلقليلردور كافرلاركا (شِدَادٌ) بيك قاتيغ كونكل ليلردور (لَا يَعْصُونَ اللّهَ) كناهلى بولمسلر
الله تعالى غه (مَا امَرَهُمْ) آلارغه بيورغان اشلريده (وَيَفْعَلُونَ) وقيلورلار آلار (مَا يُؤْمَرُونَ ۞)

بیور ولغان اشلرونی (یآٰاَیُّهاَ الَّذِینَ کَفَرُوا) ای کافرلار (لَاتَعْتَذِرُوا الْیَوْمَ) عذر کیتورمنکز بوکون یعنی کافرلار قیامت کوننده عذر قیلورلار یارب دنیاغه قایتارغل مسلمان بولوب توبه قیلورمز دیب (اِنَّمَا تُجْزَوْنَ) بو دورکم جزابرولمش بولورسز (مَاکُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۞) اول نرسه او چونکم اشلادونکز اول اشنی یعنی ایتورمز اول کون عذر قیلمانکز عذابلانورسز دیب (یآٰاَیُّهاَ الَّذِینَ اٰمَنُوا) ای ایمان کیتورکان آدملار (تُوبُوٓا اِلَی اللّٰهِ) قایتنکز الله جانبینه یعنی توبه قیلنکز (تَوْبَةً نَصُوحاً) خالص بولغان توبه بلان (عَسٰی رَبُّکُمْ) امیدورکم سزننك ربنکز دنکم (اَنْ یُکَفِّرَ عَنْکُمْ) کیتارور سزدن سزننك ربنکز (سَیِّئَاتِکُمْ) سزننك کناهلرونکزنی (وَیُدْخِلَکُمْ) کروترسزنی (جَنَّاتٍ تَجْرِی) باقچه‌لرغه آغار (مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهاَرُ ۞) اول باقچه‌لرننك آستندن یلغه‌لر (یَوْمَ) اول کونکم (لَایُخْزِی اللّٰهُ النَّبِیَّ) رسواقیلمز الله تعالی پیغمبرنی (وَالَّذِینَ اٰمَنُوا) واول آدملرنیکم ایمان کیتوردیلار آلار (مَعَهُ نُورُهُمْ یَسْعٰی) اول پیغمبرلار بلان یورور آلارننك نورلری (بَیْنَ اَیْدِیهِمْ) آلارننك آلدنده (وَبِاَیْمَانِهِمْ) واونك طرافلرنده (یَقُولُونَ) ایتورلار آلار (رَبَّنَآ) ای برننك ربمز (اَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا) تمام بر برکابرننك نورومزنی (وَاغْفِرْ لَنَا) ویارلقاغل بزنی (اِنَّكَ) ای برننك ربمز تحقیق سین (عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ ۞) هر نرسه اوزارینه کوچنك یتکوچیدور خالص بولغان توبه شولدورکم کونکلی آصلا اول کناهنی کونکلینه کیتورمس ایمان ننك نوری کونکلده ظاهر بولور آندن آرتق بولسه بارچه تنینه قاتوشر آندن صونك تر وسینه سرایت قیلور (یآٰاَیُّهاَ النَّبِیُّ) ای پیغمبر (جَاهِدِ الْکُفَّارَ) صوغش قیلنکز کافرلار بلان (وَالْمُنَافِقِینَ) منافقلر بلان (وَاغْلُظْ) قاتیلاق قیل (عَلَیْهِمْ) آلار اوزرینه (وَمَاْوٰیهُمْ) وآلارننك اورنلری (جَهَنَّمُ) جهنمدور (وَبِئْسَ الْمَصِیرُ ۞) نی یمان اورولاچك اوروندور اول جهنم (ف) اول حضرت علیه السلام ننك خلقی کورکم لکده بر مرتبه یتوشکان ایدی الله تعالی باشقه‌لرغه یوکلامك بیورور اول حضرتکه قتیلاق بلان بیورور (ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلاً) حق تعالی بر مثل بیان قیلدی (لِلَّذِینَ

كفروا) كافر بولغانلرغه (امرات نوح وامرات لوط) حضرت نوحننك خاتوننى وحضرت
لوط ننك خاطوننى (كانتا) بولديلار بو ايكيسى (تحت عبدين من عبادنا صالحين) منم
ايكى ايذكوا بولغان قولمننك نكاحلرى آستنده آلار حضرت نوح بلان حضرت لوط ايدى
(فخانتاهما) بس خيانت قيلديلار اول خاتونلر اول قوللارومغه حضرت نوحننك خاتونى
قومينه اير وم ديوانه ديب ايتر ايدى حضرت لوط ننك خاتونى لوطقه كيلكن مسافرلارنى
يعنى فرشته لرنى قومينه بلدوردى (فلم يغنيا عنهما) بس كيترمدى اول ايكى خاتوندن (من الله
شيئا) اللهننك عذابندن هيچ بر نرسه نى پيغمبرلار خاتونلرى بولمقلرى فايده برمدى
(وقيل ادخلا النار) وايتولدى آلارغه جهنمكه كرونكز (مع الداخلين ۝) جهنم كاكركوچى
كافرلار بلان ديب (وضرب الله مثلاً) دخى الله تعالى بيان قيلدى بر مثل (للذين امنوا)
ايمان كيتوركن آدملر اوچون يعنى كافرلارننك قرداشلقلر ضررى قيلمسلقلريغه اول
موءمنلركا (امرات فرعون) فرعون خاتونى آسيه نى كم (اذقالت) قچانكم ايتدى اول فرعون
خاتونى (رب ابن لى عندك) اى منم ربم بناقيلغل منم اوچون (بيتا فى الجنة) بر اويئى جنتده
(ونجنى من فرعون) وقوتولدورمنى فرعوندن (وعمله) وآننك اشندن (ونجنى)
وقوتلدورمنى (من القوم الظالمين ۝) ظالم بولغان قوملردن يعنى فرعونكه ايار كانلردن
بو فرعون خاتونى موسى عليه السلامنى تربيه قيلدى وايمان سوزونى سويلدى اخير فرعون
آنى شهيد ايلدى (ومريم ابنت عمران) دخى اير سز خاتونلرغه كونكللرون باصمق
اوچون عمران قزى حضرت مريمنى مثل قيلدوق (التى احصنت فرجها) شوندا اين خاتون
اول صاقلدى اوزى ننك فرجنى (فنفخنا) بس اوردوك بز (فيه) آننك فرجنه (من روحنا)
اوزومزننك روحمزنى (وصدقت) اشاندى (بكلمات ربها) ربسى ننك سوزلرينه (وكتبه)
وآننك كتابلرينه (وكانت) وبولدى (من القانتين ۝) بيورغاننى قبول قيلغوچيلردن
وعبادتكا دايمپلق قيلوچيلردن يعنى حضرت عيسى عليه السلام ننك روحى مريم ننك رحمينه
كردى فرج ديمك رحم ديمكدور

﴿ سورة الملك مكية ثلثون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(تبارك الذى) الوغ وپاك بولدى الله تعالى كم (بيده الملك) آننك قولنده دور پادشاهلق
(وهو) اول الله تعالى (على كل شىء قدير ﴿﴾) هر نرسه اوزارينه كوچى يتكوچيدور
(الذى) آنداين الله دور (خلق الموت) يراتدى اولمنى (والحيوة) وتروكلكنى (ليبلوكم)
صنامقلق اوچون (ايكم) قايسى غز (احسن) كوركمدور (عملا) عملده (وهو العزيز
الغفور ﴿﴾) اول الله تعالى يارلقاغوچيدور يعنى اولم بولمه سه ايدى ايذكولك اجرى وبوزوقلق
جزاسى نى يردن بلنر ايدى (الذى خلق) شونداين الله دور يراتدى (سبع سموات) جيدى
قات كوكلرنى (طباقا) قات قات ايتب (ماترى) كورمزسنك (فى خلق الرحمن من
تفاوت) الله تعالى ننك يراتمغيده هيچ بر عيب (فارجع البصر) بس كيرى قايطار كوزونكنى
(هل ترى من فطور ﴿﴾) ايا كورمزميسن كوكلرده هيچ بر صنقلق يعنى لايق بولغان وجه اوزارينه
هيچ بر آيروق يوقدور (ثم ارجع البصر) موندين صونك كيرى قايطر كوزنكنى
(كرتين) ايكى مرتبه يعنى كوكلرننك يراتلماغيده نى قدر اويلاسنك اويلا ضررتاپمق
اوچون (ينقلب) تاكم ايلانر يعنى كيرى قايطر (اليك البصر) سننك جانبونكغه كوزنك
(خاسئا) خور بولب (وهو حسير ﴿﴾) وحالانكه اول كوزننك قاماشب ضعف لانمشدور (ولقد
زينا السماء الدنيا) وتحقيق زينتلادوك بز دنيا كوكنى (بمصابيح) چراغلار بلان يعنى
يلدوزلار بلان (وجعلناها) وقيلدوق اول يلدوزلارنى (رجوما للشياطين) قوماق آلتلارى
شيطانلرنى يعنى شيطانلار فرشته لرننك سوزون اشتمك اوچون كوككا چقارغه تلارلر ايدى
ايشتب فالچيلارغه خبر بيرمك اوچون (واعتدنا لهم) وحاضرلادوق بز شيطانلر اوچون
(عذاب السعير ﴿﴾) جهنم ننك عذابنى (وللذين كفروا) وشونداين آدملر اوچونكم

کافر بولدیلار (بربهم) ربلری بولغان الله غه (عذاب جهنم) جهنم عذابی باردور (وبئس المصیر ۞) ونی یمان اورولاچك یردور اول جهنم (اذا القوا فیها) واول وقتده کم صالونر اول کافرلار جهنم اچینه (سمعوا) ایشترلر (لها) اول جهنمدن (شهیقا) بر طاوش ایشك طاوشی کوك (وهی تفور ۞) اول جهنم قاینار (اول طاوش قایناماغی ننك طاوشیدور (تکاد تمیز من الغیظ) یقین بولرکم اول جهنم آیرولر پاره پاره بولر جهنم بولغانلرغه آچغلانودن (کلما القی فیها فوج) هر وقتکم صالنر اول جهنم اچینه بر جماعت (سألهم) صرار آلاردن (خزنتها) جهنم ننك بیکچیلری یعنی جهنم نی تابشر ولغن فرشته لر (الم یأتکم) ایا کیلمادیمو سزلرکا (نذیر ۞) بوعذابدن قورقتقوچی پیغمبر (قالوا بلی قد جاءنا) جهنم خلقی جواب بیرووب ایترلار بلی کیلدی (نذیر ٥) قورقتقوچی پیغمبر (فکذبنا) بس بزلار یالغانغه توتدوق اشانمدوق آلارننك سوزینه (وقلنا) وایتدوك بز (مانزل الله) ایندورمدی الله تعالی (من شیء) برنرسه سز ایتکن سوزلردن (ان انتم) ایمس سز سز (الا فی ضلال کبیر ۞) مکر اولوغ بولغان ازغنلقده سز دیب شوننك اوچون بوعذابقه تیوش بولدوق (وقالوا) دخی جهنم خلقی ایتدیلار (لوکنا نسمع) اکر بولساق ایدی بز ایشتکوچی آلارننك سوزلرون (اونعقل) یاکه عقلومزنی قویب حکم ومعنالرونده فکر قیلسق ایدی (ما کنا) بولمس ایدوك بز (فی اصحاب السعیر ۞) جهنم اهلی ننك جمله سندن (فاعترفوا بذنبهم) بس اقرار قیلدیلار اوزلاری ننك کناهلرونی (فسحقا) بس لعنت بولسن (لاصحاب السعیر ۞) جهنم خلقینه (ان الذین) تحقیق شوندایین آدملر (یخشون ربهم) قورقرلار اوزلاری ننك ربیلرندن (بالغیب) اوزلرندن غایب بولب یعنی الله تعالی ننك کورنمکن عذابندن (لهم) آلار اوچون (مغفرة) یارلقانمق (واجر کبیر ۞) الوغ یال باردور دنیاننك لذتی آننك یاننده بر حور بولغان نرسه دور (واسروا قولکم) ویشرون توتوغز سوزوکزنی (اواجهروا به) یاکه آشکارا قلوغز سوزکزنی (انه) تحقیق اول الله تعالی

(عليمٌ) بلكوچيدور (بذاتِ الصدور ۞) اول سرلارنيكم كوكوراك اياسيدور يعنى سر
بولغان سوزلار وكزنى بيلك بلر (الا يعلمُ) ايابلمزمى (من خلق) بارچه نرسنى يراتقان الله
يعنى كزلونى وآشكارانى بلمزمى (وهو اللطيفُ الخبيرُ ۞) اول الله تعالى نچكه كوزوچى وبارچه نى
بلمكى چولغاغوچيدور مكه كافرلارى محمد عليه السلامنى يشرون سوكارلار ايدى محمد ننك
تنكرى سى ايشتماسن ديب الله تعالى بو آيتنى ايندوردى (هو الذى) اول الله تعالى
(جعل لكم الارض ذلولاً) قلدى سزننك اوچون يرنى يوموشق (فامشوا) بس يوروكز
(فى مناكبها) اول يرننك اطرافلرونده يعنى طاونده وتوزونده (وكلوا من رزقه)
اشاغز اول الله ننك بيركان رزقندن (واليه النشور ۞) اول الله تعالى جانبينه دور قوبارولق
وقايتمق بس اول نعمتلرننك شكرانسن سزدن صرار (ءَامنتم) ايا ايمين بولدوغزمى
(من فى السماء) كوكلرده سلطان بولغن الله تعالى دن (ان يخسف بكم الارض) قضاءه مؤكل
بولغان فرشته واسطه سى بلان سزنى يركا باترمغيدن نيتك قارونني باتروب يوق قيلدى
(فاذا هى تمور ۞) بس شول وقت ير بر خبرسز تيبرانر واچينه آلب يوق قيلر (ام امنتم)
ياكه ايمين بولدوغزمى (من فى السماء) كوكلك قهرى وقوتى بولغان الله دن (ان يرسل)
يبرماكندن (عليكم) سزننك اوزروكزكا (حاصبا) طاش آتقوچى بولغان جيلنى (فستعلمون)
بس تيزلكده بلرسز (كيف نذير ۞) نيچوكدور منم قورقتما قلوغم ليكن اول وقتده قورقب
ايمان كيتورمك فايده قلمس نيتك فرعونكا فايده قيلمادى (ولقد كذب الذين من قبلهم)
وتحقيق ياالغانغه توتديلار شول آدملركم آلاردن اوّل ايديلار (فكيف كان) بس نيچوك بولدى
آلارغه (نكير ۞) منم طانماغم يعنى تورلى تورلى عذابلر بلان اوزلرون هلاك قلدوم (اولم
يروا) اياكورمسلرمى وقرامسلرمى (الى الطير) قوشلر طرافينه (فوقهم) اوزلرى ننك
باشلرى اوستنده (صافات) صف بولمشلر قاناتلرون جايوب (ويقبضن) جيارلر قابرغالرينه
(مايمسكهن) توتمس وصاقلاماس آلارنى (الا الرحمن) مكررحمتى كوب بولغان الله غنه

توتار (انّه) تحقیق اول الله تعالی (بکلّ شیء بصیر ۞) هر نرسه‌نی کورکوچیدور
(امّن هذا الّذی) ایاکمدور شول آدمکم (هو جند) اول عسکر بولب (لکم)
سزکا (ینصرکم) یاردم قیلور سزکا (من دون الرحمن) الله تعالی دن باشقه
یعنی الله ننك حکمندن اوتب عذابندن قوتقارمغه (ان الکافرون) ایمسدور
کافرلار (الّا فی غرور ۞) مکر بر تورلی آلدانمقده‌دورلر (امّن هذا الّذی یرزقکم)
ایاکمدور شول آدمکم ریزق بیرور سزکا (ان امسك رزقه) اکر الله تعالی رزقنی سزدن
طیسه‌وکیسسه (بل لجّوا) بلکه کافرلار مونی بله طروب محکم طوردیلر (فی عتوّ ونفور ۞)
قاروشمقده‌وتکبرلکده وطوغرولقدین اوروکمکده (افمن یمشی) ایاشول آدمی یورور
اول آدم (مکبّا علی وجهه) یوزی اوزارینه توبان توشب (اهدی) طوغری یولنی طابقوچی
(امّن یمشی سویّا) یاکه شول آدمی طوغری یولنی طابقوچی یورور سرتولمکدین قورقب
طوغری توروب یعنی موافق سنت یورور (علی صراط مستقیم ۞) طوغری یول اوزارینه
یورور یعنی بو ایکی مثال کافر ومؤمن اوچوندور کافرننك حالی شول آدمننك حالنه اوحشارکم
یوزی اوزارینه یاتب کیتر ومؤمن ننك حالی شول آدمنك حالینه اوحشارکم ایاقلری اوزره
بر طوغری وتیکز یوروب دورت طرافن کوزلاب یورور (قل هو الّذی انشاکم) ایتکل
ای محمد اول الله تعالی یراتدی سزنی (وجعل) وقلدی (لکم) سزننك اوچون (السمع)
قولاقنی نصیحتنی ایشتمك اوچون (والابصار) وکوزلرنی عجایبلرنی کورمك اوچون (والافئدة)
وکونکلارنی تاکم فکر قیلب الله‌ننك قادر ایکانلوکن وبرلکن بلاسز (قلیلًا ما تشکرون ۞)
آز شکر قیلرسز یعنی آلارنی اورونلارونده عمل قلدورمیسز (قل هو الّذی) ایتکل ای
محمد علیه السلام اول الله تعالی (ذراکم فی الارض) یراتقاندین صونك جیدی وطار قلمش
قیلدی سزلرنی یر یورنده (والیه) اول الله جانبنه (تحشرون ۞) جزا برولمك اوچون
قوبارولب جیولرسز (ویقولون متی هذا الوعد) وایتورلار کافرلار قچان بولور بو وعد یعنی

قبردن قوبار والمق (ان كنتم صادقين ۞) طوغری ایتکوچیلردن بولساغز (قل انما العلم)
ایتکل بودورکم بلمك (عند الله) الله تعالی قاشنده دور باشقه آدم بلمس (وانما انا نذير
مبين ۞) وبودورکم مين آشکارا قورقتقوچيمن (فلما راوه زلفة) بس قچانکم کوروړلار اول
وعده قیلنغان نرسنی (سيئت) يمان بولر يعنی قرا بولر (وجوه الذين كفروا) کافر
بولغانلر ننك يوزلری (وقيل) وايتولر آلارغه (هذا الذی) اشبودور (كنتم به تدعون ۞)
بولدوغرسز اول نرسنی استر بولدوغز يعنی سز دنیاده استکن عذابوغز اشبودور دیب
(قل ارايتم) ایتکل خبر بیرونك منکاکم (ان اهلكنی الله) اکر هلاك قیلسه منی الله تعالی
(ومن معی) ومنم بلان برکا بولغانلرنی (او رحمنا) یاکه اجلمزنی کیچترمك بلان قرغنسه
بزلارنی (فمن يجير الكافرين) کیرك نیچك بولسن کم قوتولدور ور کافرلارنی (من عذاب
اليم ۞) ارانجتکوچی عذابدن (قل هو الرحمن) ایتکل ای محمد علیه السلام اول الله تعالی
باغشلاغوچیدور يعنی دنیاده بارچه مخلوقاتینه انعام واحسان قلغوچیدور (امنا به) ايمان
کیتوردوك آنکا يعنی آنی بر دیب بلدوك وبارچه احکاملرون قبول قیلدوق (وعليه توكلنا)
اول الله تعالی اوزارینه اشومزنی تابشردوق (فستعلمون) بس بلرسز ای مکه کافرلری
(من هو) کمدور (فی ضلال مبين ۞) ظاهر آزغنلقده (قل ارايتم) ایتکل ای محمد ابا
بلدوکزمی خبر برونك منکا (ان اصبح) اکر طانکغه کرسه يعنی بولسه (ماؤكم) سزننك
صونکز يعنی يلغه لرده بولغان وقويولرده بولغان صونکز (غورا) يرکا سنکب (فمن يأتيكم)
کمدور سزکا کیترکوچی (بماء معين ۞) آقغوچی صونی بس نی اوچون انکار قیلرسز
قیامت کونینه بلکل کم بماء معين دیب توقتقاچ الله رب العالمين دیمك مستحبدور بو آيت
ابن طيب اسملی منافق قاتنده اوقولدی اول ملعون ایتدی بز بالطه وقازغچ بلان قازوب
يردن چغاررمز دیب الله تعالی آننك ایکی کوزی ننك صونی کیتردی رسول علیه السلام
ایتدی هر کم هر کیچه تبارك سوره سن اوقوسه حق تعالی آننك سببی بلان قبر عذابندن صاقلار

ديب شوننك اوچون بوسوره‌نی حضرتننك زمان سعادتلرونده سورة المانعه ديلار ايدی

﴿ سورة النون مكية اثنتان وخمسون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(نٓ) بوسوز امام اعظم قاشنده متشابهاتدن بولب معناسن الله بلكوچيدور (وَالْقَلَمِ) قلم
حقی اوچون (وما يسطرون ۞) فرشته‌لرننك يازدوقلاری نرسه‌لاری حقی اوچون (مَا أَنْتَ)
ايمس سننك سين (بِنِعْمَةِ رَبِّكَ) ربنك ننك نعمت وفضلی بلان (بِمَجْنُونٍ ۞) ديوانه (وَإِنَّ
لَكَ) والبته سننك اوچوندور (لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ۞) منتسز وچيكسز بولغان اجر (وَإِنَّكَ)
والبته سين (لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ۞) بيك آرتق الوغ بولغان خلق اوزارينه سن يعنی قومنك ننك
ارانجتمكلارينه وآلاردن طارتقان زحمتلر اوزارينه سننك كوك پيغمبرلار چدی آلمای
كوتارمديلار (فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ ۞) بس البته سين كوروسن وآلارهم كوررلر (بِأَيِّكُمُ
الْمَفْتُونُ ۞) سرننك قايوغرده ديوانه‌لك باردور كافرلارده‌می ياكه موءمنلرده‌می (إِنَّ رَبَّكَ)
تحقيق سننك ربنك (هُوَ أَعْلَمُ) اول بلكوچيدور (بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ) اول آدمنيكم آزدی
الله ننك يولندن (وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ۞) واول الله بلكوچيدور طوغری يولنی بولغانلرنی
(فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ ۞) بس ايارمه يالغانچيلرغه يعنی آلارغه موين صنمه (وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ)
آرزو قيلورلار آلارسين شروكدن طيمقنی قويب يوموشاقلق قيلمقنی (فَيُدْهِنُونَ ۞)
تاكم آلارهم يوموشاقلق قيلورلار يعنی سين مكه كافرلاری سوزينه قراب كافرلارننك بتلرونی
ذكر قيلونی كونكلونكدان چقاروب اونوتاسن بوتلرينه سجده قيلودن طيميه‌سن آلار
دخی سننك سوزونكنی قبول قيلب سنكا يوموشاقلق قيلورلار بواشدان طيب الله تعالی بوآيتنی
ايندوردی (وَلَا تُطِعْ) موين صونماغل يعنی ايارمگل محمد عليه السلام (كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ ۞)
هر خور اولب كوب آنط ايتكوچيلركا يعنی وليد بن مغيره‌كا اول صورتده بيك خور ايدی
قسقا بويلی وشادره قيق آوزلی آقساق تاز ايدی (هَمَّازٍ) عيبت قيلغوچی ايدی (مَشَّاءٍ

بنميم ۞) نماميلق بلان بر وچى ايدى يعنى سوز بر وتكوچى ايدى (منّاع للخير) ايذكو اشدن طيغوچى ايدى يعنى ايمان كيتر ودن رسول عليه السلام ننك سوزى بلان اش قيلودن (معتد) چكدن اوتكان ظلم قيلغوچى ايدى (أثيم ۞) كوب كناهلر قيلغوچى ايدى (عتلّ) يمان خلقلى وآچى سوزلى ايدى (بعد ذلك) بو صفتلردن صونك (زنيم ۞) زنادن بولمش ايدى يعنى بو خبيث ننك اون سكز ياشينه چه آتاسى معلوم توكل ايدى آندن صونك مغيره اوغل قيلدى مغيره ننك اوغلى قزى يوق ايدى اوزى بيك باى ايدى بو وليد ننك آناسى زنا ايلاكن ايدى ارمله اسملى مشهور زناچى خاتون ايدى وليد شول زنادن تومش ايدى (ان كان ذا مال وبنين ۞) اكر بواسه ده اول وليد مال ايا سى وبالالر ايا سى ايا رمكل يعنى وليد ننك اون اوغلى بار ايدى كيچك اوغلى خالد رضى الله عنه دور (اذا تتلى عليه اياتنا) قچانكم اوقولسه اول وليد اوزرينه بر ننك آيتلارومز (قال) ايتر اول وليد (اساطير الأولين ۞) اول اوتكنلر ننك حكايتلر يدور ديب يعنى وليد بن المغيره قريش جماعتى ننك الوغلرى ايدى (سنسمه على الخرطوم ۞) يقنده داغلاب علامت قويارمز آننك بورنى اوزارينه ايتولديكم بدر صوغشنده كافرلار آراسنده ايدى بر فرشته الله تعالى ننك بيورماغى بلان بورنى ننك يوموشاعن كيسب آلدى (انا بلوناهم) تحقيق بز مكه خلقى بلان تجربه قيلغان كوك اش قيلدوق كم اوزارينه نعمتلر بروب صنكره كناه قيلمقلرى سببيدن اول نعمتلرنى آلاردن كيتردوك (كما بلونا) نيتكم اول اشنى قيلدوق (اصحاب الجنة) باقچه ايالرينه (اذا اقسموا) قچانكم ايتديلار (ليصرمنها) البته باقچه ننك جيمشن وايكنلرون كيسرمز واوورمز (مصبحين ۞) طانك وقتينه كرودوكده ديب (ولا يستثنون ۞) وفقيرلار ننك حقن آندن چغارمامز ديديلار وهم انشاء الله ديمديلار (فطاف عليها طائف) بس يتوشاسى بلا يتوشدى اول باقچه اوزرينه يعنى بر بلا چولغادى (من ربك) سننك ربنك جانبندن يعنى بر اوت توشدى وآنى ياندوردى ويا كه اوغريلار كيلب تمام خراب قيلديلار وبر نرسه قالدورماديلار

(وهم نائمون ۞) وحالانكه آلار يقلاغوچيلر دور (فاصبحت) بس طانكغه كردی اول باقچه
(كالصريم ۞) كيسلكن واور ولغن ايكن كوك بولب يعنی يانغانی اوچون كيچه كوك قرالب
طانكغه كرديلار (فتنادوا) بس بری برينی چاقرديلار (مصبحين) طانك وقتينه كرود
كلاريده (ان اغدوا) طانكدن كيتونكلر (علی حرثكم) ايكننكز اوزرينه (ان كنتم
صارمين ۞) اكر بولسانكز سز آنی كيسكوچيلر (فانطلقوا) بس كيتديلار آلار (وهم
يتخافتون ۞) آلار بر برينه يشرون ايتكنلری حالده باقچه طرافينه (ان لا يدخلنها اليوم)
كرمسن اول باقچه غه بوكونده (عليكم) سزننك اوزرونكزكا (مسكين ۞) هيچ بر فقير
ديب (وغدوا) ايرته ده يعنی قوياش چغودن اوّل (علی حرد) فقيرلارنی طيمق اوزرينه
(قادرين ۞) كوچلری يتمكن كمان قيلب صرانلقغه رغبت قيلب بس اول باقچه ننك اچنه
قايغو اوحسرتدن باشقه نرسه طاپمديلار (فلما راوها) بس شول وقتكم كورديلار اول باقچه نی
شول روشده خراب بولغان (قالوا) ايتديلار آلار (انا لضالون ۞) تحقيق بز يولنی
يانكلوشدوق بو باقچه باشقه دور بزننك باقچه مز توكلدور ديب آندن صونك فكر قيلب
بلديلاركم شول باقچه اوزلری ننك باقچه لريدور (بل) آلای توكل (نحن) بلكه بزلار
(محرومون ۞) اول باقچه ننك نعمتلروندن محروم بولغانمز يعنی نعمتی يمان نيتمز سببندن
نصيب توكلدور (قال اوسطهم) ايتدی آلارننك ايذكوسی وعقللی ويا كه ياشلی اورطانچيسی
(الم اقل لكم) ايا ايتمادوممی مين سزكا (لولا تسبحون ۞) نی اوچون بو بوزوق نيتدن
قايتب تسبيح ايتميسز ديب يعنی ماشاء الله سبحان الله ديمدونكز اوشبو نعمتنی اكر الله
تعالی جانبندن بلسه نكز فقيرلاردن قزغانمسه نكز محروم بولمس ايدوك ديب (قالوا)
ايتديلار (سبحان ربنا) پروردكارومز پاكدور بز كايمانلق قيلماقدان (انا كنا ظالمين ۞)
تحقيق بزلار بولدوق اوزومزكا ظلم قيلغوچيلردن يعنی اوزلری ننك بوزوق نيتلی بولغانلرينه
اقرار قيلديلار (فاقبل) بس يوناالدی اول يكتلرننك (بعضهم) قايسيلری (علی بعض)

قايسى اوزرينه (يتلاومون ۞) بر بر ينه شلته قيلب آننك اوچون بر وسى بو اشكه اشارت
قيلغان ايدى يعنى دلالت قيلغان ايدى وبر وسى بو اشننك بولماسلغن يخشى كوركان ايدى
وبر وسى راضى بولمغان ايدى صنكره كوردیلار كم بو اوكونمككلرى اوزلرينه آصلا فايده
قيلمس كناهلرينه اقرار قيلب (قالوا) ايتديلار (ياويلتنا) اى هلا كمز حاضر بولغل (انا
كنا طاغين ۞) تحقيق بز بولدوق آزغوچى لردن (عسى ربنا) اميد قيله مز اوزومزننك
ربمزدن (ان يبدلنا) يرينه بيره بزكا اول باغچه اورنينه (خيرا منها) آندن آرتوغراقنى
(انا الى ربنا) تحقيق بزلار ربمزننك جانبينه (راغبون ۞) رغبت قيلغوچيمز يعنى ربمزدن
اميد قيلغوچيمز (كذلك العذاب) اوشبو باغچه ايالرى تارتقان عذاب كوكدور دنياننك
عذابى (ولعذاب الآخرة) والبته آخرتننك عذابى (اكبر) بيك الوغدور (لوكانوا
يعلمون ۞) اكر بلكوچى بولسالر (ان للمتقين) تحقيق شريك قيلودن وكناهدن
صاقلانغانلار اوچون (عند ربهم) ربيلرى قاشنده (جنات النعيم ۞) جنتننك نعمتلرى
باردور (افنجعل المسلمين) اياقيلورمزمى مسلمانلرنى (كالمجرمين ۞) كناه اشلى آدملر
كوك يعنى كافرلار ايتديلار قبردن قوبارولمق والله جانبينه جيولمق دورست بولسه محمد
عليه السلام كمان قيلغانچه مسلمانلر بزدن آرتق بولمسلر بلكه بز آلاردن آرتوغراق بولورمز
نيتك دنياده بز آرتقمز ديب شول سوزلرون قايتارمق اوچون الله تعالى بو آيتنى ايندوردى
(مالكم) نى بولدى سزكا (كيف تحكمون ۞) نيچوك حكم ايتارسز الله تعالى دوشمنلرون
دوستلرى كوك قيلورمى (ام لكم كتاب) ايابارمى سزننك يانكزده بر كتابكم (فيه) اول
كتابده (تدرسون ۞) اوقورسز آنيكم (ان لكم) تحقيق بولور سزننك اوچون (فيه)
اول كتابده (لما تخيرون ۞) قوبارولغانده سز اختيار وآرزو قيلغان نرسه سزكا بولور
ديب يعنى موندا اين كتابده اينما كاندور (ام لكم ايمان) ايابارمى سزلار اوچون محكم بولغان
آنطلرى (علينا) بزننك اوزارومزكا كم (بالغة الى يوم القيامة) حكمى قيامت كونينه چه
قالغان (ان لكم) اوشبو مضمون بلانكم تحقيق سزننك اوچوندر (لما تحكمون) اول نرسكم

حكم قیلورسز آنی یعنی بوروشچه بزدن آنطبولمدی (سلهم) صوراغل اول مشریكلاردنكم (ایهم) آلاردن قیسسی (بذلك) اوشبو حكمكه (زعیم ۞) كفیلدور یعنی یوكچیدور (ام لهم) ایابارمی اول مشركلار اوچون بوحكملریده (شركآء) شریكلری بوحكمنی كمانلر ونچه منكا شریك توتب شول شریكلاری آلارتلا كانچه حكم قیلوردیلرمی (فلیاتوا) بس تیوشدور كیترسنلار (بشركائهم) شریكلارونی (ان كانوا صادقین ۞) اكر سوزلریله طوغری بولسه لار (یوم) اول كونده یعنی قیامت كونیده (یكشف) آچلر (عن ساق) بالطرلار یعنی قاتیغ وچیتن اشدن پرده لار آچلر واشننك حقیقتی ظاهر بولور عرب لغتیده كشفی ساق اشننك قاتلوغندن عبارتدور (ویدعون الی السجود) وچاقرولرلار آلار سجده قیلمق اوچون یعنی قیامت كونده مؤمنلرنی وكافرلارنی بر كا چاقرورلار سجده قیلمه غه صنامق اوچون (فلا یستطیعون ۞) بس كافرلارننك سجده كابارمقغه كوچلری یتمس یعنی سویك كوك قاتب قالرلار (خاشعة) قیامت ننك هیبتندن وقورقونوچندن واوكونچندن (ابصارهم) آلارننك كوزلری توبان صالنور (ترهقهم ذلة) قابلار آلارنی خورلق (وقد كانوا) تحقیق بولدیلار آلار (یدعون) چاقرولمش بولدیلار (الی السجود) سجده قیلمه غه دنیاده (وهم) وحالانكه اول كافرلار دنیاده وقتده (سالمون ۞) سلامتلكده ایدیلار یعنی سجده قیلمه غه كوچلری یته ایدی ایندی آیاقلریله اوتدن بوغاولر بولمغیدن كوچلری یتمس قیامت كونده هرامت عبادت قیلغانلری نرسه ننك آرتندن كیترلار الله نی بر دیب بلكن جماعت قالب كوتارلر بس ربلری بر صورتده كیلركم آلار بر صورت بلان آنی طانومزلار ایتوركم من سزننك ربوغز من دیب نعوذ بالله اكر ربمز كیلسه بز آنی بلرمز دیب اندان صونك شول وقت ایتوركم سزلارر بوغزننك هیچ بر علامتنی بلرمیسز دیب آندن رب تعالی تجلی قیلب ظاهر بولر آلارننك طانوغانلری كوك اول وقتده آلار سجده كا بارورلر شول آدمكم دنیاده خالص سجده قلمس ایدی آننك ارقسی وبیلی بوكولمس

آرقه طرافینه یر کاتوشر. اشبو تجلی واللهننك ظاهر بولمغی آلارننك توحیدنی صنهمق اوچوندورکم آلار صورتلرغه عبادت قلمقدن بیزار بولغانلری اشکارا بوله (فَذَرْنی) قویغل مینی ای محمد علیه السلام (وَمَنْ) واول آدم بلانکم (یُکَذِّبُ) یالغانغه صیار (بِهٰذَا الْحَدِیث) بوسوزنی یعنی قرآننی یالغانغه توتقان آدم ننك اشنی منکاتابشرغل آننك اشینه من یتاچکمن (سَنَسْتَدْرِجُهم) یقین قیلورمز بز آلارنی درهجه درهجه یعنی آقرونلق بلان هلاك قیلورمز (مِنْ حَیْثُ لَایَعْلَمُون ۞) شول یولدنکم آلار آنی بلمسلر یعنی آلار دنیادهوقتده کناه قیلغانلری صاین من آلارننك مالّلارون آرتدوروب اول مال سببی بلان کناهلری آرتب عذابقه یقین بولورلار وآلار بلمایچه مالننك آرتق بولماغینه غرورلانورلار (وَاُمْلی لَهم) ومهلت بر ورمز آلارغه (اِنَّ کَیْدی مَتین ۞) تحقیق منم حیلم محکمدور (اَمْ تَسْئَلُهم اَجرافَهم) یا که تلار میسنك ای محمد پیغمبرلك خبرون یتوشدوروب شریعت حکملرون اویراتماکنك اوچون بر یال (مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُون ۞ آلار آورلانمشلردور یعنی سنکایال برمکه کوچلری بولمایچه بوروچلی بولدیلرده می ایمان کیتورمسلار (اَمْ عِنْدَهم الْغَیْب فَهم یَکْتُبُون ۞) یاکه اوشبومکه کافرلری ننك یاننده غیب علمی بارمیدورکم ایتکنلاری حکمنی آندن یازارلر یعنی لوح المحفوظ بارمیدور حکم قیلغان نرسه لرونی آندن یازوب سننك علمنکا محتاج توکل لاردور بس رسول علیه السلامغه آلارننك رنجتمکرینه وآلارننك یالغانغه توتقانلرینه صبر قیلمق بلان بیوروب ایتدیکم (فَاصْبِرْ لِحُکْمِ رَبِّكَ) بس صبر قیل پروردکارننك حکمینه کوتمك بلان (وَلَاتَکُنْ) وبولمه سین (کَصَاحِبِ الْحُوت) بالق ایاسی کوك یعنی یونس علیه السلام کوك (اِذْنَادی) چقنکم دعاقیلدی حضرت یونس بالق قارننك یعنی حضرت یونس بن متی اوچ کونکه قدرلی صبر قیلمایچه قومندن چغب کیتدی الله تعالی آنی بالق قارننده مبتلا قیلدی اول بالق قارننده سبحانك انی کنت من الظالمین دیب چقردی قصه سی حضرت یونس سوره سیده یازلغاندر (وَهو مَکْظُوم ۞) اول یونس قایغودن طولی

بولدوغی حالده یعنی قومینه ایمان کیتورمکنلاری اوچون قومینه آچغی بار ایدی (لولا ان تدارکه) اکر یتوشمه‌سه ایدی اول حضرت یونسکه (نعمة من ربه) اوزی ننك ربسندن رحمت (لنبذ) البته آطولر ایدی (بالعراء) اولاندن و آغاچدن بوش صحراغه (وهو) اول حضرت یونس (مذموم ۞) یمان خالده بولور ایدی حضرت یونسنی قباق آغاچی ننك آراسینه تاشلاتدی و آننك تنندن توکلاری قویولغان ایدی کیچ بلان چقدی وهم بر آق کیککا الهام قیلدی کیلب سوت ایمزدی و راحتلاندی یمان حالده بولمدی صحت تابدی (فاجتباه) بس اختیار قیلدی آنی (ربه) اوزی ننك ربسی (فجعله) وقیلدی آنی (من الصالحین ۞) ایذکولردن یعنی پیغمبرلار جمله‌سندن قیلدی اول حضرت علیه السلام ایتدیکم هر آدم منم حقمده ایتسه محمد علیه السلام حضرت یونسدن آرتقدور دیب اول آدم یالغانچیدور (وان یکاد الذین کفروا) دخی تحقیق یقینلاشدیکم شوندااین آدملرکم کافر بولدیلار (لیزلقونك بابصارهم) تایدورمقعه سنی یعنی هلاك قیلمه‌غه کوزلاری ننك زهر قاراماغی بلان یعنی کوز تیرمکا کونچیلك قیلودن (لما سمعوا الذکر) قچانکم اشتدیلار سیندن قرآننی بیك دوشمانلقلریدن (ویقولون) دخی ایتورلار حضرت رسولدن قاچرمق اوچون (انه) حقیقتده اول محمد مصطفی علیه السلام (لمجنون ۞) مجنوندور دیب یعنی آچولاریدن کوزلاری بلان سنکا قراب سنی هلاك قیلمه‌غه تلرلار تاکم قورقب آلارنی اسلام دینینه اوندامکنی قویه‌سن حق تعالی آلارننك یاوزلقلریدن صاقلاب بو آیتنی ایندوردی حدیث شریفده کیلدی کوز کشنی قبرکا کوروتور وتویه‌نی قزانغه کروتور دیب (وماهو) توکلدور اول قرآن (الا) مکر (ذکر للعالمین ۞) عالملرکا بروعظ ونصیحتدور اوقوماس اول قرآننی مکر عقلده بارچه‌دن آرتق آدم اوقور *

۞ سورة الحاقة اثنتان وخمسون آیة ۞

بسم الله الرحمن الرحیم

(الحاقة ۞) قیامت یعنی شول حالتکم بارچه اشننك حقیقتی بلنور (ما الحاقة ۞) نیدور

اول قیامت یعنی اول حالتکم آننك اچنده هیچ نرسه یشرون بوامس (وما ادراك ما الحاقة ۞)
ونی نرسه بلدوردی سنکا نیچوك نرسه دور اول قیامت یعنی حقیقتن بلمك سنکا ممکن توکلدور
(کذبت ثمود) بالغانغه طوتدیلار ثمود یعنی صالح علیه السلام قومی (وعاد) وعاد
یعنی هود قومی (بالقارعة ۞) قیامت بولماغن یعنی اشانمدیلار (فاما ثمود فاهلکوا) بس
صالح علیه السلام قومی هلاك بولدیلار (بالطاغية ۞) قتی بولغان طاوش بلان (واما عاد)
اما هود علیه السلام قومی (فاهلکوا بریح صرصر عاتية ۞) بس هلاك بولدیلار چکدان اوتکان
قتی بولغان جیل بلان یعنی فرشته لر احتیارندن چقغان جیل بلان (سخرها علیهم) یباردی
اول جیلنی عاد اوزرینه (سبع ليال وثمانية ايام) یدی کیچه وسکز کون (حسوما ۞) تتوش
(فترى القوم فيها صرعى) بس کورور ایدنك آلارنی ای کوروچی بر اوزرینه یغلمش
یعنی سین ای محمد اول وقتده بولسنك کورور ایدونك (کانهم اعجاز نخل خاوية ۞) ایتور
ایدونك کویا کم آلار طامرندن قوبوب بری بری اوزرینه توشکن اسکی خرما آغاچیدور
(فهل ترى) بس ایا کورورمیسن (لهم) آلاردن (من باقية ۞) بر قالغان آدم (وجاء
فرعون) وکیلدی فرعون (ومن قبله) اول فرعوندن الگاریلر (والمؤتفكات) موءتفکات
اهلی یعنی لوط قومی ننك آستی اوسکه کیلب پاره پاره بولغان شهرلار خلقی (بالخاطئة ۞)
دخی کناه بولغان اشلر بلان کیلدیلار (فعصوا رسول ربهم فاخذهم) بس کناهلی بولدیلار
اوزلری ننك ربیلرننك پیغمبرینه بس طوتدی آلرنی (اخذة رابية ۞) قتیلغی آرتق
بولغان توتمق بلان (انا لما طغا الماء) حقیقتده بز چانکم تاشودی صو حضرت نوح زمانیده
(حملناكم) یوکلادوك بز سزننك توب اتالارونکزنی یعنی حضرت نوح بالالری سام وحام
ویافثنی (فى الجارية ۞) یورکوچی کویمه کا (لنجعلها) قیلماغم اوچون اول اشنی (لكم)
سزننك اوچون (تذكرة) بر عبرة ونصیحت (وتعيها) وخاطرنده توتمق اوچون (اذن
واعية ۞) یادنده توتقوچی قولاق (فاذا نفخ فى الصور) بس شول وقتکم اوروسه صورده

(نفخة واحدة ۞) بر مرتبه اوروالمك بلان (وحملت الارض والجبال) ویرلر وندن کوتارولر
بر وطاولر (فدكتادكة واحدة ۞) بر بر ینه اورولب بر مرتبه اورولمق بلان پاره پاره
بولب توزان کوك یوروررلر (فیومئذ) بس شول کونده (وقعت الواقعة ۞) توشه چك
نرسه توشار یعنی قیامت قایم بولر (وانشقت السماء) ویارولور کوك (فهی) بس اول
کوك (یومئذ) بولور اول کونده (واهیة) ناچار وخور بولور (والملك علی ارجائها)
وفرشته لر کوکننك اطرافنده بولورلار (ویحمل عرش ربك) وکوتارورسننك ربننك عرشن
(فوقهم) کوکننك اطرافنده بولغان فرشته لر اوستنده (یومئذ) اول قیامت کوننده
(ثمانیة ۞) سکز فرشته (ف) یعنی الله تعالی ننك عرشنی بوکونلرده دورت ملك یوکلار
وقیامت کوننده دورت فرشته دخی یوکلاب بارچه سی سکز بولورلار (یومئذ) اول قیامت
کوننده (تعرضون) آشکار الانورسز الله تعالی قاشنده حساب اوچون (لاتخفی منکم)
یاشرون قالمسدور سزلردن (خافیة ۞) یشرون اشلرونکز یعنی بارچه حالنکز ظاهر
بولور (فاما من اوتی) بس اما شول آدمکم بر ولسه (کتابه) آننك عملی ننك دفتری
(بیمینه) اونك طرافندن (فیقول) بس ایتور سویونکانیدن (هـوم اقروا کتبیه ۞)
توتونکز اوقونکز منم عملم ننك کتابنی یعنی کوب سویونب هر آدم اشی ننك کتابنی کورستر
(انی ظننت) تحقیق مین کمان قیلدومکم (انی ملاق حسابیه ۞) تحقیق مین یولوقاچقمن
اوزوم حسابومه یعنی کوراچکمن حسابنی دیب شوننك اوچون اخلاص بلان عبادت قیلدوم
(فهو) بس اول آدم (فی عیشة راضیة ۞) راضی بولغان تر وکلوکده بولور (فی جنة عالیة ۞)
بولغوچیدور اول آدم بیك اوستن بولغان جنتده (قطوفها) آننك جیمشلری (دانیة ۞)
بیك یقیندور (کلوا) اشانکز (واشربوا) اچنکز دیب ایتولور (هنیئا) سنکشلی وقوتلوغ
بولسن (بما اسلفتم) شول اش سببلی اوتکاردونکز سز (فی الایام الخالیة ۞) اوتکن
کونلرده یعنی دنیاده ایذکو اشلردن نماز وحج وروزه کوکدن (واما من اوتی) واما شول

آدمکم بر ولسه (کتابه) اول آدمننك عمل یازوی (بشماله ۞) صول طرافندن (فیقول)
بس ایتور اول آدم (یالیتنی) ای نی بولور ایدی (لم اوت کتابیه ۞) بیر ولمسه ایدی
منکا عمللارمنك کتابی (ولم ادر) ونی اولور ایدی (ماحسابیه ۞) نیدورمنم حسابم بلنمسه (یلیتها)
کاشکی (کانت القاضیة ۞) اولما کم ننك اخیری بولسه ایدی یعنی اول منکا حکم ایلاب ینه تر ولماکم
بولسه ایدی (ما اغنی عنی مالیه ۞) هیچ بر کیترمدی مندن بنم مالم (هلك عنی سلطانیة ۞) هلاك
بولدی وکیتدی مندن سلطنتم یعنی هر آدمننك عملی ننك کاغزلری یوقاری اوچورولور بس
هر آدمننك اونك قولندن کیلسه ایذ کولك علامتیدور وهر آدمننك آرقه سندن کیلسه صول
قولنه بر ولسه یاوزلق علامتیدور (خذوه) ایتولور توتنکز کافرلارنی ای فرشته لر (فغلوه ۞)
بس موینینه قوللارون قوشب بغلانکز (ثم الجحیم صلوه ۞) موندین صونك جهنمکا آنی
کروتنکز (ثم فی سلسلة) موندین صونك بر زنجیرکا (ذرعها) اول زنجیر ننك اولچاوده
اوزونلغی (سبعون ذراعا) جتمش آرشندور (فاسلکوه ۞) بس کروتنکز اول کافرلرنی
اول زنجیر آغزلریدن کروب دبرلریدن چغار (انه کان) تحقیق اول آدم بولدی
(لایؤمن) ایمان کیتوومس بولدی (بالله العظیم ۞) الوغ بولغوچی الله تعالی غه (ولا
یحض) رغبتلاندورمدی یعنی دیملامدی آدملرنی (علی طعام المسکین ۞) فقیرلر ینه
طعام برمککا (فلیس له) بس یوقدور اول آدم اوچون (الیوم) بوکونده (ههنا) بویرده
یعنی قیامت کوننده (حمیم) بر دوست (ولا طعام) ویوقدور بر طعام (الا من غسلین)
مکر بر صاری صوکم (لا یاکله) آشامس آنی (الا الخاطئون ۞) مکر کناه اشلیلر آشار
آنی (فلا اقسم) بس آنطقیلمه غه حاجت یوقدور قرآن ننك ظاهر بولغانی اوچون (بما
تبصرون ۞) کورکان نرسه نکز بلان (وما لا تبصرون ۞) وکورماکان نرسه نکز بلانکم (انه)
حقیقتده اول قرآن (لقول رسول کریم ۞) الوغ فرشته ننك کیتورکان سوزیدور یعنی
حضرت جبرائیل ننك الله تعالی جانبندن محمد علیه السلام غه خلقغه بیان قیلب یتورشدورك

اوچون کیترکن سوز یدور (وماهو) توکلدور اول قرآن (بقول شاعر) شعرایتکوچی ننك سوزی (قلیلاً ماتؤمنون ۞) آزنکز آنکا ایمان کیتورورسز (ولا بقول کاهن) دخی فالچی سوزی توکلدور (قلیلاً ماتذکرون ۞) بیك آزونکز نصیحتنی قبول قیلورسز (تنزیل من رب العالمین ۞) ایندورلمشدور اول قرآن عالملرننك ربسندن (ولو تقول) اگر محمد علیه السلام اوزلکندن بر سوز یالغان ایتسه ایدی (علینا) بزننك اوزرومزکا (بعض الاقاویل ۞) بعض سوزلرنی یعنی بز ایتمکن سوزلرنی ایتسه ایدی (لاخذنا) البته توتر ایدوك (منه) آندن یعنی محمد علیه السلامدن (بالیمین ۞) آننك اونك قولنی (ثم لقطعنا) موندین صونك کیسر ایدوك (منه الوتین ۞) اول پیغمبردن یورك طامرون یعنی بیك قاتی عذاب بلان هلاك قیلور ایدوك یعنی موین کیسرکا بیورولغان آدملرننك عادتی شولدورکم اولتوروركا تیوش بولغان آدملرننك اونك قولنی صول قولی بلان طوتب قاچنی آننك موینینه اورور شول وجهدین بویول بلان بیان قیلدی (فمامنکم) یوقدور سزدن (من احد) هیچ بر آدمدن (عنه حاجزین ۞) کیرو الوتقوچی اول عذابدن (وانه) وتحقیق اول قرآن (لتذکرة) نصیحتدور (للمتقین ۞) صاقلانغوچیلرغه (وانا لنعلم) وتحقیق بزلار البته بلورمزکم (ان منکم) تحقیق سزننك بعضنکز (مکذبین ۞) یالغانغه توتقوچیلردور اول قرآننی (وانه) وتحقیق اول قرآن (لحسرة) حسرتدور (علی الکافرین ۞) کافرلار اوزرینه (وانه) وتحقیق اول قرآن (لحق الیقین ۞) دورستدور وچندر یعنی هیچ شیك یوقدور الله سوزی بولماغیده (فسبح) بس تسبیح ایت یعنی پاکلك بلان یاد قیل (باسم ربك العظیم ۞) الوغ بولغان الله تعالی نی یعنی دایم سبحان الله وبحمده دیب ایتکل *

❊ سورة المعارج مكية وهی اربع واربعون آية ❊

بسم الله الرحمن الرحيم

(سأل سائل) صورادی بر صوراوچی اول نضر بن الحارث ایدی وآنکا ایارکنلار ایدی

(بعذاب واقع ۞) واقع بولاچق عذابدن یعنی توشاچك عذابدن (للکافرین) کافرلار اوچون (لیس له) یوقدر اول عذاب اوچون (دافع ۞) اول عذابنی کیتاروچی (من الله) اول عذاب اینکوچیدور الله دن (ذی المعارج ۞) الوغ مرتبه ایاسی بولغان الله جانبندن یعنی ایتدیلار اول عذاب وعده سی قاچاندور اکر دورس ایتکوچی بولسه نکر دیب (تعرج الملائکة) یوغاری چغار فرشته لر (والروح) دخی حضرت جبرائیل (الیه) اول الله تعالی جانبنه (فی یوم) بر کونده یعنی کافرلار اوزرینه عذاب اینر شول کونده (کان مقداره) بولدی اول کون ننك چیکی (خمسین الف سنة ۞) ایللی منك یل کافرلارکا ومومنلرکا ایکی رکعت نماز اوقوغان قدرلی بولور (فاصبر صبرا جمیلا ۞) بس اش شولای بولسه صبر قیل سین ای محمد علیه السلام کورکم صبرنی یعنی پیغمبر علیه السلام سزننك اوزرونکز کا عذاب ننك اینماکن استدی ای کافرلار اول عذاب بر آدمننك کیتر مکی بلان کیتمس ایللی منك یل قدرلی بولغان کون قیامت کونیدور (انهم) تحقیق کافرلار (یرونه) کورورلر اول کوننی (بعیدا ۞) یراق (ونراه قریبا ۞) کورورمز بز آنی یقین (یوم تکون السماء) بولور اول کون کوك (کالمهل) ارمش باقر کوك (وتکون الجبال) بولور طاولر (کالعهن ۞) تورلی توسلی یون کوك آننك اوچون هواغه کوتارولکانلریده تورلی توسلی یونغه اوخشار (ولا یسئل) وصوری بلمز (حمیم حمیما ۞) برقرنداش قرداشلری ننك حالندن (یبصرونهم) کورساتلر آلارغه اول کونده قرداشمزونی یعنی هر قایوسی اوز حاللاری ایلان شغل لانودن کورسلرده صوراشه آلمسلر (یود المجرم) سویب آرزو قیلور کناه اشلیلر یعنی کافرلار (لو یفتدی) قارشوسینه بروب اوزون صاتب آلمقنی (من عذاب یومئذ) اول کون ننك عذابندن (ببنیه) اوغلری بلان (وصاحبته) واوزی ننك خاتونی بلان (واخیه ۞) وقرداشی بلان (وفصیلته) اوزلرینه ایارکوچی قوم وقبیله سی بلان (التی) شوندایین قوم وقبیله سی بلان (تؤیه) یاردم قیله لار ایدی آنکا دنیاده وقتده

(ومن في الارض) ويرده بولغانلرننك (جميعا) بارچه‌سنی بیروب (ثم) موندین صونك
شول مذکورلارنی بیرمکی (ينجيه ۞) قوتولدوره آلارنی عذابدن یعنی بارچه‌لرینه کورونور
یعنی معلوم بولورکم آلارننك یقینلقلری ودوستلغی براشکه یرامس وقوتولدوره آلمسلار
(كلا) کیچنکز بو آرزودن وممکن توکلدور اول عذابدن اوزلری اوچون بروب قوتولمقلق
(انها لظى) تحقیق آلار اوچون بولغان جهنم بالقنلاب ترغوچیدور یعنی اول جهنم لظی اسملی
جنهم ننك اوتی دور (نزاعة) قوبارغوچیدور بیك قتیلق بلان (للشوى ۞) باشننك
تیر وسنی وباشقه اعضالرونی (تدعوا) چاقرور اول جهنم (من) شول آدمکم (ادبر)
حقدن آرقه‌بردی (وتولى ۞) طاعت قیلودن یوز قایطاردی (وجمع فاوعى ۞) ومالنی جیب
صاقلادی کیسه‌ده یعنی اوزینه واجب بولغان زکوتنی وعشرنی برمدی شول آدمنی چاقرور
(ان الانسان) حقیقتده انسان (خلق) یراتولدی (هلوعا) مال جیماغه بیك حریص وطمعلی بولوب
وصبرسز بولوب (اذا مسه الشر جزوعا ۞) شول وقتکم یتوششه آکابر یمانلق زاری قیلغوچیدور
(واذا مسه الخير منوعا) وشول وقتکم توتسه آنی کینکلك صرانلق قیلوچیلردور یعنی
اوزون طاعت قلودن ومالن مستحقلرغه بردن طیولرلار وبارچه آدم بو طبیعت اوزرینه
دورلار (الا المصلين الذين) مکر نماز قیلوچیلرکم شونداین نماز قیلوچیلر (هم) آلار
(على صلاتهم) اوزلری ننك نمازلری اوزارینه (دائمون ۞) دایمیلق قیلوچیلردور
وآلار بوخال اوزرینه توکلردور (والذين في اموالهم) واول آدملردورکم آلارننك مالاروندە
(حق معلوم) بربیلکولی بولغان اولوش باردور (للسائل) صراغان فقیرلار اوچون
(والمحروم ۞) ومالسز بولوب صراماغان آدملر اوچون (والذين يصدقون) وشونداین
آدملرکم اشانرلار (بيوم الدين) جزا کونینه (والذين هم) واول آدملرکم آلار (من
عذاب ربهم) ربیلری ننك عذابندن (مشفقون ۞) جانلری اوزارینه قورقمشلردور یعنی
بو صفتده بولغان آدملر یوغاریده ایتولکن حال اوزارینه توکل‌لاردور (ان عذاب ربهم

غير ماْمون ۞) آلارننك ربيلرى ننك عذابى ايمنلانمش توكلدور يعنى الله تعالى ننك
عذابندن ايمين بولمسلر (والذين هم) دخى اول آدملركم آلار (لفروجهم) اوزلرى ننك
فرجلارون (حافظون) صاقلاغوچيلردور (الا على ازواجهم) مگر اوزلرى ننك خاتونلريدن
صاقلاماسلر (او ما ملكت ايمانهم) ياماالك بولغان كنيزيكلرندن صاقلاماسلار (فانهم)
بس اوشبو جماعت (غير ملومين ۞) شلتهلانمش توكلاردور (فمن ابتغى وراء ذلك)
بس هر آدم استهسه موندن باشقهنى فاولئك) بس اشبو جماعت (هم العادون ۞) آلاردور
چكدن كيچكنلر (والذين هم) واول آدملركم (لاماناتهم وعهدهم) اوزلرى ننك بيرولمش
امانتلرينه وعهدلرينه (راعون) رعايت ايلاب صاقلاغوچيلردور يعنى امانتلرنى ايالرينه
طابشرغوچيلار وعهدلريده تورغوچيلار (والذين هم) وشوندا اين آدملركم (بشهدتهم
قائمون ۞) اوزلرينه كواهلق بيرمك تيوشلى بولغاندن طوغرولق بلان طرغوچيلردورلر
يعنى كوركانلرون وبلكانلرون حقلق اوزارينه كواهلق بيركوچيلردور (والذين هم) وشوندا اين
آدملركم (على صلاتهم) آلار بيش وقت نمازلرى اوزارينه (يحافظون) وقتلرون
صاقلاب دايمچيلق قيلرلار (اولئك) اشبو جماعت (فى جنات) جنتلرده (مكرمون ۞) درمتلنمش
بولرلار (فمال الذين كفروا) بس نى بولديكم كافر بولغانلرغه (قبلك) سننك ايلانانكدن
(مهطعين ۞) تيزلك بلان كيلكانلر (عن اليمين وعن الشمال عزين ۞) اونك طرافنكدن
وصول طرافنكدن بولك بولك بولب يعنى كافرلرنك عادتى شولاى ايدى حضرتنك ايلاناسندن حلقه
حلقه بولب سوزون حور طوترلار ايدى حق تعالى آلارننك حالندن عجب لانب ايتدى (ايطمع
كل امرئ منهم ان يدخل) آرزو قيلرمى هر بر آدم آلاردن كروتوالمكنى (جنة نعيم ۞)
نعمت جنتلرينه (كلا) آلاى ايمس بو آرزو قيلودن كيچوكز (انا خلقناهم) تحقيق بزلار
يراتدوق آلارنى (مما يعلمون ۞) شول نرسدنكم بلرلار يعنى منيدن اول منى بر شاقشى
نرسهدور جنتكا كرمككا لايق توكلدور ايمان وطاعت وكوركم خلق بلان كامللككا يتوشمهسه

(فلا اقسم) بس آنط ایته‌من (برب المشارق والمغارب) کون توغان وکون باتقان
یرلرننك ربسینه (لقادرون ✿) تحقیق بزلار البته کوچومز یتادور (علی ان نبدل) شوننك
اورزارینه کم کافرلارنی هلاك ایلاب آلاریرینه آلشطروب کیترمککا (خیرا منهم) آلاردن
بیك آرتق بولغان قومنی (ومانحن بمسبوقین ✿) وتوکلمز بز عاجزلردن یعنی هیچ بر آدم
بزنی آلارنی هلاك قیلودن طیه آلمز (فذرهم) بس قویغل آلارنی ای محمد (یخوضوا)
بوزوق وباطل بولغان سوزلرینه باتسونلار (ویلعبوا) اویناسنلر (حتی یلاقوا) شول
وقتقه چاقلی یولوقرلار (یومهم الذی) شوندا این کونلرینه کم (یوعدون ✿) وعده
بیرولدی آلارغه اول قیامت کونیده (یوم) اول قیامت کونیده (یخرجون) چغارلر
(من الاجداث) قبرلرندن (سراعا) تیزلك بلان (کانهم) کویه ایترسنك (الی نصب
یوفضون ✿) بر تکولمش بولغان نرسه جانبینه یوروولار یعنی پتلری اوزارینه یوروولار
(خاشعة) قیامت قورقنوچندن یالناق ظاهر بولر یعنی توبانکه قرارلار (ابصارهم) آلارننك
کوزلری اوزارینه (ترهقهم) قابلار آلارنی (ذلة) خورلق (ذلك الیوم الذی) شولدور
اولکونکم (کانوا یوعدون ✿) بولدیلار آلار وعده بیرولمش بولدیلار *

﴿ سورة نوح علیه السلام مکیة ثمان وعشرون آیة ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(انا ارسلنا نوحا) تحقیق بز یباردوك حضرت نوحنی (الی قومه) اوزی ننك قومی جانبینه
(ان انذر قومك) شول سوز بلان کم قورقت اوز قومنکنی (من قبل) شوندان اوّل کم (ان
یاتیهم) کیلر آلارغه (عذاب الیم ✿) ارانجتکوچی عذاب اول آخرت عذابیدور یاکه
طوفاندور حضرت نوح الله ننك سوزینه قبول قیلب قومینه باروب (قال) ایتدی حضرت
نوح (یاقوم) ای منم قومم (انی لکم) تحقیق من سزلرگا (نذیر مبین ✿) ظاهر بولغان
قورقتقوچیمن (ان اعبدوا الله) اشبو حکم بلان بر بولغان الله غه عبادت قیلوغز (واتقوه)

الله تعالی ننك عذابندن قورقب صاقلانوغز (واطیعون) دخی منم سوزومنی قبول قیلب
ایاروکز (یغفرلکم من ذنوبکم) یارلقار سزننك کناهوغزنی (ویوءخرکم) وکیچکتورور سزدن
عذابنی یعنی سزننك کافر بولغان وقتوغزده بولغان کناهوغزنی یارلقاب عذاب قلماقنی
کیچکتورور آننك اوچون اسلام اوّلنکی یوغالتر (الی اجل مسمی) بر بیلکولی قیلغان
وقتقه چه (ان اجل الله) تحقیق الله تعالی ننك بیلکولی قیلغان وقتی (اذا جاء) شول وقتکم
کیلسه (لایوءخر) کیچکتر ولمس (لوکنتم تعلمون ۞) اکر بلکوچی بولساعز آنی
(قال رب) ایتدی حضرت نوح ای منم ربم (انی دعوت) مین چاقردوم (قومی) قوممنی
(لیلاً ونهاراً ۞) کیچه ده وکونده (فلم یزدهم) آرتدورمدی آلارغه (دعائی) منم
چاقرماغم (الا فراراً ۞) مکر قاچمقنی آرتدوردی ایمان کیتوروب طاعت قیلماقدین (وانی
کلما دعوتهم) ودخی من قچانکم اوندادوم آلارنی (لتغفر لهم) تاکم یارلقامقلوغنك اوچون
سین آلارنی (جعلوا اصابعهم) قلدیلار آلار اوزلر یننك بارمقلرونی سوزلرومنی ایشتماسنلر
اوچون (فی اذانهم) اوزلری ننك قولاقلرینه (واستغشوا) اوروتب قابلادیلار یوزومزنی
کورمسنلر اوچون (ثیابهم) باشلارینه کیملرون (واصروا) ودوندیلار آلارکفرلکلرینه
قارشمق بلان (واستکبروا) باش طارتدیلار تکبرلك بلان (استکباراً ۞) باش طارتمقلق
بلان یعنی الوغ تکبرلك بلان قلدیلار یعنی باشلرون کیملری بلان قابلادیلار سوزلری
کونکلومزکا اثر قیلماسن دیب (ثم انی) موندین صونك مین (دعوتهم جهاراً) اوندادوم
آلارنی قچقروب (ثم انی) موندین صونك مین (اعلنت لهم) آشکارا ایتدوم آلارغه
(واسررت لهم) ویشرون ایتدوم آلارغه (اسراراً ۞) یشرون سویلامك بلان (فقلت
استغفروا ربکم) بس ایتدوم مین قوممه یارلقامق استه ربوغزدن (انه کان) تحقیق
بولدی اول الله تعالی (غفاراً ۞) یارلقاغوچی (یرسل السماء علیکم) یبارورسزکار بوغز
یغمورنی (مدراراً ۞) بربری ننك آرتندن مول بولغانی حالده (ویمددکم) قیلرسزکا یعنی

بيرور (باموال) ماللارنى (وبنين) وبالالارنى (ويجعل لكم) وقيلر سزننك اوچون
(جنات) باقچه لرنى (ويجعل لكم انهارا ۞) وقيلر سزلار اوچون يلغه لرنى (مالكم) نى
بولدى سزننك اوچون (لا ترجون لله وقارا ۞) اعتقاد قيلمايسز الله تعالى اوچون الوغلقنى
وعظمتنى قورقميسز (وقد خلقكم) وتحقيق يراتدى سزلارنى (اطوارا ۞) ترلى ترلى
روش برلان يعنى سز شول اشلرنى نى اوچون اشلاميسز تاكم الله تعالى اوزى ننك الوغلغندن
سزكا عذابنى يتوشدورمس وسزنى ترلى ترلى ايتب يراتدى يعنى سزنى آناغز قرصاغنده
ترلى صورتكه آلشطردى اوّل مضغه وينه علقه حتى كامل آدم بولغانچه (الم تروا) اياكورمز
ميسزمى (كيف خلق الله) نيتك يراتدى الله تعالى (سبع سموات) جيدى قات كوكلارنى
(طباقا ۞) قات قات ايلاب (وجعل القمر فيهن) وقيلدى آينى اول كوكلارننك بر وسنده
(نورا) ياالطراغوچى (وجعل الشمس سراجا ۞) وقيلدى قوياشنى چراغ كوك
قرانغولقنى يوق قيلغوچى نرسه (والله انبتكم) والله تعالى اوستردى سزنى (من الارض)
يردن (نباتا) بر تورلى اوسترمك بلان اوستردى يعنى يردن اوسكن نرسه كوك اوستردى
آننك اوچون آدمننك آتاسى آدم عليه السلام طوپراقدن يراتولدى بس بارچه بالالرى
طوفراقدن يراتلغان مرتبه سنده بولدى (ثم يعيدكم فيها) موندين صونك قايتارور
سزنى اول يركا يعنى اولكاندين صونك يركا كومولرسز (ويخرجكم) وچغارور سزنى جزا
برمك اوچون وحساب قيلمق اوچون (اخراجا ۞) بر تورلى چغارمق بلان چغارور (والله)
الله تعالى (جعل لكم الارض) قيلدى سزننك اوچون يرنى (بساطا ۞) توشالكن نرسه كوك
توشالمش قيلدى يعنى توشك قيلدى (لتسلكوا) يورماكنكز اوچون سز يعنى كرماكنكز
اوچون (منها) اول يردن (سبلا فجاجا ۞) كينك يوللارده موندين صونك حضرت نوح
قوميدن قاروشمقدن وگناهدن باشقه نرسه بولماسلغن فهم قيلب الله تعالى كا تضرع و آلاردن
شكايت قيلب (قال نوح) ايتدى حضرت نوح (رب) اى منم ربم (انهم عصونى) تحقيق

اوشبو جماعت منم سوزومنی قبول قیلمایینچه کناهلی بولدیلار (وَاتَّبَعُوا) وایاردیلار (مَنْ)
شوندایین آدمغه (لَمْ يَزِدْهُ) آرتدورمدی آلارغه (مَالُهُ) آننك مالی (وَوَلَدُهُ) وبالاسی
(اِلَّا خَسَارًا ۞) مكر زیانلقنی آرتدوردیلار یعنی منم سوزومه ایارماینچه کافرلارننك باش
بولغانلارینه ایاردیلار یعنی بای بولغانلارینه ایاردیلار وحالانکه آلارننك مالّلاری وبالالری
هیچ بر ایذکولك یوق ایدی بلکه آلار اوزلرینه زیاندورشوننك اوچون اوزلری دخی
ایماندان بوش بولب قالدیلار (وَمَكَرُوا) حیله قلدیلار اولوغلاری (مَكْرًا كُبَّارًا ۞)
اولوغ بولغان حیله‌نی یعنی کافرلارننك الوغلاری بارچه قومینه ایتدیلار نوحننك نصیحتن
تنکلامه‌غز دیب (وَقَالُوا) ایتدیلار اوزلرینه ایارکانلارکا (لَا تَذَرُنَّ) قویمانکرسز (اٰلِهَتَكُمْ)
عبادت قیله‌تورغان نرسه‌لرونکزنی وآلارغه عبادت قیلمقنی قویمانکز (وَلَا تَذَرُنَّ) خصوصا
البته قویمانکز (وَدًّا وَلَا سُوَاعًا ۝) ودنی ودخی سواعنی (وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ۞) ویغوثنی
ویعوقنی ونسرنی بولاربش پت ایدیلار ایتولدیکم آدم علیه السلام بلان نوح علیه السلام
آراسنده بیش ایذکو آدم بولب بوبیش پتلار آلارننك اسمی ایدی آلار اولدوکدین
صونك ایارکانلاری تبرکلاب آلارننك صورتلرونی صورتلاب آلدیلار آندن صونك
کوب زمان اوتکاندین صونك آدملر آنکا تابنه‌غه باشلادیلار آندن صونك اول
پتلر عربکه کوچب هرقبیله آلارننك بروسن یاراتب آلدیلار والله توتب هر بر
مقصودلرونی آندن استدیلار (وَقَدْ اَضَلُّوا) وتحقیق آزدوردیلار (كَثِيرًا ۝) کوب
آدملرنی (وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ) وآرتق برمه ای ربم بوزوق اشلیلرکا (اِلَّا ضَلَالًا ۞)
مکر آزغنلقنی آرتدور یعنی آلارغه آزغنلقنی آرتدوروب دنیا اشلرونده مصلحتلارون
بورغل تاکم خیران قالسنلار (مِمَّا خَطِيئَاتِهِمْ اُغْرِقُوا) آلار کناهلاری سببندن صوده باطمش
بولدیلار (فَاُدْخِلُوا نَارًا ۝) بس آندن صونك کروتولمش بولدیلار اوتقه (فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ)
بس طاپمادیلار اوزلری اوچون (مِنْ دُونِ اللّٰهِ) الله تعالی دن باشقه (اَنْصَارًا ۞) هیچ بر

باردیمی (وقال نوح رب) وایتدی حضرت نوح ای منم ربم (لاتذر) قویمه‌غل (علی الارض) یر اوزرونده (من الکافرین) کافرلاردن (دیارا) هیچ بر تورغوچی بولغاننی (انك) تحقیق سین (ان تذرهم) اکر قویسنك اول کافرنی (یضلوا عبادك) آزدوررلار قوللارونکنی (ولا یلدوا) وطودورمزلار آلار (الا فاجرا کفارا) مکر حقدن اوتکن‌لرنی وکافرلرنی تودوررلار (رب اغفرلی) ای منم ربم بارلقاغل منی (ولوالدی) ومنوم آتامنی وآنامنی (ولمن دخل بیتی) ودخی شول آدملارنی کردی منم اویومه (مؤمنا) مؤمن بولغانی حالده (وللمؤمنین والمؤمنات) ودخی بارلقابارچه مؤمن ایرلرنی ومؤمنه خاتونلارنی (ولا تزید الظالمین الا تبارا) وآرتدورمه‌سین ظالمرغه مکر هلاکنی آرتدور *

سورة الجن مكية ثمان وعشرون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

احقاف سوره‌سنده اوتدی پیغمبرومز علیه السلام ایرته نمازن اوقوغانده جنلردن بر آز جنلار آنی ایشوتب آنکا ایمان کیتوردیلار آندن صونك قوملرینه کیتب آنی بیان قلدیلار بس بو آراده الله تعالی ینه آنلارننك قصه سن بیان قیلمه‌غه وحی کوندوردی اوزی‌ننك رسولی اوزارینه اشبو قصه‌دن صونك جنلر برنچه مرتبه پیغمبرننك حضورینه کیلب یولوقب ایمان کیتوردیلار وقرآنی اوبراندیلر (قل) ایتکل ای محمد (اوحی الی) وحی قیلندی منم اوزومه (انه) حقیقةً اش بودور (استمع نفر) اشتدی بر جماعت (من الجن) جندان (فقالوا) بس ایتدیلار (انا سمعنا) تحقیق بز ایشتدوك (قرآنا عجبا) بر عجب قرآننی کم (یهدی الی الرشد) دلالت قیلور اول قرآن توغری یول جانبینه (فآمنا به) بس ایمان کیتوردك بز اول قرآنغه (ولن نشرك) وشریك قیلمامز بز (بربنا) اوزمزننك ربمزغه (احدا) هیچ بر آدمنی (وانه تعالی جد ربنا) وبیان قیلدیلار شول جنلار کم بوغاری بولدی پروردکارومزننك الوغلقی (ما

(اتخذ)

اتخذ) توتمدی (صاحبة) خاتوننی (ولا ولدا ۞) دخی بالانی یعنی هر بر آرغنلقکم آدم
اغلیده بارد ر جنلرده هم بار ایدی وجنلار دخی الله تعالی ننك خاتونی واوغلی باردور دیب
اعتقاد قیلورلار ایدی (وانه کان) وعلی التحقیق اش بودورکم بولدی (یقول) ایتر بولدی
(سفیهنا) بزننك نادانلارومز وآحمقلرومز (علی الله) الله تعالی اوزرینه (شططا ۞) حقدن
یراق بولغان یالغان سوزنی یعنی بزننك قوممزدن شول آدمکم نادان ایدی اوشبو یالغاننی
ایتر ایدی یاکه جنلر ابلیسکه نادان دیدیلار (وانا ظننا) وتحقیق بز کمان قیلدوق (ان
لن) البته (تقول الانس والجن) ایتمزلار آدم اوغللری وجنلر (علی الله کذبا ۞)
الله تعالی اوزرینه یالغان سوزنی یعنی اوشبو کمانمز سببندن بز دخی آرغن بولدوق (وانه
کان) وتحقیق اش بودرکم بولدی (رجال من الانس) بر نیچه ایرلار آدمیلردن (یعوذون)
صغنور بولدیلار (برجال من الجن) جنلردن بر نیچه ایرلارکا (فزادوهم رهقا ۞) بس بو
سببدن آرتدوردیلار آزمقنی وباش طارتمقنی اول جنلر یعنی نی قدر آدمیلر جنلرکا یالونرلار
ایدی شول قدر جنلر غرور وآرغنلق قیلورلار ایدی یعنی بر قورقنوچلی یرکا توشکانلر وند
صغنرلار ایدی (وانهم ظنوا) وتحقیق آدمیلر کمان قیلدیلار (کما ظننتم) نیتك کمان
قیلدونکز سز ای جنلر (ان لن یبعث الله) البته قوبارمز الله تعالی (احدا ۞) هیچ بر آدمنی
یعنی هیچ بر آدمنی الله تعالی قبرندن قوبارمز یاکه پیغمبر یبارمس موندن اوّل پیغمبرلارکم
کیلمش آلاردن صونك هیچ بر پیغمبر کیلمز دیب (وانا لمسنا السماء) وتحقیق بز کوکنی
توتدوق یعنی بز کوکننك خبرونی استدوك (فوجدناها) بس طابدوق کوکنی (ملئت)
طولدوروامش (حرسا شدیدا) قوتلی بولغان ساقلاوچیلر بلان (وشهبا ۞) وآطقوچی
یلدوزلار بلان یعنی اودیالقونی بلان جنلر اورورلار وکوکننك صاقچیلاری بولغان فرشته‌لر
جنلرنی کوکننك خبرلرون ایشتمکدین طیارلار (وانا کنا نقعد منها) وتحقیق بزلر موندن
اوّل اوطرور ایردوك کوکدن (مقاعد) بر نیچه اوطراچق یرده (للسمع) ایشتمك اوچون

(فمن يستمع الآن) بس هر آدم كم قولاق قويه ايشتمك اوچون بو وقتده (يجد له) ايمدى طابار اوزى اوچون (شهابا رصدا ۞) حاضر بولغان يلدوزنى يعنى يلدوز بلان آتولب كوكننك خبرن ايشتمكدان طيولر (وانا لاندرى) وبزلار بلميمزكم (اشر اريد) ايابر بلامى تلاندى (بمن فى الارض) يرده بولغانلار اوچون (ام اراد بهم ربهم) ياكه تلاديمو آلار حقنده ربلرى (رشدا ۞) بر توغرولقنى (وانا منا الصالحون) وتحقيق بزدن بر جماعت يخشى اشليلر دور (ومنا دون ذلك) وبر كروه بولردن يخشى اشلى لردن باشقه دور (كنا طرائق قددا) آير وم آير وم بولغان مذهبده بولدوق بز (وانا ظننا) وتحقيق بز كمان قيلدوق (ان لن نعجز الله) البته عاجز قيله آلمس الله تعالى نى (فى الارض) يرده يعنى بز الله نى عاجز قيله آلمامز ديب بلدوك (ولن نعجزه هربا ۞) وهركيز قاچمق بلان عاجز قيله آلمامز بر اش قيلمق تلاسه (وانا لما سمعنا الهدى) وبزلار شول وقتكم اشتدوك قرآننى (امنا به) ايمان كيتوردوك آكا (فمن يؤمن بربه) بس بر آدمكم ايمان كيتورسه اوز ربسينه (فلا يخاف بخسا) بس قورقمس هيچ بر كملوكدن (ولا رهقا ۞) ودخى ظلمدن وخورلقدن قورقمس (وانا منا المسلمون) وبر جماعت بزدن مسلمانلردور لار (ومنا القاسطون) وبر جماعت حق يولدن اوتكوچيلر دور يعنى ايمانى قبول قيلمسلر (فمن اسلم) بس بر آدم مسلمان بولسه (فاولئك) بس اول جماعت يعنى مسلمان بولغان جماعت (تحروا رشدا ۞) قصد قيلديلار توغرى يولنى (واما القاسطون) واما كناه اشليلر يعنى اسلامنى قبول قيلماغانلار (فكانوا) بس بولديلار (لجهنم) جهنم اوچون (حطبا ۞) اوطن (وان لو استقاموا) ودخى ايتكل اى محمد منكا وحى بولنديكم تحقيق اش بودور اكر آدملر طوغرى طورسه لر (على الطريقة) طوغرى يول اوزره (لاسقيناهم) البته اچوررمز آلارغه (ماء غدقا ۞) كوب صونى يعنى رزقلرىننك كينك بولماغينه سبب بولغان كوب صونى بر ور ايدوك بو آيت كريمه دن بلنديكم رزق طار بولماغى ويغمورلار ياوماسلغى اوزومزننك خدا اننك بيورغانيده طوغرى طورماغانمزدن

ایکن (لنفتنهم فیه ومن یعرض) فتنه‌لاندورماکومز اوچون اول یولده وهر آدم یوز
قایطارسه (عن ذکرربه) ربسیننك ذکرندن یعنی ربسن ذکر قیلماقدن (یسلکه
عذابا صعدا ۞) کروتر آنی قتی بولغان عذابقه (وان المساجد لله) دخی منکاوحی قلندیکم
تحقیق مسجدلار الله تعالی غه مخصوصدور (فلا تدعوا) بس عبادت قیلماغز (مع الله) الله
تعالی بلان (احدا ۞) هیچ برکمسه کا یعنی عبادتوکزده هیچ برکمسنی شریك قیلماغز
الله غه (وانه) وتحقیق اش بودورکم (لما قام عبد الله) شول وقتکم تردی الله ننك قلی
یعنی محمد علیه السلام (یدعوه) الله غه عبادت قیلمه غه یعنی نخله بطنی دیکن یرده نماز
قیلمه غه توردی (کادوا یکونون) یقین بولدیکم بوله‌لار کافرلار (علیه) اول محمد علیه السلام
اوزارینه منه‌لر (لبدا ۞) بری بری اوزارینه جیولب یعنی بری برینه یاردمچی بوله‌لر
رسول علیه السلامغه رنجتوبیرمك اوچون یاکه جنلر قرآننی تنکلامق اوچون پیغمبرننك
طرافینه کوب بولوب جیولدیلار طغوزلقدن یقین بولدیکم کیز کوك بر بری ننك اوستینه
چغه‌لر (قل انما ادعوا ربی) ایتکل ای محمد علیه السلام بودورکم عبادت قیله‌دورمن اوز
ربومه (ولا اشرك به احدا ۞) وشریك قوشمم مین ربومه هیچ بر آدمنی (قل انی لا املك)
ایتکل ای محمد علیه السلام کوچم یتمس منم (لکم) سزننك اوچون (ضرا ولا رشدا ۞)
ضرریتوشدورمك کاوهم توغری یولنی قیلمه غه (قل انی) ایتکل تحقیق من (لن یجیرنی)
قوتولدوره بلمزمنی (من الله) الله تعالی ننك عذابندن (احد ۞) بر آدم اکر الله تعالی
دورقلمق تلاسه (ولن اجد) البته طابا آلمام مین (من دونه) الله دن باشقه (ملتحدا ۞)
بر صوغنه چق ویالونه چق (الا بلاغا من الله) مکر الله تعالی طرافندن خلقغه شریعتنی یتوشدورمك
(ورسالاته) والله ننك خبرلرون بیان قیلمق منی صاقلار (ومن یعص الله ورسوله)
وهر آدمکم کناهلی بولسه الله تعالی غه وآننك پیغمبرینه (فان له) بس تحقیق آننك اوچوندور
(نار جهنم) جهنم ننك اوتی (خالدین فیها ابدا ۞) دایم بولب منکو بولب اول جهنمده

(حتى اذارأوا) اوزلری ننك عفلتلر بده بولر شول وقتده چاقلیکم کورالر (مایوعدون) شول عذابنیکم وعده بیر ولمش بولدی آلارغه (فسیعلمون) (بس البته بلرلارکم (من اضعف ناصرا) کمدور بیك ضعیف یاردمچیلردن (واقل عددا ۞) وکمننك ایار چلاری آز وراقدور (قل ان ادری) ایتکل ای محمد علیه السلام بلممیمن (اقریب) قورقو تولغان عذابوغز یقینمیدور (ماتوعدون) شول عذابکم وعده قیلنمش بولدونکز (ام یجعله) یاکه قیلرمی آننك اوچون (ربی) منم ربم (امدا ۞) بر مدت یعنی قورقتلمش ننك بولمغی حقدور لیکن نی زمان بولماغن بیلمیم (عالم الغیب) الله تعالی یشرون بولغاننی بلکوچیدور (فلا یظهر) بس بلدورمس (علی غیبه احدا ۞) اوزی ننك یشرون بولغان نرسه‌سن هیچ بر آدمغه (الا من ارتضی من رسول) مکر پیغمبرلاروندن راضی بولدی شول آدمغه بلدورور آلارغه معجزه بولمق اوچون (فانه) بس البته الله تعالی (یسلك) یورکوچی قیلر اول راضی بولغان آدملرننك (من بین یدیه) آلدوندن بر نچه صاقلاوچی فرشته‌لر (ومن خلفه) وآننك آرتندان (رصدا ۞) صاقلامق اوچون یعنی پیغمبرکا یشرون بولغان نرسنی بلدورور آندن صونك آنکا بر نچه صاقلاوچی فرشته بیرور شیطان کر وشماسن اوچون واوزی دینی یانکلش آنکلاماسن اوچون وپیغمبرلارننك معصوم بولمغی اشبو معنادن عبارتدور وپیغمبرلار بلکانی شیکسزدور وباشقه‌لرننك بلکانی شبهه بلاندور (لیعلم ان قد) بلمك اوچون اول وحی قیلنمش پیغمبر تحقیق (ابلغوا رسالات ربهم) وحی بلان کیلکن فرشته‌لر پروردکارلاری ننك بیورغانن اوزکارتمایچه صاقلاب یتوشدوردیلار یاکه بلسن اوچون الله تعالی اوزی ننك خبرلارون یتوشدوردیلر اول پیغمبرلار دیب (واحاط بما لدیهم) والله تعالی هر طرافدن رسول ننك قتنده بولغان نرسلرنی بلمکی بلان (واحصی کل شیء عددا ۞) محکم بلدی هر نرسه‌ننك صانونی یعنی هر نرسه‌نك صانن بلر یغمورننك طامچلارون وقومننك وتوزان ننك صانلارون بلر

﴿ سورة المزمل مكية عشرون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(يا ايها المزمل ۞) ای کیومنه بورکانمش پیغمبر یعنی وحی ننك هیبتی سببی بلان (قم اليل) تورغل کیچه ده (الا قليلا ۞) مکر آز ونك کیچه ننك ترمه یعنی کیچه ننك بعضسنك ترمسنك کناه یوقدور (نصفه) کیچه نك یاری ومسنده تر (او انقص منه قليلا ۞) یاکه یار ومسندن بر آز کیمت (او زد عليه) یاکه زیاده قیل یعنی آرتدور (ورتل القران ترتيلا ۞) دخی قرآن اوقوغانونکده قتی آقورنلق بلان اوقو یعنی حرفلارون بر مرتبه ده بیان ایت کم ایشتکوچی حرفلارنی صناماغندن عاجز بولماسن (انا سنلقی عليك) تحقیق بز صالرمز سننك اوزارونكا (قولا ثقيلا ۞) آغر بولغان سوزنی یعنی بیوروقنی اول کافرلارنی ایمانغه اوندامکدور وهم مشقت بولغان حکملر بلان بیورماغمز اوچون جماعت اوزره آغر بولر خصوصا اوزونکا آغر بولر بس ریاضت قیل آغر بولغان یوك سننك اوزارونكا آسان بولسن (ان ناشئة اليل) تحقیق کیچه بولغان عبادت (هی اشد) اول بیك قاتیدور نفسنکه مشقت بولمغی اوچون (وطأ واقوم قيلا ۞) وبیك توغریدور سوزلری دورست بولمقلق یعنی کیچه ده نمازغه تورمق ریاضتدورکم نفس شول ریاضت بلان باصلر وصنار وکیچه ده دعا وذکر کورکم ویخشی اوقولر (ان لك) تحقیق سننك اوچون (في النهار) کوندوزده (سبحا طويلا ۞) کوب شغللار باردور یعنی کوندوزده دین اشلرون اویراترسنك بس کیچه لرده عبادت وقتن بیلکولی قیل (واذكر اسم ربك) وذکر قیل اوز ربنك ننك اسمنی (وتبتل اليه تبتيلا ۞) ودخی خلقدن کیسل حق تعالی ننك عبادتینه یونل بر کیسلمك بلان وحق تعالی ننك عبادتینه دایمیلق قیلمق بلان (رب المشرق والمغرب) اولدور قیاش طوغان وقیاش باتقان یرلرننك ربوسی (لا اله الا هو) یوقدور هیچ عبادت قیلنمش مکر اول الله دور (فاتخذه وكيلا ۞) بس طوت آنی اوزونکا اش قیلوچی یعنی بارچه اشنکنی

تابشر (واصبر) وصبر قيل (على مايقولون) كافرلارننك ايتكن سوزلرينه (واهجرهم)
وآلاردن آيرول يعنى طاشله آلرنى (هجرا جميلا ۞) كوركم بولغان آيرولمق بلان يعنى
كوركم اش قيلب اوج آلمغه تروشميه سن يعنى خلقدن بر چتكه چق ليكن صوغش وسوكش
يلان چقمه بلكه آلاربلان كوركم اش قل (وذرنى) وقويغل منى (والمكذبين اولى النعمة)
سنى يالغانغه توتغان دولت ايالرى بلان يعنى سنى يالغانغه توتقان قريشننك الوغلارونى
منكا تابشر (ومهلهم قليلا ۞) مهلت بير آلارغه آز وقت تيزلك ده جزالرون بيرورمن (ان
لدينا) تحقيق باردور بزننك يانومزده (انكالا وجحيما ۞) آغر زنجرلار ويواندورولمش
اوت يعنى كافرلار اوچون بغاولر وقرغان اوت باردور (وطعاما ذا غصة) وبوغازدن اوتمى
ترغان طعام (وعذابا اليما ۞) وارانجتكوچى عذاب باردور (يوم ترجف الارض) اول
كونده تتورارير (والجبال) وطاولر (وكانت الجبال) وبولر طاولر (كثيبا مهيلا ۞)
قاره قوملار كوك يعنى بو آورلقلر بلان قورقودن قملار كوك چاچولر (انا ارسلنا
اليكم) تحقيق بزلار يباردوك سزننك جانبوغزغه (رسولا ۞) اى مكه خلقى پيغمبرنى اول
محمد عليه السلامدور (شاهدا) كواهلق بركوچى پيغمبرنى (عليكم) سزننك اوزاروكزكا
يعنى قيامت كوننده اوندا كانن قبول قيلغانلارغه وقبول قيلماغانلارغه هم كواهلق قيلر (كما
ارسلنا) نيتك يباردوك بز (الى فرعون) فرعون جانبينه (رسولا ۞) بر پيغمبرنى (فعصى
فرعون الرسول) بس عاصى بولدى فرعون اول پيغمبركا (فاخذناه) بس طوتدوق اول
فرعوننى (اخذا وبيلا ۞) قتى توتمق بلان يعنى اوزون وعسكرون برساعتده صوغه
باتردوق (فكيف تتقون) بس نيچك صاقلانرسز (ان كفرتم) اى شريك قلوچيلر اكر
كافرلكده قالساغز (يوما) شول كون ننك عذابندن (يجعل الولدان) قيلر اول كون
بالالرنى (شيبا ۞) قارت قيلر (السماء منفطر به) كوك يارولر اول كون قورقنوچى
سببلى (كان وعده مفعولا ۞) اول كوننك الله تعالى ننك وعده سى قيلنمش بولر اكرچه اوشبو

کوننی هر آدم اوز حالتی اوزره قالر لیکن قیامت کوننی آنینگ اوزونلغی ننگ مدتی شول قدردور بالالر اول کونده قارت بولب آق صاقلی و آق چچلی بولرلار (انّ هذه تذکرة) تحقیق بو قورقنچ آیتلری بر نصیحتدور (فمن شاءَ اتّخذ) بس هر کم نصیحت آلمقنی استەسە توتر (الی ربه سبیلاً ۞) ربسی جانبینه بر یول یعنی یول توتر الله تعالی جانبینه قم الیل آیتی اینگاچ حضرت رسول و صحابلر کیچ ترمغه کر وشب وقت بیلکولی بواماغانیدن بتون کیچنی نماز بلان اوتکازوب بیك مشقت حاصل بولدی حتی بر مرتبەدە رسول علیه السلام ننگ مبارك آیاغی قباردی الله تعالی بر یلدن صونگ ان ربك آیتنی ایندردی (انّ ربّك) آیتی بلان اول آغر یوکنی کوتاروب اختیارلرنده قالدوردی (یعلم) تحقیق سننگ ربنگ بلرکم (انّك تقوم) تحقیق سین تر ورسنگ (ادنیٰ من ثلثی الیل) کیچەننگ ایکی اولوشندن ازورق (ونصفه) وکیچەننگ یارطسن (وثلثه) واوچدن برون (وطائفة من الّذین معك) وسننگ بلان برگا بولغانلردن ینه برگروه تر ورلار یعنی اصحاب کراملار (والله یقدر الیل والنهار) والله تعالی کیچەنی وکوندوزنی تقدیر قیلر یعنی الله تعالی کیچەننگ وکوندوزننگ ساعتلرون تیوشلی بولغانچه چولغادی (علم) بلدی الله تعالی (ان لن تحصوه) تحقیق البته سز وقتلرننگ حسابن چولغاب محکم بلمزسز یعنی کیچەدە طرمقغه دایمچیلق قیله بلمزسز (فتاب علیکم) بس قایتدی الله تعالی اوزی ننگ رحمتی بلان سزگا یعنی کیچەدە ترمقنی قویەغه سزگا رخصت بیردی بوچیکلانکن وقتلردە بس نفل بولدی تروب نماز قیلساغز ثوابی کوب بولر (فاقرؤا) بس اوقوغز (ماتیسر من القران) آسان بولغاننی سزگا قرآندن یعنی کیچکی نمازدە یا که باشقه نمازلردە وبیك آزی بیش وقت نمازلردە قرآننی اوقومقدور والله اعلم (علم) دخی بلدی الله تعالی (ان سیکون منکم) تحقیق اش بودور کم بولر سزدن (مرضی) آورغانلر (وآخرون) وباشقه آدملر کم (یضربون فی الارض) یر یوزنده سفر قیلرلار (یبتغون من فضل الله) الله تعالی ننگ فضل وکرمندن

امید ایتب تروکلوك سببن استرلار (وآخرون) وینه بر جماعت باردور (یقاتلون فی سبیل الله) صوغش قیلب اوترشر ولر اللهننك یولنده (فاقرؤا ما تیسر منه) بس اوقونك اول قرآندن آسان بولغاننی (واقیموا الصلوة) وفرض بولغان نمازنی وقتنه قیلنك (واتو الزکوة) واجب بولغان زکاتنی بیروکز (واقرضوا الله) وبورچ بیروکز الله تعالی غه (قرضا حسنا) کورکم بولغان بورچنی یعنی اخلاص بلان وکونکل خوشلغی بلان آخرت ثوابینه کوزتوتب (وماتقدموا) واول نرسکم الکری بیباردوکز (لانفسکم) اوزوکزننك جانوغز اوچون (من خیر) ایذکو بولغان عملدن (تجدوه عند الله) تبارسز آنی الله تعالی قاشنده (هو خیرا) اول الکاری بیبارمکوکز ایذکودور یعنی اولمك وقتغه چه کچکترمکدان وصیت ایلاب (واعظم اجرا) ودخی الوغراقدور ثواب یورندن یعنی کچکترمکدان (واستغفروا الله) ویارلقامق استه کز اللهدن آدم کیمچلکدن بوش بولمس (ان الله) تحقیق الله تعالی (غفور) یارلقاغوچیدر (رحیم) اوزلرون قرغانغوچیدور (اشبو آیت بر یلدن صونك ایندی ان ربك دن رحیم غه چه *

﴿ سورة المدثر مکیة ست وخمسون آیة ﴾

بسم ———— الله الرحمن الرحیم

(یاأیها المدثر) ای کیمینه اوروتولمش بولغان پیغمبر وحی ننك هیبتندن حضرت رسول ننك عادت شریفلری بوایدیکم پیغمبرلك بلان شرافتلانودن اوّل حراطاوینه باروب برچوقرنده یشرونوروقیلانر ایدی عبادت قیلمق اوچون نقل ایتولدیکم حراطاونده آولاق بولماقلوغم بتکاچ یورتومه قایترغه یونالدوم یول آراسندهمنی بر قچقرغان طاوش اشتدوم اونك طرافغه صولومه قرادوم بر نرسه کورمدوم آندن صونك هواغه قرادوم هواده بر قورولمش تخت اوستنده بر کمسه اولترور کوردوم حدیچه کا کیلب ایتدوم منی بر نرسه بلان قابله قابلاغاندین صونك حضرت جبرائیل بو آیت بلان کیلدی وبو روایتکه قراغانده تفسیر

ایالری ننك قایسی ایتدی اول اینکن سوره بودور دیب وبعضیلار مونکا بار دیلار کم یا ٔیها المدثر معناسی ای نبوت وکمات نفسانی بلان اورتولکن ذات شریف دیمکدور (ن) شول وقتکم اشبو سوره ایندی اول وقتده خلقلرنی اسلامغه اوندامکه حکم قیلندی ونماز فرض بولدی ونماز دخی تکبیر بلان باشلانر ونمازده پاکلانمك فرضدور جنابتدور یا که نجاستدور کم موننك کوك پاك بولمغان نرسه لرنی طاشلاتمق اوزره دایم بول واشبو همتنی اورکاندی کم اکر بر آدمغه احسان قیلسنك آندن قارشوسینه نرسه استمه والله تعالی ننك انعامنه شکر قل زبده وجمالی (قُمْ فَأَنْذِرْ ۞) طور قورقت خلقنی عذابدن (وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ۞) واورننك ننك ربنکنی الوغ لق بلان ذکر ایت (وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ۞) وکیومنکنی پاکلا (وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ۞) ونجاستنی قویعل یعنی عذابقه سبب بولاترغن نرسنی (وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ۞) وتیوش توکلدور بر نرسه بیروب آندن آرتق استمك یعنی بر الوغ آدم قارشوسینه باروب بولاك بیرمه قارشوسینه بیرکانکدن آرتق امید ایلامك بلان بوهم بوزوق بولغان خلقدندور (وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ۞) دخی ربنك ننك بیورغانیغه صبر قیلغل (فَإِذَا نُقِرَ) بس بر وقتکم اورولر (فِي النَّاقُورِ ۞) صورغه حال چیتن بولور (فَذَٰلِكَ) بس اول صور اورمك وقتی (يَوْمَئِذٍ) اول کونده (يَوْمٌ عَسِيرٌ ۞) چیتن بولغان کوندور یعنی بر چیتن وقاتی بولغن وقت ننك علامتیدور (عَلَى الْكَافِرِينَ) کافرلار اوزارینه (غَيْرُ يَسِيرٍ ۞) آسان وقت توکلدور (ذَرْنِي) قویغل ای محمد (وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ۞) شول آدم بلانکم یراتدوم آنی یالغز یعنی آنی منکا طابشر آننك اتاسی ننك آندن باشقه اوغلی یوق اید یکم آتاسی ننك مالنده آنکا شریك بولر ایدی یا که دنیا اشلر وننه بیك بلکلو ایدی تنکداشی یوق ایدی (وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًا ۞) وقیلدوم مین آنکا کوب مال یعنی بر اوزایمش مال بیردوم (وَبَنِينَ شُهُودًا ۞) ومجلسلرکا حاضر بولغان اوغلانلار بیردوم یعنی آننك اون ایکی اوغلی بار ایدی اوچی ایمانغه کیلدیلار خالد وعمار وهشام وقالغانلاری آتالری ننك

ذینن توتدیلار (ومهدت له تمهیدا ۞) مرتبه ومال تابمق ننك اسبابلرون بیردوم ومالنی
کوب بیردم آنکا (ثم یطمع) موندین صونك طمع قیلرکم (ان ازید ۞) آرتدورمقنی
یعنی بونعمتلردن صونك آرتق بیرمکنی ایتولدیکم اشبو آدم مغیره اوغلی ولیدنك
حالیدور اول ولید یراق ولایتلرکا کیتب کیامشدی مکه مشرکلری آنکا سویلدیلارکه سن ایشتکم
محمدنی نرسه او قرواویلاو فکر قیل اول نی نرسه دور بس شول وقتکم رسول علیه السلام قرآن اوقومغه
باشلادی ولید ایتدیکم یوزون ایلاندوروب بوجادودور دیب (کلا) آلای توکلدورمن آنکا
آرتدورمم بلکه کیمترمن (انه کان) تحقیق بولدی اول ولید (لآیاتنا عنیدا ۞) بزننك آیتلرومزکا
قارشغوچی بولدی (روایت ایدولدی بوآیت ایندوکدین صونك مالی کیمرکا باشلادی
هلاك بولغان کونیکه چه (سارهقه) یقینده آنی یتشدوررومن زحمت ومشقت بیروب
(صعودا ۞) صعود عذابینه جهنمده صعود آدلو بر طاوباردور باشینه یتمش یلده چغولر بیك
الوغدور وبیکدور وتوزترغان دایم کافرلرنی آننك توباسینه چقماغه کوچلانب چغب یتکاچ ینه
توبانکا تاشلانر دایم شول طریقه قیلنب بوهم بر ترلی عذاب بولر (انه فکر) حقیقتده اول ولید
شاقشی اوزونده فکر قیلدی (وقدر ۞) اولچدیکم قرآن حقنده نی ترلی بوزوق سوز ایتیم دیب
(فقتل کیف قدر ۞) بس لعنت وهلاك بولسن نیچوك اولچدی وبیلکولادی (ثم قتل کیف
قدر ۞) موندین صونك لعنت وهلاك بولسن اول شاقشی نیچوك اولچدی (ثم نظر) موندین
صونك قرادی قرآن حقنده (ثم عبس) موندین صونك یعنی قرآن حقنده شلته قیلردای اش
طابماغاندین صونك یوزون چتدی (وبسر) وبوروشدوردی (ثم ادبر) موندین صونك حقدن
یوز قایطاروب آرقسینه ایلندی (واستکبر ۞) وتکبرلك قیلدی (فقال) بس ایتدی (ان
هذا) توکلدور بومحمد اوقوغان نرسه یعنی قرآن (الاسحر یوثر ۞) مکر بر جادو لقدور
آنی سحرچیلردن اویرا کاندور محمد دیدی بوشاقشیغه یعنی ولیدکا الله ننك لعنتیدور (ان
هذا) توکلدور اول قرآن (الاقول البشر ۞) مکر آدم سوزیدور (ساصلیه سقر ۞)

تیز دورکم کر وتر من مین اول ولیدنی سقر جهنمینه اول جهنم ننك بیشنچی قاتیدور (وما ادریك ماسقر ۞) سقرنی نرسه بلدوردی سنی سقرنیدور (لاتبقی) قالدورمس برنرسه (ولا تذر ۞) وقویمس یعنی اول جهنمکه صالونغان آدمننك اعضاسندن بر اعضاسن یاندورماینچه وهلاك قیلماینچه قالدورمس (لواحة للبشر ۞) براوتدورکم آدمکه کورونر یعنی نیتك کم تیمر اوتننك اسلوکندن بیك قزغانك اوت کیسه کی کوك کورونر کافرلارننك تنی اوزارونك شول طریقه قزل یالقن کورونر (علیها تسعة عشر ۞) اول جهنم اوزارینه اون طوقز صاقلاوچی باردور شاه ولی رحمة الله علیه ایتدی اوشبو صوره تلاودور کافرلارننك جهنمده بولغان حالینه الله تعالی دنیاده آنکا شول قدر نعمت بیردوکده کفرلك اوزارینه بولر (وعبس وبسر ثم ادبر واستکبر صوراتلاودور کافرننك بوزوق فکرلرینه وشیکلرینه (وما جعلنا) وقیلمدوق بز (اصحاب النار) جهنم ننك ساقچیلرون (الاملائکة) مکر فرشته لر قیلدوق معالم التنزیلده کیتوردیکم جهنم ننك ساقچیلاری ننك باشی مالکدور آننك بلان اون سکز فرشته باردور کوزلری یالطراغان یشن کوك وتشلری طاوکوك آغزلر وندن اوت یالقنی چغار جیلکه لری ننك آراسی یتمش یللق یولدور هر بروسی بر مرتبه ده یتمش منك کافرنی جهنمکه صالر بس بیچاره آدم بوبوزوق اشلری بلان نیچك طاقت کیتوره بلرلر وبونلر اون طوقز بولملقلری ننك حکمتی نی بیان قیلب بیوردی (وماجعلنا) دیب (وما جعلنا عدتهم) وقیلمدوق بز آلارننك عددنی آدم بالالرینه شول وقتکم الله تعالی بیوردی جهنم ننك صاقچی لری اون طوقزدور دیب کافرلار مسخره قیلب کولدیلار کم بز نیچه منك آدملرمز اون طوقز صاقچی نی اش قیلور ابو الاشد بن کلدة اللخیمی ایتدیکم من یالغز اونوسن ارقم بلان وجیدوسن قورساغم بلان باصارمن وسز قالغان ایکیسن باصنکز دیب لعنة الله علیه شول وقت الله تعالی ایتدی آلار آدم توکلدورلار فرشته دورلار سزننك بارونکرغه بروسی ننك کوچی یتار آلار بارچه مخلوقاتدن کوچلیدورلار

اوشبو صانی بیانکولب ایتمکی اوتکان ایندور لکن کتابلرگا موافق بولب توغری بولماغینه بر دلیل
بولسن اوچون (کلّا) آلای توکلدورنیتك کم کافرلار ایتدیلار قبردن قوبارولمق وجهنم یوقدور
(الّا فتنةً للّذین کفروا) مکر کافرلرننك حقنده بلا وفتنه قیلدوق (لیستیقن الّذین اوتوا
الکتاب) یقین حاصل قیلماقلری اوچون کتاب بر ولکن آدملر محمدننك پیغمبرلکنی
حقدور دیب آننك اوچون عذاب ننك فرشتهلری ننك صانی خصوصنده اوزلارینه اینکن
کتاب ننك سوزینه محمد علیه السلامغه اینکن کتاب ننك سوزی موافقدور دیب (ویزداد
الّذین آمنوا) وآرتدورمقلری اوچون ایمان کیترکن آدملرکا (ایمانًا) ایمانی یعنی کتاب
اهلی ننك یقین قیلمقلری سببلی محمد علیه السلامننك پیغمبرلکن (ولا یرتاب الّذین اوتوا
الکتاب) وشیك قیلماسنلر اوچون کتاب بر ولکن آدملر (والمؤمنون) ومؤمن بولغان
آدملر آلارننك صانی خصوصنده (ولیقول الّذین فی قلوبهم مرض) وایتسنلر اوچون
کونکللرینده شیك آورووی بولغانلار (والکافرون) ودینسز بولغانلار (ماذا اراد الله)
نی نرسه تلادی الله تعالی (بهذا مثلًا) اشبو بیك یط کورونکن مثل کوك یطقه صایولعن عدد
بلان (کذلك) نیتك ذکر ایتولکن عدد مسلمانلرغه هدایتکه وکافرلارکا آزغن بولماقعه
سبب بولدی (یضلّ الله) آزدورور الله تعالی (من یشاء) تلاکن آدیمسن (ویهدی)
وتوغری یولغه صالور (من یشاء) اول آدمنی کم تلار (ومایعلم) وبلمز (جنود ربّك)
اورنك ننك ربنك ننك عسکرون هیچ کمسنه کیرك فرشته (الّا هو) مکر اوزی بلور (وماهی)
توکلدور اول سقرننك حالن بیان قیلغان آیت (الّا) مکر (ذکری) نصیحتدور (للبشر ۞)
آدم بالالرینه (کلّا) آلای توکلدرنیتك کم کافرلار ایتدیلار قبردن قوبارلمق وجهنم یوقدر
دیب (والقمر) آی حقی اوچون (واللّیل اذ ادبر ۞) وکیچ حقی اوچون کوندورننك آرتندن
کیلکن کیچ (والصّبح اذا اسفر) طانك حقی اوچون عالمنی روشن قیلغانده (انّها لاحدی
الکبر) حقیقتده اول سقر الوغ نرسهلردن بر الوغ نرسهدور یعنی جهنم قتلرندن بر
الوغ قتدور (نذیرًا للبشر) قورقتوچیدور آدملرنی (لمن شاء منکم) قورقترسزدن

شول آدملر نیکم (ان یتقدم اویتاخر ۞) ایذکولکاوطاعتده ایلکاری بارمقنی تلار یالکه
شر یك قیلودەوکناه قیلودن صونکغه قالمقنی تلار (کلّ نفس) هر بر آدم (بما کسبت)
اشلادوکی اشی سببی بلان (رهینة) طوتولمشدور (الا اصحاب الیمین) مکر اونك قول
ایالری یعنی عمل یازولری اونك قوللریدن بر ولکن سعادت ایالری ایذکو اشلری سببلی
توتولودن قوتولرلر (فی جنّات) آلار جنتلرده بولب (یتساءلون ۞) صورارلار (عن
المجرمین ۞) کناه اشلیلردن یعنی شلته طریقی بلان (ماسلککم) نی نرسه کرتدی سزنی
(فی سقر ۞) جهنمکا (قالوا) جهنمده بولغانلر ایتورلار (لم نك من المصلین ۞) بولدوق
بز نماز اوقوغوچیلردن (ولم نك) وبولمدوق بز (نطعم المسکین ۞) فقیرلارکا طعام بر
کوچیلردن یعنی فقیرلارکا طعام بر مدوك (وکنّا) وبولدوق بز (نخوض مع الخائضین ۞)
دین حقیده بوزوق وباطل سوزکه کرکوچیلر بلان کرور بولدوق (وکنّا) وبولدوق
بز (نکذب بیوم الدین ۞) یالغانغه توتر بولدوق جزاکوننی یعنی ایمان سوزلر ونده
فکر قیلورایدوك فکر قیلغوچیلر بلان وتاندوق ایماننی واشانمدق قیامت کونینه (حتی
اتینا الیقین ۞) تاکم کیلکنچیکاچاقلی یقین یعنی قیامت (فما تنفعهم) بس فایده قیلمس
آلارغه (شفاعة الشافعین ۞) شفاعت قیلغوچیلر ننك شفاعتی یعنی کافرلارکا بر آدم شفاعت
قله بلمس اکر قیلسه ده قبول قیلنمز (فما لهم) بس نی بولدی آلارغه کم (عن التذکرة)
نصیحتدن (معرضین ۞) یوز قایتارغوچیلردور (کانهم) ایتورسنك سین کویا آلار
(حمر) ایشکلردور (مستنفرة) اورکمشلردور (فرت من قسورة ۞) قاچدیلار
آلار آرصلاندن یعنی قر ایشاکلری بر کچکنه کنه تاوشدن اورکب قاچمقلری کوك بوکافرلار
دخی قرآننی اشتکچده چیر کانب قاچدیلار (بل یرید) بلکه تلر (کلّ امرئ منهم)
هر بر آدم آلاردن (ان یؤتی) برولمش وکیترولمش بولمقنی آکا (صحفا
منشرة ۞) بر آچق مهرسز اوقولاچق کتاب یعنی ایترلار هر بر آدم اوزلرینه بر کتاب
بیبار واسن دیب یعنی هر قایسی سی تلارکم پیغمبر بولب کوکدن آچق اوقولاچق بر کتاب

بولمقنی (كَلَّا) آلارتلا کانچه توکلدور یعنی برولمس وآلار ایمانغه کیلمسلر وایمانغه کیلماسلکلری تلا کانلری برولمدکدین توکل (بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ﴿﴾) بلکه آلار آخرتدن قورقمزلار (كَلَّا) آلای ایمس قرآن حقدور (اِنَّهُ) تحقیق اول قرآن (تَذْكِرَةٌ ﴿﴾) نصیحتدور (فَمَنْ شَاءَ ذَكَرَهُ ﴿﴾) بس هرکم تلاسه اوقور آنی یعنی نی طارلق باردور کتاب بر آدمعه کیلب بارچه آدم بلان اوقب وبلب فایدالانمقده (وَمَا يَذْكُرُونَ) ونصیحتنی قبول قیلماسلر (اِلَّا اَنْ يَشَاءَ اللّٰهُ) مکر الله ننك تلاکن آدملری قبول قیلورلار (هُوَ) ایندی اول آدم (اَهْلُ التَّقْوٰى) تقوی اهل اریدور (وَاَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ﴿﴾) الله تعالی غه خلافلق قیلودن صاقلانماغه ویارلقانمغه تیوش بولغان آدملاردور

﴿ سورة القيامة مكية اربعون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(لَا اُقْسِمُ) آنط ایترمن (بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ) قیامت کونینه (وَلَا اُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ﴿﴾) وآنط ایته من لوامه بولغان نفسکه البته سز قوبارلرسز جزا برولمك اوچون (اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ) ایا کمان قیلورمی آدم اوغلیکم (اَلَّنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ ﴿﴾) بز آلارننك طارالغان اعضالرون جیمامز یعنی عدی بن ربیعه ایتدی من کوزم یلان کورسمده اولکان آدملرننك طارالغان سویاکلری جیولب ترولکانینه اشانمم دیب ایمدی عدی ننك سوزی بوروق وباطل بولغانن بلدوروب الله تعالی بو آیت بلان خبر بردی (بَلٰى قَادِرِينَ) بلکه جیاربز آننك چرکان سویکلرون کوچمز یتکنی حالده (عَلٰى اَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ﴿﴾) جیمق اوزرینه بارمقلری ننك باشلرونی یعنی بارمقلری ننك باشلرونی یعنی بارمقلری اوچونده بولغان سویاکلرون دخی جیمه غه کوچمز یتکوچیدور (بَلْ يُرِيدُ الْاِنْسَانُ) بلکه تلار عدی (لِيَفْجُرَ اَمَامَهُ ﴿﴾) بوزوقلق قیلمه غه آلدونده یعنی قوبارولمقده (يَسْئَلُ اَيَّانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ﴿﴾) صورارقای وقتده بولور قیامت کونی دیب (فَاِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ﴿﴾) بس قچانکم کوز خیرانلقدن قماشر

(وخسف القمر ۞) وتوتولر آی (وجمع الشمس والقمر ۞) وجویلر قیاش بلان آی یعنی آدمیلرننك كوزی كورمكدن عاجز بولور و آی بلان قیاش كون بتار طرافدن چغار اوشبو وقت قیامت كونید ورکم قیاش آدملرننك باشینه یقین كیلور (یقول الانسان) قیامتنی یالغانغه توتقان كافرلار ایتر (یومئذ) اولكونده (این المفر ۞) نی یرده دور قاچه چق یر دیب (كلا) حقدورکم (لاوزر ۞) یوقدور كافرلاركا اول كونده قاچاچق وصغنه چق یر (الی ربك) سننك ربننك جانبینه دور (یومئذ) اولكونده (المستقر ۞) طوقتاچق وطراچق یر (ینبؤا الانسان) خبر بر ولر آدملرغه (یومئذ) اولكونده (بما قدم واخر ۞) اول اشننك حقیقتندن ایلكری یباردی وكیری یعنی صونكغه قالدوردی صدقهٔ جاریه واوزیدن قالغان علم كوك (بل الانسان) بلكه آدمی (علی نفسه بصیرة) اوزی ننك جانی اوزره كواهلق بروچی باردور یعنی اعضالری وحالی اشینه وسوزینه كواه بولور (ولو القی معاذیره ۞) اكرچه هر عذر بولاچق نرسه نی قیلب صالصه ده یعنی نی قدر عذر قیلسه ده اكر آدم اوغلی اوز حالینه یخشی باقسه وقراصه الله تعالی ننك برلكن بلر واكر بر آدم ایتسه منم كونكلومه كیلمس اللهننك برلكی دیب اول بر حیله دور (لاتحرك به لسانك) تبراتمه ای محمد قرآننی اوقومغه تلنكنی (لتعجل به ۞) تیزلك بلان اول قرآننی یادونكا آلمق اوچون یعنی شول وقتكم جبرائیل علیه السلام اول حضرتكا وحی كیتورور ایدی اول حضرت علیه السلام آنی یادقیلمه غه بیك قصد قیلور ایدی حتی جبرائیل وحینی تمام قیلمقدن اول حضرت اوزلری اوقب تكرار قیلور ایدی تاكم مبارك خاطرندن كتمسن اوچون الله تعالی بو آیتنی ایندوروب ایتدی (ان علینا) تحقیق برننك اوزرومزكه دور (جمعه) اول قرآننی سننك كونكلونكده جیمق (وقرانه ۞) واول قرآن ننك اوقوماغن آسان قیلمق (فاذا قراناه) بس شول وقتكم اوقورمز آنی یعنی جبرائیل تلی بلان (فاتبع قرانه ۞) بس ایار تكل آكا كونكلونكنی (ثم ان علینا بیانه) موندین صونك ینه برننك اوزرومزكادور آننك چتن بولغان معنالرون روشن قیلب بیان

قیلمق (كَلّا) آلای توکلدور ای آدم اوغلری یعنی سز کمان قیلغانچه توکلدور (بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ۞) بلکه ای کافرلار سویاسز دنیانی (وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ۞) وقویاسز آخرتنی یعنی دنیا اشیده بیك طروشاسز آخرت کیراکی اوچون هرکیز قایغرمیسز حالانکه آخرت اشینه طروشمق کیرك ایدی (وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ ۞) برنچه یوزلار اولکونده تازه بولور (اِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ۞) وربیلری جانبینه قراغوچیلردور یعنی یقیندور موءمنلر آخرتده الله تعالی نی باش کوزی بلان کوره چکلردور آرغنلر کورمکنی طانکغوچیدور والله تعالی نی کورمك آلارننك نصیبلرنده یوقدور (وَوُجُوهٌ) وبرنچه یوزلر (يَوْمَئِذٍ) اول کونده (بَاسِرَةٌ) بیك چتوق بولمشدور (تَظُنُّ اَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ۞) کمان قیلور اول یوزلرننك ایالری اشلانمش بولغان آلارغه سویکلارون قرغوچی عذاب یعنی اوزلرینه الوغ بلا وعذاب یتوشه دیب کمان قیلورلار (كَلّا) آلای توکل یعنی دنیانی آخرت اوزرینه آرتق کورمك کیرك توکل (اِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ) اول وقتکم یتوشر جان بوغازننك سویاکلرینه (وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ) وایتولر یعنی اوله چك آدمننك یولداشلری ایتورکمدور بو آورغه بر اوشکر کوچی یاکه بر طبیب خاذقکم دار وقیله (وَظَنَّ اَنَّهُ الْفِرَاقُ ۞) ویقین بلدی اول آدم یعنی آورو بولغان آدم اوشبو وقت دنیادن آیرولمق وقتیدور جان چغب (وَالْتَفَّتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ ۞) وبالطر بالطرغه صالندی یعنی بالطرلرون تبراتمکا کوچی قالمس (اِلَى رَبِّكَ) ربننك جانبینه دور (يَوْمَئِذٍ) اولکونده (الْمَسَاقُ) سورولمك یعنی قایتاچق یر الله تعالی ننك جزاسی طرافینه دور (فَلَا صَدَّقَ) بس اشانمدی اشانمغی واجب بولغان نرسه کا (وَلَا صَلَّى ۞) ودخی فرض نمازون اوقومدی (وَلٰكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۞) ولیکن حقغه اشانمایچه یالغانغه توتدی ویوز دوندوردی (ثُمَّ ذَهَبَ) موندین صونك کیتدی (اِلَى اَهْلِهِ) اوزی ننك جماعتلری جانبینه (يَتَمَطَّى ۞) قیلغان اشینه ماقطانب واولوغلانب صالونغانی حالده (اَوْلَى لَكَ فَاَوْلَى ۞) هلاکلك بولسن سننك اوزرونکا ای قارشقوچی کافر ینه هلاکلك

(بولسن)

بولسن (ثم اولى لك فاولى ۞) موندين صونك ينه هلاكلك بولسن سننك اوزرونكا ينه
هلاكلك بولسن يعنى بروسى آرطندن بروسى اوزلماينچه هلاكلك بولسن ديب ايتر من
(ايحسب الانسان) اياكمان قيلورمى آدمكم (ان يترك سدى ۞) قويولمش بولمقنى
اوزباشينه يعنى طاعت بلان كوچلانمس وجزابرولمس ديب (الم يك نطفة) اياتوكلميدى
اول آدم بر تامچى صو (من منى) منيدن (يمنى ۞) رحمكه توكلمش منيدن (ثم كان علقة)
موندين صونك بولدى اويوشقان قان (فخلق فسوى ۞) بس يراتدى الله تعالى آننك اعضالرون
بس صورتن برابر قيلدى (فجعل) بس قيلدى الله تعالى (منه) اول منيدن (الزوجين)
ايكى قسمنى (الذكر والانثى) ايرلرنى وخاتونلرنى (اليس ذلك) اياتوكلميدور يوقدن
يراتورغه كوچى يتكن الله كوچى يتكوچى (بقادر على ان يحيى الموتى ۞) شونك اوزرينه
ترولدره اولكلرنى البته قادر دور بو سوره نى اوقب تمام قيلغاچ (بلى انه على كل شىء قدير) ديسن

﴿ سورة الانسان مكية وهى احدى وثلثون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(هل اتى) تحقيق كيلدى (على الانسان) آدمى اوزرينه (حين) برمدت (من
الدهر) زمانه دن يعنى حضرت آدم اوزرينه (لم يكن شيئا مذكورا ۞) بولمدى اول
آدم ذكر ايتولمش برنرسه يعنى حضرت آدم اوّل يراتلوده وجودى ننك صورتى مكه بلان
طايف آراسنده قرق يل قويولمش صورت بولب بر آدم آنى انسانلق اسمى بلان ذكر
قيلمدى (اناخلقنا الانسان) تحقيق يراتدوق انسانى (من نطفة امشاج) بر صو طامچيسندن
نيچه نرسه بلان قاتوشمش بولغان صودن يعنى منيدن امشاج قاتوشو معناسنده دور ايرننك
وخاتون منيسندن وحيض قانندن (نبتليه) بلالنمش آدم كوك بر حالدن بر حالكه دوندوردك
(فجعلناه) بس قيلدوق اول انسانى (سميعا) ايشتكوچى (بصيرا ۞) وكوركوچى (انا)
تحقيق بز (هديناه السبيل) قوغرى يولغه دلالت قيلدوق اول انسانى يعنى قدوراتمزننك

دليل لر ون بيان قيلمق بلان (اماشاكرا) ياشكر ايلاب ايمانغه كيلسن (واما كفورا۝) ياكه انكار قيلب كافر بولسن (انا) تحقيق بز (اعتدنا) حاضر لادوك (للكافرين) كافرلار اوچون (سلاسل) زنجير لر (واغلالا) وبوغاولار (وسعيرا۝) بر يالقنلانمش اوتنى اول اوت بلان يانرلار (ان الابرار) تحقيق ايذكو اش قيلغانلار (يشربون) اچارلار (من كأس) بر طولوا بولغان پياله صاوتدن (كان مزاجها) بولدى آكا قاطشقان نرسه (كافورا ۝) كافور يلغه لرى بولدى (عينا) كافوردن تليمن بر چشمنيكم (يشرب بها) اچر اول چيشمه دن (عباد الله) الله تعالى غه يقين بولغان قللر (يفجرونها تفجيرا۝) تلا كانلرى بر كا آغوزورلار اول چيشمه لرنى بر آسان آغزمق بلان يعني جنت ننك يلغه لرى اوزلرى اوچون كافور بلان قاطوشقان بولور تاكم خوش ايسلى وصووق وتملى بولسون اوچون (يوفون بالنذر) خدا ننك قوللارى اوزلر ينه نذر قيلب واجب قيلغان نرسه لريده وفا قيلورلار يعني تر ورلار (ويخافون) وقورقرلار (يوما) اولكوندنكم (كان شره مستطيرا۝) اول كون ننك ياوزلغى وقاتيغ لقى جايولمش بولر يعني بيك اشكارا بولور (ويطعمون الطعام) وبر ورلار طعامنى (على حبه) محتاجلر بولسه ده (مسكينا ويتيما واسيرا ۝) مسكينلر كا ويتيملار كا وتوتقنلارغه (انما نطعمكم) ايتورلار بودوركم طعام بر ورمز سز كا (لوجه الله) الله تعالى رضا لغى اوچون (لانريد منكم) استمامز سزدن (جزاء) بر جالنى (ولاشكورا۝) ودخى شكر قيلماقنى (انا نخاف) تحقيق بز قورقادورمز (من ربنا) اوزومزننك ربمزدن (يوما) بر كون ننك عذابندن (عبوسا) يوزلر اول كونده عذاب ننك قاتيغ لغندان ستوق بولور (قمطريرا ۝) كناهلى آدملار اوچون اول كون بيك قاتى بولور (فوقاهم الله) بس صاقلدى الله تعالى (شر ذلك اليوم) اول كون ننك يمانلوغندن (ولقاهم) ويتوشدوردى آلارنى (نضرة وسرورا ۝) كوزل صورتلولك كا وشادلغغه (وجزاهم) وجزا بردى آلارغه (بما صبروا) صبر قيلماقلارى سببى بلان يعني آلارننك طاعتلارى قارشوسنده (جنة) جنتنى (وحريرا) ويفاكدن كيمنى

خبرده کیلدیکم جنت اهلی ننك اینك توبانی یتمش حله کیرکم نفسیلوکی کل یفراغندن نازوکدور (مُتَّکِئِینَ فِیهَا) طایانورلار اول جنت اچنده (عَلَى الْأَرَائِكِ) زینتلانمش تختلر اوزه رینه (لَا یَرَوْنَ فِیهَا) کورمزلار اول جنتده (شَمْسًا) قیاشنی (وَلَا زَمْهَرِیرًا ۞) ودخی قتی صوقنی یعنی مقصود بودور جنت ننك هواسی بیك معتدلدور وخوشدور جنتده بولغانلر دایم خوشلقده بولب آصلا زحمت کورمسلار (وَدَانِیَةً) یقلمش بولور (عَلَیْهِمْ) آلار اوزرینه (ظِلَالُهَا) جنت آغاچلاری ننك کوله کالری (وَذُلِّلَتْ) ایارکوچی بولور (قُطُوفُهَا) جیمشلاری ننك توکولمکی (تَذْلِیلًا ۞) عجب ایارکوچی بولور قایوحالك تلارلر (وَیُطَافُ) یوروتولمش بولور (عَلَیْهِمْ) آلار اوزرینه (بِآنِیَةٍ) صاوتلار بلان (مِنْ فِضَّةٍ) کمشدن (وَأَکْوَابٍ) وکاسه‌لار بلان (کَانَتْ قَوَارِیرَ قَوَارِیرًا) آلار شوشه‌لر ایدیلار شوشه‌لر (مِنْ فِضَّةٍ) کمشدن دور یعنی کمشننك وپیاله ننك آقلوغن ویالطراماقلوغن جغوچی ایدیلار (قَدَّرُوهَا تَقْدِیرًا) اولچه دیلار فرشته‌لر اول صاوتلارغه جنت اچملکارون بر تورلی اولچامك بلان یعنی اچرکوچی فرشته‌لر اول کاسلارنی اچه‌چك آدم ننك اچه‌چکی وتویه‌چغی قدرلی طولدوردیلار وحاضرلادیلار (وَیُسْقَوْنَ فِیهَا) دخی ایمان اهلینه اول جنتده اچورولر (کَأْسًا) بر اچملك (کَانَ مِزَاجُهَا) اول اچملکا قاتوشقان نرسه‌سی بولدی (زَنْجَبِیلًا ۞) زنجبیل یلغه‌لری یعنی جنت اهلی ننك بزوسی ننك ایونك اچملك یلغه‌لری باردور بعضسینه قاتوشقان کافوردور وبعضسینه زنجبیل قوشولغاندور اسلی وطاتلی بولسن اوچون اوشبو یلغه‌لر ایذکولر اوچونکنه‌دور (عَیْنًا) اول زنجبیل بریلغه‌دور (فِیهَا) اول جنتده (تُسَمَّى سَلْسَبِیلًا ۞) اوزینه برنرسه قاتوشماینچه آکا سلسبیل دیرلار یعنی سلسبیل ننك معناسی خالص صوبولب آقغان نرسه‌دور جنتلر ننك اچملکارون وکیملرون وصف قیلغاندین صونك ایمدی خدمتچیلارون بیان قیلب ایتدی (وَیَطُوفُ عَلَیْهِمْ) کیلب کیتب یورور اول جنت ایالرینه (وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ) دایمی بولغان یاش یکتلارکم (إِذَا رَأَیْتَهُمْ) قچانکم کورورسن

آلارنی (حسبتهم) کمان قیلورسنك کورکمالکلری وصافلقلاری وجهندان (لؤلؤا منثورا ۞) ینکه چغب صاچلغان انجو دیب (واذا رأیت ثم) وقچانکم جنتکه قرارسنك (رأیت نعیما) وصف قیلمق ممکن بولماغان نعمتنی کورورسنك (وملکا کبیرا ۞) وبر اولوغ پادشاهلقی کورورسن هرکیمز بتمکی ممکن توکلدور (عالیهم) جنت اهلی ننك اوستنده بولور (ثیاب سندس) نزوك طوغولمش یفك طونلار بولور (خضر) یشل بولغوچی (واستبرق) وقالن طوقولمش کیملر بولور یفکدن دنیا کیملارینه اوخشامس بلکه هربری بر لطیف ونچکه بولب جنت خلقی آندن چتمش حله کیر وتنلاری کورونور (وحلوا) دخی زینتلانمش بولرلار (اساور) بلاز وکلار بلان (من فضة) کومشدن وباشقه آیتده یحلون فیهامن اساور من ذهب کیلمشدور وبوآ کامخالف توکلدور آننك اوچونکم ممکندور بر وسی بر وسی آرتندن کیارلار (وسقاهم) واوچوروردلار آلارعه (ربهم) ربیلری (شرابا طهورا ۞) بیك پاك بولغان شرابنی (ان هذا) تحقیق اوشبو نعمتلر (کان لکم) بولدی سرننك عمللر ونکرننك جزاسی (وکان) وبولدی (سعیکم مشکورا ۞) سرننك عمللر ونکز قبول بولنمش شوننك قارشوسنده جزا بر ولدونکز (انا نحن) تحقیق برلار (نزلنا) ایندوردوك (علیك) سننك اوزرونکا (القرآن) قرآننی (تنزیلا ۞) ایندورمك بلان یعنی تورلی تورلی وقتده حکمت بلان آیت آیت ایندوردوك (فاصبر لحکم ربك) بس صبر قیلغل اللهننك حکمینه (ولا تطع) اطاعت قیلمه غل (منهم) کافرلاردن (اثما) گناه اشلیلرکا (اوکفورا ۞) ویاکه منم نعمتلر ومکاشکر قیلماغانلرغه یعنی عتبه کوك بر آدمغه ایارمکل اول سنکا ایتدی بودعوادن کیچ کل وطاشلاقز ومنی بیریم دیب وهم ولید کوك شکر قیلماغانغه ایارمه اول ایتدی آطالرنك ننك دینینه قایتقل سنی بای قیلایم دیب (واذکر اسم ربك) وذکر قیلغل ربنك ننك اسمن (بکرة واصیلا ۞) طانك واحشام وقتنده یعنی ایرته واویله وایکندی نمازون اوقوغل (ومن اللیل) وکیچه دن بعض ساعتیده (فاسجد له) نماز قیل غل الله رضالغی

(اوچون)

اوچون یعنی احشام ویستو نمازون اوقوغل (وسبحه لیلاً طویلاً ۞) وپا کلك بلان ذکر قیلغل اوزون کیچه ده یعنی تهجد نمازون اوقوغل (انّ هؤلآء) تحقیق بو مکه کافرلاری (یحبون العاجلة) دنیالذتنی سویرلار (ویذرون) کیری طاشلرلر (وراءهم) آرقلاری طرافینه (یوماً ثقیلاً ۞) بر قاتی وآغر بولغان کوننی واول اودجز اسیدر آندن قوتولمق اوچون طاعت وعبادت قیلمسلر ایمان کیتوروب (نحن) بزلار (خلقناهم) یراتدوق آلارنی (وشددنا اسرهم) ومحکم قیلدوق طامرلرون (واذاشئنا) اکر تلاسك بز (بدلنا) آلشطرورمز اورنلرون یوق قیلب (امثالهم) آلار اورنینه آلارننك اوخشاشی بولغان باشقه آدملرنی (تبدیلاً ۞) بر یحشی قیلب یراتب (انّ هذه تذکرة) تحقیق بو سوره نصیحتدور (فمن شاء اتخذ) بس هر کمکه تلار طوتر (الی ربه) ربسی جانبینه (سبیلاً ۞) بر یولنی (وما تشاؤن) واول یولنی استمزسز (الا ان یشاء الله) مکر استرسز الله تعالی تلاما کوکزنی تلاسه (انّ الله) تحقیق الله تعالی (کان علیماً حکیماً ۞) تیوشلی بولغانلرنی بلکوچی بولدی وحکمت ایاسی بولدی یعنی حکمتی تقاضا اقلمغن نرسنی قیلمز (یدخل من یشاء فی رحمته) کروتر اوزی ننك رحمتینه توفیق بیرمك بلان (والظالمین) وبوزوق اشلیلر اوچون (اعدلهم) حاضرلدی آلار اوچون (عذاباً الیماً ۞) ارانجتکوچی عذابنی *

﴿ سورة المرسلات مکیة خمسون آیة ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(والمرسلات عرفاً ۞) کوندوز یبارولمش جیللرکا آنط (فالعاصفات عصفاً ۞) بس آچی وتیز ایسکوچی جیللرکا آنط (والناشرات نشراً ۞) یحشی وملایم وبولوتلرنی طارقاتقوچی جیللرکا آنط (فالفارقات فرقاً ۞) بس بولوتلرنی بروسن بروسندن آیرغوچی جیللرکا آنط یعنی اشبو ذکر قلونغانلارننك حقی اوچون آنط (فالملقیات ذکراً عذراً اونذراً ۞) بس قرآن آیتلرون پیغمبرلارکا صالغان ویتوشدورکان فرشته حقی اوچون حقلغ بولغانلردن عذرنی

کیترمکی اوچون یا که باطلده بولغانلرنی قورقتمق اوچون (انما توعدون لواقع ۞) بودورکم تحقیق قبردن قوبار ولمغه وحساب وجزا اوچون وعده قیلنمش نرسه سزکا توشاچکدور آصلا خلاف بولمس توشمکیك (فاذا النجوم طمست ۞) بس قچانکم یولدوزلرننك نوری یوغالر (واذا السماء فرجت ۞) واول وقتکم کوك تلم تلم بولب یارولر (واذا الجبال نسفت ۞) وقچانکم طاولر پاره پاره بولب هواده اوچب یورور (واذا الرسل اقتت ۞) وقچانکم پیغمبرلر امتلر ینه کواهلق بیرمك اوچون اورلر ینه بیلکولی بولغن وقتده حاضر قیلنر بولاچق اش بولر یعنی هر امتننك حسابی بر بیلکولی وقتده آلونر (لای یوم اجلت ۞) قایسی کون اوچون پیغمبرلار کچکتر ولدی (لیوم الفصل ۞) حقنی باطلدن آیرمق کونی اوچون کچکترولدی (وما ادریك) ونی نرسه بلدوردی سنکا ای محمد (مایوم الفصل ۞) نیدور آیرمق کونی یعنی اول کوننی بلرکا کوچنك یتمس آننك حقیقتی بلنمز (ویل یومئذ) هلاکلکدور اول کونده (للمکذبین ۞) قیامت کونن یالغانغه توتقانلارغه (الم نهلك الاولین ۞) ایاهلاك قلمادوقمی اول اوتکنلارنی یعنی نوح وعادقومی کوکلرنی (ثم) موندین صونك (نتبعهم الاخرین ۞) ایارترمز بز آلارغه هلاك قیلمقده مکه کافرلاری ننك کیری قالغانلارنی (کذلك نفعل بالمجرمین ۞) شول اش کوك قیلرمز بز اشنی کناه قیلوچیلارغه (ویل یومئذ للمکذبین ۞) معنی سی اوتدی (الم نخلقکم) ایا یراتمدوقمی سزلرنی (من ماء مهین ۞) بر حور بولغان صودن (فجعلناه فی قرار مکین ۞) بس قلدوق اول صونی محکم بولغان تراچق یرده (الی قدر معلوم ۞) بر بیلکولی وقتقه چه (فقدرنا) بس بیلکولی قیلدوق چیکنی (فنعم القادرون ۞) بس نی کورکم کوچلی بولغانلاردنمز بز (ویل یومئذ للمکذبین ۞) معنی سی اوتدی (الم نجعل الارض کفاتا ۞) ایا قیلمدوقمی یرنی آدملارنی جیغوچی (احیاء واموانا ۞) جیلر اول یرترو کلرنی واولکلرنی (وجعلنا فیها) وقلدوق اول یرده (رواسی) طاولرنی (شامخات) بیوك بولغوچی طاولرنی (واسقیناکم

ماءً فراتاً ۞) واچردوكسزكا طاتلوبولغان صولرنی (ويل يومئذ للمكذبين ۞) معناسی
اوتدی (انطلقوا الی ماكنتم به تكذبون ۞) كيتوكز اول نرسه جانبينه كم آنی یالغانغه
طوطاربولدوغز (انطلقوا الی ظل) كيتوكز كوله كا اوزارينه (ذی ثلاث شعب ۞) اوچ
طارەق اياسی بولغان كوله كا اوزارينه (لاظليل) صوكوله كاتوكلدور (ولا يغنی من اللهب ۞)
وهم اودننك اسلكيدن صاقلغوچی توكلدور يعنی جهنم ننك توتونی كولكسينه كيتونك
صوقده توكلدور راحت بولر ايدی اول كوله يارولب اوچ بولك بولر آلاردن اسی چغار
(انها ترمی) تحقيق اول جهنم آتار (بشرر كالقصر ۞) بيوك بنا كوك اوچقنلار (كانه)
ايترسنك سين كويا اول اوچقنلار (جمالت صفر ۞) صاری تويه لردور (ويل يومئذ
للمكذبين ۞) معنی سی اوتدی (هذا يوم لا ينطقون ۞) بو كون بر كوندور كم سويلمزلار
اول كونده (ولا يؤذن لهم فيعتذرون ۞) ورخصت بير ولمس آلارغه عذر قلمه غه (ويل
يومئذ للمكذبين ۞) معنيسی اوتدی (هذا يوم الفصل) بو كون آيرولاچق كوندر
(جمعناكم والاولين ۞) جيدوق سزنی وسزدن اوّل بولغانلارنی (فان كان لكم) بس
اكر بولسه سزننك اوچون (كيد) بر حيله (فكيدون ۞) بس بوزوق فكر قيلغز
شايد كم عذابدن قوتولرسز (ويل يومئذ للمكذبين ۞) معنی سی اوتدی (ان المتقين)
تحقيق صاقلانغانلار (فی ظلال) كوركم كوله كالرده دورلر (وعيون ۞) وچيشمه لرده
بولرلار (وفواكه) جيمشلار بلان بولرلار (مما يشتهون ۞) تلا كانلاری جيمشلاردن
(كلوا واشربوا) ايتورلر فرشته لر آشاغز واچوكز (هنيئا) سنمكی آسان بولمقی
بلان (بما كنتم تعملون ۞) قيلغان اشلروكز سببی بلان (انا) تحقيق بز (كذلك)
اوشانداق (نجزی المحسنين ۞) جزا بيرورمز ايذكولك قيلغانلارغه (ويل يومئذ
للمكذبين ۞) اوتدی معنی سی (كلوا وتمتعوا) ای يالغانغه توتقانلار آشاغز وفايدلانوغز
دنياده (قليلا) آز وقتده دنيا آز وقتدور (انكم مجرمون ۞) تحقيق سز كناه اشليلرسز

(ویل یومئذ للمکذبین ۞) معناسی اوتدی (واذا قیل لهم) وقچانکم ایتولسه آلارغه (ارکعوا لا یرکعون ۞) رکوع قیلوغز دیب رکوع قیلمزلار یعنی رسول علیه السلام ثقیف جماعتینه ایتدی نماز اوقوغز دیب آلار ایتدیلار بز نماز اوقومامز دیب (ویل یومئذ للمکذبین ۞) وهلاك اول کونده قیامت کونن یالغان توتقانلارغه دور (فبای حدیث بعده یؤمنون ۞) بس قیسی سوزکا قرآندن صونك ایمان کیتورورلار اول کافرلار

﴿ سورة النبأ مکیة اربعون آیة ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(عم) نی نرسه دور (یتساءلون ۞) صوراشورلار اول اهل مکه بری برندن (عن النبا العظیم ۞) اولوغ خبردن صوراشورلار اول قیامت خبر بدور (الذی) آنچلاین خبردور اول (هم) اول مکه کافرلری (فیه) اول خبرده (مختلفون ۞) اختلاف قیلشورلار (کلا) کیچینکوز اول اولوغ خبرنی یالغانغه توتمقدن (سیعلمون ۞) تیز دورکم بلورلار اول کافرلر اول اولوغ خبرننك حقلغنی قبرلارنده گور سوءالی ایله (ثم) موندین صونك (کلا) طیلنکز اول سوزدن یعنی یالغانغه تتودان (سیعلمون ۞) تیز دورکم بلورلار اولوغ خبرننك حقلغنی قبرلارندان قوبقاچ عذاب جهنم ایله معذب اولدوقلارنده (الم نجعل الارض مهادا ۞) ایا قیلمادقمی یر یوزنی پلاس کبی بلی قیلدی وتوشادی تا که اول یرننك اوستنده زراعت وتجارت ایدرلار وغیری کسب لرنی ایلاب یر یوزنده ترکلك ایدرلار اولدکلارندین صونکره یرکا کوملورلار وهم شول یردن ترلوب چقارلار (والجبال اوتادا ۞) دخی قیلمادوقمی طاولارنی قاداق کبی تایر سلکنماسون اوچون (وخلقناکم ازواجا ۞) دخی یراتدوق بز اوزنکزنی ایرلی وخاتونلی وغیرلرنی هم جفت یراتدوق (وجعلنا نومکم) دخی قیلدوق سزننك اویقونکزنی (سباتا ۞) تنلارنکزه راحتلك اوچون (وجعلنا اللیل) دخی قیلدوق کیچه لرنی (لباسا ۞) کیم حکمنده تا کم اورتلور سزلر

کیچه لارده کیم اچنی او رتولکان کبی حیوانلار او رتلوب راحتلانورلار (وجعلنا النهار معاشا ۞) دخی قیلدوق کوندورنی تاکه کسب لار ایدوب رزق حاصل ایدرسزلر وعلم لك اوکرانورسزلار (وبنینافوقکم) دخی بناقیلدوق سزلرننك اوستونکرده (سبعاشدادا ۞) یتی محکم بنانی یعنی یتی قات کوکنی هرگیز ایسکورکوچی اولمای دور وچرکوچی توکل لاردور (وجعلنا) دخی قیلدوق بز اول کوك یورنده (سراجاوهاجا ۞) یالقوغوچی چراغ لار یعنی آینی وقویاشنی ویلدوزلارنی کوك یورنده چراغلار ایلادوك (وانزلنا) ایندوردوك بزلار (من المعصرات) بولوتلاردن (ماء ثجاجا ۞) توتوش لق برله قویلغوچی صونی یاکه یبارادم ییل لرنی تاکم بولوت لردن صغوب چغارغوچی صولارنی تاکم بولوتلار کوزانك بولوب تورورلار ایلاك کبی شوندا یین لر یغمورلرنی چقارورلر (لنخرج به) چقارماقمز اوچون صوبرله (حبا) دانه لر یعنی اورلقلارنی (ونباتا ۞) اولان لرنی (وجنات) باقچه لار اچنده اولغان نرسه لارنی اول باقچه لارننك صفاتی بودورکم (الفافا ۞) آغاچلاری بر برینه آرالاشقان وچولغانغاندر (ان یوم الفصل) بدرستی که خلایق لرنی حکم برله آیرماق کونی وحقنی باطلدن جزا برله عیان قیلمق کونی (کان میقاتا ۞) ثواب وعذابنك وعده قیلنمش کونیدور (یوم) شول کوندور اول فصل کونی (ینفخ فی الصور) اورلکوچی اولور اسرافیل علیه السلام ننك صوری بوصوری بعث صوریدور (فتاتون) کیلورسز سزلار عرصات میدانینه (افواجا ۞) گروه گروه بولوب حساب یرینه رسول علیه السلام دن صرادیلار افواج نچوکدور دیب رسول علیه السلام ایدی منم امتم اون کروه بولب قوبارورلر بر کروهی مایمل صوره تیله بولر آلار حلق آراسنده سوزیوروتکوچیلردور وبر کروه باشلری توبان آیاقلری یوغاری یورورلر آغزلروندن نجاست ایسی کیلر محشر خلقی آلارغه لعنت قیلرلار آلار باخورلردور وبر کروه کوزلاری صوقر بولب کیلرلار آلار حقدن اوتب باطل بلان حکم قیلوچیلردور وبر کروه تللری کوکرا کلری اوزره تشوب

﴿ سورة الشمس مكية وهى خمس عشرة آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(وَالشَّمْسِ) قوياش برله آنطايتامن (وَضُحٰيهَا ۞) دخى قوشلق وقتى ايله آنطايتامن يعنى توشلك وقتى بلان (وَالْقَمَرِ) دخى آى ايله آنطايتامن (اِذَا تَلٰيهَا ۞) هرقچان تابع اولسه اول آى قچياشقه يعنى قوياش بايوغاندين صونك آى طوار (وَالنَّهَارِ) دخى كوندز ايله آنطايتامن (اِذَا جَلّٰيهَا ۞) هرقچان روشن اولوب عالمنى يعنى ير يوزنى روشن ايلاسه (وَاللَّيْلِ) دخى كيچ ايله آنطايتامن (اِذَا يَغْشٰيهَا ۞) هرقاچان اورتسه و قابلاسه دنيانى قرانغولق ايله (وَالسَّمَآءِ) دخى كوك برله آنطايتامن (وَمَا بَنٰيهَا ۞) دخى كوكلرننك بنالرى ايله آنطايتامن (وَالْاَرْضِ) دخى ير ايله آنطايتامن (وَمَا طَحٰيهَا ۞) دخى يرننك كينكلكى ايله آنطايتامن (وَنَفْسٍ) دخى جان برله آنطايتامن (وَمَا) دخى شول نرسه برله آنط ايتامن (سَوّٰيهَا ۞) موافق قيلدى اول جانى تن غه (فَاَلْهَمَهَا) بس صالدى وبيان قيلدى اول جانغه يعنى آننك قلبينه (فُجُوْرَهَا) ياورلق و گناه يولنى (وَتَقْوٰيهَا) دخى صالدى تقوالقنى يعنى قورقمق وايذكولك يولنى (قَدْ اَفْلَحَ) تحقيق قوتلدى (مَنْ زَكّٰيهَا ۞) هركم اول جاننى گناهدن پاكلادى ايمان وعلم وتوبه برله (وَقَدْ خَابَ) تحقيق زيان قيلوب اوكنچده قالدى (مَنْ دَسّٰيهَا ۞) شول آدم اورتدى اول جاننى كفرلك وجهالت برله ياكه ايمان كيلتورسه ده عمل قيلمايونچه (كَذَّبَتْ) يالغانغه توتدى (ثَمُوْدُ) ثمود قومى پادشاهننك قرداشى صالح پيغمبرنى (بِطَغْوٰيهَآ) اوزلرينك آرغونلقلرى وكفرلكلرى سببلى (اِذِ) شول زمانده (انْبَعَثَ اَشْقٰيهَا ۞) آشعوب توردى اول ثمود قومينك بدبختلرى صالح عليه السلام ننك تواسنى اولتورورگا (فَقَالَ لَهُمْ) بس ايتدى اول ثموديلره (رَسُوْلُ اللّٰهِ) الله تعالى ننك ايلچى سى يعنى صالح پيغمبر (نَاقَةَ اللّٰهِ) اوشبو الله تعالى ننك تواسى در سزلره رحمت اوچون يبارلمش در الله تعالى نى برلاسانكز وبنى الله تعالى ننك رسولى ديب بلسانكز

وبنی یالغانغه توتماسانکز بو توانی اولترماکدان صاقلانکز دیدی (وسقیها ❀) دخی اول توه کا اوزنوبتیده بالاسی ایله اچدوکنده قوالامغز وتیمانکز دیدی (فکذبوه) بس یالغانغه توتدی ثمودیلار صالح علیه السلام ننك سوزنی (فعقروها ❀) بس قلچ ایله چابدیلار اول توانننك آیاغنی (فدمدم علیهم ربهم) بس قاپلادی اول ثمودیلارنی الله تعالی ننك عذابی (بذنبهم) اوزلرینننك گناهلاری سببلی یعنی توانی اولتورماکلری سببلی (فسویها ❀) بس برابر قیلدی الله تعالی عذابنی ثمودیلاره یعنی هرقایوسینه (ولا یخاف) قورقماسدر اول الله تعالی (عقبیها ❀) آنلرنی آخرتده عذاب ایترگا یعنی دنیاده عذاب ایترگا قورقمغان کبی *

❀ سورة اللیل مکیة وهی احدی وعشرون آیة ❀

بسم الله الرحمن الرحیم

(واللیل) کیچه برله آنط ایتامن (اذا یغشی ❀) هرقچان اورتاسی بولسه قرانغولقی ایله دنیانی (والنهار) دخی کوندوز ایله آنط ایتامن (اذا تجلی ❀) هرقچان قویاش چغب دنیانی نورلاندرور اولسه (وما) شونچلاین الله برله آنط ایتامن (خلق الذکر والانثی ❀) یراتدی ایرنی وخاتوننی (ان سعیکم) درستلکده سزلرننك اجتهادنکز وکسبنکز (لشتی ❀) تورلی تورلیدور یعنی بعض لرنکز ایذکو عمل لر قیلورسز وبعض لرنکز بوزوق وکناه اشلار قیلورسز بعض نکز اجر اوچون بعض نکز عقاب اوچون اجتهاد ایدرسز (فاما من اعطی) بس سزننك آرانکزده مالنی الله رضالغی اوچون صرف ایتسه یعنی بیرسه مسجدلر وکوپرلار ومدرسه لار وباشقه یخشی اشلار اوچون (واتقی) دخی اول من الله تعالی دن قورقب کناهلردن صاقلانسه (وصدق) راستقه توتسه (بالحسنی ❀) غایبدکی اشلارنی جنت جهنم کبی لارنی راستقه توتوب کلمهء شهادت ایتسه (فسنیسره) تیزدورکم اسان قیلورمز آنکا (للیسری ❀) آسانلق ایله ترکلك قیله تورغان جاینی یعنی صراط دین یل کبی کیچب اوجماحقه کرکوچیدور (واما

من بخل) واما آرانگزده بعض لرنگز صارانلق ایلاب حق اللّٰه‌نی اداقیلماسه زکات وعشر
وباشقه واجب لرنی اوتامسه (واستغنی ۞ وکذب بالحسنی ۞) مونگسز بولسه وکلمهٔ شهادتنی
ایتمسه وجنت وجهنمنی یالغانغه توتسه (فسنیسره) تیزدورکم آسان قیلورمز اول حق اللّٰه‌نی
اداقیلمغان آدمکه (للعسری ۞) مشقتلی وعذابلی ترکلکنی (ومایغنی عنه) فایده بیرماس
اول آدمکه اول کونده (ماله) مالی فایده بیرماس (اذا تردی ۞) هرقچان آوناب توشسه
قبرگا یا جهنم‌گا (ان علینا للهدی ۞) درستلکده بزلارکا خاصدر بنده‌لرنی توغری یولغه
صالماق وکوندورمك (وان لنا للآخرة والاولی ۞) دخی درستلکده بزلارکا خاصدر یعنی
بز وم اوچوندور دنیا وآخرتده آنلاردن تلادکمز کمسنه‌که تلادکمز نرسه‌نی بیرمك
(فانذرتکم) بس قورقتدم سزلرنی ای مکه اهل لری (نارا) اوت برلان صفاتی بودرکم
اول اوتنك (تلظی ۞) قزدرولغان ویالقونلانغاندر دنیا براتولادن اوّل منك یل لار الك
(لایصلیها) کرماسدور اول اوتقه (الا) مگر کرور (الاشقی الذی) آنچلاین بدبخت لار
(کذب) یالغانغه توتدی رسولنی (وتولی ۞) دخی یوز چوردی یعنی قایتاردی (وسیجنبها)
دخی تیزدر صاقلار اول اوتدن (الاتقی) اللّٰه تعالی دن قورقغوچی‌نی (الذی) آنچلاین
کشی لردر اول قورقغوچیلر (یوتی) بیرور (ماله) مالنی اللّٰه تعالی یولینه (یتزکی ۞)
اللّٰه تعالی دن قورقب مالنی پاکلادی اول من اوزی هم مالی پاکلاندی کیتوردیلارکم بو سوره
حضرت صدیق ننك حقنده ایندورولدی شول وقتکم بلال حبشینی امیه بن خلفدن
صاتوب آلب اون منك آلتونی بولغوچی قولن قطاس رومینی آننك قارشوسینه بیردی
شوننك اوچون تفسیر اپالری ننك قایسی سی ایتدیلار آیت کریمه ده کی مذکور اشقیادان
مرادی امیه بن خلفدر دیب کیتوردیلارکم رسول علیه السلام دن وحی کیچکدو کیلمادی
انشاء اللّٰه دیمکنی قویغان اوچون کهف سوره سنك اوتدی قصه سی جهود لرنك اویراتمکی
بلان ذوالقرنین واصحاب کهفدین وروحدن صراغانلریك ایرته کاجواب بیرورمن دیب انشاء

الله دیمدی اول مکه کافرلری وحی ننك کیچلمکیدن خبر لری بولغاچ ایتدیلار محمدنی تکر وس طاشلادی وآچولاندی دیب حق تعالی اول ملعونلارننك سوزون باطل قیلمق اوچون بوسورەنی یعنی والضحی سورە سنی ایندوردی (وما لاحد عندە من نعمة تجزی) یوقدور اول کمسنه ننك ویرکان نعمتندن بر کمسنه کا منتی وامید ایتمیدور بیرکان نرسه سندن مکافاتنی یعنی جزانی (الا) مکر (ابتغاء وجه ربه الاعلی ۞) استادی اول انفاق قیلغوچی کمسنه بلند بولغوچی الله تعالی ننك رضالغنی (ولسوف یرضی ۞) تیزدورکم رضابولور اول بندە الله تعالی دن یعنی قیامت کوننده ＊

۞ سورة الضحی مکیة احدی عشرة آیة ۞

بسم الله الرحمن الرحیم

(والضحی ۞) قوشلق وقتی ایله آنط ایتامن یعنی توش وقتی بلان (واللیل) دفی کیچ بر له آنط ایتامن (اذا سجی ۞) هر قچان قرانغو ایلاسه کیچه ننك ظلماتی (ماودعك ربك) تاشلامدی سنی ربنك جل جلاله ای محمد (وماقلی ۞) دفیده آچیغ ده ایتمادی سنکا شاه ولی رحمة الله علیه ایتدی رسول علیه السلامغه بر نیچه کون وحی کیلمدی کافرلار ایتدیلارکم محمدنی ربس قویدی دیب بس اشبو سوره (حضرت ننك کونکلن تونو چلاتمق اوچون ایندورلدی (وللاخرة) البته آخرت یورطی (خیر لك) ایذگودور سنکا ای محمد (من الاولی ۞) دنیا یورطندن (ولسوف) تیزدرکم (یعطیك ربك) بیرور سنکا ربنك الله تعالی دنیاده نفیس وپاك واعلا اولغان دیننی وآخرتده شفاعت ایتمك نعمتنی بیرور (فترضی ۞) بس رضابولورسنك سن ای محمد میندن (الم یجدك یتیما) ایاتابمادیمی سنی ای محمد اوکسز (فاوی ۞) بس اورون قیلدوردی سنکا عمنك ابوطالب ایونده یعنی سنی بالغ بولغانغه چه تربیه قیلورغه ابوطالبنی قوشدق (فاوی) یعنی رسول علیه السلام آناسی قورساعنده وقتده آتاسی عبدالله وفات بولب باباسی عبدالمطلب آنی صاقلادی اول هم رسول علیه السلام سکز یاشنده ایکن اولب آتاسی بلان بر توغانی ابوطالب اصرادی یکت بولغانچی شول وقتکم

یکت بولدی قومی ننك یولندن وعادتندن بیزار بولدی وینه اول حضرت ننك قاشنده هیچ یول وعادت یوق ایدی الله تعالی حق دینني ایندوردی (ووجدك) تابدی سنی بر تابقوچی مراد جبرائیل دور (ضالاً) یول یانغشقان طابدی یعنی اداشقان طابدی شر یعتدن یاکه کوندوردی مکه یولنه زیراسننك مرادنك مکه کاوارماق ایدی (فهدی ۞) بس سنی علم وحکمتدن بوش بولدقده وحی والهام وتوفیق ایله سنکا هدایت ایتدی (ووجدك) تابتی سنی ای محمد تابقوچی (عائلاً) یارلی یعنی فقیر (فاغنی ۞) بس بای قیلدی سنی یعنی نبوت برله یاکه خدیجه مالی برله (فاما الیتیم فلا تقهر ۞) بس اما یتیم لرکا قهر ایلامه وآنلارنی تحقیر ایلامه (واما السائل فلا تنهر ۞) اما صدقه استاوچیلرکا قاتیغ آواز قیلوب قوماعل یعنی صدقه صوراوچیلره آچق یوز وبخشی سوزننك ایله تورغل (واما بنعمة ربك) اما الله تعالی بیردوکی نعمتلره نبوّت وعلم وحکمتدندر آنلار ایله (فحدث ۞) اظهار قیل یعنی خلق آراسنده سوزلا کل *

﴿ سورة الانشراح مكية ثمان آيات ﴾

بسم ـــــــــــــــ الله الرحمن الرحيم

(الم نشرح لك صدرك ۞) ایا آچمادقمی وکینك وروشان قیلمادوقمی بز سنك کوکرا کنکنی ویومشاق قیلمادقمی سننك قلبنکنی وعلم ونبوّت وحکمت ایله بلی قیلدق (ووضعنا عنك) قویدوق سنك اوزارنکدان یعنی توشردك (وزرك ۞) آغر یوکنی (الذی) آنچلاین آغر یوکنی (انقض ظهرك ۞) آغرتدی سنك آرقانکنی آغر یوکدن مراد کافرلرننك رنجتما کیدور یعنی دین اسلام قوتلی بولماقی سببلی سندن کافرلرننك اذاسنی کوتاردك (ورفعنا لك ذكرك ۞) کوتاردك سنك مرتبه نکنی سنی دایم یاد ایتمك ایله (فان مع العسر یسراً ۞) درستلکده مشقت ایله راحتلك باردور بومشقت کافرلر ایله صوغش قیلمقدر یعنی صوغش قیلغانده مشقت چیکسانك وفات اولسانك شهید اولوب ابدی راحت اولورسن

اولماسنك كافرلاردن توشكان غنيمت مالى برله بايوب راحتلن اولورسن (ان مع العسر يسرا ۞)
دروستلكده مشقت ايله راحتلك باردر يعنى حج قيلمق كبى آورو وقتده فرض نمازنى
قويماسرلق كبى ودائم نفل روزه توتمق ونفل نمازلار اوقمق كبى اكرچنديكه بونلار دنياده
وقتده نفسكه بيك قاتيغ ومشقت اولسه لارده آخرلرى يعنى آخرتده راحتلك در (فاذا فرغت)
بس هرقچان بوشانسانك سين نمازدن (فانصب ۞) بس تلا كل اوز اشنكده يعنى هر وقت
نمازدن بوشاندقده دعا قيلغل ومناجتلر قيلغل وخلقنى دين اسلامكا اوندا كل (والى ربك)
ربنك نك ذكرى صارى اى محمد (فارغب ۞) ذوقلانغل ودايم الله تعالى ننك ذكرنى ايدوب
تلاوة قرآنده اولغل *

﴿ سورة التين ثمان آيات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(والتين) انجير يغاچى برلان آنط ايتامن (والزيتون ۞) زيتون يغاچى برله آنط ايتامن
(وطور سينين ۞) دخى مبارك طورطاغى برله آنطايتامن (وهذا البلد الامين ۞) دخى
بوامين مكه شهرى برله آنطايتامن مكه نى بلد امين ديماكلرى كه جاهليت زماننده هم
اسلامده مكه كاكركان كمسنه دوشماندن خوفسز ايردى (لقد خلقنا الانسان) درستلكده
يراتدوق برلار آدمنى (فى احسن تقويم ۞) كوركام راك صورتده (ثم) بوكوركام صورتلن
يراتقانمز دين صونك (رددناه) قايتاررمز اول انسانى (اسفل سافلين ۞) توبانلرننك
توبانينه يعنى جهنم كا (الا) مگر اسفل سافلينده ايرماسدور (الذين امنوا) اول كشى لركم
ايمان كيتر ديلار (وعملوا الصالحات) دخى ايذگو عمل لرنى قيلديلار (فلهم اجر) بس
بولغوچيدور آنلارغه اجر يعنى يال (غير ممنون ۞) توكانمس يال يعنى اوجماح (فما يكذبك)
بس كم باعث اولدى سنكا اى كافر آدم يالغانغه توتماغه الله تعالى نى والله تعالى ننك رسولنى (بعد)
بوآيات لار صونكنده (بالدين ۞) قيامت كوننى يعنى هيچ براگو يوقدر (اليس الله)

ایا ایماس مو الله تعالی بلی ایر ور (باحکم الحاکمین ۞) حکم قیلغوچیلرننك حاکمیدر (خبرده کلمشدور بو آیت ننك آخرنده بلی وانا علی ذلك من الشاهدین دیب ایتمك مستحبدر *

۞ سورة العلق مکیة تسع عشرة آیة ۞

بسم ———————— الله الرحمن الرحیم

(اقرا باسم ربك الذی خلق ۞) اوقغل ای محمد ربنك جل شأنه ننك اسمنی اول ربنك صفتی اولدورکم یراتدی بارچه نرسه لرنی (خلق الانسان من علق ۞) یراتدی الله تعالی بارچه آدملارنی اویشقان قاندین (اقرأ وربك الاکرم ۞) اوقغل قرآنی ای محمد ربنك جل شأنه جومارت لارننك جوماردراقیدور (الذی علم بالقلم ۞) آند الاین الله در اوکراتدی یازماغه قلم برلان (علم الانسان مالم یعلم ۞) اوکراتدی آدمکا بلمکان نرسه لارنی (کلا) حقدورکم (ان الانسان) درستلکده آدم ننك بعض سی (لیطغی ۞) البته چکدین اوتب (ان راه) کورور اول بعض آدم (استغنی ۞) مونکز بای کورور اوزنی (ان الی ربك الرجعی ۞) درستلکده ای محمد ربنك جل شأنه صاریدر آخرده قایتماق یعنی البته قیامت کوننك ربنك کاقایتقوچیلردر مالسز فقیر اولوب بو آیت شریف ابوجاهل حقنده اینمشدر (ارایت الذی) کوردنك سین ای محمد شونداین کشی نی (ینهی ۞ عبدا اذا صلی ۞) تیماقچی بوله دور شونچلاین آدمنی هر قچان نماز اوقمق بولسه اول ابوجاهل لعین آنط ایتدی محمدنی نماز اوقغان وقتنده اولتوررمن دیب آننك اوچون اول محمد آتاسی وباباسینك دینتی حورلاب غیر یکا سجده قیلور دیو برکون اول لعین محمد علیه السلامنی نماز اوقعانون کورب اولوغ طاش نی آلوب بارمك اوچون باردقنده طاشنی طاشلاب کیرو قاچدی کافرلار ایدیلار نه اوچون طاش برله محمدننك باشینه اورمادنك دیدیلار لعین ایدی بن طاشنی کوتاروب اورمغه دیب باردقمده محمد ایله بنم آرامده برچوقر پیدا بولدی اچی تولوغ یلان وچیانلار برله شولارنی کوروب قورقب قاچدم دیدی (ارایت) ایا کوردننك

دكلمى بلى كوردنك (انْ) شول حالنى كوردنك (كَانَ) بولدى اول من (عَلَى الْهُدى)
كونماكده وكوندرماكده (اَوْاَمَر) ياكه بيوره اول من بنده لره (بالتّقوى ۞) الله
تعالى دن قورقب گناه لردن طيلماغه (اَرَاَيْتَ) اياكوردونك دكلمى بلى كوردنك (انْ)
شونى (كَذَّبَ) يالغانغه توتدى (وتولّى ۞) حقدن يوز چوردى يعنى اول ابوجهل
توغرى بولغن دينده بولسه ويخشى اشلرنى قلسه نى كوركم آدم بولر ايدى واينددى
يوز قايطردى بزكا نى كمچلك قلدى هر كيز قيله آلمادى (اَلَمْ يعلَمْ) ايابلماس مو
اول من (بِاَنَّ اللّه) درستلكده الله تعالى (يَرى ۞) كوره در وبلادر (كَلّا) كركمز حقنى
يالغانغه توتمق وحقدن يوزچورمك (لَئِنْ لَمْ ينته ()) اگر طيلماسه بو يالغانغه توتمقدن
وحقدن يوزچورماكدان (لَنَسْفَعًا) اوسترارمز آنى جهنمكا (بالنّاصية ۞) مانكلاى ساچندن
(ناصية كاذبة) يالغانچى ننك مانكلاى ساچندن (خاطئة ۞) دايم خطالق قيلغوچيدور
اول كاذبه (فَلْيَدْعُ) بس البته چارقسون اول ابوجاهل (نَاديه ۞) اوزى ننك نداقيلاچق
اعوانلرنى يعنى اوزيننك عسكرلرنى بركاتروشب قرايق ديب (سَندعُ الزّبانية ۞)
تيز دوركم بزده اوندارمز تموغ فرشته لرنى يعنى بر مرتبه ابوجهل رسول عليه السلامنى
نمازده كوروب ادبسزلك قلمقغه تلادى هنوز يقين يتوشمدى فرشته لرقنادلرى بلان
اورديلر كيرى قايتب قاچدى ينه بر مرتبه ادبسزلك قلمه غه قصد قلمدى معلوم
بولديكم قل سجده ده الله تعالى غه يقين بولر ايكن (كَلّا) يوق يوق ايارمه (لَاتُطعه) بوين
صونماغل اول ابوجاهلكا (وَاسْجُدْ) الله تعالى كا سجده قيلغل (وَاقْتَرِبْ ۞) دخى
الله تعالى كا يقين بولماقنى استاكل

﴿ سورة القدر خمس آيات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(انّا انزلناه) درستلكده بز لر سز لركا ايندوردك اول قرآننى لوح محفوظدن دنيا كوكينه

صونكره جبرائيل عليه السلام اول قرآننى آيت آيت سوره سوره پيغمبر عليه السلامه
يكرمى اوچ يلده اينب تمام ايتدى (فى ليلة القدر ۞) قدر ديدكى كيچه ده (وما ادريك)
كم بلدردى سنكا اى محمد (ماليلة القدر) قدر كيچه سينك قدر ايكاننى يعنى اول كيچه ده
طاعت وعبادت قيلغانلارننك ثوابى نه مقدار ايردكنى بلمازسنك (ليلة القدر ⓣ) قدر
كيچه سنده عبادت قيلغانلارننك ثوابى (خير من الف شهر ۞) منك آى عبادت قيلغان
كشى لرننك ثوابندن كوبراكدور (تنزل الملائكة) اينار اول كيچه ده فرشته لر كوكدن
(والروح) دخى حضرت جبرائيل اينار (فيها) اول قدر كيچه سنده (باذن ربهم) الله
تعالى ننك اذنى ايله (من كل امر ۞) هر براش بر له اينار ايندكودن وياوزدن يعنى هر كم
اول كيچه ده عبادة ايلاسه صونكره دعا قيلسه كوك يورندان ايندكى فرشته لر هم حضرت
جبرائيل آمين ديرلر الله تعالى منك آى عبادة ايدنلرننك ثوابنى يازار اكر بر من اول
كيچه ده كناه قيلسه اول بنده كا الله تعالى كا كوكدن ايندكى فرشته لر صانچه لعنت قيلور
(سلام) فرشته لردن ايمان اهل لرينه وعبادت اهل لرينه سلام لر اولور (هى حتى) شول
وقتقه چه فرشته لر سلام بيرورلر (مطلع الفجر ۞) طانك آتقانغاچه يعنى احتمال دوركم
قرآننك اينمكى اشبو قدر كيچه سنده باشلانغان بولر آندان صونك الله تعالى اول قدر
كيچه سينه بو اوچ صفتنى قويدى بر وسى بر آدم بو كيچه ده يخشى عمل قيلسه كويامنك آى
يخشى اش اشلدى ايكنچى دنياده تقدير قلنغن ندور اشبو كيچه ده اينر اوچونچى الله تعالى
طرافندن سلامتلك وكونكل خوشلغى بو كيچه ده اينر وشول كيچه ده عبادت لذت بلان
بولر آندن معلوم بولديكم شول كيچه رمضانده بولنر وحديثدن بلنديكم رمضان شريفى ننك
اخيركى اوننده بولور اول فرشته لرننك سلام لرى اول كيچه ده طاعت وعبادة ده اولانلاره
يكرمى برندن يكرمى جدنچى كيچه سينه چاقلى الغيب عند الله

﴿ سورة البينة ثمان آيات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا) بولمدی شوندا ین کمسنه‌لرکه کافر بولدیلار (مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ)
کتاب اهلندن یعنی زبور وتورات وانجیل اهلندن (وَالْمُشْرِكِينَ) پوت پرس و آتش
پرستلر اهلندن (مُنْفَكِّينَ) کفرلرندن آیرلغوچی دکل ایردیلر یعنی بارچه‌سی بر اتفاقده
ایردیلار (حَتّٰى تَأْتِيَهُمْ) حتی که یعنی شونکارغه‌چه اتفاق ایردیلر انلارغه کلکانچه (الْبَيِّنَةُ ۞)
حجت وبرهان دین‌لری‌ننك باطل ایردکینه بینه‌ننك معناسنی بیوردی یعنی آلارنی
کوچلامدوك اوز دینلرونی قویماغه شولوقتقه چاقلیکم کیلمدی آلارغه ظاهر بولغن دلیل
مکر دلیل کیلدوکدین صونك کوچلادوك آننك اوچون آلار پیغمبر یبارمکنی وکتابلر
ایندورمکنی استدی شول سببدن رسول یباردوك وقرآن ایندوردك اول حضرت علیه
السلامدن اول هر دین‌ننك خلقلری آزغن بولدیلار هر آدم اوز یانکلوشی اوزره مغرور
بولدی شولطریقه‌کم آلارغه اگر بر عالیم یا بر ولی ویا بر پادشاه عادل کیلب
توغری یولنی کورستسه وبلدورسه ممکن توکل ایدیکم آلار توغری بول اوزره
کیلمکلری حتی بو طریق بر الوغ قدرلی وبیك کورکم خلقلی پیغمبر الله
تعالی‌ننك کتابی وقوتلی یاردمی بلان کیلماسه بس شول وقتکم کیلدی برنچه
یللرده شهر شهر خلق ایمانغه کیلدیلار وایمان بلان کوب یرلار طولدی (رَسُولٌ مِنَ
اللّٰهِ) ایلچیدر الله تعالی طرافندن بنده‌لره (يَتْلُوا) اوقیدر اول رسول کتاب اهل‌لرینه
وپوت پرس وآتش پرستلره (صُحُفًا) کاغذلره یازلغان حکم‌لرنی اول کاغذلاره یازلغان
حکم‌لرننك صفاتی بودورکم (مُطَهَّرَةً ۞) پاکدور باطلدن لغو ولهودن ویالغاندن
(فِيهَا) باردور اول صحیفه‌لار اچنده (كُتُبٌ) یازلمش آیاتلار (قَيِّمَةٌ ۞) قایم
بولغوچی حکملر وحکمت‌لرینه الله تعالی متفرقه اولغوچی‌لرننك حالنی بیان ایلاب
بیوردیکه (وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ) آیرلغوچی اولمادیلار کتاب

بیرلدیکی کشی لر یعنی مختلف بولمغان ایر دیلار اوّلی یعنی پیغمبر مز محمد علیه السلام ننك رسول
ایردکینه بارچه لری اتفاق ایلاب ایر دیلار (الّا) مگر آیرلغوچی بولدیلار (من بعد ما)
شوننك صونکنده آیرلغوچی اولدیلار (جاءتهم) کلدی آنلاره (البینة ۞) حجت وبرهان
یعنی قرآننك حکم لری اوزلر نداکی کتابه موافق اولدی موافقلغی ظاهر اولغاچ بومحمد
اوزی اوستاذ کورمکاندر دیوحسد اوتکبر اوعنادا دعواقیلوب تورلوك تورلوك اولوب باطل
ملت لرده قالدیلر (وما امروا) بیورلمادی آنلر اوزلر ینك کتابلارنده (الّا) مگر
بیورلدیلر (لیعبدوا الله) الله تعالی کاقوللق برله بیورلدیلار آنکاهیچ بر شریك قاتماینچه
(مخلصین) اخلاص ایله عبادت قیلماقغه بیورلدیلار (له) اول الله تعالی کاخاصدر (الدین ())
قیامت کونی دیو بیورلدیلاریاکه الله تعالی کاخاصدر اسلام دینی دیو بیوردیلار (حنفاء)
باطل دین لره میل قیلماینچه توغری اسلام دیننده تورورغه بیورلدیلار (ویقیموا الصلوة)
نماز اوتامك کابیورلدیلار (ویؤتوا الزکاة) زکاة وعشر برله بیورلدیلار (وذلك) اوشبو
اش یعنی الله تعالی ننك رضا اولغان دینینه کرسه لر هیچ باطل دین لر کاوملت لر کامیل ایلاماسلر
نماز لرنی اوتاسه لر زکاتارنی چغارسه لر (دین القیمة ۞) توغری دین اوشبودر (ان الذین
کفروا) درستلکده شونداین کمسنه لر کافر اولدیلار (من اهل الکتاب) کتاب اهلندن
(والمشرکین) دغی پوت پرستلر (فی نار جهنم) جهنم تموغننك اوتننده عذابنده
قالغوچیلردر (خالدین) منگو بولدقلری خالده (فیها) اول جهنم اوتنده (اولئك)
اوشبو جهنم اهلی (هم) آنلردر (شر البریة ۞) مخلوقاتلر ننك یاوزی وبدبختی (ان
الذین امنوا) درستلکده شونداین ایمان کلتورکان کمسنه لر (وعملوا الصالحات)
قیلدیلار ایذگو عمل لرنی (اولئك) اوشبو جماعت لار (هم) آنلاردور (خیر البریة ۞)
مخلوقاتلر ننك ایذگوسی (جزاؤهم عند ربهم) آنلارننك جزالری الله تعالی قاشنده (جنات
عدن) قالغوچیدور آنلار عدن دیدکی اوجماحده (تجری) آغار (من تحتها) اول عدن

(اوجماحی)

اوجماحی‌ننك آستندن (الْانهارُ) یلغه‌لر آغارسوتدن وبالدن‌واچملکلردن (خالدین) منگو وموءبدبولدقلری‌خالده (فیها) اول‌عدن‌اوجماحنده (ابدًا) ابد آلاباد کیوم‌لری تورماین‌وشرابلری‌بتمایون واورلری قارتایمایون یکتلکلری اوزره قالغوچیلر دور (رضی‌اللهُ) رضابولر الله‌تعالی (عنهم) آنلردن (ورضو) دخی‌رضا بولور آنلار (عنه) اول‌الله‌تعالی‌دن (ذلك) اوشبومنگوابولغوچی‌دولتلار (لمن)شونداین‌کمسنه‌لار اوچون (خشی‌ربه) قورقدیلار الله‌تعالی‌دن (یعنی شول جهتدن گناه اشلامادیلار اشلاسلرده تیز زمان توبه گا کلدیلار *

﴿ سورة زلزلت ثمان آیت ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(اذا) شول‌زماندرقیامتنك کلماکی (زلزلت الارض زلزالها) قالتراغوچی‌اولسه‌قالترمق ایله بیر یرننك قالترامغی ایکی مرتبه بولغوچیدر اوّل قالتراماغی اسرافیل علیه السلام ننك اوّلکی هلاك لك اوچون اورگان صورنده بیر قالتراب یر یوزندا گی وکوك یوزنداکی نرسه‌لار هلاك اولورلار هم کوکلار اول کونده هلاك اولورلار ایکنچی قالتراماقی اسرافیل علیه السلام ننك بعث اوچون اوردکی صورنده یر قالتراب خلایق‌لار قبرلارندان قوبارلار (تم) (واخرجت الارض اثقالها) ایکنچی مرتبه‌قالترامقده‌چغارور یراچنده‌گی‌آغریوکلارنی‌یعنی‌اولکلارنی(وقال الانسان)ایتور کافر آدملار قیامت کونینه انکار ایلا گوچیلر (مالها ۞) نی‌بولغان ایکان بویرکا همیشه قالتریدرقویاش بیك‌قرنرادردیب (یومئذ) بوخلایقلرننك‌قبرلرندن‌قوبقان‌کونی (تحدث) سویلار اول یر (اخبارها ۞) اوزننك خبرلرنی بنده‌لره گواهلق بیروب اول‌قبرلردن‌قوبقوچی‌لرننك ضررلرینه‌یاکه‌فایده‌لرینه یعنی‌اول کونده‌یرخلایق‌لره گواه‌دور ایدگوعمل‌لرینه ویاوزعمل‌لرینه (بان) شوننك‌برلان اول‌یر گواهلق بیرور

(ربك) درستلكده تنكرنك ای محمد (اوحی لها ۞) حبر بیرور اول یرگا سویله گل خبر بیر وب گواه لقنی اداقیلغل دیو جن وآدم لر سنك اوستونکده نه عمل قیلدیلر ایذگودن ویاورذن (یومئذ) بو قبردن قوبقان کوك (یصدر الناس) ظاهر بولور آدمیلره وجن لره (اشتاتا) گروه گروه پراکنده حساب اورنینه کید ارلار (لیروا اعمالهم ۞) اورلر ینك اعمالرینك جزالرنی کورور اوچون پراکنده اولورلر (فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره ۞) بس بر من دنیاده وقتنده اخلاص ایله ذره قدرلی ایذکو عمل قیلسه آننك جزاسنی کورور یعنی الله تعالی اول بنده ننك آرغنه عملندن راضی اولب اوزینك فضلی برله تموغدن آزاد ایدوب اوجماحینه کرگزر (ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره ۞) وبر من دنیاده وقتنده عمل قیلسه ذره قدرلی بوزوق عملنی قیلغان اولسه آننك جزاسنی کورور *

۞ سورة العادیات احدی عشرة آیة

بسم ـــــــــــ الله الرحمن الرحیم

(والعادیات ضبحا ۞) آنطایتامن یوراکلارون قاغب چابقوچی غازیلار ننك آطلری ایلن (فالموریات قدحا ۞) دخی آنطایتامن تیمرلی تویاقلارندان اوت چقارغوچی غازیلار ننك آطلاری برله (فالمغیرات صبحا ۞) بس آنطایتامن وقتنده چابوب کروب غارت ایدن غازیلار برله (فاثرن به نقعا ۞) بس قوبارورلر اول آطلر چاپماقلق لاری برله توزانلرنی (فوسطن به جمعا ۞) بس چاپماقلاری برله کرورلر اول آطلار کافرلردن بولغان جماعت ننك اورتاسینه (جمعا) شاه ولی رحمة الله علیه ایتدی اشبو آنط اشارتدور آ کاکم صوغش شریعت حکمی بولمق کیراکدور والله تعالی ننك رضالغی صوغش قیلغوچیلر ننك آتلرینه هم بولماقدور اشبو آنط صوغش عسکری ننك آطلیارینه دور موندان الوع عملنی بولرکم الله تعالی ننك دینن الوغلامقدن جانلرونی برمگا حاضر بولرلار (ان الانسان) درستلکده انسان یعنی آدم (لربه لکنود ۞) تنکری تعالی کا البته

كفران نعمت قيلغوچيدور (وَانَّهُ) درستلكن اول آدم (عَلٰى ذٰلِكَ) اوزى ننك كفران
نعمت ايلادكينه (لَشَهِيْدٌ ۞) حاضر گواه در يعنى صاران ايردكنى اوزى بله در بلوب
قيلمايدور الله تعالى اوستينه لازم قيلغان فرض لرنى وواجب لرنى (وَانَّهُ) درستلكده
اول انسان (لِحُبِّ الْخَيْرِ) مالنى سوماككا (لَشَدِيْدٌ ۞) قاتى حريص در يعنى مالنى سومكدن
ومالنى جيماقدان فرض بولغان زكاتلرنى چقارمازلر خير اورونلارعه صرف قيلماسلار (اَفَلَا
يَعْلَمُ) ايابلماسمى اول آدم بالاسى بلى بلور (اِذَا) شول زماننى بلماسمى (بُعْثِرَ) قوبارلماقنى
(مَا فِى الْقُبُوْرِ ۞) قبردا گى اولكلار يعنى اول آدم بالاسى بلوركه اولدكنى اولدكدن
صونكره ترلماكنى بله تروب بوفانى دنياغه ذوقلانب الله تعالى ننك بيردكى نعمت لرنى
اورنينه صرف ايلامايب باطل اورنلارعه صرف ايده لار (وَحُصِّلَ مَا فِى الصُّدُوْرِ ۞) اول
كونده حاصل اولور قلبدا گى سرلار اعتقاددن ياعمال دن اولسون (اِنَّ رَبَّهُمْ) درستلكده
الله تعالى (بِهِمْ) آنلرننك قلبلرنده اولغان سرلرندن وظاهرده اولغان اعمال لرندن (يَوْمَئِذٍ)
بوسرلر ظاهر اولدقى كونده (لَخَبِيْرٌ ۞) البته خبردار در بس آنلرغه اعمال لرينه
لايق جزا بيركوچيدر *

❋ سورة القارعة مكية احدى عشرة آية ❋

بسم الله الرحمن الرحيم

(اَلْقَارِعَةُ ۞) كونكل لرنى هول وفزع وقورقوبرله قاقغوچى كون يعنى قيامت كونى (مَا
الْقَارِعَةُ ۞) نى عجايب شدتلى كوندر اول قارعه (وَمَا اَدْرٰيكَ مَا الْقَارِعَةُ ۞) كم بلدردى سنكا
اى محمد قارغه ننك قارغه ايردكنى (يَوْمَ) شول كوندر اول قارغه (يَكُوْنُ النَّاسُ) بولور
آدميلر وپريلار (كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوْثِ ۞) تارالغان چيكرتكالاركبى تولقولانوب توروولار
(وَتَكُوْنُ الْجِبَالُ) بولور اول كونده طاولر (كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوْشِ ۞) تتلكان جون كبى هواده اوچوب
يوررلر (فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِيْنُهُ ۞) بس بر من ننك آغر كيلسه ايذگولكى گناهندن (فَهُوَ)

پوتوغزغه طابونغوچی توکلمن (ولا انتم عابدون ما اعبد ۞) ودخی سز بوحالده عبادت
ایتکوچی توکلسز منم ربومه (لكم دينكم) سز ننك اوچون دورسز ننك دینوکز (ولی دین ۞)
ومنم اوچوندور منم دینم یعنی من سزکا کر وشمام کوچلاب تحقیق سزکا حق دین اوچون تمام
دلیل وحجت کیتوردوم منم اوزار وه توکلدور البته سزنی کوچلاب اسلامغه کیترمك ومین
دینمنی محکم ثابت بولوب دینم اوزره ترورمنکم الله تعالی منی اول دین بلان حرمتلادی واعتقادوم
آندن دونمز وباشقه نرسه کا عبادت قیلمام بو سوره ننك حکمی قلج آیتی بلان منسوخ بولدی

﴿ سورة النصر مدنية ثلث آيات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(اذا جاء نصر الله) قچانکم کیلر سنکا الله ننك یاردمی (والفتح ۞) کیلر مکه ننك فتحی
(ورايت الناس) وکورورسنك سین آدملرنی (يدخلون) کیررلار (فی دين الله) الله
تعالی ننك دینینه (افواجا ۞) کروه کروه بولاب (فسبح) بس پاکلك بلان ذکر قلغل
(بحمد ربك) ربنك ننك حمدی بلان برکا یعنی ربونکا حمد ایتمك بلان نماز قیل روایت قیلندی
مکه فتحی کوننده رسول علیه السلام مکه کا کرکاچده اوّل بیت الحرامغه باروب بیت شریفکا
کردی واچنده سکز رکعت نماز قیلدی (واستغفره) ویارلقانمق استه یعنی نفسنکی صندورمق
اوچون وعملونکنی کچکنه صایمق اوچون (انه) حقیقتده اول الله (كان توابا ۞) رحمتی بلان
قایتقوچی بولدی یعنی اشبو آیت سننك اجلنك یقین بولغانی ننك علامتیدور ای محمد سن
آخرتکا حاضرلانمککا بیك طروش ودایمی پیلق قیل (فی یعنی قرآن شریفده هر یرده آیرمق بولنمق
بلان وعده دور وکافرلار بولماغنی تیزلك بلان استرلار ایدی وشول حضرت علیه السلام ننك
عمری ننك آخیرنده مکه آچولدی وعرب ملکنده بولغان آدملر کروه کروه مسلمان
بولدیلار بس الله تعالی ننك وعده سی توغری بولدی ایمدی امتنك کناهلرونی عفو قلمقنی
استه تاکم شفاعت درجه سن تابه سن اشبو سوره پیغمبر ننك عمری آخرنده ایندی بس

(حضرت)

حضرت بلدیکم دنیاده بولغان اشلر تمام بولدی ایندی آخرت سفر ینه حاضرلانمك کیرك دیب

﴿ سورة المسد خمس آیات ﴾

بسم ـــــــــــــ الله الرحمن الرحیم

شاه ولی رحمة الله علیه ایتدی اول حضرت علیه السلام اوزی ننك یقینلرون جیوب جهنم ننك اوتوندن قورقتدی ابو لهب اول حضرتنك جانبینه طاش آتوب ایتدیکم اشبو اش اوچون جیدونکمی بزنی دیب بس شول وقت اشبو سوره ایندی (تبت یدا ابی لهب ۞) هلاك بولسن ابی لهب ننك ایکی قولی (وتب ۞) وهلاك بولسن ابو لهب ننك ایکی قولی یعنی هلاك بولدی اسمی ابو الغزی ایدی پت قولی دیمکدور حق تعالی اسمی بلان ذکر قیلمادی آننك اوچون اهل واولادی بلان باراچق یری اول اوت بولاچقدورکم لهب دیب اسیکه دیرلار الله تعالی آننك اخیر باراچق یری بلان اکا کنیه قلدی (ما اغنی عنه) اصلا کیترمدی ابو لهبدن (ماله وما کسب ۞) آننك مالی وآننك کسب قیلغان نرسه لری یعنی آننك باشندن هلاکلوکنی کیترمدی (سیصلی نارا) البته تیرلکده کرور اول اوتقه آصلا چقمق بولمس (ذات لهب ۞) یوغار ولانغوچی ایاس بولغان اوتقه یعنی یالقنلانغوچی اوتقه (وامراته) دخی آننك خاتونی کرور اول اوتقه تلیدورمن اول خاتوندن (حمالة الحطب ۞) اوطون جغوچیدر اول خاطون (فی جیدها حبل من مسد ۞) آننك موینده یب باردور حرما بوطاقلرندن یعنی آخرتده بوغازونی بوماقلق بلان عذاب قیلر یاکه اول ملعون کوکرا کینه بر کتب بر کون کیلدوکده آرقاسنده اوتن یوکونی بر دیوار اوزره قویدیکم جبرائیل علیه السلام کیلب دیوار آرتندن اول یوکنی طارتدی اول یب بوغازینه توشب بوولب هلاك بولدی ابو لهب رسول علیه السلام ننك عمه سی ایدی کافر بولغانیدن پیغمبرکا قارشولق قیلر ایدی بر مرتبه پیغمبر علیه السلام قریشننك بارچه سن الوغ طاوش ایلان چاقروب جیدی ابو لهب لعین حضرتکا تابا بر طاش آتب ایتدیکم اشبو دیوانه یوق یرکا خلقنی چاقرور وآننك خاتونی بیك دوشمان ایدی وبیك

کونچولکدان قرلاردان اوطن اوزی ننك آرقاسینه یوکلاب کیتور ورایدی وتکّانکلار جیب حضرتننك یولینه طاشلرایدی کیلب. کیتکانلارکا شول تیکّانکلار قادالب ارانچوکورسنلر دیب الله تعالی هلاك قلدی *

﴿ سورة الاخلاص اربع آیات ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۞) ایتکل ای محمد الله بردور کتردیلارکم قریشدن برجماعت رسول علیه السلامغه ایتدیلارکم بزنی عبادتکه اوندی تورغان پرورد کارنکی بزکاوصف قیلغل دیب حق تعالی اخلاص سوره سنی ایندوردی (اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۞) اول واجب الوجود بولغان الله تعالی هیچ نرسه کا محتاج توکلدور یعنی آشامز واچمز وبارچه مخلوقات آنکا محتاجدور (لَمْ یَلِدْ ۞) تودورمدی برنرسه نی (وَلَمْ یُوْلَدْ ۞) ودخی طودورلمش بولمدی باشقه دن (وَلَمْ یَکُنْ لَهُ) وبولمدی آنکا (کُفُوًا اَحَدٌ ۞) هیچ بر آدم اوحشاش وتنکداش یعنی اوزی ننك ذاتینه یالغزدور بر آدم آننك اوحشاشی وتنکداشی بولمز *

﴿ سورة الفلق خمس آیات ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(قُلْ) ایتکل ای محمد (اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۞) صغنورمن طاننك ربسی بولغان الله تعالی غه (مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۞) یراتقان نرسه لرننك یاوزلغندان (وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ) وقرانکغو بولغان کیچه ننك یمانلوغندن (اِذَا وَقَبَ ۞) قچانکم قرانکغولغی جایولسه وطارقالسه یعنی کیچه قارانکغوسی وآی طوتولمغی بس شول قرانکغولقلرغه قرانکغولقلارکر کوچیدور ظاهرده بولسن وباطنده بولسن وهم قولی بوش بولغان فقیرلك وآرغنلق بارچه سی کرور (وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِی الْعُقَدِ ۞) وسحر اوچون تویونلرکا نفس اورکان خاتونلر ننك یاوزلغندن (وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ) وهر بر حسد یعنی کونچیلك قیلوچیلرننك یاوزلغندان (اِذَا

حسد ۞) قچنكم حسدلكنی بلدروب قیلر یعنی شول وقتده آننك كوزی اثر قیلر
كیتوردیلار جهوددن كچكنه بالالر حضرت ننك خدمتیده بولر ایدی لبید بن اعظم دیكن یهود
قزلری آندن استركم حضرت ننك مبارك صقالندن یاكه تراغاندن توشكان قللرندن
اورلر ینه كیترمكنی تلادیلار جهوداوغلانكم آنی بلارغه كیتوردی آلارنی آلب حضرت ننك
اسمینه بر بیكه اون برتوین بایلاب آنی برقوبوغه برطاش آستینه قویدیلار آندن
رسول علیه السلام آوردی حضرت جبرائیل حضرت حضورینه كیلب آندن خبر بردی
بس رسول علیه السلام اول بینی چغارمقغه حضرت علی نی یباردی حضرت علی شول اور ونغه
باروب چغاروب حضرت یانینه كیلكانچی حق تعالی اشبو معوذتین سوره سن ایندوردی
بس بوسوره لرننك اون آیتنی اوقوغانده اول توینلر چیشولب تمام حضرت صحت تابدی

۞ سورة الناس ست آیات ۞

بسم الله الرحمن الرحیم

(قُلْ) ایتكل ای محمد (اَعُوذُ) صغنادورمن (برَبِّ النَّاسِ ۞) آدمیلر ینك ربسینه (ملك
النَّاسِ ۞) آدمیلارننك پادشاسینه (اله النَّاسِ ۞) آدمیلرننك راستلق بلان عبادت
قیلغوچی ربسینه (مِنْ شَرِّ الوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۞) آدمیلر ذكر قلغانده اول ربیلرون
وسوه سه قلودن قاچقوچی لرننك یاورلغیدان یعنی شیطان كناه قلمه غه وسوه سه قیلر اوزی
كورنمس (الَّذِی) آندالاین وسوه سه قلوچی (یُوَسْوِسُ) وسوسه قیلر (فی صدور
النَّاسِ ۞) آدملرننك كوكراكینه (مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۞) اول وسوه سه قلوچیلر پریلاردندور
وآدمیلردندور * رسول علیه السلام ایتدی اشبو ایكی سوره كوك الله تعالی كا
یاورلقلردن صغنمق اوچون دعالردن هیچ بر دعا یوقدور دیب *

۞ صدق رسول الله صلی الله علیه وسلم ۞

بولدی تمام بوکتابم عوننك ایله یاقریب * هرنچه کوب سهو چقه قیلمه عتاب یامجیب
بوحقیر قل قیلدی بیك کوب سیئاتی اقتراح * باردر حق کلامنك بشارت طوتدی آنکابس فلاح
هیچ عجب یوق لطف برلان عفو قیلسه سیئات * بلکه قادر قیلسه تبدیل سیئاتی حسنات
کملوکینه قائل اولدی اوشبو بنده‌نك یاغنی * ناصر قادر ایر ورسن بارچه مقصودبیر کالی
اسمی کمننك قل بولرسه کوب بولر آنك خطا * تصحیح اوزره سعی قلاننی رحمت ایتسن اول خدا
خیره یازسون شرنی آننك غنی پروردکار * کم دعاده یادایدرسه بوغریبنی هم اگر

﴿ ایمدی دین قرداشلری بولغان اهل اسلامغه وعظ ونصیحت والله الموفق ﴾

معلوم بولسنکم حق تبارك وتعالی قرآن مجیدنی بنده‌لرینه بر الوغ نعمت ایلاب ایندوردی بس نی سیونچدور ممکن قدرلی اول قرآن معانیلرون بلماکه همتن یونالتکن آدمکا ونی الوغ درجه‌دور اول قرآن حکملرون قلب بیورغانلری وطیغانلری بلان عمل قیلغان آدمکا اول قرآن عظیمنی اوقوغان آدمغه هر حرفینه اون ایذکولك وثواب یازلور مثلا (الم) اوچ حرفدور الف بر حرف ل بر حرف میم بر حرف بس اوچ حرف بولب بر الم ایتکوچیکه اوتز ثواب یازلور ومعناسی بلان عمل قلغان آدملر آرغنلقدین قوتلوب حق وتوغری یولنی تابار وناداتلار عالم کامل بولرلار والله تعالی ننك نعمتلرینه یعنی اسلام دینیده قلماغینه ورسول اکرم محمد علیه السلامننك امتی قلماغینه وتر وکلوکمز اوچون وجودومز وقتیده نعمتلار بیرکانیکه شکر قیلماق واجب ایکانن بلب شکر قیلرلار والله‌ننك صفاتن بلماکانلر کناه اشننك قبیح ایکانن بلب توبه قیلماغه اجتهاد قیلرلار وایذکولك وخیر احسان قلمق ننك کورکم ویخشی والله تعالی قاشنده قبول بولغوچی اش ایکانن بلب کناه اشلرنی قویب وطاعت واحسان قیلمه‌غه طروشرلار وشیطان لعین ننك توزاغینه توشمسکه ودنیاغه محبت قیلمسقه طروشرلار وکافرلار وشرکلوك قلوچیلردن قورقمسلر بارچه اشلریده الله‌ننك فضل وکره‌مینه طایانب اشلرون الله‌غه تابشرورلار

(يفعل الله مايشاء ويحكم مايريد) ديب بلرلار يعنى الله تلا كان اشن قيلر وتلا كان نرسه‌سى بلان حكم قيلر ديرلار هر اش آننك تلامكى وتقديرى بلاندور پادشاه‌حقيقى اول الله‌دور ديب اعتقاد قيلرلار حاصل كلام دنياده ايذكو اش قيلب آخرتده بلند ويوغارى اورون تابب جنت اعلاده منكوودايم قالرلار علم‌ننك قدرون‌والله قاشنده علمدن ايذكونرسه يوق ايكانلوكن بلرلار وعلم ايالرى‌ننك هر آدمدن آرتق ايكانلوكن بلرلار آننك اوچون قرآن عظيمده ذكر قيلدى (ومن يوءتى الحكمة فقد اوتى خيرا كثيرا) ديب معناى شريفى هر كمگه علملك بير ولسه بس تحقيق بير ولدى آنكا كوب ايذكولك ديمكدور علما پيغمبرلرننك واربثى بولماغن بلرلار (ايندى هر زار يعنى منك اوكونچدور ويارقدور بو آخر زمانده ايمان ضعيفلكى اسلام اهلنى دنيامالى ولذتى بلان شول قدر شغل ندركاندر وتكبرلاندوركاندور كم دين علملكى وايذكواشلر محبتى كونكلردن تمام چقمشدور قرآن كريمننك اويرانمكن وهم اويراتما كن ومعناسن بلمككا اوزيده رغبت قيلامس وبالالرون واهلن هم رغبتلاندورمس يعنى قزدورمس ودلالت قيلمس حتى قرآن عظيمنى مجرد اوقوماغه رغبت قلماسلر بلمكه قيامت كونيده الله حضوريده‌نى جواب بيرورمز ديب حساب قيله‌لر ياقيلميلر وعلم اهلى بلان وفضل اهلى بلان بالالر طوب اويناغان كوك اوينيلر وحالانكه قروم يورتيل روسيه يورطى‌ننك پادشاهى غالب بولودن مقدم علماءكرام كوب بولب علما الرغه اعتبار قيلمايتچه خور كورلما كيدن حكومت اسلاميه‌دن چغب نچه ذورلقلار كورمشدور وكامل آحمقلر يدان كلام حقدن وعلم وفضل اهليدن (كانهم حمر مستنفرة) كوك قاچالار آيت‌ننك معناى شريفى كويه آلاربر آرصلاندن قاچقوچى ايشكلاردر ديمكدور مجلس قيلسلر اغنيا وتجارت اهلرون جيوب رياوماقطانمق اوچون فقرا وشرعا مستحق بولغانلارغه اعتبار قلمينچه كامل غرورلقلر يدن وتكبر يكلر يدن علمأ وفقرا حلقيدن اوستنلك دعواسى بلان اعلا اوستلركا اعلى كرسيلر (يعنى اورونلر بلان اوطره‌لر بواشلربن

شرعاقبیح ایکانلوکی وخلاف سنت ایکانلوکن نادانلقلار یدن یاکه عنادلقلار یدان بلمیلر وبو
زمانده مدرسه ومکتبلارده علوم فلسفه وحکمت عقلیه اوقومقغه طروشه‌لر بولر بارچه‌سی
ضلالتدور بلکه لازم بولغان علوم اعتقادیه کا متعلق بولغان وعلوم دینیه کا متعلق بولغان وعلم
اخلاقغه متعلق بولغان یعنی کلام وعلم فقه وعلم تصوفده بولغان کتابلرنی اوقومقدر (واحسر
تاعلم دین طاشلانب کیته‌مکده دور ایمدی شول سببدن بالالری اخیرده شریعت حکملر یدن
غافل ونادان بولب هوا وهوس بلان شیطان لعین وسوسه سینه ونفسی تلاکانیکه ایاروب یاوز
اشلی بولب وآحمقلق بلان عمر اوتکازالر تمام همتلری بدن راحتینه ونفسی تلاکانیکه صرف
ایلاب حلال وحرام دیمزلار قولینه کرکانی غنیمت بلب ماللر یدن شرعا واجب بولغان زکوة
وعشرلرون برمسلر وکشی حقیدن آصلا صاقلانمسلر وحالانکه الله تعالی کلام قدیمنک ایتدی
(والذین یکنزون الذهب والفضة ولاینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم یوم یحمی
علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم وجنوبهم وظهورهم هذا ما کنزتم لانفسکم فذوقوا ما کنتم
تکنزون) دیب ایت‌نینک معنای شریفی شوند این آدملر آلطن وکمشلرنی جیوب کیرلار
والله یولنده نفقه لاندورمسلر ورکاتنی برمسلر آلارغه عذاب الیم بلان خبر بیر قیامت کونیک
قزدورلور اول ماللاری جهنم اوتنده واول قزدورلمش ماللری بلان داغلانر یعنی باصلر
مانکلایلار ینه وقابرغالزی وآرقه‌لرینه وایتولر آلارغه اشبودور دنیاده جیب کرلاکان نرسه کز
اوزوکز اوچون بس طاتوغز شول کرلاکان مالوغزنینک عذابنی دیمکدور وهم کشی حقی نینک
آصلا کیسلماسلوکن بلمسلر ورناوالوغ کناهلردن وغیبت وبهتاندن صاقلانمسلر وکافرلارکا
اوخشاغان کیم کیمکنی وآلارنینک قاشیده سوکلوا بولغان هیئتنی تمام محبت بلان صاقلانمایچه
قیلرلار (من تشبه بقوم فهو منهم) حدیثن آصلا اعتبار ایلامسلر معنای شریفی برمن
اوخشاسه بر جماعتکه اول آدم اول جماعتلردندور یعنی آلارنینک آراسنک قوبارولر دیمکدور
قز(وحمرا چودن واوتش اویندن آصلا صاقلانمسلر وآلار بلان یعنی یهود ونصاری برلان اولطروشب